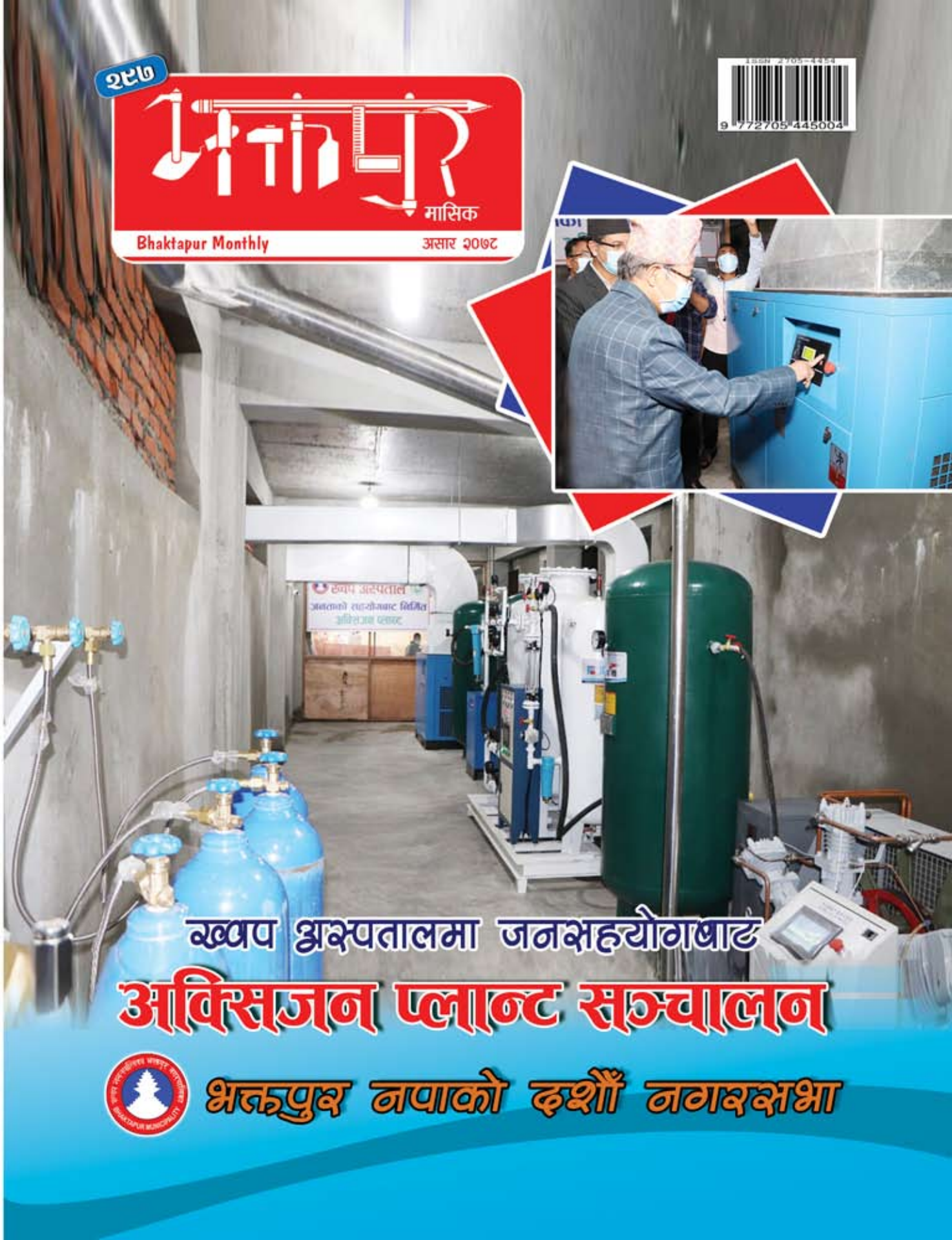

२८७

भक्तपुर
मासिक
Bhaktapur Monthly
असार २०७८

स्वयं अस्पतालमा जनसहयोगबाट
अक्सिजन प्लाण्ट सञ्चालन

भक्तपुर नपाको दशौं नगरसभा

अक्सिजन प्लान्टको उद्घाटनका केही चित्र

(असार १ गते)

नेमकिपाका अध्यक्ष नारायणमान विजुकछैँवाट ख्वप अस्पतालको अक्सिजन प्लान्ट कक्षको उद्घाटन गर्नुहुँदै

नेमकिपाका अध्यक्ष विजुकछैँवाट अक्सिजन प्लान्टको स्वीच थिचेर सञ्चालन गर्नुहुँदै

(बाँकी गाताको तेस्रो पृष्ठमा)

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

☎ ६६९३८५७, ६६९०३९०

फ्याक्स : ६६९३२०६

website : <http://bhaktapurmun.gov.np>
email : info@bhaktapurmun.gov.np

Bhaktapur Municipality

जि.का.द.सं.१८/०३८/८० म.पु.जि.ह.का.द.नं.१/०६१/०६२

j| { # * ★ CÆ * ★ g‡; ‡! \$! ★ | j =; ‡) & * C; f / ★ A.D.2021

कार्यालय : भक्तपुर नगरपालिका कार्यालय भवन

फोन नं. : ०१-६६९३०८३

email : bhaktapurmasik@gmail.com

सम्पादक : लक्ष्मण जोशी

सहायक सम्पादक : आशा कुमार विक्रमज्जार

डेस्कटप : धनलक्ष्मी त्यात

आवरण सज्जा : रेणु ध्वज

मुद्रण :

भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स

ब्यासी, भक्तपुर

☎ ६६९३८८८

मूल्य रु. २५-

तस्वीरहरू : भक्तपुर नपा (उल्लेख गरिएका बाहेक)

'भक्तपुर' मासिकमा प्रकाशित लेख रचनामा अभिव्यक्त विचारहरूसँग प्रकाशक र सम्पादक मण्डलको सहमति अनिवार्य छैन।

‘भाग्यको भरोसामा बसेर आफूलाई दुःखी नबनाऊ ।’ - कार्लाइल

यस अङ्कमा

क्र.सं.	शीर्षक	लेखक	पृष्ठ
१)	चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको सयौँ स्थापना दिवसमा नेमकिपाको शुभकामना सन्देश	-	३
२)	डातापोल्हँ : गणितीय र वास्तुकलामा विश्वकै नमुना	प्रेम सुवाल	६
३)	भक्तपुर नपाको दशौँ नगरसभा (आ.व. २०७८ ०७९ को नीति तथा कार्यक्रम, बजेटलगायत)	-	८
४)	ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट सञ्चालन	-	३५
५)	विशेष : नेमकिपालाई चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री स्वास्थ्यसंस्थाहरूलाई हस्तान्तरण	-	४२
६)	सरकारको पाइला पाइलामा अदालतको अडकुश कति उचित ?	विवेक	५१
७)	भक्तपुर खोलापारि माहेश्वरीदेवीथानको पाटीको नं.सं. ८६३ को शिलाभिलेख	पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठ	५३
८)	ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिकोणमा गहिति टोल	ओम धौभडेल	५४
९)	मृत्तिका कला (टेराकोटा) को नमुना घर-विश्वकर्मा आगंछें	आ. सृजना प्रजापति	५८
१०)	आर्कमिडिज	राजेन्द्रबहादुर कायष्ठ	६१
११)	ज्यापू जातिका चाडपर्व	डा. हरिराम सुवाल	६५
१२)	भक्तपुर नगरपालिकालाई किन विश्वास गर्छन् जनता ?	-	७०
१३)	किम इल सडको 'शताब्दीका साथ' (८)	अनु. नीरज	७१
१४)	नमुना आइसोलेशन ख्वप आइसोलेशन	सूर्यभक्त त्वाती	७६
१५)	किनकि ममी-बाबाहरू बाँच्नुपर्छ	उपेन्द्र लामिछाने	७८
१६)	भक्तपुरमा कोभिड बिरामीका लागि अक्सिजन उत्पादन सुरु	कृष्ण किसी	७९
१७)	परिणाम (लघु कथा)	आर. दिस्ती	८०
१८)	९२ पहाड उत्खनन गरी ९३ करोड आम्दानी गर्ने सरकारी योजना	यम बम	८१
१९)	चुरे दोहनमा पूर्व र वर्तमान सरकारहरू जिम्मेवार	प्रतिष्ठा	८२
२०)	धान बालीमा लाग्ने रोगकीरा व्यवस्थापनका केही उपायहरू	सविन ख्याजू	८४
२१)	'डातापोल्हँ जीर्णोद्धार २०७७' पुस्तक सरसरती अध्ययन गर्दा	कृतिका प्रजापति	८८
२२)	कौसी खेती (कविता)	ममता बराल सुबेदी	९०
२३)	शान्दानबाट ख्वप अस्पताललाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग	-	९१
२४)	ख्वप अस्पताललाई सहयोग गर्ने दाताहरूको विवरण	-	९२
२५)	केही दाताहरूका प्रतिक्रिया	-	११३
२६)	'ख्वप अस्पतालप्रति जनताको सद्भावना निकै प्रशंसनीय छ' :	अध्यक्ष बिजुकुछें	११९
२७)	'डातापोल्हँ जीर्णोद्धार २०७७' पुस्तक सार्वजनिकीकरण	-	१२०
२८)	भक्तपुर नपा गतिविधि	-	१२३
२९)	विविध समाचार	-	१३०
३०)	महामारी र कुकुर भृगडा (सम्पादकको पृष्ठ)	-	१४४

साथमा - रङ्गीन पृष्ठ- क-घ/बसिबियाँलो-५२/नैतिक कथा-६९/नेपालमा कोरोना सङ्क्रमण-८९/कक्षा ८ को परीक्षा २०७७ को नतिजा -१२९/विश्वमा कोभिड-१९ को स्थिति-१३६/ २७ वर्ष काम लाग्ने क्यालेन्डर-१३८/हाम्रो स्वास्थ्य-१३९/आफन्तीको कथा-१३९/स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ (२०)-१४०/SKETCHES FROM NIPAL-Henry Ambrose Oldfield (61)- १४२ ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको सयौँ स्थापना दिवसमा नेमकिपाको शुभकामना सन्देश

नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)

सि चिनफिङ

नेपाल मजदुर किसान पार्टी र नेपालका न्यायप्रेमी जनताको तर्फबाट चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी (चिकपा) को १०० औँ स्थापना दिवसको अवसरमा महामहिमज्यू कमरेडहरू र चिनियाँ जनतालाई म हार्दिक बधाई र शुभकामना व्यक्त गर्दछु । चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका कमरेडहरू र चिनियाँ जनता उल्लासका साथ चिकपाको ऐतिहासिक शतवार्षिकी मनाइरहँदा हामी अत्यन्त खुसी साट्न चाहन्छौं ।

निःसन्देह विश्व राजनीतिको इतिहासमा यो एउटा उल्लेखनीय र युगान्तकारी घटना हो । सन् १९२१ मा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना हुँदा निकै थोरै मानिसले मात्र लामो समयसम्म त्यो पार्टी टिकने विश्वास गरेका थिए । तर, आज संसारकै सबभन्दा ठूलो सरकारमा रहेको राजनीतिक पार्टी चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले आफ्नो शतवार्षिकी मनाइरहेको संसारले हेदै छ । चिनियाँ कम्युनिस्ट

पार्टी आज दसौं करोड सदस्यको पार्टी बनेको छ । विश्व कम्युनिस्ट आन्दोलन अग्नै पनि रक्षात्मक अवस्थामा छ र विशेषतः सन् १९९० दशकपछि संसारभरि असफलता र असङ्ख्य हिंसात्मक आक्रमणको सामना गरिरहेको छ । यस्तो परिस्थितिमा चिकपाको शतवार्षिकी आफैमा महान् सफलता र ऐतिहासिक उपलब्धि हो ।

बितेका आधा शताब्दीदेखि नेपाल मजदुर किसान पार्टी चिकपाको असल मित्र रहँदै आएको छ । चिकपाले आधुनिक चीनको निर्माणमा हासिल गरेका मत्स्य सफलता र सधैं चिनियाँ कामदार जनताको रक्षक भएर उभिन सफल भएकोमा नेमकिपा पनि अत्यन्त गौरव अनुभव गर्छ । चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापनाले साम्राज्यवाद र सामन्तवादविरुद्ध चिनियाँ जनताको क्रान्तिले जीवन प्राप्त गर्‍यो । चिकपाकै नेतृत्वमा चिनियाँ जनताले प्रजातान्त्रिक क्रान्ति, समाजवादी रूपान्तरण र समाजवादी निर्माणमा विजय हासिल गर्न सफल भयो । चिकपाको नेतृत्वको कारण मात्र वास्तवमा मुक्त चीन वा नयाँ चीन सम्भव भएको हो ।

अध्यक्ष माओ त्सेतुङले चिकपाको विलक्षण नेतृत्व गर्नुभयो र समयमै माओ त्सेतुङ विचारधाराको प्रतिपादन लेनिनवादको सार्वभौम क्रान्ति र निर्माणको प्रयोग गर्दा माओ त्सेतुङ भयो । चिनियाँ समाजवादको अथक चिनियाँ जनताको लागि उज्यालो भविष्य प्राप्त गर्नुभयो । माक्सवाद-सत्यलाई चिनियाँ व्यवहारिक अवस्थामा विचारधाराको जन्म विशेषतासहितको विकासले सम्पूर्ण समृद्धि, खुसियाली र गर्न सम्भव भयो ।

(नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छेले असार ५ गते आधुनिक चीनको निर्माणमा नेतृत्व गर्दै आएको तथा लामो समयदेखि मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध रहेको चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापनाको शतवार्षिकीको अवसरमा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका महासचिव एवम् चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङलाई पठाउनुभएको शुभकामना सन्देश)

चिनियाँ विशेषतासहितको समाजवादमार्फत चिकपाले जनतालाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्ने, अत्याधिक बहुमत जनताको हितलाई प्रतिनिधित्व गरेको छ । साथै, चिकपाले चिनियाँ जनतालाई उज्यालो भविष्यको लागि एकताबद्ध हुन र प्रगतिपथमा हिँड्न प्रोत्साहन गर्‍यो ।

सम्पूर्ण मानव जातिको साभ्ना भविष्य हासिल गर्न चीनले “बेल्ट एन्ड रोड परियोजना” (बीआरआई) अघि सार्‍यो । त्यो परियोजना आज विकासशील देशहरू र विश्व शान्ति एवम् समृद्धिको चाहना राख्ने जनताको लागि आशा बनेको छ । चीन मानव जातिको सेवा र मानव सभ्यताको रक्षाको बाटोमा अघि बढिरहेको संसारले बुझेको छ । चीन सधैं आपद्-विपद्मा साथ र सहयोग गर्ने असल मित्रको रूपमा उभिएको छ । कोभिड-१९ महामारीविरुद्ध चीनको विजय समाजवादको उल्लेखनीय उपलब्धि हो । महामारी सामना गर्न चीनले एक सयभन्दा बढी देशहरूलाई निःशुल्क खोप र स्वास्थ्य सामग्री प्रदान गर्‍यो । समाजवादले जीवनको रक्षा गर्छ र मानिसको सेवा गर्छ भन्ने बलियो विश्वास संसारभर चीनले फैलायो ।

राष्ट्रिय पुनःजागरणको चिनियाँ सपनामार्फत चीनले संसारको ध्यान आकर्षित गर्‍यो ।

चीनले निर्धारण गरेका दुई शताब्दी लक्ष्य समयअगावै हासिल गर्नेमा हामी बलियो विश्वास गर्छौं ।

आज संसारले जलवायु परिवर्तन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने मानव गतिविधिका चुनौती सामना गर्दै छ । यस्तो परिस्थितिमा सबै क्षेत्रमा हरित आर्थिक र सामाजिक विकास हासिल गर्ने चीनको नीति संसारको लागि उदाहरण बन्न सक्छ । सन् २०६० सम्ममा चीनले कार्बन शून्यताको लक्ष्य हासिल गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ । अरु देशहरूले पनि हरित, स्वच्छ र स्वस्थ पृथ्वीको लागि दिगो र वातावरणमैत्री विकासतर्फ अघि बढ्न जरुरी छ । महामहिमज्यूले भन्नुभएजस्तै “जबसम्म हामी कुनै लक्ष्यको लागि सङ्गठित हुन्छौं र ऐक्यबद्धता एवम् आपसी सहकार्यसहित काम गर्छौं” भने हामी लक्ष्य हासिल गर्न सफल हुनेछौं र यसमा हामी बलियो विश्वास राख्छौं ।

पुरानो र नयाँ उपनिवेशवाद, फासीवाद र साम्राज्यवादविरुद्ध समाजवादको लागि लडिरहेका संसारभरका जनताको लागि चिकपा सधैं प्रेरक हुनेमा हामी विश्वास गर्छौं ।

अन्तमा, नेमकिपा र चिकपाबीचको निकै लामो मित्रताको सम्बन्ध भविष्यमा अझ बलियो बन्दै जानेमा दृढ विश्वास व्यक्त गर्दछौं । धन्यवाद !

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको सयौं स्थापना दिवसमा जुलाई १ का दिन थेनआनमेन चोकमा आयोजित विशेष समारोहमा चिकपाका महासचिव, चीनका राष्ट्रपति तथा केन्द्रीय सैन्य आयोगका अध्यक्ष सी चिनफिङ सम्बोधन गर्नुहुँदै (इन्सेट) ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

डातापोल्हँ गणितीय र वास्तुकलामा विश्वकै नमुना

डातापोल्हँको जीर्णोद्धार

● प्रेम सुवाल

तीन सय बीस वर्षअघि निर्माण भएको भक्तपुरको पाँच तलाको मन्दिर (डातापोल्हँ) गणितीय (प्राविधिक) र वास्तुकलामा विश्वकै नमुना हो। यो मन्दिर निर्माण गर्न भक्तपुरबाहिरबाट पनि काठ र ढुङ्गा ल्याइएको थियो। यसबारे अध्ययन गरी दुरुस्त अभिलेख तयार गर्नु जरुरी छ।

भक्तपुरलाई सफा, स्वच्छ र सांस्कृतिक नगर बनाउने हामी सबैको साझा लक्ष्य हो। यो लक्ष्यलाई साकार बनाउने सिलसिलामै भक्तपुर नगरपालिकाबाट डातापोल्हँ मन्दिर दोस्रो पटक जीर्णोद्धार भएको छ। भक्तपुर नगरपालिकाले २०५४ सालमा जीर्णोद्धार गरेको यो मन्दिर २०७२ सालको भूकम्पमा आंशिक क्षति भएको हुँदा अहिले दोस्रो पटक जीर्णोद्धार गरिएको हो।

भक्तपुर नगरपालिकाले २०१९-२० सालदेखि नै विकास-निर्माणको काम उपभोक्ता समितिमार्फत जनताको सहभागितासहित पारदर्शीरूपमा गर्दै आएको हो। काठमाडौँ उपत्यकामा गुथिको व्यवस्था जनताको सहभागितासहित स्थानीय विकास-निर्माण गर्ने परम्परा हो। यहाँको सम्पदा संरक्षणको लागि धर्मशाला र हिति (ढुङ्गेधारा) गुथिको व्यवस्था अहिलेसम्म चालु छ। गीत र सङ्गीतको विद्यालय र महाविद्यालयको रूपमा भजन गुथिको परम्परा पनि हाम्रो विशेषता हो।

काठमाडौँ उपत्यकाको कला र संस्कृति विश्व सम्पदाको सूचीमा समावेश छ। यो नेपालको गौरवको विषय हो। नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले लेख्नुभएको 'सय वर्षपछिको भक्तपुर' पुस्तक यहाँको सम्पदा संरक्षणसम्बन्धी निर्देशिका जस्तै हो। यहाँको कला र संस्कृति संरक्षणमा योगदान गर्दै आउनुभएका पूर्वन्यायाधीश गौरीबहादुर कार्की, प्राध्यापकद्वय सुदर्शनराज तिवारी र प्रेमनाथ मास्के, इतिहास र संस्कृतिका अध्येता प्राध्यापक पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठ धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ।

भक्तपुर दरबार क्षेत्रको ९९ चोक उत्खनन, चित्र सङ्ग्रहालय रहेको भवन र नगरपालिकाको भवन जीर्णोद्धार पनि हाम्रो प्राथमिकताको विषय हो। तर, यसतर्फ नेपाल सरकारको प्राथमिकता देखिएन र बजेटमा पनि राखिएन।

देशको समसामयिक विषयमा सङ्क्षिप्त राज्ञ चाहन्छु।

प्रतिनिधिसभा विघटन र चुनाव घोषणा

२०७४ सालको निर्वाचनमा सरकारमा गएका पार्टीहरूको संयुक्त निर्वाचन मोर्चा, निर्वाचनपछिको संयुक्त सरकार

र पार्टी एकताले स्थिरता र जनताको सेवा भएन। ती पार्टीहरूमा सुखदेखि नै प्रमको लागि 'कुकुर भगडा' देखियो। परिणाम भएको पुस ५ गते प्रतिनिधिसभा विघटन र वैशाखको निम्ति चुनाव घोषणा भयो। सर्वोच्च अदालतबाट भएको फागुन ११ गते प्रतिनिधिसभाको पुनः स्थापना गरियो। तर, प्रमको लागि 'कुकुर भगडा' यथावत रह्यो। यही जेठ ८ गते बिहानै प्रतिनिधिसभाको पुनः विघटन र कार्तिक-मंसिरको लागि चुनाव घोषणा भयो। निर्वाचनमा दुईतिहाइ स्थान प्राप्त गर्ने तर देश र जनताको सेवा नगर्ने पार्टीहरूलाई जनताको न्यायालयमा उभ्याउन नेपाल मजदुर किसान पार्टीले निर्वाचन घोषणा प्रजातान्त्रिक बाटो भएको ठहर गर्‍यो। तर, अहिले पनि प्रतिनिधिसभा पुनः स्थापनासम्बन्धी निवेदन सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन छ।

नागरिकता अध्यादेश

सरकारले जेठ ९ गते नागरिकता अध्यादेश जारी गर्‍यो। यो अध्यादेशमा जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकता पाएकाका सन्तानलाई र बुवाको पहिचान नभएको नेपाली नागरिकता आमाको सन्तानलाई वंशजको नेपाली नागरिकता दिने व्यवस्था छ। नेपालको सीमा भारतसँग खुला भएको हुँदा नागरिकतासम्बन्धी यो अध्यादेश नेपालको हितमा छैन। नेपाल मजदुर किसान पार्टीले २०६३ सालमै जन्मको आधारमा नागरिकता दिनेबारे आठ दलको बैठकमा असहमति जनाएको र प्रेस विज्ञप्तिमार्फत विरोध गरेको थियो। तत्कालीन प्रतिनिधिसभाको बैठकमा सो विधेयकको विपक्षमा मत दियो। तर, नेका, एमाले, राप्रपा, सद्भावना पार्टीको समर्थनमा यो विधेयक पारित गरियो भने 'शान्ति प्रकृया' मा आएको माओवादीको पनि समर्थन

“Creation of predecessors — Our art and culture”

थियो । सो ऐनअनुसार तीन जनाको सनाखत सर्जमिनमा जन्मको आधारमा नागरिकता दिइएको थियो । यसको छानबिन गर्नु जरुरी छ । जन्मको आधारमा विदेशीले पाएको नेपाली नागरिकता खारेज नगरी तिनका सन्तानलाई वंशजको नागरिकता दिने यो अध्यादेश नेपालको हितमा छैन । भारतसँगको खुला सीमा भएको नेपालमा बुवाको पहिचान नभएका नेपाली आमाका सन्तानलाई वंशजको नागरिकता दिने कानुनी व्यवस्था पनि दुई पटक सोचनुपर्ने विषय हो । नेपालको संविधानअनुसार वंशजको नेपाली नागरिकता भएको व्यक्तिमात्र राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, प्रधानसेनापति, प्रहरी महानिरीक्षक, प्रदेश प्रमुख, प्रदेश मुख्यमन्त्री, राजदूत आदि पदाधिकारी हुन पाउने हो ।

बजेटमा चुरे दोहन

दुङ्गा, गिटी, बालुवा निकासी गरी व्यापारघाटा न्यूनीकरण गर्ने र चुरे एवम् महाभारत क्षेत्रमा होटेल, मोटेल, रिसोर्ट बनाउन जग्गा लिजमा दिने आव २०७८/७९ को बजेटको व्यवस्था चुरे दोहन र तराई मरुभूमिकरण बनाउने हो । पञ्चायती शासनदेखि नै चुरे दोहन सुरु भएको थियो । बहुदल पुनःस्थापनापछिका पूर्वप्रधानमन्त्री र पूर्वउपप्रमहरूले बजेटको यो व्यवस्थाबारे अहिले विरोधमा विज्ञप्ति प्रकाशित गरेको 'गोहीको आँसु' मात्र हो । आफू पदमा बस्दा चुरे दोहनको रोकथाम नगर्नेहरूको अहिलेको विज्ञप्तिको कुनै तुक छैन ।

चुरे क्षेत्रमा १० हजार ८३३ स्थानमा पहिरो गएको छ । सरकारले चुरे र महाभारत क्षेत्रमा जलविद्युत् परियोजना र केबुलकार सञ्चालन अनुमति दिएको पनि चुरे विनाश गर्न नै हो । यसअघि चुरेको दुङ्गा, गिटी, बालुवा दोहन र निकासी गर्न भारतीय एकाधिकार पूँजीले नेपालको खुला सीमा नजिकै अन्तर्राष्ट्रिय कानूनविपरीत पूर्व सप्तरीदेखि पश्चिम बाँकेसम्म सडक बाँध निर्माण गर्‍यो । यो सडक बाँधको कारण नेपालको तराई बसेनि जलमग्न र जनधनको क्षति भइरहेको छ । चुरे क्षेत्रमा भारतीय एकाधिकार पूँजीको लगानीमा सञ्चालित ५० भन्दा बढी क्रसर उद्योगहरूको प्रशासन जिल्ला प्रशासन कार्यालयको समानान्तर भएको पनि समाचार छ ।

सरकारले चुरे संरक्षणको लागि यसअगाडि भन्डै १० खर्ब रुपैयाँ खर्च गरिसक्यो । यो बजेटमा पानी पुनः भरणाको निम्ति चुरेमा २०० ओटा पोखरी निर्माण गर्न र चुरेका १६४ नदी प्रणालीमध्ये १०० ओटा नदी प्रणाली संरक्षण गर्न १ अर्ब ५३ करोड विनियोजन गरिएको छ । चुरे दोहनसँगै यो बजेटको व्यवस्था पनि खेर जानेछ ।

अहिले पनि चुरेको सालको काठ भारतको सितामढी, उत्तर प्रदेश, विहारमा तस्करी भइरहेको छ । यो तस्करीमा राष्ट्रिय वन सहकारीका केही पदाधिकारीहरूको संलग्नता रहेको

समाचार छ ।

निजीकरण

बजेटमा सार्वजनिक संस्थानहरू कृषि औजार, बुटवल धागो, गोरखकाली टायर, वीरगञ्ज चिनी कारखाना र हेटौँडा कपडा उद्योग तथा नेपाल वायुसेवा निगम निजीकरण गर्ने व्यवस्था छ । कृषि फार्म र बाँझो जग्गा पनि लिजमा दिने बजेटमा व्यवस्था छ । यी सबै सार्वजनिक सम्पत्ति मुठिभरका व्यक्तिलाई कब्जा गर्न लगाउने जनविरोधी व्यवस्था हो ।

सन्तुलित विकासविपरीत

काठमाडौँ उपत्यकामा ध्वनि, धुँवा र रसायन प्रदूषणको कारण फोक्सोका रोगीको सङ्ख्या बढ्दो छ । मध्यपुर थिमी, सूर्यविनायक, चाँगुनारायण, शंखरापुर, कागेश्वरी मनोहरामा सहर विकास गर्ने र वरिपरी थप १४ ओटा सहर विकास गर्ने बजेटको व्यवस्था सन्तुलित विकासको विपरीत हो । अहिलेको चक्रपथमा फ्लाईओभर र नयाँ बाहिरी चक्रपथ निर्माण गर्ने बजेटको व्यवस्था पनि सन्तुलित विकास सङ्गत छैन ।

कोभिड-१९ रोकथाम

कोभिड-१९ को जीवाणु सुरुमा अमेरिकामा देखिएको हो । त्यसबेला अमेरिकी प्रशासनले सामान्य रुघाखोकी भनी बेवास्ता गर्‍यो । परिणाम यो जीवाणु संसारमा फैलियो र जनधनको क्षति भयो । विज्ञहरूले यो विषाणु निर्मूल हुन चार वर्ष लाग्ने बताएका छन् । सङ्क्रमणको दोस्रो वर्षमा जीवाणुको दोस्रो लहरबाट विश्व आक्रान्त छ । अब छिट्टै तेस्रो लहर आउने जोखिम अनुमान गरिएको छ । कोभिड-१९ का सङ्क्रमितहरूले अक्सिजन, भेन्टिलेटर र आईसीयू नपाएर धेरैको मृत्यु भयो । उपचारविना जनताको मृत्यु सरकारी पक्षबाट हत्याजस्तै हो ।

यही बेला कालो दुसी पनि देखापर्‍यो । यसअघि तराईमा देखापर्ने यो दुसी यसपटक काठमाडौँ उपत्यकामै देखापरेको छ । यो दुसीले मधुमेह र कोभिड-१९ सङ्क्रमितमा बढी जोखिम हुने विज्ञहरूको मत छ । सरकारले तराई र राजधानीमा देखापरेको यो दुसी रोकथाम अविलम्ब गर्नु जरुरी छ । यो दुसीको खोपको अभाव भएको पनि समाचार छ । केही समयअघि कोभिड-१९ सङ्क्रमितलाई सिटामोलसमेत अभाव भएको थियो औषधी व्यवस्था गर्ने सरकारीस्तरमा औषधी व्यवस्था विभागको संरचना छ । तर, यो विभागले जनतालाई आवश्यक औषधी व्यवस्था गर्न सकेन । यसका महानिर्देशक र अन्य अधिकृतहरूको औचित्य देखिएन । भर्खरै नियुक्ति भएका स्वास्थ्यमन्त्री शेरबहादुर तामाङको यस विषयमा ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु ।

(२०७८ जेठ २२ गते भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा दोस्रो पटक जीर्णोद्धार गरिएको पाँच तलाको मन्दिरको पुस्तक सार्वजनिक कार्यक्रममा राख्नुभएको मन्तव्य- सं.)

समुद्घाटन

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छेँ (रोहित)ले भक्तपुर नगरपालिकाको दशैं नगरसभाको पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी असार ७ गते एक समारोहबीच समुद्घाटन गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि अध्यक्ष बिजुक्छेँले जनताको अमूल्य मतबाट विजयी जनप्रतिनिधिहरूले जनअपेक्षाअनुरूप कार्य सम्पादन गर्नुपर्ने र समाजको हितको निम्ति काम गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपाको नीति तथा

अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छेँ (रोहित)

कार्यक्रममा आदर निकेतन सञ्चालन गर्ने विषयमाथि टिप्पणी गर्नुहुँदै उहाँले भन्नुभयो, 'आदर निकेतन बनाउने सोच निकै राम्रो हो, तर त्यसमा केही चुनौतीहरू पनि छन्, सोको सञ्चालनको लागि जनस्तरबाट सुझाव र व्यापक छलफल आवश्यक छ ।'

नेता बिजुक्छेँले व्यापारिक उद्देश्यले नेपालका विभिन्न ठाउँहरूमा निर्माण भएका नयाँ र आधुनिक मन्दिर निर्माणले देशमा धार्मिक तथा जातीय साम्प्रदायिकता बढ्ने खतरा रहेको औँल्याउनुभयो ।

उहाँले नगरपालिकाको नीति कमजोर भए त्यसको दीर्घकालीन असर नगर र नगरवासीहरूलाई हुने बताउनुहुँदै भक्तपुरलाई सुन्दर, सुसंस्कृत र सुरक्षित नगरको रूपमा विकसित गर्न नपाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू क्रियाशील हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

नेपालको चुरे क्षेत्रको बालुवा,

ढुङ्गा, गिट्टी अधिकांश भारतमा निर्यात हुने बताउनुहुँदै उहाँले भारतीय विस्तारवादले नेपालको चुरे क्षेत्रको दोहन गराई नेपाली भूमि डुबानमा पारिरहेको हुँदा नेपाल सरकारले भारतीय विस्तारवादलाई फाइदा पुग्ने काम गर्न नहुनेमा जोड दिनुभयो ।

नगरपालिकाको मापदण्डविपरीत बनाइने घर तथा भवनहरूको संरचना कमजोर हुनेतर्फ सचेत पार्नुहुँदै अध्यक्ष बिजुक्छेँले बौद्धिक तथा आध्यात्मिक विकासले मानिसको व्यक्तित्व बढाउँछ भन्नुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिकाका नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नपाको आ.व. २०७८/७९ को लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुभयो ।

प्रमुख सुनिल प्रजापति

कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै प्रमुख प्रजापतिले जनताको आर्थिक सहयोगमा निर्माण भएको अक्सिजन प्लान्टबाट उत्पादित अक्सिजन विभिन्न रोगबाट पीडित भक्तपुर नगरवासीहरूको लागि २०७९ असार मसान्तसम्म निःशुल्क वितरण गर्ने घोषणा गर्नुभयो ।

उहाँले भक्तपुर नगरपालिकासित भगिनी सम्बन्ध कायम रहेको चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतको शान्तान शहरबाट स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराउनुभएकोमा त्यहाँका मेयरलगायतका पदाधिकारीहरूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्नुभयो। (नीति तथा कार्यक्रमको पूर्णपाठ पृष्ठ १० मा दिइएको छ)

बागमती प्रदेशका सभासद् सुरेन्द्रराज गोसाईंले भक्तपुर नपाको आ.व. २०७८।७९ को लागि प्रस्तुत गरिएको नीति तथा कार्यक्रम जनमुखी भएको बताउनुहुँदै यसको सफल कार्यान्वयनमा नगरपालिकाले जोड दिनुपर्ने बताउनुभयो।

प्रदेश सभासद् सुरेन्द्रराज गोसाईं

बागमती प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम सस्तो लोकप्रियताको लागि मात्र भएको बताउनुहुँदै उहाँले शासक दलहरूका नेता तथा कार्यकर्ताहरूबीच पद, पैसा र कुर्सीको लागि भएको हानथापले प्रदेश सरकारलाई बेकाम सावित गरिरहेको बताउनुभयो।

भक्तपुर नगरपालिकाभित्र सञ्चालित सार्वजनिक एवम् संस्थागत विद्यालयको अनुगमन र व्यवस्थापनमा नगरपालिकाले ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने बताउनुहुँदै सांसद गोसाईंले सार्वजनिक यातायातको व्यवस्थापनको विषय पनि सम्बोधन हुनेमा विश्वास व्यक्त गर्नुभयो।

समाजवादी देश ब्युवाले आफ्नै विज्ञहरूमार्फत कोभिडविरुद्ध ५ थरीको खोप उत्पादन गरिसकेको उल्लेख गर्नुहुँदै उहाँले नेपाल सरकारसँग महामारीविरुद्ध लड्ने पूर्वतयारी नभएकै कारण कयौंले अकालमा ज्यान गुमाउनुपरेको बताउनुभयो।

उपप्रमुख रजनी जोशी

भक्तपुर नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले नगरवासीहरू स्वस्थ भए समाजलाई अघि बढाउन सहज हुने यथार्थलाई मध्यनजर गरी नगरपालिकाले आधुनिक सुविधासहितको ख्वप अस्पताल निर्माणमा जोड दिइरहेको बताउनुभयो।

उहाँले कोरोना महामारीबीच पनि भक्तपुर नपाले सम्पदाको पुनः निर्माण र संरक्षण कार्यलाई पनि निरन्तर रूपमा अगाडि बढाइरहेको र कोभिड नियन्त्रणपश्चात सांस्कृतिक कार्यक्रमहरू पनि निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरी आन्तरिक एवं वाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्दै लाने बताउनुभयो। (मन्तव्यको पूर्णपाठ पृष्ठ १९ मा दिइएको छ)

भक्तपुर उद्योग वाणिज्य सङ्घका वरिष्ठ उपाध्यक्ष शिव मानन्धरले नगरसभाको सफलताको कामना गर्नुहुँदै भक्तपुर नपाको जनताकेन्द्रित गतिविधिले नगरको सन्तुलित विकासमा टेवा पुगेको

भउवासङ्घका वरिष्ठ उपाध्यक्ष शिव मानन्धर

बताउनुभयो। उहाँले ख्वप अस्पताल कोभिड युनिटमा स्थापना भएको अक्सिजन प्लान्ट तथा अन्य सामग्री व्यवस्थामा देखिएको जनताको सहभागिता निकै प्रशंसनीय भएको पनि बताउनुभयो।

नपाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठ

वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्यास्व

भक्तपुर नपाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको उद्घाटन कार्यक्रमको सञ्चालन भनपा वडा तं. ९ का वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्यास्वले गर्नुभएको थियो।

भक्तपुर नगरपालिकाको दशौं नगरसभामा प्रमुख सुनिल प्रजापतिद्वारा प्रस्तुत

आ.व. २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम

नगर सभासदज्यूहरू,

- कोरोना भाइरसको कारण आज सारा विश्व आक्रान्त छ । नेपालमा कोरोना भाइरसको महामारी शुरु भएपछि सरकारले पहिलोपटक २०७६ चैत्र ११ गतेबाट लकडाउन गर्‍यो । देशभरिका उद्योग, व्यवसाय बन्द हुनुका साथै आर्थिक क्रियाकलापहरू बन्द भयो । त्यतिबेला 'भक्तपुर महोत्सव' गर्ने अन्तिम तयारीमा थियौं । नेपाल भ्रमण वर्षसँगै 'भक्तपुर महोत्सव' पनि स्थगित गर्‍यौं ।
- पूर्वतयारी भएन भने महामारीमा जनतालाई धेरै दुःख हुने शिक्षा पहिलो चरणको कोभिडले हामीलाई दियो । दोस्रो लहरको कोभिडको चर्चासँगै त्यसको नियन्त्रण र रोकथाम गर्न जनचेतनामूलक गतिविधिसँगै भनपा वडा नं. ९ ब्रम्हायणीमा २५ शय्याको एचडीयु र ५० साधारण शय्याको आइसोलेसन (एक्लाएकलै बस्ने) गरी ७५ शय्या क्षमताको **खवप अस्पताल कोभिड युनिट** तयारी अवस्थामा राख्यौं । २०७८ साल वैशाख १७ गतेबाट उक्त युनिट सञ्चालन गर्‍यौं । आवश्यक चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मीहरू र कर्मचारीहरूको व्यवस्था गरी सङ्क्रमितहरूको सेवा गर्दै आएका छौं । खवप अस्पताल कोभिड युनिटमा असार ५ गतेसम्म २१८ जना सङ्क्रमितहरूले स्वास्थ्य उपचार सेवा पाइसकेका छन् । तीमध्ये भक्तपुर नपाका १८२ जना, मध्यपुर थिमिका २ जना, चाँगुनारायण नपाका ६ जना र सूर्यविनायक नपाका १५ जना रहेका छन् । काठमाण्डौं, ललितपुर, धादिङ, काभ्रे, खोटाङ, रामेछाप, पर्वत, कालिकोटलगायत जिल्लाका १३ जना सङ्क्रमितहरूले सेवा पाइसकेका छन् । हाल कोभिड युनिटमा २३ जना सङ्क्रमितहरूले सेवा लिइरहेका छन् ।
- हालसम्म भक्तपुर नगरपालिकामा कूल ३,८३२ जना सङ्क्रमित भएको र ६८ जनाले ज्यान गुमाइसकेका

छन् । भण्डै १ लाख जनसङ्ख्या भएको यस नगरपालिकामा कोरोना विरुद्धको खोप **कोभिड**को पहिलो मात्रा २,२४७ जनाले र दोस्रो मात्रा २,५२१ जनाले प्राप्त गरिसकेका छन् । त्यस्तै अर्को खोप **भेरोसेल**को पहिलो मात्रा २५,२८२ जनाले र दोस्रो मात्रा १६,९४७ जनाले प्राप्त गरिसकेका छन् ।

- यस वर्ष भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित **जनस्वास्थ्य केन्द्र**मा सबभन्दा बढी जनरल ओपीडीमा ५४,९१२ जना, इमर्जेन्सी सेवामा १०,३८९ जना, दाँतका बिरामी ९,७८७ जना र अन्य विभिन्न सेवामा गरी २०७७ साउन १ गतेदेखि २०७८ जेठ मसान्तसम्ममा कूल १ लाख १ हजार ४ सय ४७ जना बिरामीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गरिएको थियो ।
- भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. ९ च्याम्हासिंहस्थित **सामुदायिक आँखा केन्द्र**बाट आ.व. २०७७/७८ को बितेको ११ महिनामा १५,३६८ जना आँखाका रोगीहरूको परीक्षण भएको छ । उक्त केन्द्रमा आँखाको जाँच, चश्मा जाँच, मोतिबिन्दुको शल्यक्रिया, आँखाको सामान्य शल्यक्रिया, जलबिन्दुको लगायतका जाँच हुने गरिएको छ । उक्त

केन्द्र नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा गठित व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा सञ्चालित छ ।

- २०७७ माघ २४ गतेदेखि २०७८ जेठ मसान्तसम्म **नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र**बाट ३१२ जना बिरामीहरूले सेवा प्राप्त गरिसकेका छन् । तीमध्ये अधिकांश ग्याष्ट्रिक, बाथ रोग, स्त्री रोग, रक्तचाप आदि रोगका बिरामीहरू रहेका छन् ।
- भक्तपुर नया वडा नं. ९ मा सञ्चालित **श्वास प्रश्वास पुनःस्थापना केन्द्र**बाट १२६ जना दम खोकीका बिरामीहरूलाई सेवा प्रदान गरिसकेको छ । कोरोना भाइरसको महामारीको कारण हाल उक्त सेवा बन्द गरिएकोमा स्थिति सहज भए पछि पुनः सञ्चालनमा ल्याइनेछ । चालु श्वास प्रश्वास केन्द्रलाई सेन्टर फर एक्सीलेन्सीको रूपमा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- कोरोना महामारीबाट जनताको जीवन रक्षा गर्न अक्सिजन पहिलो र अनिवार्य आवश्यकता हो । औषधि नभए बिरामीहरू केही दिन बाँच्न सक्छन् तर अक्सिजनविना एक क्षण पनि बाँच्न सक्दैनन् । अक्सिजनको यही महत्त्वलाई बुझेर भक्तपुर नगरपालिका **अक्सिजन प्लान्ट** राख्ने तयारीमा जुट्यो । जनस्वास्थ्य केन्द्र च्याम्हासिंहलाई बीमाबापत दिनपर्ने साढे पाँच करोडभन्दा बढी रकम सरकारले दिएको थिएन । स्रोतको अभावको कारण अक्सिजन प्लान्ट नगरपालिकाले राख्न सक्ने अवस्था थिएन । सरकारसित पटक-पटक रकम माग गर्दा पनि प्राप्त नभएपछि साथीहरूबीच सल्लाह गरी **जनतासँग सहयोगको लागि आग्रह** गर्ने निष्कर्षमा पुग्यौं । हामीले जनताकै विश्वासमा काम गरिरहेको हुँदा जनताले त्यस काममा सहयोग गर्नेमा हामी आशावादी थियौं । गत आ.व. २०७६/७७ मा पनि हामीले आइसोलेसन सञ्चालन गर्न जनतासँग सहयोग माग गरेका थियौं । त्यस आ.व.मा ६० लाख ७३ हजार रुपैयाँ सहयोग प्राप्त भएको थियो ।
- अक्सिजन प्लान्टलगायत स्वास्थ्य उपकरणहरू खरिद गर्न सहयोगको लागि आग्रह गरिएकोमा असार ५ गतेसम्ममा विभिन्न सङ्घ-संस्था र व्यक्तिगत रूपमा **जम्मा ६ करोड ४ लाख ६५ हजार २ सय ७४ रुपैयाँ प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा जम्मा** भएको जानकारी गराउन चाहन्थौं । जनताको रकमबाटै छोटो प्रक्रिया अपनाई चिनियाँ कम्पनीबाट अक्सिजन प्लान्ट खरिद गरी ख्वप अस्पतालमा जडान गरी नेमकिपाका अध्यक्षज्यूबाट असार १ गते उद्घाटनसमेत भई नियमित अक्सिजन उत्पादन भइरहेको छ । उक्त अक्सिजन प्लान्ट जनताको आर्थिक

सहयोगमा निर्माण भएको हुँदा विभिन्न रोगबाट पीडित भक्तपुर **नगरवासीहरूको लागि २०७९ असार मसान्तसम्म निःशुल्क वितरण** गर्ने घोषणा गर्दछौं । अन्यको हकमा कार्यविधिअनुसार सामान्य शुल्क लिई वितरणको व्यवस्था मिलाएका छौं ।

नगर सभासदज्यूहरू.

- हामी भक्तपुर नगरपालिकालाई सांस्कृतिक नगर, ज्ञान विज्ञानको केन्द्र र पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने सोचकासाथ अगाडि बढ्दैछौं । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष का. नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) द्वारा लिखित **‘सय वर्षपछिको भक्तपुर’ पुस्तकलाई मार्गनिर्देशनको रूपमा लिएर काम गर्दैछौं । समय-समयमा अध्यक्ष बिजुक्छेज्यूबाट भक्तपुर र भक्तपुरका जनताको उन्नति र विकासको लागि आवश्यक सल्लाह र सुझावहरू प्राप्त भइरहेका छन् ।**
- भक्तपुर नगरपालिकामा लामो समयदेखि नेमकिपाका जनप्रतिनिधिहरूले काम गर्दै आउनुभएको छ । **‘राजनीति भनेको देश र जनताको इमानदारीपूर्वक सेवा हो’** भन्ने भावनाबाट दीक्षित नेमकिपाका जनप्रतिनिधिहरूकै कारण भक्तपुर आजको स्थितिमा आइपुगेको हो । नेमकिपाप्रति जनताको आस्था र विश्वास छ, साथ र समर्थन छ भन्ने कुराको ज्वलन्त उदाहरण स्वास्थ्य सामग्री खरिदको लागि नगरपालिकाको आग्रहमा नगरवासीहरूबाट प्राप्त आर्थिक सहयोगले पनि देखाएको छ ।
- विदेशीको अनुदान वा ऋण सहयोगले विकास र समृद्धि हुन्छ भन्ने कुरामा हामी विश्वास गर्दैनौं । **हामी जनताको विश्वासमा, जनताकै सहयोग लिएर जनताकै निम्ति काम गर्छौं । यो नै नेपाल मजदुर किसान पार्टीका जनप्रतिनिधिहरूको विशेषता हो ।** नेमकिपाका जन प्रतिनिधिहरूले शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा पुनःनिर्माण, सरसफाइलगायतलाई प्राथमिकता दिँदै भक्तपुरलाई एक नमुना नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्दैछौं । महामारीको बेला जनताले देखाएको ऐक्यबद्धता, साथ र सहयोग जनप्रतिनिधिहरूको कामको जनताद्वारा अनुमोदनको रूपमा पनि हामीले लिएका छौं । जनताको विश्वासलाई हामीले खेर जान दिने छैनौं । थप जिम्मेवार भएर जनताको सेवामा समर्पित भएर लाग्न हामीलाई हौसला मिलेको छ ।

नगर सभासदज्यूहरू.

- देशमा स्थानीय तहको निर्वाचन भएको ४ वर्ष तथा प्रदेश

र सङ्घको निर्वाचन भएको साढे तीन वर्ष बितिसक्दा पनि सङ्घ र केन्द्र सरकारमा बस्नेहरूमा एकात्मक सरकारको सोच हटेको छैन। केन्द्र सरकारको नेतृत्वमा बस्ने पदाधिकारीहरू स्थानीय तहलाई संविधान र कानूनले प्रदान गरेका अधिकारहरू समेत विभिन्न नाउँमा कृपिठत गर्ने प्रयास गर्दैछन्। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ लागू हुनुअघि केन्द्रको मातहतमा सञ्चालित सबै जिल्लास्तरीय कार्यालयहरू स्थानीय तहको मातहतमा आउनुपर्नेमा सङ्घीय सरकारले छुट्टै एकाइ बनाएर पुरानो संरचनालाई जीवन्त बनाउन खोजेको मात्र होइन, भन्-भन् बलियो बनाउँदै लगेको छ।

- संविधानले मावि तहसम्मको शिक्षाको सम्पूर्ण जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई दिएको भए पनि कक्षा ९ देखिमाथि सङ्घ सरकारले हेर्दै आएको छ। शिक्षकलाई तलब खुवाउने स्थानीय तहले तर शिक्षकमाथिको नियन्त्रण सङ्घ सरकारले गर्नु संविधान, कानून र व्यवहारिक कुनै पनि दृष्टिले उपयुक्त होइन।
- योजना छनौट र कार्यान्वयनमा समेत स्थानीय तहको भूमिकालाई गौण बनाउँदै लगेको छ। सशर्त बजेटको नाउँमा योजना छनौट गर्ने स्थानीय तहको अधिकारमा समेत केन्द्र र प्रदेश सरकारले अडकुश लगाउँदैछ। चाकडीको भरमा विकास योजना छनौट गर्ने परम्पराले निरन्तरता पाएको छ। सङ्घीयताको मर्मअनुसार देशलाई अगाडि बढाउने हो भने स्थानीय तहलाई देशको कूल बजेटको ५० प्रतिशतभन्दा बढी रकम विनियोजन गर्नुपर्छ र सशर्त बजेटको आकार घटाउँदै वित्तीय समानीकरण निःशर्त अनुदान शीर्षकमा बजेट बढाउँदै लानु आवश्यक छ। स्थानीय आवश्यकता र प्राथमिकता सिंहदरबारमा बस्नेहरूलाई थाहा हुँदैन। आजसम्मको देशको स्थितिले यही कुरा स्पष्ट पारेको छ। स्थानीय तहले कर्मचारी राख्ने अधिकार केन्द्र र प्रदेशबाट खोसिएको छ। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सङ्घले नियुक्त गर्ने, अन्य सबै कर्मचारीहरूको नियुक्ति र सरुवा बढुवा प्रदेश लोकसेवाले गर्ने र ती कर्मचारीहरूमाफत स्थानीय तहले काम गर्नुपर्ने व्यवस्थाले कसरी सुशासन कायम हुन्छ? स्थानीय तहले कर्मचारी राख्न नपाउने वर्तमान कानूनी व्यवस्था अर्थहीन, अव्यवहारिक र तत्कालीन स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ भन्दा पनि प्रतिगामी छ। यसमा हामीले आपत्ति जनाउँदै आएका छौं।
- विकेन्द्रीकरणको नारा लगाउँदै तत्कालीन सरकारहरूले

सबै स्थानीय तहहरूलाई आफ्नो मातहतमा चलाएजस्तै आजका शासकहरूले पनि सङ्घीयताको नारा दिएर सबै अधिकार सङ्घ सरकारमा केन्द्रित गर्न खोज्नु पञ्चायतकै पुनरावृत्ति हो। सङ्घीयताको नारा दिएर सरकारमा पुगेका माओवादीहरू समेत आफ्नै नेतृत्वको सरकारले स्थानीय तहको अधिकार खोस्दा पनि एक शब्द नबोल्नु विडम्बनापूर्ण छ।

नगर समासदज्यूहरू

अब यहाँहरूसमक्ष आ.व. २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु।

क) स्वास्थ्य

- १) भनपा वडा नं. ९ च्याम्हासिंहमा निर्माणाधीन छवप अस्पतालको भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आधुनिक स्वास्थ्य उपकरणसहित यसै वर्षदेखि उक्त अस्पताल पूर्ण रूपमा सञ्चालनमा ल्याइनेछ। हालका लागि ब्रम्हायणीमा सञ्चालित छवप अस्पताल कोभिड-युनिट रहेकै भवनमा छवप अस्पताल सञ्चालन गरिनेछ। जनताबाट प्राप्त आर्थिक सहयोगबाट अक्सिजन प्लान्ट निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ भने नयाँ नयाँ आवश्यक स्वास्थ्य उपकरण व्यवस्था गरी छवप अस्पताललाई एउटा स्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने सुविधा सम्पन्न 'जनताको अस्पताल'को रूपमा विकास गरिनेछ। नगरवासीहरूको जीवनरक्षाको लागि कोभिड १९ रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारमा सर्वोच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ।
- २) कोभिड रोकथाम र नियन्त्रणका लागि कोभिड युनिटमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारीहरू तथा प्रयोगशाला र स्वाब परीक्षण, एम्बुलेन्स तथा शव वाहन सेवा प्रदान गर्ने कर्मचारीहरूलाई अस्पताल सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ।
- ३) कोभिड रोकथाम र नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिँदै नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी सबै नगरवासीहरूको लागि खोपको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ४) कोरोना भाइरसको तेस्रो भेरियन्ट आउन सक्ने सम्भावनालाई ध्यानमा राखी छुट्टै एकाइको बन्दोबस्त गरी कोभिड युनिटलाई निरन्तर तयारी अवस्थामा राखिनेछ। साथै जोखिममा पर्नसक्ने १८ वर्षमुनिका बालबालिकाहरूका लागि समेत आइसीयू र

- भेन्टिलेटरको व्यवस्था गरिने छ ।
- ५) **घरदैलो नर्सिङ सेवालाई अभि प्रभावकारी बनाई विद्यालय र कलेजसम्म सेवा विस्तार गर्दै** लगिने छ । त्यसको लागि आवश्यक सङ्ख्यामा स्वास्थ्यकर्मीहरूको बन्दोबस्त गरिनेछ । जनताको स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी ढङ्गले सेवा विस्तार गर्न **बडा-बडामा स्वास्थ्य केन्द्रहरूको विस्तार गर्दै** लगिने छ ।
- ६) नगरवासीहरूलाई स्वास्थ्य उपचारमा सहज पहुँच पुऱ्याउन समय समयमा क्यान्सर, पाठेघर, आँखा, दाँत परीक्षण लगायत विभिन्न विषयहरूको नियमित **स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन** गरिनेछ । यसबाट भक्तपुरका जनताको स्वास्थ्य स्थितिबारे यथार्थ चित्र प्रस्तुत हुने अपेक्षा छ ।
- ७) भक्तपुर नगरपालिका क्षेत्रमा वैकल्पिक उपचार विधि अनुसार उपचार गरिने आयुर्वेदिक स्वास्थ्य उपचार केन्द्र (नागरिक आरोग्य केन्द्र) २०७७ माघ २४ गतेदेखि सञ्चालनमा छ । भनपा वडा नं. ६ मा सञ्चालित उक्त केन्द्रलाई विस्तार गरी **बडा वडामा आयुर्वेदिक उपचार शिविरहरूको व्यवस्था** गरिदै लगिनेछ । साथै आयुर्वेदिक उपचारको अध्ययन अनुसन्धानलाई अगाडि बढाइने छ ।
- ८) भनपा वडा नं. ९ च्याम्हासिंहमा सञ्चालनमा रहेको **सामुदायिक आँखा केन्द्रलाई जनताको सहज पहुँच र स्तरीय सेवा प्रदान गर्ने** गरी आवश्यक चिकित्सकहरू समेतको बन्दोबस्त गरी तिलगंगा आँखा प्रतिष्ठानसँग समन्वय गरी ख्वप अस्पताल भवनबाटै सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ९) नसर्ने कडा रोगहरू क्यान्सर, मृगौला, मुटु, मस्तिष्कघात, स्पाइनल इन्जुरी जस्ता रोग लागेका बिरामीहरू दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको हुँदा बिरामी परिवारलाई केही राहत होस् भन्ने उद्देश्यले नगरपालिकाले दिइँदै आएको **आर्थिक सहयोगमा वृद्धि** गरिनेछ ।
- १०) भक्तपुर नगरपालिकाभित्र सञ्चालित अस्पताल, स्वास्थ्य क्लिनिक तथा औषधी पसलहरूको गुणस्तरीयतामा कमी हुन नदिन समय समयमा **चिकित्सकहरूसहितको टोलीले अनुगमनको व्यवस्था** मिलाइनेछ ।
- ११) जनतालाई पायक पर्ने नगरको एउटा वडामा **अक्युपचर थेरापी सेवा** शुरु गरिने छ ।
- १२) नगरमा देखापरेका सङ्क्रामक रोगहरूको विषयमा **सघन स्वास्थ्य कार्यक्रम** सञ्चालन गरिने छ ।
- १३) अशक्त, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा ७५ वर्षमाथिका जेष्ठ नागरिकहरूका लागि **घरदैलो चिकित्सा सेवा** उपलब्ध गराइने छ ।
- ख) शिक्षा**
- १४) भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित शिक्षण संस्थाहरूमा कृषि विज्ञान, हेल्थ असिस्टेन्ट, ल्याब असिस्टेन्ट, फार्मसी एवं मेकानिकल इन्जिनियरिङ, बि.एस्सी नर्सिङ जस्ता **नयाँ-नयाँ विषयहरू अध्यापन** स्वीकृतिको लागि प्रकृया अगाडि बढाइने छ ।
- १५) कोभिडको कारण भौतिक उपस्थितिमा विद्यालयहरूमा कक्षा सञ्चालन सम्भव नभएकोले नपाकै निर्देशनमा अनलाइन कक्षाहरू सञ्चालन हुँदै आएको छ । कतिपय विद्यार्थीहरू इन्टरनेटको पहुँचबाट टाढा रहेको देखिएको हुँदा **नगरका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरूमा क्रमशः निःशुल्क वाइफाइको व्यवस्था** गर्दै लगिनेछ । साथै नगरका सबै विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवाको पहुँच पुऱ्याइने छ ।
- १६) उच्च शिक्षा हासिल गर्ने गरिब परिवारका विद्यार्थीहरूलाई दिइँदै आएको रु ५ लाखसम्म शैक्षिक ऋण र भूगोल, इतिहास, राजनीतिशास्त्र, संस्कृति र नेपालभाषा विषयमा उच्च शिक्षा हासिल गर्न चाहने नगरवासी विद्यार्थीहरूलाई दिइँदै आएको **पूर्ण छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई निरन्तरता** दिइनेछ ।
- १७) नगरभित्र सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत **इसिडी शिक्षकहरूलाई दिइँदै आएको प्रोत्साहन रकमलाई निरन्तरता** दिइनेछ । सङ्घ सरकारले घोषणा गरे बमोजिम ती शिक्षकहरूको तलब समायोजनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- १८) आधारभूत विद्यालयहरूको शैक्षिक स्तर उठाउन सबै विद्यालयहरूमा आवश्यक शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउनुका साथै **आधारभूत विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणास्तर उकास्न** विज्ञहरूको टोली गठन गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १९) विद्यालयहरूमा अध्ययनरत **विद्यार्थीहरूको समय-समयमा स्वास्थ्य परीक्षण** गर्न चिकित्सकहरूको व्यवस्था गरिनेछ र आधारभूत औषधीहरू निःशुल्क वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २०) **ख्वप विश्वविद्यालयको स्थापनाको लागि निरन्तर प्रयास जारी** राखिनेछ । त्यसको आवश्यक व्यवस्थाको लागि विज्ञहरूको समिति गठन गरी प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
- २१) नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित कलेजहरूको आयोजनामा इन्जिनियरिङ, वातावरण विज्ञान, वाणिज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, गणित लगायतको विषय **राष्ट्रिय र**

- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको गोष्ठीको आयोजना गरिनेछ ।
विद्यालय र कलेजका विद्यार्थीहरूको प्रतिस्पर्धी भावनालाई विकास गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले समय-समयमा विज्ञान प्रदर्शनी, इन्जिनियरिङ प्रदर्शनी गर्नुका साथै इन्जिनियरिङ कलेजहरूको तर्फबाट **राष्ट्रिय स्तरको रोबोट प्रतियोगिता**को आयोजना गरिनेछ ।
- २२) भक्तपुरको इतिहास, भूगोल, वास्तुकला, कला-संस्कृति, भाषा, सरसफाइ, खानेपानीलगायत अध्ययन अनुसन्धान गर्ने **शोधकर्ताहरूको लागि प्रोत्साहन स्वरूप दिई** आएको रकमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २३) नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित कलेजहरूमा अध्ययनको साथै अनुसन्धानलाई जोड दिइनेछ । **कलेजहरूलाई अनुसन्धान केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने प्रयत्न** गरिनेछ र त्यसको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २४) आधारभूत तह कक्षा ८ को नगरस्तरीय परीक्षा सञ्चालन गर्दै आएकोमा यो वर्षदेखि कक्षा ५ को नगरस्तरीय वार्षिक परीक्षा सञ्चालन गरिनेछ । यसले विद्यार्थीहरूमा प्रतिस्पर्धाको भावनाको विकास हुनुका साथै **शैक्षिक स्तरमा सुधार आउने विश्वास** गरिएको छ ।
- २५) जनज्योति पुस्तकालयलाई अझ स्तरीय बनाउन आवश्यक भौतिक सुधारहरू गर्नुकासाथै उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको लागि आवश्यक पुस्तकहरूसहित **इ-लाइब्रेरीको व्यवस्था** गरिनेछ । वडा वडामा सञ्चालित पुस्तकालयहरूका लागि आवश्यक पुस्तक तथा दैनिक पत्रपत्रिकाहरूको व्यवस्था गरी नयाँ पुस्तामा अध्ययन संस्कृतिको विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २६) नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित शिशु स्याहार केन्द्रहरूमा कार्यरत **शिक्षिका तथा आया दिदीहरूलाई समय सापेक्ष तालिम** दिइनेछ । त्यहाँ भर्ना भएका शिशुहरू स्वस्थ राख्न नियमित स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २७) स्थानीय पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ । भक्तपुरको इतिहास, भूगोल, कला-संस्कृति, राजनीति, महत्त्वपूर्ण व्यक्तित्वहरू र विभिन्न राजनैतिक घटनाक्रमहरूबारे विद्यालय स्तरदेखि नै जानकारी दिने उद्देश्यले लागू गरिएको **स्थानीय पाठ्यक्रम कक्षा १-८ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई अनिवार्य** गरिएको छ । ती विषय शिक्षकहरूको अध्यापनको लागि सहज बनाउन समय समयमा तालिम, सन्दर्भ पुस्तक प्रकाशन, डकुमेन्ट्री निर्माण गरी विद्यालयहरूमा वितरण गरिनेछ । त्यसबारे विज्ञ शिक्षकहरूद्वारा अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- विद्यालय तहमा नेपालभाषा लिपी सम्बन्धी कक्षा सञ्चालनको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिने छ । **नैतिक शिक्षा र पुरातात्विक शिक्षाको पाठ्यक्रम** बनाई अध्यापन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- २८) नगरभित्र सञ्चालित विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिको लागि **शिक्षकहरूको लागि पुनर्ताजगी तालिम** प्रदान गरिनेछ । त्यसको लागि अनुगमनको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- २९) **शैक्षिक गुणस्तर विकासको लागि** सङ्घ, प्रदेश सरकारहरूसित समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ग) संस्कृति र सम्पदा पुनःनिर्माण :

- ३०) आफ्नो जीवनको महत्त्वपूर्ण समय संस्कृति संरक्षणमा लगाउनु भई भक्तपुरलाई सांस्कृतिक नगरको रूपमा पहिचान कायम राख्न योगदान गर्नुहुने **नगरवासी सांस्कृतिक गुरुहरूको सम्मान** कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । उहाँहरूको योगदानबारे नयाँ पुस्तालाई जानकारी दिन स्थानीय पाठ्यक्रमलगायत नपाद्वारा प्रकाशित हुने प्रकाशनहरूमा जीवनी प्रकाशित गरिनेछ ।
- ३१) **विद्यालयस्तरमा कला-संस्कृति र सम्पदाको महत्त्व**बारे जनचेतना जगाउन स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण, लेख रचनाहरूको नियमित प्रकाशन र विद्यार्थीहरूबीच प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३२) भक्तपुर नगरको मूल सडक भावांचोदेखि च्याम्हासिंहसम्म **ढुङ्गा छाप्ने काम सम्पन्न** भएको छ । उक्त सडक आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरूको लागि महत्त्वपूर्ण भएकोले **सडकको सुन्दरतालाई बढाउन** विभिन्न प्रजातिका मौसमी फूलहरूसहित गमलाहरूबाट सजाइनेछ । त्यसको संरक्षणको जिम्मा सम्बन्धित घरधनी वा पसलधनीले नै लिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ३३) ब्रम्हायणी, महेश्वरी, हनुमानघाट, चुपिंघाट, मंगलतीर्थ, धौलाखुसी, नपलीघाट, कासनघाटलगायतका धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक महत्त्वका **घाटहरूको सुधार** गर्दै क्रमशः व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- ३४) नगरका मुख्य सडकमा भारी सवारी साधन चलाउँदा आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरूले गुनासो गरिरहेकोलाई मध्यनजर गरी नगरको प्राचीन र सांस्कृतिक महत्त्वमा समेत कमी आउन नदिन यसै वर्षदेखि **वैकल्पिक व्यवस्थासहित क्रमशः भारी सवारी साधन प्रवेश निषेध**लाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ । **पुरानो नगर क्षेत्रको मूल**

- सडकलाई पैदल मार्गको रूपमा विकास गरिने छ ।**
- ३५) भनपा वडा नं. ५ स्थित **जगन्नाथ क्षेत्र** ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्त्वको क्षेत्र हो । यसबारे नयाँ नयाँ तथ्यहरू पत्ता लगाउन विज्ञहरूको टोली गठन गरी आवश्यक अध्ययन अनुसन्धान शुरू गरिनेछ । साथै ९९ चोक उत्खननबारे पनि अध्ययनको थालनी गरिने छ ।
- ३६) नगरका विभिन्न स्थानमा रहेका **पोखरीहरूमा आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरूको आकर्षण बढाउन** नौकाविहार सञ्चालनसँगै सन्ध्याकालीन मनोरञ्जनको निम्ति बत्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ३७) सम्पदाहरूको पुनःनिर्माण र जीर्णोद्धारको सम्पूर्ण विवरण सहितको **अभिलेख तयार गरी पुस्तक प्रकाशनलाई** निरन्तरता दिइने छ । साथै महत्त्वपूर्ण सम्पदाहरूको संक्षिप्त विवरणसहित त्यसको ऐतिहासिक महत्त्वबारे प्रष्ट पार्न डकुमेन्ट्रीहरूको निर्माण गरी विद्यालय, कलेजहरूको पाठ्यसामग्रीको रूपमा प्रयोगमा ल्याउन अध्यापनमा जोड दिइनेछ ।
- ३८) टोल टोलमा गाड्ने दाफा, भजनका थ्या साफूहरू बिग्रेर नासेर गएको पाइएको हुँदा त्यस्ता **थ्या साफूहरू संरक्षण गर्न** दाफा भजनहरूलाई आर्थिक सहयोग गर्ने र त्यसको अभिलेख तयार गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने छ । पुराना ऐतिहासिक दस्तावेजहरूको डिजिटल रेकर्ड राख्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ३९) भक्तपुरका विभिन्न **टोल गल्लीहरूको प्राचीन नाम** लोप हुन नदिन स्थानीय टोलवासीहरूसँग छलफल गरी पुरानै नामसहित बोर्डहरू राख्ने कार्य शुरू गरिनेछ । साथै विभिन्न सम्पदाहरूको बारेमा सङ्क्षिप्त परिचयसहितका बोर्डहरू तयार गरी सम्पदाहरूमा राख्ने बन्दोबस्त गरिनेछ ।
- घ) निर्माण, पुनःनिर्माण**
- ४०) ऐतिहासिक र सांस्कृतिक महत्त्व बोकेका भनपा वडा नं. १ स्थित **न्हु पुखू (रानीपोखरी) र भाज्या पोखरी** जीर्णोद्धार कार्य यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरी सर्वसाधारण जनताले उपभोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ४१) नगरका विभिन्न ठाउँहरूमा **बालोद्यानको निर्माण** गर्ने क्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ४२) कमलविनायक, लिवालीवी आवास योजनालगायतका ठाउँहरूमा बाँकी **सडक कालोपत्रे** गर्ने कामलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ४३) जथाभावी गाडी पार्किङको कारण पैदल यात्रुहरूलाई

- अप्टेरो पनुका साथै नगरको सौन्दर्यमा समेत हास आएको हुँदा सफा र सुन्दर नगर बनाउन आवश्यकता अनुसार नगरका ठाउँ-ठाउँमा **व्यवस्थित गाडी पार्किङ** निर्माण गरिने छ ।
- ४४) भनपा वडा नं. ४ स्थित **लक्ष्मीनरसिंह मन्दिर**को पुनःनिर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ र दरबार क्षेत्रस्थित **लाँपां देग** (हरिशंकरको मन्दिर) को विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार भइरहेको हुँदा त्यसको प्रतिवेदन प्राप्त हुनासाथ सम्बन्धित निकायहरूसित समन्वय गरी पुनःनिर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- ४५) दरबारक्षेत्रस्थित कला सङ्ग्रहालय रहेको **न्ह्यकं झ्याः दरबार**, २०७२ अघि नगरपालिकाको कार्यालय रहेको **थंथु दरबार**, नक्सा शाखा रहेको भवन जस्ता महत्त्वपूर्ण भवनहरू २०७२ सालको भूकम्पछि क्षति भएकोमा प्राविधिक कारणले ती सम्पदाहरू पुनः निर्माण अघि बढ्न सकेको छैन । नगरपालिकाले पुरातत्व विभाग, संस्कृति मन्त्रालयसित समन्वय गरी त्यसको पुनःनिर्माण प्रकृत्यालाई अगाडि बढाइने छ ।
- ४६) **नगर प्रवेश गर्ने पुलहरू** जीर्ण भएको हुँदा क्रमशः त्यसको पुनःनिर्माण गर्दै लगिने छ ।
- ४७) विद्युत, टेलिफोन, केबुल नेटवर्क तथा इन्टरनेट सेवाका तार र पोलहरू जथाभावी राखिँदा नगरको सौन्दर्यमा नकारात्मक असर पनुका साथै दुर्घटनाको जोखिम समेत बढेको हुँदा नेपाल विद्युत प्राधिकरणसंगको समन्वयमा **तार भूमिगत गर्ने** कार्य अगाडि बढाइने छ ।
- ङ) युवा तथा खेलकुद**
- ४८) अन्तर नगर **खेलकुद प्रतियोगिता**लाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । साथै अनुकूल समयमा विद्यार्थीहरूलाई खेलकुद गतिविधिमा सकृय बनाउन अन्तर विद्यालय खेलकुद प्रतियोगिता गरिनेछ ।
- ४९) खेलकुदलाई नागरिकको अभिन्न अङ्गको रूपमा विकास गर्न नियमित **खेलकुद प्रशिक्षणलाई** निरन्तरता दिँदै थप खेलहरूको प्रशिक्षण शुरू गरिनेछ ।
- ५०) वडा वडामा रहेका **खेलकुद समितिहरूलाई सकृय बनाइनेछ** । त्यसको लागि आवश्यक खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५१) खेलकुद प्रशिक्षक तालिम, आत्मरक्षा सम्बन्धी तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ । त्यस्ता **तालिमहरू विद्यालय कलेजहरूमा समेत सञ्चालन** गरी व्यापक बनाइनेछ ।
- ५२) नागरिकहरूको सर्वाङ्गीन विकासको लागि वडा वडामा

- स्थापित व्यायामशालाहरूको विस्तार गरी विद्यालय र कलेजहरूमा समेत राख्ने नीति लिइनेछ ।
- ५३) विद्यालयहरूमा खेलकुद प्रशिक्षण बढाउँदै लाने नीतिअनुसार आवश्यक सङ्ख्यामा पूर्णकालीन खेलकुद प्रशिक्षकहरू नियुक्त गरी खेलकुद गतिविधिलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- ५४) विभिन्न राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा भाग लिई पुरस्कृत भएका खेलाडीहरूको सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । यस्ता सम्मान कार्यक्रमहरूले खेलाडीहरूको मनोबल बढ्ने विश्वास गरिएको छ ।
- ५५) भनपा वडा नं. ८ र वडा नं. १० मा निर्माणाधीन खेलकुद कभर्ड हलहरू यो आ.व.मा सम्पन्न गरिने छ र शहीद स्मृति खेल मैदानलाई डिजाइनअनुसार आधुनिक कभर्ड हल निर्माण गरिने छ ।
- च) कृषि**
- ५६) कृषि उत्पादनलाई व्यवस्थित गर्न कृषकहरूलाई पायक पर्ने क्षेत्रमा चिस्यान केन्द्र स्थापनाको लागि प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
- ५७) नगरवासी कृषकहरूका उत्पादनहरू विक्री वितरणको लागि उपयुक्त ठाउँमा तरकारी बजारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५८) भुस्याहा कुकुरहरूको टोकाइले धेरै नगरवासीहरू पीडित भइरहेकोले सोको नियन्त्रण गर्न भेटेरेनरी शाखालाई सकृय बनाइनेछ । साथै छाडा चौपाया नियन्त्रण र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५९) कृषि चुन, उन्नत जातको बिउ वितरणलाई अभि ववस्थित गर्दै किसानहरूलाई माटो परीक्षण र कृषिसँग सम्बन्धित विभिन्न तालिमहरू दिइनेछ ।
- ६०) किसानहरूलाई कम्पोष्ट मल, गड्यौला मल बनाउने र त्यसको प्रयोग, कौसीखेती लगायतको तालिम दिनुका साथै कृषि उत्पादन बढाउने र उत्पादित तरकारीहरू बजारसम्म पुऱ्याउन सहजीकरण गरिनेछ ।
- ६१) नगरस्तरीय कृषि ल्याब सञ्चालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- छ) वातावरण र सरसफाइ**
- ६२) नगरभित्र प्लाष्टिकको भोलाबाट भइरहेको वातावरण प्रदूषण नियन्त्रण गर्न कागज वा कपडाको भोला प्रयोगमा जोड दिइने छ । त्यसको लागि नगरभित्र सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूसित समन्वय गरी उपयुक्त व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ६३) नगरका सडकहरूको दायँ बायाँ, खोलाका किनारहरू,

- पति जग्गा, खुल्ला क्षेत्र, पीठ वरिपरी रुखहरू रोपेर वातावरण सुन्दर बनाइ स्वच्छ, सफा र हरियालीयुक्त नगरको रूपमा विकास गरिने छ ।
- ६४) नगर सफाइको लागि हरेक महिनाको १ गते र १५ गते जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र स्थानीय टीम, क्लवसहितले नियमित सरसफाइ अभियान चलाइ आएकोमा कोभिडको महामारीसँगै यो क्रम रोकिएको छ । समय अनुकूल भएमा आगामी साउन १ गतेबाट उक्त अभियानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ६५) कुहिने र नकुहिने फोहोर अलग अलग सङ्कलन गर्दै आएकोमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी कुहिने वस्तुहरूलाई कम्पोष्ट मल बनाई सस्तोमा किसानहरूलाई विक्री वितरण गरी आय आर्जन गर्ने श्रोतको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ६६) 'आफ्नो ठाउँ आफै सफा गरौं !' भन्ने भावनाको विकास गर्न विभिन्न चेतनामूलक गतिविधिहरू गरिनेछ । सडक, चोक र गल्लीहरूमा जथाभावी फोहर गर्नेहरूको लागि कडा कानुनी व्यवस्था गरिनेछ ।
- ६७) एक विद्यालय एक सम्पदा सफाइ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई नगरका सम्पदा क्षेत्रहरूलाई निरन्तर सफा राख्न विद्यार्थी र शिक्षकहरूबीच अभियानकै रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
- ६८) नगरको उपयुक्त स्थानमा फोहोरमैला प्रशोधन तथा व्यवस्थापन केन्द्र निर्माण गरिने छ ।
- ज) खानेपानी**
- ६९) खानेपानी भक्तपुरवासीहरूको निमित्त स्थायी समस्या बनिरहेको छ । पुर्खौंदेखि नगरकोटबाट वितरण भइरहेको पानीको वितरण प्रणाली तथा गुणस्तरमा सुधार गर्ने प्रयास गर्दैछौं । यससँगै ठाउँ ठाउँमा डीप बोरिङ गरी पानीको समस्या समाधान गर्दै आएका छौं । सुख्खा मौसमको बेला दैनिक ट्यांकरबाट समेत पानी वितरण गर्दै आएका छौं । भक्तपुर नगरपालिका, काठमाडौं उपत्यका खानेपानी बोर्ड र काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लि. बीच भएको सम्झौताअनुसार यो आर्थिक वर्षमा भक्तपुर नगरभित्र मेलम्चीको खानेपानी वितरणको लागि सम्बन्धित कार्यालयहरूसित समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- ७०) हाम्रो परम्परागत खानेपानीका श्रोतहरू ढुङ्गेधारा, पोखरी, इनारहरूको संरक्षणलाई जोड दिइनेछ ।
- ७१) नगर क्षेत्रमा नयाँ पाइप लाइन विस्तार गरिने छ ।

पुरानो पाइप लाइनलाई पनि आवश्यक मर्मत सम्भार गरी खानेपानी वितरण प्रणालीमा सुधार ल्याउन पहल गरिनेछ र विस्तारित नगर क्षेत्रमा पनि खानेपानी वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

भ) पर्यटन

- ७२) भक्तपुरलाई पर्यटकीय गन्तव्यस्थलको रूपमा विकास गर्न विभिन्न स्थानहरूमा पर्यटन प्रवर्द्धनात्मक गतिविधिहरू वर्षेभरि सञ्चालनको व्यवस्था गरिने छ ।
- ७३) आन्तरिक र बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि महत्त्वपूर्ण दिनहरूमा सन्ध्याकालीन सम्पदा तथा सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्राको आयोजना गरिने छ ।
- ७४) नगरका विभिन्न ठाउँहरूमा फेमिली स्टे र होम स्टेको विकास गरिने छ । त्यसको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- ७५) नगरका गल्ली र चोकहरू तथा महत्त्वपूर्ण स्थलहरूमा क्रमशः सीसी क्यामेराको व्यवस्था गरिने छ । साथै सम्पदास्थलहरूमा सन्ध्याकालीन बत्तीको व्यवस्था गरिने छ ।
- ७६) नगरका ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र पुरातात्त्विक महत्त्व बोकेका सम्पदा र सांस्कृतिक गतिविधिहरूको भिडियो र डकुमेन्ट्री बनाई प्रचार-प्रसारको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ७७) भक्तपुरमा रहेका सांस्कृतिक गतिविधिहरू नियमित प्रदर्शन गरी आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरूको प्रवर्द्धनको लागि सांस्कृतिक केन्द्र निर्माण गरिने छ ।
- ७८) नगरपालिकाले चिनियाँ र जापानी भाषा प्रशिक्षण दिँदै आएकोमा यस वर्षदेखि अन्य विदेशी भाषाको पनि तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- ७९) विदेशी पर्यटकहरूको सेवामा लागेका स्थानीय पथप्रदर्शकहरूलाई समय समयमा पुनर्ताजगी तालिमको सञ्चालन गरिने छ ।
- ८०) भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. २ स्थित भक्तपुर औद्योगिक क्षेत्रमा रहेका प्रदूषण फाल्ने ठूला उद्योगहरूलाई सो क्षेत्रबाट स्थानान्तरण गरी स्थानीय सीपमा आधारित हस्तकला उद्योगको रूपमा विकास गर्न पहल गरिने छ ।
- ८१) स्थानीय सीपमा आधारित हस्तकला तथा खाद्य परिकारहरूको प्रचार प्रसारका गतिविधिहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- ८२) कोभिड महामारीको कारण स्थानीय पर्यटन व्यवसायमा नकारात्मक असर परेको अवस्थालाई मध्यनजर गरी आ.व. २०७८/७९ को शुरु ४ महिनाको व्यवसाय कर

छुट दिइने छ ।

ज) सहकारी

- ८३) सहकारी संस्थाका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूलाई समय सापेक्ष तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- ८४) नगरको सरसफाइलाई ध्यानमा राखी 'एक सहकारी एक क्षेत्र सरसफाइ'को नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा लागू गरिने छ ।
- ८५) नगरपालिका र सहकारी संस्थाबीच समन्वय गरी जनताको हितमा साभेदारी कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइने छ । नगरभित्र क्रियाशील सहकारी संस्थाहरूको नियमित अनुगमनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ८६) सहकारीहरूलाई लेनदेनमा मात्रै सीमित नगरी सहकारीमा जम्मा भएको रकम उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी गरी रोजगारी प्रवर्द्धन गर्न जोड दिइने छ । त्यसको लागि नगरपालिकाले आवश्यक सहजीकरण गर्नेछ ।

ट) युवा तथा महिला लक्षित तालिम

- ८७) युवाहरूलाई सीपमूलक तालिमहरू दिएर आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिनइनेछ । काष्ठकला, प्रस्तरकला, मूर्तिकला, चित्रकला, सिलाइ, रेडियो-टेलिभिजन प्रस्तोता, फोटोग्राफी, भिडियोग्राफी, पथप्रदर्शकहरूको तालिम दिइनेछ । मोटरसाइकल, मोबाइल मर्मत, रेडियो-टेलिभिजन मर्मत, रेफ्रिजरेटर, प्लम्बिङ र बिजुली बत्तीको मर्मतलगायतका तालिम दिइनेछ ।

ठ) आवास योजना

- ८८) भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. २ र ६ मा सञ्चालित देको मिवा इटापाके आवास योजनाका बाँकी कामहरू सम्पन्न गरी क्रमशः जनताको जग्गा फिर्ता गरिने छ । जनताबाट प्राप्त राय, सुझाव र गुनासाहरूलाई अधिकतम सम्बोधनको प्रयास गरिने छ ।

ड) अन्य

- ८९) उपभोक्ताहरूको हितलाई ध्यानमा राखेर नगरपालिकाले गर्दै आएको बजार अनुगमनलाई निरन्तरता दिइने छ । अनुमनको क्रममा कानुनविपरीत वस्तुहरू बेचबिखन गरेको पाइएमा कडा कारबाही गरिने छ ।
- ९०) सडकमा जथाभावी दोपाया, चौपाया छाडी फोहोर गरेमा वा घरपालुवा कुकुरले सडक चोकमा फोहोरगरेको पाइएमा कडा कारबाही गरिने छ । कुकुर धनीले सम्बन्धित वडामा दर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- ९१) नगरका विभिन्न ठाउँमा छरिएर रहेका र विभिन्न

- व्यक्तिहरूबाट अतिक्रमण गरिएका **पत्नी तथा सरकारी जग्गाहरूको संरक्षण** गरी अभिलेख तयार गरिने छ र त्यसको उपयोग गरी नगरपालिकाको आय आर्जनको स्रोत बनाइने छ ।
- ९२) भनपा वडा नं. ६ महाकालीस्थित अँचा पोखरी क्षेत्रमा आ.व. २०७८।०७९ बाट नै ज्येष्ठ नागरिकहरूको हेरचाह र संरक्षणको लागि **आदर निकेतनको व्यवस्था** गरिने छ ।
- ९३) नगरवासीहरूलाई नगरभित्र उत्पादित स्थानीय सामानहरूको उपयोग गरी **स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहित** गर्ने नीति लिइने छ ।
- ९४) भक्तपुर नगरपालिकाले नियमित रूपमा 'खुप सः भक्तपुर आवाज' रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएकोमा रेडियो रेकर्डिङ्ग स्टुडियो निर्माण गरिने छ र **टेलिभिजन प्रसारणको व्यवस्थासमेत** मिलाइने छ । त्यसको लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- ९५) परम्परागत शैलीमा शव दाह गर्दै आएकोमा नगरका महत्त्वपूर्ण स्थानहरूमा **सुधारिएको शव दाह गृह निर्माण** गरिने छ । साथै विद्युतीय शव दाह गृह निर्माणको प्रकृया थालनी गरिने छ ।
- ९६) नगरका घरहरूको व्यवस्थित अभिलेख राखी **घर नम्बेरिड** गरिने छ । साथै सडकहरूको नामाकरण समेत गरिने छ ।
- ९७) नगरवासी करदाताहरूलाई **घरबाटै कर तिर्न सकिने गरी मोबाइल एपको** निर्माण गरिने छ ।
- ९८) **साना तथा घरेलु उद्योगहरूलाई प्रोत्साहित गर्न** स्थानीय उत्पादनहरू जुजु धौ, भादगाउँले टोपी, टाइच्यून चिउरा, हाकुपटासीको प्रवर्द्धनलाई जोड दिइने छ ।
- ९९) भक्तपुर नगरपालिकाको पुरानो नगर क्षेत्रभित्र मौलिक शैलीमा घर बनाउने घरधनीहरूलाई घरको मोहडाको लागि लाग्ने ईँटा, काठ र भिँगटीको खर्चमध्ये **३५ प्रतिशत अनुदान** दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १००) नगरपालिकाभित्र काम गर्ने कर्मचारीहरूमध्ये **राप्ती काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहनस्वरूप पुरस्कृत** र अनुशासन बाहिर गएर काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई कारवाही गर्ने नीति लिइनेछ ।

- १०१) कर्मचारीहरू आर्थिक कारण उपचारबाट वञ्चित नहोस् भन्ने उद्देश्यले **कर्मचारीहरूको लागि स्वास्थ्य उपचार कोषको व्यवस्था** गरिनेछ ।
- १०२) भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खुप अस्पताल कोभिड युनिटमा कार्यरत कर्मचारीहरूको **नियमित स्वास्थ्य जाँचको** व्यवस्था गरिनेछ ।
- १०३) कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि समय समयमा तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । साथै कर्मचारीहरूलाई **विपद्को बेला खटाउन सक्ने गरी विपद् व्यवस्थापनको तालिमको** व्यवस्था गरिनेछ ।

अन्त्यमा कोरोना रोकथाम र नियन्त्रणको लागि भनपाको आग्रहमा अक्सिजन प्लान्ट एवं स्वास्थ्य सामग्री खरिदमा आर्थिक, भौतिक सहयोग गर्ने सम्पूर्ण दाता सङ्घसंस्था र महानुभावहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री भनपालाई हस्तान्तरण गर्नुभएकोमा पार्टी अध्यक्षज्यू लगायत पार्टीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

भक्तपुर नगरपालिकासित भगिनी सम्बन्ध कायम रहेको चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतको शान्दान शहरबाट स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराउनुभएकोमा त्यहाँका मेयरलगायतका पदाधिकारीहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं ।

कोरोना रोगका कारण जीवन गुमाउनु भएका सम्पूर्णमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली दिँदै शोक सन्तप्त परिवारमा समवेदना व्यक्त गर्दछौं । साथै सङ्क्रमितहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछौं । धन्यवाद !

(२०७८।३।७ गते, सोमबार) ◆

“Creation of predecessors — Our art and culture”

‘अभ्र जिम्मेवारीकासाथ जनताको सेवामा लाग्नेछौं’

- उपप्रमुख रजनी जोशी

आज हामी भ.न.पा.को दशौं नगर सभाको नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्न भेला भइरहेकाछौं ।

देशमा प्रजातन्त्र प्राप्तिका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण शहीदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछौं । समाज परिवर्तनको लागि महत्त्वपूर्ण योगदान दिनुहुने अग्रज व्यक्तित्वहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै हामी नेपाल मजदुर किसान पार्टीका जनप्रतिनिधिहरूलाई अत्यधिक मत दिएर विजयी गराई नगर र नगरवासीहरूको सेवा गर्ने सुअवसर दिनुहुने सम्पूर्ण नगरवासीहरूमा कृतज्ञता व्यक्त गर्दछौं ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीको जनसेवा र विकासका कार्यक्रमले भरिएको २०७४ को स्थानीय तह निर्वाचनमा दिइएको घोषणापत्रलाई नै आधार बनाई हामी अघि बढिराखेको यहाँहरू समक्ष स्मरण गराउन चाहन्छु ।

नेमकिपाबाट प्राप्त मार्गनिर्देशन ‘घोषणापत्र’ लाई नै आधार एवं आत्मसाथ गरी आजको यस दशौं नगरसभाको नीति तथा कार्यक्रम केही समयमै सार्वजनिकरण हुन गइरहेको छ । २०७४ सालको स्थानीय चुनाव प्रचार प्रसारको समयमा १५ वर्षको जनप्रतिनिधिविहीन अवस्थाबाट माथि उकास्न, समाजमा सरकारात्मक परिवर्तनको लागि चार गुणा बढी काम गरेर जनताको दत्तचित्त भएर जनताको सेवामा लाग्ने वचन दिएका थियौं र सोही अनुसार अग्रजहरूको मार्ग निर्देशनमा जनताको साथ लिएर अघि बढ्यौं । चुनावपछिको तीन वर्षसम्म हामीले सोचे अनुरूप काम गर्दै गयौं । गत वर्षदेखि विश्वभर फैलिरहेको कोरोना महामारीले हाम्रो देशको साथै हाम्रो नगर पनि आक्रान्त भएको छ । चौथो वर्षदेखि विश्वभरि फैलिएको कोरोना महामारीले आजसम्म पनि असर परिरहेको कारण सोच अनुसारको विकास निर्माण, सम्पदा संरक्षणलगायतको काम हुन सकेन तथापी हामीले कुनै किसिमको कामलाई ठप्पै भने हुन दिएनौं ।

नेमकिपाका श्रद्धेय अध्यक्षज्यूले भन्नुभए भैं हामी जनप्रतिनिधिहरूले ‘जनतालाई सर्वोपरि’ मा राखेर जनताकै लागि जनताबाटै सहयोग लिएर काम गर्दा आजको दिनसम्म आइपुग्दा त्यसको प्रतिफल पाएको हामी जनप्रतिनिधिहरूले महसुस गरिरहेका छौं । यस्तो महामारीबीच यो एक महिनामा जुन किसिमले हामीले जनताको असिमित माया, विश्वास र साथ सहयोग पायौं यसबाट हामीले आत्मसन्तुष्टि पाइरहेका छौं । हामीले अबका दिनहरूमा अभ्र जिम्मेवारीकासाथ जनताको

सेवामा लाग्ने वचन यसै मञ्चमार्फत राख्न चाहन्छु ।

उपस्थित भद्र महिला तथा सज्जनवृन्द,

भ.न.पा.ले शिक्षा र स्वास्थ्यलाई एक सिक्काका दुई पाटाको रूपमा लिएर यी दुवै विषयलाई केन्द्रमा राखी काम गरिरहेको दिनको घाम भैं छल्लै छ । हामीले हाम्रो नगरवासी २१ औं शताब्दीका सचेत नागरिक होस् भन्ने चाहन्छौं र हामी शिक्षित, सभ्यको साथसाथै स्वस्थ हुन सकेमा मात्र हाम्रो समाज, हाम्रो देश अघि बढ्नेमा हामी विश्वस्त छौं । त्यसै अनुरूप हामीले व्यवहारिक ज्ञानसहितको शिक्षित नागरिक उत्पादन गर्नका लागि लागिपरेका छौं । हाम्रो समाजलाई शिक्षित मात्र नभई व्यवहारिक राष्ट्रसेवक नागरिकको खाँचो रहेको हामी सबैले महसुस गरिरहेका छौं । तसर्थ भ.न.पा.ले शिक्षालाई केन्द्रमा राखी शिशु स्याहार केन्द्रदेखि उच्च शिक्षालाई प्राथमिकतामा राख्ने काम गरिरहेको यहाँहरूमा विदितै छ । यसरी प्रणाली बनाएर जानसके भविष्यमा हाम्रो समाज व्यवस्थित रूपमा अघि बढ्ने विश्वासका साथ हामी अघि बढेका छौं । एक दिन हामीले ख्वप विश्वविद्यालय सञ्चालन गर्ने अठोट लिएर अगाडि बढिरहेका छौं ।

नगरवासीहरू स्वस्थ भएमा मात्र हाम्रो समाज अघि बढाउन सहज हुने यथार्थलाई मध्यनजर गरी आधुनिक सुविधासहितको ख्वप अस्पताल निर्माण भइरहेको यहाँहरूमा जानकारी छ । कोभिड-१९ महामारीको पहिलो सङ्क्रमणको लहरमा भ.न.पा.ले Holding Center/ क्वारेन्टाइन र आइसोलेसन सञ्चालन गरी नगरवासीहरूलाई स्वास्थ्य सेवा दिन सफल भयौं । तर यस वर्षको दोश्रो लहरले हामीजस्तो आर्थिक अवस्था कमजोर भएको देश कोरोना महामारीको कारणले आन्तरिक श्रोतको प्रमुख हिस्सा ओगटेको पर्यटन

“Creation of predecessors — Our art and culture”

व्यवसाय र पर्यटन शुल्क ठप्पै भएको अवस्थामा केन्द्र सरकारले भ.न.पा.लाई गरेको भेदभावको कारणले ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट जडान गर्न आर्थिक सहयोगको निमित्त जनता समक्ष जान वाध्य भयौं। हाम्रा सम्पूर्ण सहृदयी जनताबाट हिजोको दिनसम्म ४७९ व्यक्तिगत, १३७ सहकारी संस्थाहरू, २९८ सङ्घ-संस्थाहरू, ६० कलेज र विद्यालयहरूबाट गरी रु.६ करोडभन्दा बढी रकम विपद् व्यवस्थापन कोषमा जम्मा भएको छ। जनताबाट प्राप्त उक्त आर्थिक सहयोग रकमलाई ख्वप अस्पतालको लागि आवश्यक उपकरणहरू सहितको आधुनिक अस्पताल 'जनताको अस्पताल' को रूपमा अघि बढाई जनतालाई स्वास्थ्य सुविधा दिइने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु। 'भक्तपुर नगर स्वस्थ नगर, सुरक्षित नगर' को रूपमा परिचित गराउन यहाँहरूको पुनः साथ र सहयोगको अपेक्षा राख्दछु। यसको लागि हामी सम्पूर्ण नगरवासीहरूले स्वास्थ्य मापदण्डपालन गरी आफू सुरक्षित रही अरूको सुरक्षा गर्नु आजको एक मात्र धर्म हो भन्ने लाग्दछ। यसलाई हाम्रा नगरवासीहरूले मनन गर्नु भएको छ भन्ने विश्वास लिएका छौं। यस 'सुरक्षित होऔं, सुरक्षित राखौं' भन्ने कुरालाई हामी सबैले आत्मसाथ गरी अघि बढ्न सकेमा आउँदा दिनहरू चाँडो भन्दा चाँडो सहज परिस्थिति आउनेमा विश्वस्त हुन सकिन्छ।

आदरणीय दाजुभाइ तथा दिदी बहिनीहरू, कोरोना महामारीको कारणले हाम्रो जस्तो सम्पदा र संस्कृतिको भण्डारमा प्रत्यक्ष रूपमा असर परेको हामीले भोगिरहेका छौं। तथापि

सम्पदाको पुनः निर्माण र संरक्षण कामलाई पनि निरन्तर रूपमा अगाडि बढाइरहेका छौं भने यो महामारीबाट हामीले छुटकारा पाउने वित्तिकै सांस्कृतिक कार्यक्रमहरू पनि निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरी आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटनलाई विस्तार गर्दै लानेछौं। यसरी हाम्रो सभ्यतालाई हाम्रा नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने कामलाई निरन्तरता दिँदै जानेछौं र सांस्कृतिक नगर भक्तपुरलाई पूर्ण सुरक्षित/संरक्षित र स्वस्थ नगर, ज्ञान विज्ञान र प्रविधिको आत्मनिर्भर नगर भक्तपुर नगरको रूपमा पुऱ्याउन नगरका सम्पूर्ण बुद्धिजीवी, सङ्घ संस्था, नगरवासीहरूको सधैं भैं अपरिहार्य साथ पाउनेमा भ.न.पा. विश्वस्त छ।

यस महामारीमा साथ दिनुहुने, आर्थिक, भौतिक सहयोग गर्नु हुने चिनीयाँ कम्युनिष्ट पार्टी/भ.न.पा.को भगिनी नगर शान्तान नगर, नेमकिपा परिवारलगायत सहकारी/विभिन्न सङ्घ, संस्था, विद्यालय, कलेज एवं सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई भ.न.पा. परिवार हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछ।

अन्तमा,

यस महामारीबारे सम्पूर्ण नगरवासीहरू सचेत रही स्वास्थ्य मापदण्ड अपनाई सामान्यतिर लान सहयोग गर्न विशेष आग्रह गर्न चाहन्छु।

त्यसैगरी सम्पूर्ण सङ्क्रमितहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु। साथै महामारीबाट दिवंगत हुनु भएकाहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै शोकसन्तप्त परिवारप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछु। धन्यवाद !

“Creation of predecessors — Our art and culture”

दशौं नगरसभाको पहिलो बैठकबाट विभिन्न प्रस्तावहरू पारित

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख एवम् नगरसभाका अध्यक्ष सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा भक्तपुर नगरपालिकाको दशौं नगरसभाको पहिलो बैठक असार ७ गते बस्यो ।

भक्तपुर नगरपालिकाकाको दशौं नगरसभाको उद्घाटन सत्रपश्चात बसेको औपचारिक बैठकमा बोल्नुहुँदै नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले जनप्रतिनिधिहरूले ४ वर्षको कार्यकालमा निर्वाचनको बेला घोषणापत्रमा उल्लेखित बुँदाहरू पूरा गन निरन्तर प्रयास गरिरहेको उल्लेख गर्नुभयो ।

नगरसभाको पहिलो बैठकबाट भक्तपुर नगरपालिकाको आव्हानमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापनाको लागि सहयोग गर्नुभएका नगरवासीहरू, चाँगुनारायण, सूर्यविनायक, मध्यपुर थिमी नेपालगायत अन्य जिल्लाका दाताहरू तथा देश विदेशबाट आर्थिक एवं भौतिक सहयोग गर्ने महानुभावहरूलाई हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्नुहुँदै एक महिनाको छोटो समयमा रु. ६ करोड ४ लाखभन्दा बढी नगद सङ्कलन भएकोमा खुशी व्यक्त गर्नुभयो ।

पहिलो बैठकबाट तपसिलका चारओटा प्रस्तावहरू पारित गरिएको छ-

- १) भक्तपुर नगरपालिकाको दशौं नगरसभा उद्घाटन समारोहमा नगरपालिकाको निमन्त्रणाालाई सहर्ष स्वीकार गरी दशौं नगरसभालाई सम्बोधन गर्नुभएकोमा प्रमुख अतिथि एवं नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष का. नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)ज्यू, बागमती प्रदेशसभाका माननीय सांसद सुरेन्द्रराज गोसाईंज्यूलाई यो सभा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ ।
- २) विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई मित्र पार्टी चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीबाट प्राप्त स्वास्थ्य उपचार सामग्रीहरू भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित ख्वप अस्पताललाई प्रदान गर्नुभएकोमा पार्टी अध्यक्षज्यू र पार्टीप्रति हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछ ।
- ३) भक्तपुर नगरपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध कायम रहेको चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतको शान्नान शहरबाट भक्तपुर नगरपालिकालाई स्वास्थ्य उपचार सामग्री उपलब्ध गराउनु भएकोमा शान्नान शहरका मेयरज्यू लगायत पदाधिकारीहरूप्रति यो सभा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछ ।
- ४) कोरोना रोकथाम र नियन्त्रणको लागि भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापनासँगै विभिन्न स्वास्थ्य उपकरणहरू खरिदका लागि नगरपालिकाको प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा स्वतःस्फूर्त रूपमा आर्थिक र भौतिक सहयोग गर्नुहुने सहृदयी महानुभावहरू, सहकारी सङ्घसंस्था, विद्यालय, कलेज, उद्योगी व्यवसायी, दाफा भजन, गुथि, विदेशबाट सहयोग गर्नुहुने नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरू लगायतमा यो सभा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ ।

अध्यक्ष प्रजापतिले दशौं नगरसभाको अर्को बैठक २०७८ असार ९ गते बुधबार बस्ने जानकारी गराउनुभयो ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

भक्तपुर नपाको पारित नीति तथा कार्यक्रमका केही महत्वपूर्ण बुँदाहरू

- कोरोना भाइरसको तेस्रो भेरियन्ट आउन सक्ने सम्भावनालाई ध्यानमा राखी छुट्टै एकाइको बन्दोबस्त गरी कोभिड युनिटलाई निरन्तर तयारी अवस्थामा राखिनेछ । साथै जोखिममा पर्नसक्ने १८ वर्षमुनिका बालवालिकाहरूका लागि समेत आइसीयू र भेन्टिलेटरको व्यवस्था गरिने छ ।
- घरदैलो नर्सिङ सेवालाई अभि प्रभावकारी बनाई विद्यालय र कलेजसम्म सेवा विस्तार गर्दै लगिने छ । त्यसको लागि आवश्यक सङ्ख्यामा स्वास्थ्यकर्मीहरूको बन्दोबस्त गरिनेछ । जनताको स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी ढङ्गले सेवा विस्तार गर्न वडा-वडामा स्वास्थ्य केन्द्रहरूको विस्तार गर्दै लगिने छ ।
- भक्तपुर नगरपालिका क्षेत्रमा वैकल्पिक उपचार विधिअनुसार उपचार गरिने आयुर्वेदिक स्वास्थ्य उपचार केन्द्र (नागरिक आरोग्य केन्द्र) २०७७ माघ २४ गतेदेखि सञ्चालनमा छ । भनपा वडा नं. ६ मा सञ्चालित उक्त

केन्द्रलाई विस्तार गरी वडा वडामा आयुर्वेदिक उपचार शिविरहरूको व्यवस्था गरिँदै लगिनेछ । साथै आयुर्वेदिक उपचारको अध्ययन अनुसन्धानलाई अगाडि बढाइने छ ।

- भनपा वडा नं. ९ च्याम्हासिंहमा सञ्चालनमा रहेको सामुदायिक आँखा केन्द्रलाई जनताको सहज पहुँच र स्तरीय सेवा प्रदान गर्ने गरी आवश्यक चिकित्सकहरू समेतको बन्दोबस्त गरी तिलगंगा आँखा प्रतिष्ठानसँग समन्वय गरी खवप अस्पताल भवनबाटै सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नसर्ने कडा रोगहरू क्यान्सर, मृगौला, मुटु, मस्तिष्कघाट, स्पाइनल इन्जुरी जस्ता रोग लागेका बिरामीहरू दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको हुँदा बिरामी परिवारलाई केही राहत होस् भन्ने उद्देश्यले नगरपालिकाले दिइँदै आएको आर्थिक सहयोगमा वृद्धि गरिनेछ ।
- जनतालाई पायक पर्ने नगरको एउटा वडामा अक्युपंचर थेरापी सेवा शुरू गरिने छ ।
- अशक्त, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा ७५ वर्षमाथिका जेष्ठ

नागरिकहरूका लागि घरदैलोमा चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराइने छ ।

- भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित शिक्षण संस्थाहरूमा कृषि विज्ञान, हेल्थ असिस्टेन्ट, ल्याब असिस्टेन्ट, फार्मसी एवं मेकानिकल इन्जिनियरिङ, बि.एस्सी नर्सिङ जस्ता नयाँ-नयाँ विषयहरू अध्यापन स्वीकृतिको लागि प्रकृया अगाडि बढाइने छ ।
- कोभिडको कारण भौतिक उपस्थितिमा विद्यालयहरूमा कक्षा सञ्चालन सम्भव नभएकोले नपाकै निर्देशनमा अनलाइन कक्षाहरू सञ्चालन हुँदै आएको छ । कतिपय विद्यार्थीहरू इन्टरनेटको पहुँचबाट टाढा रहेको देखिएको हुँदा नगरका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरूमा क्रमशः तिःशुल्क वाइफाइको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ । साथै नगरका सबै विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवाको पहुँच पुऱ्याइने छ ।
- खवप विश्वविद्यालयको स्थापनाको लागि निरन्तर प्रयास जारी राखिनेछ । त्यसको आवश्यक व्यवस्थाको लागि विज्ञहरूको समिति गठन गरी प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
- जनज्योति पुस्तकालयलाई अभि स्तरीय बनाउन आवश्यक भौतिक सुधारहरू गर्नुकासाथै उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको लागि आवश्यक पुस्तकहरूसहित इ-लाइब्रेरीको व्यवस्था गरिनेछ । वडा वडामा सञ्चालित पुस्तकालयहरूका लागि आवश्यक पुस्तक तथा दैनिक पत्रपत्रिकाहरूको व्यवस्था गरी नयाँ पुस्तामा अध्ययन संस्कृतिको विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- भक्तपुर नगरको मूल सडक भार्वाचोदेखि च्याम्हासिंहसम्म ढुङ्गा

“Creation of predecessors — Our art and culture”

छान्ने काम सम्पन्न भएको छ । उक्त सडक आन्तरिक र वाह्य पर्यटकहरूको लागि महत्त्वपूर्ण भएकोले सडकको सुन्दरतालाई बढाउन विभिन्न प्रजातिका मौसमी फूलहरूसहित गमलाहरूबाट सजाइनेछ । त्यसको संरक्षणको जिम्मा सम्बन्धित घरधनी वा पसलधनीले नै लिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- नगरका मुख्य सडकमा भारी सवारी साधन चलाउँदा आन्तरिक र वाह्य पर्यटकहरूले गुनासो गरिरहेकोलाई मध्यनजर गरी नगरको प्राचीन र सांस्कृतिक महत्त्वमा समेत कमी आउन नदिन यसै वर्षदेखि वैकल्पिक व्यवस्थासहित क्रमशः भारी सवारी साधन प्रवेश निषेधलाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ । पुरानो नगर क्षेत्रको मूल सडकलाई पैदल मार्गको रूपमा विकास गरिने छ ।
- कृषि चुन, उन्नत जातको बिउ वितरणलाई अझ व्यवस्थित गर्दै किसानहरूलाई माटो परीक्षण र कृषिसँग सम्बन्धित विभिन्न तालिमहरू दिइनेछ ।
- नगरको उपयुक्त स्थानमा फोहरमैला

प्रशोधन तथा व्यवस्थापन केन्द्र निर्माण गरिने छ ।

- नगरस्तरीय कृषि ल्याव सञ्चालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ऐतिहासिक र सांस्कृतिक महत्त्व बोकेका भनपा वडा नं. १ स्थित न्हु पुखू (रानीपोखरी) र भाज्या पोखरी जीर्णोद्धार कार्य यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरी सर्वसाधारण जनताले उपभोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- भनपा वडा नं. ८ र वडा नं. १० मा निर्माणाधीन खेलकुद कभर्ड हलहरू यो आ.व.मा सम्पन्न गरिने छ र शहीद स्मृति खेल मैदानलाई डिजाइनअनुसार आधुनिक कभर्ड हल निर्माण गरिने छ ।
- नगर क्षेत्रमा नयाँ पाइप लाइन विस्तार गरिने छ । पुरानो पाइप लाइनलाई पनि आवश्यक मर्मत सम्भार गरी खानेपानी वितरण प्रणालीमा सुधार ल्याउन पहल गरिनेछ र विस्तारित नगर क्षेत्रमा पनि खानेपानी वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कोभिड महामारीको कारण स्थानीय पर्यटन व्यवसायमा नकारात्मक असर

परेको अवस्थालाई मध्यनजर गरी आ.व. २०७८/७९ को शुरु ४ महिनाको व्यवसाय कर छुट दिइने छ ।

- सहकारीहरूलाई लेनदेनमा मात्रै सीमित नगरी सहकारीमा जम्मा भएको रकम उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी गरी रोजगारी प्रवर्द्धन गर्न जोड दिइने छ । त्यसको लागि नगरपालिकाले आवश्यक सहजीकरण गर्नेछ ।
- भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. २ र ६ मा सञ्चालित देको मिवा इटापाके आवास योजनाका बाँकी कामहरू सम्पन्न गरी क्रमशः जनताको जग्गा फिर्ता गरिने छ । जनताबाट प्राप्त राय, सुझाव र गुनासाहरूलाई अधिकतम सम्बोधनको प्रयास गरिने छ ।
- सडकमा जथाभावी दोपाया, चौपाया छाडी फोहोर गरेमा वा घरपालुवा कुकुरले सडक चोकमा फोहोरगरेको पाइएमा कडा कारबाही गरिने छ । कुकुर धनीले सम्बन्धित वडामा दर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- भनपा वडा नं. ६ महाकालीस्थित अँचा पोखरी क्षेत्रमा आ.व. २०७८/०७९ बाट नै ज्येष्ठ नागरिकहरूको हेरचाह र संरक्षणको लागि आदर निकेतनको व्यवस्था गरिने छ ।
- परम्परागत शैलीमा शव दाह गर्दै आएकोमा नगरका महत्त्वपूर्ण स्थानहरूमा सुधारिएको शव दाह गृह निर्माण गरिने छ । साथै विद्युतीय शव दाह गृह निर्माणको प्रकृया थालनी गरिने छ ।
- कर्मचारीहरू आर्थिक कारण उपचारबाट वञ्चित नहोस् भन्ने उद्देश्यले कर्मचारीहरूको लागि स्वास्थ्य उपचार कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

भक्तपुर नपाको आ.व. २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम सर्वसम्मतिले पारित

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा चालु दशौं नगरसभाको असार ९ गते बसेको बैठकले भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम सर्वसम्मतिले पारित गर्‍यो ।

बैठकमा नगर प्रमुख प्रजापतिले जनप्रतिनिधिहरूले जनपक्षीय कार्य गरेमा जनताले साथ दिने उल्लेख गर्नुहुँदा काम गर्दा भएका कमी कमजोरीहरूलाई सच्याई ५ वर्षे कार्यकालको अन्तिम वर्षलाई अझ जिम्मेवारीपूर्वक बहन गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

नीति तथा कार्यक्रममाथि छलफलमा उठेका जिज्ञासामाथि प्रष्ट पार्नुहुँदा नगर प्रमुख प्रजापतिले सभाबाट आएका सुझावहरू सकारात्मक रहेको र धेरैजसो सुझावहरू वडा बजेट, समितिगत बजेटमा समेटिने तथा केही ठूला योजनाहरू आ.व. २०७८/७९ को बजेटमा समेटिने स्पष्ट पार्नुभयो ।

वर्तमान राजनीतिक घटनाक्रमबारे बताउनुहुँदा उहाँले सरकार कमजोर भएको अवस्थामा देशमा अराजकता र अस्थिरता बढ्ने सम्भावना भएको बताउनुभयो ।

नीति तथा कार्यक्रममाथि छलफलमा सभासदहरू पूर्णगोपाल राजचलले पराम्परागत धानको बीउको सट्टा प्रयोगमा रहेको चाइनिज धानको

गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्ने, सभासद हरिरत्न गोर्खालीले भक्तपुर नगरलाई सांस्कृतिक नगर घोषणा गर्नुपर्ने र सभासद जितेन्द्र मुनिकर्मीले खवप अस्पताललाई जनताको अस्पतालको रूपमा विकास गरिनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

त्यस्तै सभासद रन्जना त्वातीले नगरको विभिन्न स्थानमा खानेपानीको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो भने हेरा ख्याजुले भनपामा भेटेरनरी र कृषि शाखा स्थापना गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

सभासद शिवप्रसाद बालाले खवप अस्पतालमा अपरेसन थेटरको व्यवस्था गरिनुपर्ने र सभासद श्यामसुन्दर माताले नगरकोट सडक अन्तर्गत हाकुफो हितिको पश्चिममा सडक बत्ती नबलेको हुँदा व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

अर्का सभासद सिद्धिराम अवालले एक विद्यालय एक सम्पदा स्थल सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने राय व्यक्त गर्नुभयो । सभासद राजेन्द्र माकले व्यवसायिक कृषकहरू पहिचान गरी कृषिमा सहूलियत दरमा ऋण वितरण गर्नुपर्ने, सभासद बलराम न्हिसुतुले भनपाद्वारा सञ्चालित खेलकुद प्रशिक्षणलाई कायम गर्दै नयाँ नयाँ खेलकुदको प्रशिक्षण दिनुपर्नेमा आफ्नो धारणा राख्नुभयो ।

सभासद सूर्यप्रसाद श्रेष्ठले ईशानेश्वर मन्दिर पुनःनिर्माणको लागि बजेट व्यवस्था गर्नुपर्ने, सभासद इन्द्रबहादुर प्याथले सरकारलाई खवप विश्वविद्यालय स्थापनाको लागि दबाव दिनुपर्ने र नगरभित्र सुलभ पसलको व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो भने सभासद गोविन्द दुवालले नगरपालिकाले कृषि विज्ञहरू तयार गर्नुपर्नेलगायतका सुझाव राख्नुभयो ।

सभाध्यक्षले नगरसभाको अर्को बैठक असार १० गते बस्ने गरी बैठक स्थगित भएको जानकारी दिनुभयो ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

उपप्रमुख श्री रजनी जोशीद्वारा प्रस्तुत भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८/०७९ को बजेट वक्तव्य

**भक्तपुर नगरपालिकाको दशौं नगरसभाका
समाध्यक्षज्यू एवं सभासदज्यूहरू,**

- आगामी आ.व. २०७८/७९ को भक्तपुर नगरपालिकाको वार्षिक आय-व्यय अनुमानसहितको बजेट वक्तव्य दशौं नगरसभाको बैठकमा पेश गर्न पाउँदा गौरवान्वित ठानेका छौं ।
- सर्वप्रथम, विभिन्न जनआन्दोलन र सङ्घर्षहरूमार्फत जनताको अधिकार सुनिश्चित गर्ने क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुभएका प्रातः स्मरणीय शहीदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै जनआन्दोलनमा घाइते हुनुभएका, प्रवास र भूमिगत भएर राजनैतिक र सामाजिक परिवर्तनमा महत्त्वपूर्ण योगदान गर्नुभएका योद्धाहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछौं ।
- कोरोनाका कारण जीवन गुमाउनुभएका सम्पूर्णमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली दिँदै शोक सन्तप्त परिवारमा समवेदना व्यक्त गर्दछौं । साथै सङ्क्रमितहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछौं ।
- स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ मा नेपाल मजदुर किसान

पार्टीको तर्फबाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरूले नगरवासीमाझ चुनावी घोषणापत्रमार्फत प्रतिवद्धता व्यक्त गरेअनुसार निरन्तर जनताको सेवामा लागि रहेका छौं । ऐतिहासिक एवम् विश्व सम्पदामा सूचीकृत नगर भक्तपुरलाई सफा, सुन्दर, स्वस्थ र सभ्य नगरको रूपमा विकास गर्ने

भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८/०७९ को अनुमानित बजेट प्रस्तुत

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा चालु दशौं नगरसभाको असार १० गते बसेको तेस्रो दिनको बैठकमा उपप्रमुख रजनी जोशीले भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८/०७९ को अनुमानित आय-व्यय बजेट प्रस्तुत गर्नुभयो । भक्तपुर नगरपालिकाको आफ्नै स्रोत, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट विभिन्न शीर्षकमा प्राप्त हुने अनुदान रकमका साथै ऋण सापटी र नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतसमेत गरी आ.व. २०७८/०७९ को लागि रु. १ अर्ब ९३ करोड २० लाखको बजेट प्रस्तुत गर्नुभएको हो । (बजेट मन्तव्यको पूर्णपाठ यसै पृष्ठमा दिइएको छ)

नगरसभाको सोही बैठकमा उपप्रमुख जोशीले 'भक्तपुर नगरपालिकाको आर्थिक विधेयक २०७८', 'भक्तपुर नगरपालिकाको विनियोजन विधेयक, २०७८' सभासमक्ष प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उक्त विधेयकहरू सभाले छलफलको लागि स्वीकृत गरेको छ ।

नगरसभाको अर्को बैठक असार १३ गते आइतबार बस्ने गरी स्थगित भयो ।

तथा शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी 'पुखाले सिर्जेको सम्पत्ति, हाम्रो कला र संस्कृति' भन्ने नाराका साथ भक्तपुरलाई ज्ञान विज्ञानको केन्द्र र आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटकहरूका लागि उत्कृष्ट गन्तव्यस्थल बनाउने लक्ष्य राखेका छौं ।

- विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना सङ्क्रमणबाट नेपाल र नेपाली जनता सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, मानसिक एवम् स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्रभावित भएको एक वर्षभन्दा बढी भइसकेको छ र यसले स्वास्थ्य क्षेत्रमा चुनौती थपेको छ । **सङ्क्रमणको तेस्रो लहर** आउने विज्ञहरूले सङ्केत दिइसकेका छन् । हामी त्यसविरुद्ध तयारीमा जुटेका छौं ।
- कोरोनाबाट जनता प्रभावित हुन थालेपछि शुरूकै समयमा भक्तपुर नगरपालिकाले **७५ शय्याको छुट्टै आइसोलेसन केन्द्र** निर्माण गरेको थियो । घरमा एकान्तबास बस्न नमिल्ने नगरवासीहरूका लागि उचित वातावरणसहित आइसोलेसन केन्द्रको व्यवस्था र विदेशबाट आएकाहरूको लागि घर वा होटल क्वारेन्टाइनको व्यवस्था गरी जनतालाई रोग सङ्क्रमण हुनबाट बचाउने प्रयास भयो ।
- **जनचेतनामूलक कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा** राख्दै दैनिक माइकिड, टोल-टोलमा साबुन पानीले हात धुने व्यवस्था, विशेष टोलीद्वारा फोहर सङ्कलनको व्यवस्था, सङ्कमितहरूको घर घरमा स्वास्थ्य सामग्रीका किटसहरू तथा आधारभूत औषधि पुऱ्याउने, आवश्यक स्वास्थ्य परामर्शको लागि चिकित्सकहरूको नाम सार्वजनिक गर्दै जनतालाई सक्दो सहजता प्रदान गर्दै आएका छौं ।
- दोस्रो लहरको सुरुका दिनहरूमा अक्सिजन दिनुपर्ने सङ्कमितहरूको सङ्ख्या बढ्न थालेपछि नेपाल सरकारसँग अक्सिजनको व्यवस्था गर्न बारम्बार आग्रह गर्‍यौं । अक्सिजनको सहज आपूर्ति नहुने, अक्सिजनविना बिरामीहरूलाई बचाउन नसकिने, निजी र सरकारी अस्पतालमा आइसीयुको खोजीमै बिरामीको ज्यान गइरहेको स्थितिलाई ध्यानमा राखेर भक्तपुर नगरपालिकाले ख्वप अस्पतालमा **जनताको सहयोगमा आफ्नै अक्सिजन प्लान्ट जडान** गर्ने निष्कर्षमा पुग्यौं ।
- अक्सिजन प्लान्टलगायत स्वास्थ्य उपकरणहरू खरिदका लागि जनताबाट प्राप्त सहयोग रकम ६ करोड ११ लाख ४० हजार ९२ रुपैयाँ र यसअघि चालू आ.व. मा प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा प्राप्त सहयोग रकम ४२ लाख ४० हजार रुपैयाँ गरी असार १० गतेसम्ममा विभिन्न सङ्घ-संस्था र व्यक्तिगत रूपमा जम्मा ६ करोड ५३ लाख ८० हजार ९२ रुपैयाँ प्रकोप

व्यवस्थापन कोषमा जम्मा भएको जानकारी गराउन चाहन्छौं । जनताको रकमबाटै छोटो प्रक्रिया अपनाई चिनियाँ कम्पनीबाट अक्सिजन प्लान्ट खरिद गर्ने कार्यका लागि कोषबाट १ करोड २३ लाख रुपैयाँ खर्च भएको र अस्पतालमा अन्य स्वास्थ्य सामग्री खरिद गर्न २ करोड रुपैयाँ निकासी दिएको अवगत गराउँदछौं । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष का. नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ज्यूबाट ख्वप अस्पतालमा जडान गरिएको अक्सिजन प्लान्ट २०७८ असार १ गते उद्घाटन भई **नियमित अक्सिजन उत्पादन** भइरहेको छ ।

- भक्तपुर नगरपालिकाले **कोभिडविरुद्ध खोप अभियान** सञ्चालन गरिरहेको र सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई खोप लगाउन यस अभियानलाई निरन्तरता दिइरहने छौं । भ्रुण्डै १ लाख जनसङ्ख्या भएको यस नगरपालिकामा कोरोनाविरुद्धको खोप कोभिडिल्डको पहिलो मात्रा २,२४७ जनाले र दोस्रो मात्रा २,६५३ जनाले प्राप्त गरिसकेका छन् । त्यस्तै अर्को खोप भेरोसेलको पहिलो मात्रा २५,२८२ जनाले र दोस्रो मात्रा १६,५४७ जनाले प्राप्त गरिसकेका छन् ।
- नेपाल भूकम्पीय जोखिममा परेका देशहरूमध्ये ११ औं स्थानमा पर्दछ । २०७२ सालको भूकम्पले भक्तपुर नराम्ररी प्रभावित भएको थियो । १२० भन्दा बढी सम्पदामा आँशिक र पूर्ण क्षति भएको थियो भने ८ हजारभन्दा बढी घर आँशिक र पूर्ण क्षति भएको थियो । हामी निर्वाचित भएर नगरपालिकामा बहाली हुँदा पुनःनिर्माणको ठूलो चुनौती हाम्रोसामु थियो । त्यसलाई ध्यानमा राखेर नगरपालिकाले **सम्पदा र निजी घर पुनःनिर्माणलाई जोड** दिँदै आएको छ । हालसम्ममा २३ ओटा मन्दिर, ४० ओटा पाटी, ६ ओटा छःछैं, ३ ओटा प्रवेशद्वार, ८ ओटा पोखरी, ७ ओटा इनार, ८ ओटा सत्तल, ७ ओटा ढुङ्गेधारा र अन्य ६ ओटा सम्पदा गरी कूल १०८ वटा सम्पदाहरूको पुनःनिर्माण र जीर्णोद्धार सम्पन्न भएका छन् भने अन्य डेढ दर्जनभन्दा बढी सम्पदाहरू जीर्णोद्धारको क्रममा छन् । भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त निजी घरहरूमध्ये लाभग्राही सूचीमा सूचिकृत भ्रुण्डै ४० प्रतिशत घरहरूको पुनःनिर्माण सम्पन्न भइसकेको छ । बाँकी निर्माणाधीन अवस्थामा छन् ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक र बाह्य स्रोतबाट गरी **८० ओटा योजनाहरू सञ्चालनमा रहेकोमा १८ ओटा योजनाहरू सम्पन्न भएका छन् भने ६२ ओटा योजनाहरू चालू अवस्थामा** छन् । यही आ.व.मा विश्वप्रसिद्ध डातापोल्हँ मन्दिर जीर्णोद्धार, दरबार क्षेत्रस्थित वत्सला मन्दिर पुनः निर्माण, भार्वाचोदेखि च्याम्हासिंहसम्मको भक्तपुरको मूल

सडकमा ढुङ्गा छपाइ कार्य, भक्तपुर नपा ४ स्थित चपाल भैरव घः छँ पुनः निर्माण, भक्तपुर ५ ल्योसिङ्खोस्थित च्यासिदेगः पुनःनिर्माण, भनपा ६ स्थित भोलाछँ पुख् जीर्णोद्धार, भनपा ७ स्थित ग्यु भिँद्यो पुल र हनुमानघाटस्थित छिपा ताँको पुनःनिर्माण, सडक बत्तीको व्यवस्थालगायतका कार्यहरू सम्पन्न भएका छन् ।

- भक्तपुर नगरपालिकाको सीमित स्रोतसँगै बढ्दो जनसङ्ख्या वृद्धिसँगै खानेपानीको आपूर्तिलाई पनि नगरपालिकाले विशेष जोड दिँदै आएको छ । उपलब्ध स्रोतको व्यवस्थित वितरण, नयाँ-नयाँ स्रोतको खोजी गर्दै नगरवासीहरूलाई खानेपानीको सहज आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउँदै आएका छौं । यसैक्रममा काठमाडौं उपत्यका खानेपानी बोर्ड, केयुकेएल र भक्तपुर नगरपालिकाका पदाधिकारीहरूको संयुक्त बैठकले भक्तपुर नगरभित्र मेलम्चीको खानेपानी शीघ्र वितरण गर्ने निर्णय गरेको छ ।
- भक्तपुर हस्तकला क्षेत्रमा स्थापनाकालको उद्देश्य विपरीत अहिले ठूलोला उद्योगहरू स्थापना गरी वातावरण प्रदूषण तथा ध्वनि प्रदूषणसमेत भइरहेको जनगुनासोलाई सम्मान गर्दै उक्त औद्योगिक क्षेत्र स्थानान्तरणको लागि निरन्तर पहल गरिरहेका छौं । त्यस क्षेत्रलाई स्थापनाको उद्देश्यअनुसार नै हस्तकलामा आधारित औद्योगिक केन्द्रकै रूपमा विकास गर्न हाम्रो पहल जारी छ ।

समाध्यक्ष महोदय,

चालू आ.व. २०७७/०७८ का लागि नगरपालिकाले विनियोजन गरेको वार्षिक आय र व्ययको सङ्क्षिप्त समीक्षा प्रस्तुत गर्दछु :

आयतर्फ

यस नगरपालिकाको चालू आ.व.का लागि कूल बजेट रु. १ अर्ब ८२ करोड ४० लाख हुने अनुमान गरिएको थियो । आयतर्फ बाह्य स्रोतबाट जम्मा रु. १ अर्ब ३६ करोड १ लाख आम्दानी हुने अनुमान गरिएकोमा २०७८ जेठ मसान्तसम्ममा जम्मा रु. ७२ करोड १२ लाख ८१ हजार आम्दानी भयो । चालू आ.व.को असार मसान्तसम्ममा बाह्य स्रोतबाट रु. १ अर्ब १३ करोड ५१ हजार आम्दानी हुने संशोधित अनुमान छ ।

आन्तरिक स्रोततर्फ रु. ४६ करोड ३९ लाख रुपैयाँ आम्दानी हुने अनुमान गरिएकोमा चालू आ.व.मा २०७८ जेठ मसान्तसम्ममा आन्तरिकतर्फ १८ करोड ५९ लाख रुपैयाँ आम्दानी भयो । कोभिड-१९ रोगको महामारीको कारण नेपाल सरकारले निषेधाज्ञा लागू गरेको कारण पर्यटकहरूको आवागमनमा प्रतिकूल प्रभाव पऱ्यो । पर्यटन शुल्कवापत १० करोड रुपैयाँ आम्दानी हुने

अनुमान गरिए पनि चालू आ.व.को जेठ मसान्तसम्ममा ५२ लाख ४० हजारमात्र आम्दानी भयो ।

चालू आ.व.को जेठ मसान्तसम्म नगरपालिकाको बाह्य तथा आन्तरिक स्रोतबाट कूल रु. ९० करोड ७२ लाख आम्दानी भयो भने असार मसान्तसम्ममा रु. १ अर्ब ३२ करोड ५० लाख आम्दानी हुने संशोधित अनुमान छ ।

व्ययतर्फ

चालू अन्तर्गत :

- चालू आ.व. २०७७/०७८ का लागि चालूतर्फ १ अर्ब २ करोड ६६ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको थियो । नगरवासी ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि चालू आ.व.मा रु. २३ करोड बजेट विनियोजन भएकोमा वडा कार्यालयहरूमाफत दुई किस्तामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्दा जम्मा रु. १४ करोड ५४ लाख ९२ हजार खर्च गरिएको छ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न विषयगत समितिहरूका लागि चालू आ.व.मा रु. ४ करोड ५४ लाख विनियोजन गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्म ९० लाख ८८ हजार रुपैयाँ खर्च भएको छ ।
- सशर्त अन्तर्गत ३३ करोड ९३ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्ममा कूल रु. १९ करोड ३३ लाख २१ हजार खर्च भयो ।

पूँजीगत अन्तर्गत :

चालू आ.व. २०७७/०७८ का लागि सम्पदा पुनः निर्माणतर्फ रु. ६ करोड ५ लाख विनियोजन गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्ममा ५ ओटा आयोजनाहरू सम्पन्न भई रु. ३ करोड ६३ लाख खर्च भयो र १० ओटा योजना हाल सञ्चालित छन् ।

चालू आ.व.मा नगरस्तरीय विकास निर्माणका १० ओटा योजनाहरूमा १५ करोड २५ लाख रुपैयाँ विनियोजन भएकोमा जेठ मसान्तसम्ममा रु. १२ करोड ३७ लाख खर्च भएको छ ।

चालू आ.व.मा वडास्तरीय योजनाको लागि दशओटै वडामा रु. ५० लाखको दरले ५ करोड रुपैयाँ विनियोजन भएकोमा कोभिड महामारीको कारणले जेठ मसान्तसम्म रु. ३ करोडमात्र खर्च भएको छ ।

सडक बोर्ड अन्तर्गत दशओटै वडामा सडक मर्मतका लागि रु. १ करोड विनियोजन गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्ममा रु. ७८ लाख ४९ हजार खर्च भएको छ भने असार मसान्तसम्ममा

सबै योजना सम्पन्न भई शत प्रतिशत खर्च हुने संशोधित अनुमान छ ।

यस हिसावले चालू आ.व.मा पूँजीगततर्फ कूल ७९ करोड ७३ लाख रुपैयामध्ये जेठ मसान्तसम्ममा यथार्थ खर्च रु. २७ करोड ८८ लाख भयो । चालू आ.व.को असार मसान्तसम्ममा पूँजीगततर्फ रु. ३८ करोड १० लाख खर्च हुने संशोधित अनुमान छ ।

समाध्यक्ष महोदय,

भक्तपुर नगरपालिकामा हामी जनप्रतिनिधि बहाली भएको पाँचौँ आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेट पेश गर्दै गर्दा यस आर्थिक वर्षको बजेटमा कोरोना भाइरस (कोभिड १९) रोगको महामारीको असर परेको छ । प्रतिकूल अवस्थाका कारण हामीले प्रक्षेपण गरे अनुरूप कर उठाउन नसकेको अवस्थामा हरेक क्षेत्रमा मितव्ययिता अपनाई यस आर्थिक वर्षको बजेट निर्माण गरेका छौँ । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका श्रद्धेय अध्यक्ष श्री नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ज्यूद्वारा लिखित 'सय वर्षपछिको भक्तपुर' मार्गदर्शनको आधारशीलामा, चुनावी घोषणापत्र र नगरपालिकाको स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम र नगर सभासदज्यूहरूबाट व्यक्त सुझावहरूका आधारमा नगरपालिकालाई उपलब्ध सीमित साधन तथा स्रोत र जनताको असीमित आकाङ्क्षा, आवश्यकताहरूलाई तादात्म्यता कायम गरी समाजवादी दर्शनबाट अभिप्रेरित भई बजेट विनियोजन गरेका छौँ ।

यस सम्मानित नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को लागि भक्तपुर नगरपालिकाको **वार्षिक आय-व्यय अनुमान सहितको बजेट** पेश गर्ने अनुमति चाहन्छौँ ।

आयतर्फ :

नगरपालिकाको आफ्नै स्रोत, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट विभिन्न शीर्षकमा प्राप्त हुने अनुदान रकम साथै ऋण सापटी र नगरपालिकाको जग्गा बिक्रीसमेत गरी **आ.व. २०७८/०७९ को लागि रु. १ अर्ब ९३ करोड २० लाख आय अनुमान** गरिएको छ ।

बाह्य स्रोतबाट जम्मा रु. १ अर्ब ४३ करोड ३४ लाख आम्दानी हुने अनुमान गरिएको छ । जसमध्ये सङ्घीय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान शीर्षकमा रु. ६१ करोड ७७ लाख अनुमान गरिएको छ भने सामाजिक सुरक्षा भत्तावापत रु. ३० करोड र सडक बोर्डमार्फत रु. ५० लाख आम्दानी हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

बागमती प्रदेश सरकारबाट यस नगरपालिकामा

वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान शीर्षकमा जम्मा रु. ७ करोड ७२ लाख आय हुने अनुमान गरिएको छ ।

सङ्घ तथा प्रदेश सरकारबाट मालपोत तथा सवारी करवापत राजश्व बाँडफाँट र अन्यबाट रु. १९ करोड २२ लाख आम्दानी हुने अनुमान गरिएको छ ।

आ.व. २०७८/०७९ का लागि नगरपालिकाबाट सञ्चालित देको मिवा इतापाके जग्गा एकीकरण आयोजना समयमै सम्पन्न गर्न २० करोड रुपैयाँ बैंक ऋण प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ ।

त्यस्तै आन्तरिक आयतर्फ नगरवासीहरूबाट विभिन्न शीर्षकमा कर दस्तुरवापत उठ्ने रकम, व्यवसाय कर, पर्यटकहरूबाट उठ्ने रकमलगायतबाट कूल ४० करोड १० लाख रुपैयाँ आम्दानी हुने अनुमान गरिएको छ ।

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ का कारण नगरवासीहरूको आर्थिक कृयाकलापमा प्रतिकूल प्रभाव परेको हुँदा यो आर्थिक वर्षमा आन्तरिकतर्फ आयको स्रोत अनुमान गर्ने सन्दर्भमा नगरवासीहरूको राय सुझाव तथा स्थानीय राजस्व परामर्श समितिको सिफारिस समेतलाई आधार मानी **जनतासँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने शीर्षकहरूमा साविकको नै कायम** राखिएको छ । अन्य केही आवश्यक करका शीर्षकहरूको दर तथा दायरामा संशोधन तथा थप प्रस्ताव गरिएको छ । करको दर पुनरावलोकन गर्दा नगरवासीहरूलाई कम मात्र आर्थिक भार पर्ने गरी सहूलियत र छुट दिन सकिने कुराहरूलाई ध्यान दिइएको छ । कोभिड महामारीको कारण स्थानीय पर्यटन व्यवसायमा नकारात्मक असर परेकोले आ.व. २०७८/०७९ को **शुरु ४ महिनाको व्यवसाय कर छुट** दिने व्यवस्था गरेका छौँ ।

व्ययतर्फ :

➤ २०७८ असार ९ गते नगरसभाबाट पारित गरिएको नीति तथा कार्यक्रमको आधारमा चालू र पूँजीगत खर्च गरी निम्न शीर्षकहरूमा रु. १ अर्ब ९३ करोड २० लाखको कूल बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

➤ चालूतर्फ खर्चका लागि ४० करोड ७२ लाख ७७ हजार रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । सङ्घीय सरकारको तर्फबाट सशर्त चालू खर्चतर्फ विभिन्न शीर्षकमा रु. ३४ करोड ८७ लाख, र बागमती प्रदेश सरकारको तर्फबाट सशर्त रु. २८ लाख ४० हजार, सामाजिक सुरक्षा भत्तामा रु. ३० करोड र विभिन्न समितिहरूको खर्च रु. ४ करोड ३४ लाख विनियोजन गरिएको छ । यस हिसावले कूल चालू खर्चका

- लागि रु. १ अर्ब १० करोड २२ लाख १७ हजार रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
- आ.व. २०७८/०७९ का लागि पूँजीगततर्फ रु. ८२ करोड ९७ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
 - २५ शय्याको स्वीकृति प्राप्त **ख्वप: अस्पताल भवन** निर्माणाधीन छ । यसै आर्थिक वर्षमा निर्माणको काम पूरा गरी सुविधा सम्पन्न 'जनताको अस्पताल'को रूपमा निर्माण गर्न २० करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । साथै ख्वप अस्पताल र स्वास्थ्य केन्द्रहरू सञ्चालन एवं व्यवस्थापनका लागि ३ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
 - अपार जनसहयोगबाट निर्मित अक्सिजन प्लान्टबाट चिकित्सकको सल्लाह र परामर्शमा घरमै अक्सिजन थेरापीमार्फत स्वास्थ्यलाभ गरिरहनुहुने नगरवासीहरूलाई आगामी २०७९ असार मसान्तसम्म **अक्सिजन निःशुल्क उपलब्ध गराइने**छ । अन्य नगरपालिका एवं अन्य जिल्लाका जनताहरूको हकमा कार्यविधि बनाई अक्सिजन वितरण गरिने छ ।
 - सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई कोभिड रोगको सङ्क्रमण न्यूनीकरणका लागि नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने कोरोनाविरुद्धको खोप दिने लक्ष्यसहित आवश्यक व्यवस्था गरिएको छ ।
 - नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित देको मिवा इटापाके जग्गा एकीकरण आयोजना समयमै सम्पन्न गर्न २० करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । आवास योजनामा जग्गा फिर्ताको क्रममा जनताका गुनासो लिने प्रक्रियाअनुसार गुनासाहरूको सम्बोधन गर्ने प्रक्रिया चलिरहेको छ । शीघ्र त्यसको सम्बोधन गरी अगाडि बढाइनेछ ।
 - भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. १ स्थित ऐतिहासिक न्हु पुखु (रानी पोखरी) र जलेश्वर मन्दिरसहितको भाज्या पुखु पुनः निर्माण कार्य आ.व. २०७८/०७९ भित्र सम्पन्न गरी उपयोगमा ल्याइने छ । यसका लागि २ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । साथै सिद्ध पोखरीको उत्तरतिरको गुह्येश्वरी पाटी पुनः निर्माणका लागि ३० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
 - निर्वाचन घोषणापत्रमा उल्लेख भए बमोजिम नगरवासी ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई स्वस्थ वातावरणमा हेरचाह र संरक्षण गर्न आ.व. २०७८/०७९ मा भनपा वडा नं. ६ स्थित अँचा पोखरी परिसरमा **आबर निकेतन सञ्चालन** गरिने छ । यसका लागि ५० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
 - भनपा २ स्थित शहीद स्मृति खेल मैदानमा **कभर्ड हल निर्माण**को लागि ६५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । भनपा १० स्थित बेखाल कभर्ड हल निर्माण सम्पन्न गर्न आ.व. २०७८/०७९ का लागि २ करोड ६३ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । भनपा वडा नं. ८ स्थित लिवाली कभर्ड हल निर्माण कार्यका लागि ३५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
 - **नगर प्रवेश गर्ने पुलहरू जीर्णोद्धार एवं पुनः निर्माण** कार्यलाई आ.व. २०७८/०७९ मा प्राथमिकतामा राखिएको छ । ब्रम्हायणी पुल, लिवाली र हनुमान्वास्थित लार्के पुल र राम मन्दिर पुल निर्माण तथा पुनः निर्माण कार्य अगाडि बढाइने छ । निर्माणाधीन बाराही पुल यसै वर्ष सम्पन्न गर्ने गरी २ करोड ९४ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । साथै हनुमानघाट पुल जीर्णोद्धार कार्य पनि यसै वर्ष अगाडि बढाइने छ ।
 - आधुनिक प्रविधिसहित नगरको **फोहोर मैला व्यवस्थापन** कार्यका लागि ३ करोड ३२ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
 - नगरमा **खानेपानी** फिल्ट्रेसन, ट्यांकी निर्माण तथा खानेपानी पाइप सुधार कार्यका लागि १ करोड ७० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
 - परम्परागत रूपमा शवदाह हुँदै आएकोमा कम ऊर्जा खपतमा वातावरण प्रदूषणसमेत न्यूनीकरण हुने **सुधारिएको शव दाह गृह निर्माण**को लागि २५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । यससँगै विद्युतीय शव दाह गृह निर्माण कार्यका लागि प्रकृया अगाडि बढाइने छ ।
 - नगरपालिकाभित्र सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी **उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी** गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
 - क्यान्सर, मुटु, मृगौला तथा मस्तिष्कघात जस्ता कडा तथा दीर्घरोग भएका नगरवासी बिरामीहरूलाई प्रतिव्यक्ति रु. १०,०००/- का दरले सहयोग गर्दै आएका छौं । चालू आ.व. जेठ महिनाको मसान्तसम्ममा ११३ जनाले रु. ११,३०,०००/- (एघार लाख तीस हजार रुपैयाँ) सहयोग रकम प्राप्त गरिसकेका छन् । आ.व. २०७८/०७९ मा पाँच किसिमको दीर्घरोग क्यान्सर, मुटु, मृगौला तथा मस्तिष्कघात तथा स्पाइनल इन्ज्युरी भएका रोगीहरूलाई **सहयोग प्रतिव्यक्ति रु. १५,०००/-** पुऱ्याएका छौं ।
 - इतिहास, भूगोल, राजनीतिशास्त्र, संस्कृति र नेपालभाषामा उच्च शिक्षा हासिल गर्न चाहने विद्यार्थीहरूको लागि **पूर्ण छात्रवृत्तिको** व्यवस्था गर्दै आएकोमा यो वर्ष ती विषय लिई उच्च शिक्षा अध्ययनरत विद्यार्थीले कूल ५ लाख ६८ हजार रुपैयाँ बराबर छात्रवृत्ति पाएका छन् । आ.व. २०७८/०७९

मा पनि यसलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- नगरवासी किसानहरूद्वारा उत्पादित वस्तुको सुरक्षा र व्यवस्थापनका लागि भनपा ८ लिवालीमा **चिस्यान केन्द्र निर्माण** गर्न तथा भनपा ५ मा **तरकारी बजार** निर्माण गर्न २ करोड ६४ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
- नगरपालिकाका कर्मचारीहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि १० लाख रुपैयाँको **उपचार कोष**को व्यवस्था गरिएको छ । उक्त कोष सञ्चालनको लागि छुट्टै कार्यविधि तयार गरिने छ ।
- नगरपालिकाबाट विगत वर्षदेखि सञ्चालित **क्रमागत विकास योजनाहरू** सम्पन्न गर्न २ करोड २५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । सङ्घीय तथा बागमती प्रदेश सरकारबाट समपूरक र विशेष अनुदानका लागि छनौट गरिएका योजनाहरूका लागि ५ करोड ५८ लाख रुपैयाँ समावेश गरिएको छ । सम्पदा पुनः निर्माण अन्तर्गतका क्रमागत योजनाहरू सञ्चालनका लागि रु. ४ करोड ५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- यो वर्ष ठूलो आकारको बजेट खर्च हुने र बहुवर्षीय योजनाहरूभन्दा एकै वर्षमा सम्पन्न हुने र **छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने नयाँ योजनाहरू**लाई प्राथमिकता क्रममा राखिएको छ । नगरपालिकाको आफ्नै स्रोतबाट सञ्चालन हुने र सङ्घ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समपूरक एवं विशेष अनुदानका योजनाहरू तथा प्रदेश पूर्वाधारका योजनाहरू सञ्चालन गर्न १६ करोड ८० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
- वडास्तरका योजनाहरू सञ्चालन गर्न विगत वर्षभन्ने **प्रति बढा रु. ५० लाख**को दरले जम्मा ५ करोड रुपैयाँ र सडक बोर्ड अन्तर्गतका योजनाहरू सञ्चालन गर्न १ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
- चिकित्साशास्त्र, इन्जिनियरिङ, व्यवस्थापन, मानविकी, शिक्षाशास्त्रलगायतका विषयहरूमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न चाहने र अध्ययनरत नगरवासी विद्यार्थीहरूका लागि नगरपालिकाले विगत वर्षदेखि **शैक्षिक ऋण** वितरण गर्दै आएकोलाई यो वर्ष पनि निरन्तरता दिँदै यसका लागि २ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । त्यस्तै भक्तपुरको कला, वास्तुकला, संस्कृति, इतिहास, वातावरण, सरसफाइ, पर्यटनलगायतका विषयमा उच्च शिक्षा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई इन्टर्नशीपसँगै अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहनेहरूका लागि **अनुदान** दिने र विश्वविद्यालय तहमा इतिहास, भूगोल, नेपाल भाषा, संस्कृति पढ्ने विद्यार्थीहरूलाई नगरपालिकाको तर्फबाट **छात्रवृत्ति**को लागि बजेटको व्यवस्था

गरिएको छ ।

- नगरभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा बालविकास सहजकर्ता (**इसीडी शिक्षक**) हरूको कार्य मूल्याङ्कन गरी प्रति व्यक्ति प्रतिमहिना रु.४०००/- का दरले थप पारिश्रमिक तथा नगरपालिकाभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत पूर्वप्रावि तहका विद्यार्थीहरूलाई **दिवा खाजा**वापत अनुदान रकम नगरपालिकाको आफ्नै स्रोतबाट व्यहोर्ने बन्दोबस्त गरिएको छ ।
- पुरानो नगर क्षेत्रमा **परम्परागत शैलीमा घर निर्माण** गर्ने घरधनीहरूलाई मोहडाका लागि ईटा, काठ र भिँगाटीमा लाग्ने कूल लागत रकमको ३५ प्रतिशत नगरपालिकाको तर्फबाट अनुदान दिने कार्यलाई यो वर्ष पनि निरन्तरता दिइएको छ र यसका लागि ५० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
- ख्वप एफएम र ख्वप टेलिभिजनको रेकर्डिङ **स्टुडियो निर्माण**का लागि १० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।
- खोला सुधार, पर्ती जग्गा संरक्षण तथा सिमाङ्कन, सडक बत्ती जडान तथा मर्मत, माटो परीक्षण तथा **सम्भाव्यता अध्ययन** कार्यलगायतका लागि रु. ४० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

यस हिसाबले कुल बजेटको चालू खर्चतर्फ ५७.०५ प्रतिशत र पूँजीगत खर्चतर्फ ४२.९४ प्रतिशत विनियोजन गरिएको छ ।

समाध्यक्ष महोदय,

नगरपालिकाले आ.व. २०७८/०७९ का लागि प्राथमिकताका साथ बजेट **विनियोजन गरेका शीर्षकहरू** देहाय बमोजिम रहेको सम्मानित नगरसभामा जानकारी गराउँदछौं :

- भक्तपुर नगरपालिकाले शिक्षालाई नगरकै आँखाको रूपमा लिएको छ र यो क्षेत्रलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइरहेको यहाँहरूमा विदितै छ । तसर्थ यो वर्ष **शिक्षा तथा संस्कृति** क्षेत्रमा ३१ करोड ५४ लाख रुपैयाँ (१६.३२ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।
- अहिलेको महामारीको विषम परिस्थितिमा भक्तपुर नगरपालिकाले **स्वास्थ्य क्षेत्र**का लागि २६ करोड २१ लाख (१३.५६ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।
- भक्तपुर नगरपालिकाको पहिचान र देशको गहनाको रूपमा रहेको सम्पदाहरूलाई जोगाई नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नको लागि **सम्पदा संरक्षण**मा ५ करोड २९ लाख (२.७३ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।

- नगरमा नवनिर्माण तथा पुनःनिर्माणमा रु. ४० करोड (२०.७० प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।
- युनेस्कोले सन् १९९९ मा सरसफाइ र सम्पदा संरक्षण कार्यमा एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा उत्कृष्ट कार्य गरेबापत भक्तपुर नगरपालिकालाई सम्मान गरेको थियो साथै ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनलले २०५६ सालमा सदाचारको टापूबाट विभूषित गरेको थियो । यस गरिमालाई कायम राख्न भक्तपुर नपाले **फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा बातावरण सुधार** क्षेत्रमा ७ करोड ८२ लाख (४.०४ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।
- समाजलाई सुदृढ ढङ्गले अगाडि बढाउन महिला, पुरुष एक अर्काको परिपूरक हुन् । त्यस्तै बालबालिका भनेका नगरका भविष्य हुन्, ज्येष्ठ नागरिक भनेका समाजका पथप्रदर्शक हुन् । त्यसैले महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा **समाज कल्याण क्षेत्रमा** ३१ करोड १८ लाख रुपैयाँ (१६.१४ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।
- नगरका युवाहरू नगरको उज्ज्वल भविष्यका संवाहक हुन् । युवाहरूको वृत्ति विकास एवम् शारीरिक विकास हुनु अत्यन्त जरुरी छ । तसर्थ **युवा तथा खेलकुद**को क्षेत्रमा ४ करोड ७४ लाख रुपैयाँ (२.४५ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।
- कृषकहरूको बाहुल्यता भएको हाम्रो नगरमा उन्नत कृषि औजार एवम् बीऊ विजनका लागि **कृषि क्षेत्रमा** २ करोड ९४ लाख रुपैयाँ (१.५२ प्रतिशत) छुट्याएका छौं ।

- नगरवासीहरूको भावनाअनुसार नगरपालिकाको **सुशासन तथा प्रशासनिक व्यवस्थापन**को लागि रु. ४२ करोड ४६ लाख (२१.९८ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।

यस नगरपालिकाले प्रस्ताव गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा सङ्घ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रमहरूसँग दोहोरो नपनेगरी समन्वय गरी पारदर्शी एवं जवाफदेही ढङ्गबाट कार्यान्वयनको व्यवस्था गर्नेछौं । यस नगरपालिकामा काम गर्न इच्छुक सङ्घसंस्था तथा विकास साभेदारहरूबाट प्राप्त सहयोग रकमलाई नगरपालिकामार्फत नै एकद्वार प्रणालीबाट कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

आ.व. २०७८/०७९ का लागि यस नगरपालिकाको आर्थिक विधेयक २०७८, विनियोजन विधेयक २०७८, स्वीकृत योजनाहरू र कर दस्तुरको विस्तृत विवरण अनुसूचीहरूमा समावेश गरिएको छ ।

अन्त्यमा,

आ.व. २०७८/०७९ का लागि यस नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माणको क्रममा आफ्नो अमूल्य सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण नगरवासी, सङ्घसंस्था तथा कार्यालयहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं र प्रस्तुत बजेट र कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि यहाँहरूको सदाभैँ निरन्तर सहयोगको अपेक्षा समेत गर्दछौं । धन्यवाद !

(२०७८ असार १० गते)

“Creation of predecessors — Our art and culture”

भक्तपुर नगरपालिकाको दशौं नगरसभा चालु

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा बसेको दशौं नगरसभाको बैठक असार १३ गते पनि चालु रह्यो ।

बैठकमा नगर प्रमुख प्रजापतिले भक्तपुर नगरको आकार र विशेषताअनुसार भक्तपुर नगरपालिकाको सन्तुलित विकास गर्न बजेट विनियोजन गरेको बताउनुहुँदै नगरको शिक्षा, स्वास्थ्य र सम्पदा संरक्षणलाई क्रमशः प्राथमिकतामा राखी बजेट छुट्याएको प्रष्ट पार्नुभयो ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार २०७८ असार १० गतेसम्ममा स्थानीय तहको बजेट पेश गर्नुपर्ने र निश्चित समयावधिभित्र पारित गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको बताउनुहुँदै उहाँले नगरबासीहरूबाट प्राप्त राय सुझावलाई समेटेर जनमुखी बजेट निर्माणमा जोड दिएको बताउनुभयो । बैठकमा समाजवादी देश चीन आफ्नो देशको विकाससँगसँगै संसारका अरू विकासशील र विकासोन्मुख देशको पनि विकास गर्ने उद्देश्यले अगाडि बढिरहेको बताउनुहुँदै उहाँले समाजवादी र पूँजीवादी देशबीचको भिन्नताबारे प्रष्ट पार्नुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८/०७९ को बजेटमाथि भएको दफावार छलफलमा १६ जना सभासदहरूले आ-आफ्नो विचार राख्नुभएको थियो ।

बैठकमा आ.व. २०७८/७९ को बजेट माथिको छलफलमा सभासद **गोविन्द दुवाल**ले आदर निकेतन निर्माण र सञ्चालन यसै वर्ष गर्नुपर्ने र भक्तपुरको साना उद्योग क्षेत्रलाई हस्तकलामा आधारित उद्योगको रूपमा विकास गर्नुपर्ने, सभासद **जितेन्द्र मुनिकर्मी**ले अरनिको सभाभवन निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाउनुपर्ने, सभासद **सम्भना खाड्गुले** नगरमा विषादी जाँच गर्ने ल्याबको लागि बजेट छुट्याउनुपर्ने धारणा राख्नुभयो ।

यसैगरी सभासद **तुन्सीलक्ष्मी दुमरुले** खानेपानी मुहानलाई जलाधार क्षेत्र घोषणा गरी संरक्षण गर्नुपर्ने, सभासद **रञ्जना त्वातीले** नगरका सबै वडामा स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालन गर्नुपर्ने र सभासद **राजेन्द्र माकले** रामन्दिर पुललगायतका पुराना र जीर्ण अवस्थामा रहेका पुलहरू मौलिक शैलीमा पुनःनिर्माण गर्नुपर्नेलगायतका सुझावहरू राख्नुभएको थियो ।

सभाध्यक्ष प्रजापतिले नगरसभाको अर्को बैठक २०७८ साल असार १५ गते बस्ने गरी स्थगित गर्नुभयो ।

नगरसभामा स्थानीय समस्या र समसामयिक विषयमा छलफल

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा दशौं नगरसभाको पाँचौं बैठक असार १५ गते बस्यो ।

सभाको विशेष समयमा नगर सभासदहरूले नगरको शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाइ, सम्पदा संरक्षण, खानेपानीलगायतका स्थानीय समस्याहरू र अन्य समसामयिक विषयहरूमा आ-आफ्नो धारणा राख्नुभयो ।

सभासदहरूले क्युवामाथि अमेरिकी नाकाबन्दीको विरोध र चुरे क्षेत्रमा जथाभावी रूपमा अवैध रूपमा खुल्ने गरेका

क्रसर उद्योगका कारण चुरे संरक्षणमा चुनौती थपेको भन्दै नगरसभामा सोको विषयमा विरोध प्रस्ताव पारित गर्न माग गर्नुभयो ।

सभाको विशेष समयमा बोल्नुहुँदै सभासदहरू हरिरत्न गोर्खाली, श्यामसुन्दर मातां, सिद्धिराम अवालले नगर प्रहरी नियुक्ति गरी परिचालन गर्नुपर्ने, समय समयमा नगरका सडक बत्ती मर्मत गर्नुपर्ने, इन्द्रायणी पीठ अगाडिको ढुङ्गेधाराको निकास खोल सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक छलफल गर्नुपर्ने, नपाद्वारा सञ्चालित कलेजमा सामाजिक ल्याबको व्यवस्था गर्नुपर्ने, वर्षाको समयमा हुने डुबान र सम्भावित जोखिम न्युनिकरणको लागि आवश्यक पहल गर्नुपर्ने लगायतको विषयमा ध्यानाकर्षण गराउनुभयो ।

साथै सभासदहरू राजेन्द्र माक, पूर्णगोपाल राजचल, सूर्यप्रसाद श्रेष्ठ, गोविन्द दुवाल, रन्जना त्वातीले सार्वजनिक शौचालयहरूको सरसफाइ र आवश्यक सफाइ मजदुर राख्नुपर्ने, मुख्य सडकपेट्टीमा वृक्षरोपणका साथै विरुवाको स्याहार गर्नुपर्ने, विद्यालयहरूलाई लिम्पियाधुरा, लिपुलेक र कालापानी नेपालकै भूभाग भएको नक्साको विषयमा नयाँ पुस्तालाई पठनपाठन गराउनुपर्ने, पति जग्गा संरक्षणमा विशेष जोड दिनुपर्ने धारणा राख्नुभयो ।

आजको सभामा भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा गठित

शिक्षा, संस्कृति तथा स्वास्थ्य समितिका सदस्य रविन्द्र ज्याख्व, निर्माण समितिका संयोजक उकेश कवां, युवा तथा खेलकुद समितिका संयोजक श्यामकृष्ण खत्री, कृषि तथा बजार अनुगमन समितिका संयोजक राजकृष्ण गोरा, न्यायिक समितिका संयोजक तथा अपाङ्गता परिचयपत्र वितरणसम्बन्धी अस्थायी समन्वय समितिका संयोजक रजनी जोशीले सम्बन्धित समितिहरूबाट भएका कार्यहरूको प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो ।

सभाध्यक्ष प्रजापतिले अर्को बैठक २०७८ असार १७ गते बिहीबार बस्ने गरी स्थगित गर्नुभयो ।

आ.व. २०७८/७९ को बजेट पारित गर्दै

भक्तपुर नपाको दशौं नगरसभा सम्पन्न

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा बसेको दशौं नगरसभा असार १७ गते सम्पन्न भयो ।

नगरसभाको बैठकले आर्थिक विधेयक २०७८, विनियोजन विधेयकसहित आ.व. २०७८/७९ का लागि भक्तपुर नगरपालिकाको बजेट सर्वसम्मतिले पारित गर्‍यो ।

नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले असार १० गते नगरपालिकाको लागि रु. १ अर्ब ९३ करोड २० लाखको बजेट प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । बजेटमा कोभिड १९ ले असर पारेको विषम परिस्थितिलाई ध्यानमा राखेर स्वास्थ्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको थियो । ख्वप अस्पतालमार्फत जनतालाई सहज स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको थियो भने जनताको सहयोगमा स्थापित अक्सिजन प्लान्टबाट उत्पादित अक्सिजन भक्तपुरका जनतालाई १ वर्षसम्म निःशुल्क र नगर बाहिरका लागि न्युनतम शुल्क लिएर वितरण गर्ने निर्णय गरेको छ ।

सभामार्फत नगर प्रमुख प्रजापतिले चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीको १०० औँ स्थापना दिवसको अवसरमा चीनका जनता र कम्युनिष्टहरूप्रति शुभकामना व्यक्त गर्नुभयो ।

संसारका राजनीतिक दलहरूको निम्ति समाजवादी देश चीन सफल उदाहरण बनिरहेको चर्चा गर्नुहुँदै प्रमुख प्रजापतिले पश्चिमा राजनीतिक पार्टीको तुलनामा चिकपाको सदस्यताको ढाँचा, साङ्गठनिक संरचना, सञ्चालन विधि फरक भएको र संसारका सबै देशहरूसँग आपसी सम्बन्ध कायम र विकासमा

सँगसँगै अगाडि बढ्न चीन प्रतिबद्ध रहेको बताउनुभयो ।

उहाँले भन्नुभयो – ‘राजनीतिक पार्टी विचार र सिद्धान्तले ठूलो हुन्छ । नेपाल मजदुर किसान पार्टी आफ्नो सिद्धान्त र विचारमा अडिग भएकै कारण आज नेपाली जनताले मन पराएको पार्टीको रूपमा स्थापित छ ।’

आ.व. २०७८/७९ को बजेटबारे सभासदहरूद्वारा व्यक्त जिज्ञासामाथि प्रष्ट पार्नुहुँदै नगर उपप्रमुख रजनी जोशीले

भक्तपुर नपाको बजेट विनियोजन नगरको आवश्यकताअनुरूप भएको बताउनुभयो । यसअघि बजेटसम्बन्धी छलफलमा सभासदहरूले बजेटमा सुधार गर्न विभिन्न सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

सभाको विशेष समयमा सभासदहरू **इन्द्रबहादुर**

प्याठले बाल सेवक विद्यालय पायक पर्ने ठाउँमा स्थानान्तरण गर्नुपर्ने, **गंगालक्ष्मी बमनुले** सल्लाघारी क्षेत्रको दायौँबायाँ वृक्षरोपण गर्नुपर्ने र ऐतिहासिक सम्पदाहरूको नामाकरण पुरानै गर्नुपर्ने, **पञ्चमाया दुबाले** लिबाली आवास क्षेत्रको सबै सडकमा पीच कार्य सकाउनुपर्ने, **शिवप्रसाद बालाले** खानेपानी आपूर्तिलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने र नयाँ पुल बनाउँदा पुराना पुललाई सम्पदाको रूपमा संरक्षण गर्नुपर्ने, **कृष्णगोपाल चौगुठी**ले भनपा वडा नं. ३ स्थित तेखापुखु फल्चा पुनःनिर्माणको बजेट छुट्याउनुपर्ने र **ज्ञानकुमार मगजुले** नगरका वडाहरूको आकारअनुरूप बजेट विनियोजन हुनुपर्ने, वडा नं. १० स्थित दिपंकर मन्दिर परिसरमा ढुङ्गा छपाईको लागि बजेट व्यवस्था गर्ने विषयमा ध्यानाकर्षण गराउनुभएको थियो ।

बजेट पारित गर्दै सभासदहरू

“Creation of predecessors — Our art and culture”

ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट सञ्चालन

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले भक्तपुर नपाद्वारा सञ्चालित भक्तपुरको च्याम्हासिंहमा अवस्थित ख्वप अस्पतालमा जनताको सहयोगबाट निर्मित अक्सिजन प्लान्टको असार १ गते एक समारोहबीच उद्घाटन गर्नुभयो ।

उद्घाटन कार्यक्रममा अध्यक्ष बिजुक्छेले कोभिड महामारीविरुद्धको लडाइँमा संसारका धनी र विकसित

देशहरूलाई समेत कठीन भएको बताउनुहुँदै भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधिहरूले समयमै सक्रियतापूर्वक जनताको हितको निम्ति जनताकै सहयोगमा गरेको अक्सिजन प्लान्ट निर्माण कार्यको थालनी प्रशंसनीय भएको बताउनुभयो ।

नेमकपाले नेपालको सातवटै प्रदेशहरूमा सुविधासम्पन्न अस्पतालहरू बनाउनुपर्ने पक्षमा आवाज उठाउँदै आइरहेको बताउनुहुँदै उहाँले जनताको

सहयोगी भावनाले प्राप्त भएको आर्थिक र भौतिक सहयोगबाट निर्मित अक्सिजन प्लान्टले व्यापक जनताकै हित हुनेमा विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

नेपाल भारतबीचको सीमानाका समयमै आवश्यक निगरानी, चेकजाँच र कडाइ गर्न नसक्दा नेपालमा कोभिड १९ को सङ्क्रमण महामारीको रूपमा फैलिएको बताउनुहुँदै उहाँले यसमा सरकार नै दोषी भएको बताउनुभयो ।

समाजवादी र पूँजीवादी व्यवस्थाबीचको भिन्नताबारे प्रष्ट पार्नुहुँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले महामारीको समयमा समाजवादी देशहरूले जनताको जीवन रक्षामा खेलेको भूमिकाबारे चर्चा गर्नुभयो ।

जनताको जीवन रक्षामा सरकार चुकेको बताउनुहुँदै नेता बिजुक्छेले जनतालाई सामुदायिक र निजी संस्थाहरूबीचको भिन्नता र महत्त्वबारे सचेत पार्नुपर्ने र समाजमा आमूल परिवर्तनको निमित्त जनतालाई नै राजनैतिक रूपले सचेत पार्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

कार्यक्रमका सभापति एवम् भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट र अन्य स्वास्थ्य उपकरणहरूको निमित्त जनता आफैँ अग्रसर भएर श्रोतको बन्दोबस्त गर्नु जनप्रतिनिधि र जनताबीच एकताको प्रमाण भएको बताउनुभयो ।

सङ्केतको बेला जनताले नगरपालिकाबाट बढी सहयोगको आशा गर्नु स्वभाविक भएको बताउनुहुँदै प्रमुख प्रजापतिले कोभिडको दोस्रो लहरको सङ्केत भक्तपुर नगरपालिकामा देखा पर्ने बित्तिकै २०७८ वैशाख १७ गतेदेखि नै खवप अस्पताल कोभिड युनिट सञ्चालनमा ल्याएको बताउनुभयो ।

खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट राख्न रु. १ करोड ४१ लाख २५ हजार ल.इ. स्वीकृत भएकोमा हालसम्म रु. १ करोड २३ लाख ३६ हजार रुपैयाँ खर्च भएको तथ्य प्रस्तुत गर्नुहुँदै उहाँले खवप अस्पतालले दिने सेवा सुविधा सरल र सहज बनाउने प्रयत्नरत रहेको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिका उपप्रमुख रजनी जोशीले जनताको सहयोगबाट निर्मित अक्सिजन प्लान्टबाट उत्पादित अक्सिजन व्यापक जनताकै हितको निमित्त प्रयोग हुने बताउनुभयो ।

उहाँले खवप अस्पताललाई जनताको अस्पतालको रूपमा सञ्चालन गर्ने उद्देश्यअनुसार नगरपालिका लागिपरेको बताउनुहुँदै मानव जीवन रक्षा गर्ने अक्सिजन प्लान्ट नगरपालिकाको लागि गौरवको कार्य भएको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नपा वडा नं. ७ का वडाध्यक्ष उक्केश कवाँले अक्सिजन प्लान्ट खरिद प्रक्रियाबारे अवगत गराउनुहुँदै महामारीको मौका छोपी कृत्रिम अक्सिजन अभावको स्थिति सृजना गरी कालोबजारी गर्नेहरूलाई अपराधीको संज्ञा दिनुभयो । उहाँले भक्तपुरवासी जनताको अपार माया र सहयोगकै कारण अक्सिजन प्लान्ट स्थापना निर्धारित समयमै सम्भव भएको बताउनुभयो ।

खवप कलेज अप इन्जिनियरिङका प्राचार्य ई. सुनिल दुवालले अक्सिजन प्लान्टको खरिद प्रक्रिया र जडानको प्राविधिक पक्षमाथि प्रष्ट पार्नुभयो । उहाँले सो अक्सिजन प्लान्टले २४ घण्टामा ४० लिटर क्षमताको १०० देखि १२० सिलिण्डर अक्सिजन उत्पादन हुने बताउनुभयो ।

जनस्वास्थ्य केन्द्रका इन्चार्ज डा. रत्नसुन्दर लासिवाले खवप अस्पताल कोभिड युनिट र जनस्वास्थ्य केन्द्रका कोभिड सङ्क्रमित बिरामीहरूको अवस्था र अस्पतालबाट बिरामीहरूको सेवासम्बन्धी भड्कुरहेका गतिविधिहरूबारे जानकारी गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रमको सञ्चालन भक्तपुर नपा वडा नं. ९ का वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याखले गर्नुभएको थियो ।

जनताको अमूल्य सहयोग हामीले कहिल्यै बिर्सने छैनौं :

● प्रमुख सुनिल प्रजापति

ख्वप अस्पतालमा आज हामी अक्सिजन प्लान्टको उद्घाटन गर्दैछौं । जनताको आर्थिक सहयोगमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापना गरी नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छेबाट उद्घाटन गराउन पाउनु सम्पूर्ण भक्तपुरवासी जनताको निम्ति खुशीको कुरा हो । अक्सिजन प्लान्ट र अन्य स्वास्थ्य उपकरणहरूको निम्ति जनता आफैँ अग्रसर भएर श्रोतको बन्दोबस्त गर्नु जनप्रतिनिधि र जनताबीच एकताको प्रमाण हो र जनप्रतिनिधिहरूप्रति जनताको साथ, सहयोग र विश्वासको अभिव्यक्ति पनि हो । जनता र जनप्रतिनिधिबीचको यो एकता, विश्वास र समर्थन निरन्तर रहने विश्वास गर्दैछौं । भक्तपुर नगरपालिकामा हामी जनप्रतिनिधिको रूपमा निर्वाचित भएको ४ वर्ष बित्यो । त्यस अवधिमध्ये एक वर्षभन्दा बढी समय कोरोना महामारीबीच नै बित्यो । कोरोनाको दोस्रो लहर नेपालमा फैलिएसँगै जनताको जीवन रक्षालाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्दै हामी जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू निरन्तर काम गर्दैछौं । महामारीबीच आफ्नो जीवन खतरामा राख्दै निरन्तर सङ्क्रमितहरूको सेवामा समर्पित भएर धेरै चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारीहरूले काम गर्नुभयो । उहाँहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दैछौं ।

भक्तपुर नगरपालिकाले हरेक काम पारदर्शी ढङ्गले गर्दै आएको छ । सङ्कटको बेला जनताले नगरपालिकाबाट बढी सहयोगको आशा गर्नु स्वभाविक हो । हामीले त्यही कुरालाई ध्यानमा राखेर इमानदारीपूर्वक जनताको सेवा गर्ने भावनाले काम गर्दैछौं । कोभिडको दोस्रो लहरको सङ्केत भक्तपुर नगरपालिकामा देखा पर्ने बित्तिकै २०७८ वैशाख १७ गतेदेखि नै ख्वप अस्पताल कोभिड युनिट सञ्चालन गर्‍यौं । २ जना चिकित्सक, ६ जना नर्स र २ जना विशेषज्ञ तथा कर्मचारीहरू सम्मिलित टोलीको व्यवस्था गरी २५ शय्याको एचडियू र ५० साधारण शय्याको सुविधासहित अस्पताल सञ्चालन गर्‍यौं । कोभिड युनिटबाट जेट मसान्तसम्ममा २१० जनाले सेवा प्राप्त गरिसकेका छन् । ती मध्ये भनपाका १७९, सूर्यविनायक नपा १०, चाँगुनारायण नपा ६ र मध्यपुर नपा २ रहेका छन् । त्यसै गरी काभ्रे, धादिङ, काठमाण्डौ, ललितपुर, रामेछाप, पर्वत, कालिकोटलगायत १३ जिल्लाका सङ्क्रमितहरूले पनि सेवा पाइसकेका छन् ।

ख्वप अस्पताल कोभिड युनिट सञ्चालनको शुरुका

दिनमा अक्सिजन दिनुपर्ने सङ्क्रमितहरूको सङ्ख्या निकै बढी थियो । त्यतिबेला अक्सिजनको अभाव हुन थाल्यो । कर्मचारी साथीहरूको रात दिनको मिहिनेतले अक्सिजनको कारण कुनै अप्रिय घटना हुन दिएन । हामीसँग आईसीयु र भेन्टिलेटर थिएन । आईसीयु र भेन्टिलेटर चाहिने बिरामीहरूलाई विभिन्न अस्पतालमा रिफर गर्नुको विकल्प थिएन । अक्सिजन अभावमा छटपटिरहेका सङ्क्रमितहरूको आवाज, विभिन्न अस्पतालहरूमा समयमा अक्सिजन पुऱ्याउन नसक्दा भएका मृत्युका दृश्यहरू, अक्सिजन आफैँ लिएर आउन सङ्क्रमितहरूलाई अस्पताल प्रशासनले दिएका निर्देशनहरू, 'अक्सिजन नभई ज्यान गएमा हामी आफैँ जिम्मेवार छौं' भनेर लेखिएको कागजमा हस्ताक्षर गर्न विवश ती परिवारका आफन्तजनको दुःख वेदना र आइसीयु तथा भेन्टिलेटरको अभावमा बिरामीहरूको निरन्तरको मृत्युले हामीलाई नयाँ ढङ्गले सोच्न बाध्य बनायो । हामी सङ्कटबाट अलिकति पनि विचलित हुने छैनौं । जस्तोसुकै प्रतिकूलतामा पनि अनूकूलता खोज्ने प्रयासले आजको स्थितिमा पुऱ्याएको हो ।

यसैबीच नगरपालिकाले जनताको जीवन बचाउन ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट राख्ने निर्णय गर्‍यो तर त्यतिबेला प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा रकम अत्यन्त न्यून मात्रै बाँकी थियो । सयौंको सङ्ख्यामा घर घरमा एकान्तबास बस्नेहरूको नामावली प्राप्त हुँदै थियो । हाम्रा स-साना कमी कमजोरीले पनि धेरै नगरवासीहरूको जीवन गुम्न सक्ने सम्भावना थियो । हामीले अत्यन्त सचेततापूर्वक पाइला चाल्दै गर्‍यौं ।

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित जन स्वास्थ्य केन्द्रले यो आर्थिक वर्षको शुरु श्रावन १ गतेदेखि जेट मसान्तसम्म ११ महिनाको अवधिमा १ लाख बिरामीहरूलाई उपचार सेवा प्रदान गरिसकेको छ । तर जनताको सेवा गर्ने जन स्वास्थ्य

केन्द्रप्रति सङ्घ र प्रदेश सरकारहरू कहिल्यै सकारात्मक भएनन् । एकातिर प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा रकम नहुनु अर्कोतिर नेपाल सरकारले जनस्वास्थ्य केन्द्रलाई बिमा वापत दिनुपर्ने ५ करोड ५० लाखभन्दा बढी रकम बाँकी राख्नुले हामीले चाहेर पनि जनताको स्वास्थ्य सुरक्षाको लागि धेरै काम गर्न सक्ने अवस्थामा थिएनौं । हामी विकास निर्माण कै रकमले भए पनि अक्सिजन प्लान्ट र स्वास्थ्य उपकरणहरू खरिद गर्ने र रोगीहरूको उपचार गर्ने निष्कर्षमा पुग्यौं । यही वास्तविकता जनताको बीच राख्दै सहयोगको लागि आग्रह गर्नु । त्यसको लगत्तै २०७८ जेठ ५ गतेबाट जनताको तर्फबाट सहयोग प्राप्त हुन थाल्यो । यो क्रम बढ्दै गएर आज असार १ गतेसम्म ५ करोड ९३ लाख ९८ हजारभन्दा बढी रकम प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा जम्मा भएको छ । सङ्कटको बेला जनता आफैँ अग्रसर भएर सहयोग गर्दा रहेछन् भन्ने यो राम्रो उदाहरण बनेको छ । अरूको मुख ताकेर कोही अगाडि बढ्न सक्दैन । जनतालाई विश्वास गर्नेहरूको लागि पैसा ठूलो कुरा होइन भन्ने भक्तपुरका जनताले राम्रो सन्देश दिए ।

खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट राख्न १ करोड ४१ लाख २५ हजार ल.इ. स्वीकृत भएकोमा हालसम्म रु १ करोड २३ लाख ३६ हजार रूपैयाँ खर्च भएको खवप अस्पताल प्राविधिक शाखाले जनाएको छ । यी सम्पूर्ण खर्च प्रकोप व्यवस्थापन कोषले व्यहोर्ने निर्णय गरिसकेका छन् । साथै दुई ओटा भेन्टिलेटर, पाँच ओटा आइसियुको टेण्डर भइसकेको छ भने अन्य आवश्यक स्वास्थ्य उपकरणहरू खरिदको लागि पनि तयारी गरिरहेका छन् ।

जनताले नगरपालिकाको आह्वानमा आर्थिक र भौतिक सहयोग गरेसँगै हामीहरूमा अभिमान चिनोती थपिएको छ । खवप अस्पताललाई जनताले अपनत्व स्वीकार गरेका छन् । जहाँ जनताले अपनत्व स्वीकार गर्छन् त्यहीं राम्रो काम हुन्छ । यहाँ कार्यरत चिकित्सक, कर्मचारीहरूको व्यवहार अभिमान बनावुने प्रयास गर्दैछौं । सकेसम्म हामीले सेवा सुविधामा सरल र सहज बनाउनेछौं ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीको तर्फबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्रीहरूमध्ये भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खवप अस्पताललाई १५ हजार थान एन९५ मास्क, ५ वटा अक्सिजन कन्सन्ट्रिटर उपलब्ध गराउनुभएकोमा नगरवासीहरूको तर्फबाट नेमकिपामार्फत चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

कोभिड महामारीको बेला भक्तपुर नगरपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध स्थापित चीनको तिब्बत स्वशासित क्षेत्रको शान्तान शहरले भक्तपुर नगरपालिकालाई १ ओटा भेन्टिलेटर,

३२ ओटा अक्सिजन कन्सन्ट्रिटर, ५० ओटा आइसियु बेड र १०० ओटा अक्सिजन सिलिण्डर पठाएर सहयोग गर्नु । कोरोना महामारीबाट भक्तपुरका जनता पीडित भइरहेको यस्तो जटिल र कठिन अवस्थामा शान्तान शहरले स्वास्थ्य सामग्रीहरू सहयोग गरेर एक असल मित्रको परिचय प्रस्तुत गरेको छ । त्यहाँका मेयरलगायत सम्पूर्ण पदाधिकारीहरूलाई पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

यससँगै खवप अस्पतालअन्तर्गत अक्सिजन प्लान्ट र स्वास्थ्य सामग्रीको लागि नेपालमा बसेका मात्रै होइन जर्मनी, अमेरिका, अष्ट्रेलिया, बेलायत, बेल्जियमलगायत विश्वका विभिन्न देशमा बस्नु भएका दाजुभाइ दिदी बहिनीहरूले पनि सहयोग गर्नु भएको छ । विभिन्न देशबाट सहयोग सङ्कलन गरी पठाएको कूल रकम रु.२६ लाख ६९ हजारभन्दा बढी रहेको पनि यहाँ जानकारी गराउन चाहन्छौं । देश र विदेशमा बसेर पनि नगरवासीहरूको स्वास्थ्यप्रति चिन्ता लिएर आर्थिक तथा भौतिक सहयोग गर्ने विभिन्न सङ्घ-संस्था, भक्तपुरवासी र विभिन्न जिल्लावासी नागरिकहरू तथा विदेशमा बसेर नेपाललाई माया गरी सहयोग गर्ने दाजुभाइ तथा दिदी बहिनीहरूलाई भक्तपुरका जनताको तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं । तपाईंहरूको यो अमूल्य सहयोग हामी जनप्रतिनिधिहरूले कहिल्यै बिसने छैनौं । हामीले जनताबीच काम गर्नु, हुक्यौं र यहाँको निरन्तरको सहयोगले अभिमान बढी जनताको सेवामा समर्पित भएर लाग्न हौसला मिलेको छ ।

आजको यस कार्यक्रममार्फत सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई प्राविधिक समस्या आएमा बाहेक अन्य अवस्थामा अक्सिजन अभाव हुन दिने छैनौं । दमका रोगीहरू र अन्य कारण अक्सिजन चाहिने बिरामीहरूको लागि सिलिण्डर लिएर आउनुहोस्, हामी तपाईंहरूलाई अक्सिजन भरेर पठाउँछौं । तपाईंहरूकै सहयोगले बनेको अक्सिजन प्लान्ट यो तपाईं हामी सबैको साझा सम्पत्ति हो । खवप अस्पताल जनताको अस्पताल हो । यहाँ भएका कमी कमजोरीहरूबारे रचनात्मक आलोचनाको अपेक्षा गर्दछौं ।

भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८।७९ को बजेट निर्माणमा केन्द्रित भएर काम गर्दैछौं । यसर्थ नगरपालिकामा खवप अस्पतालको लागि सहयोग गर्न चाहने दाजुभाइ दिदी बहिनीहरूले नगरपालिकाले सार्वजनिक गरेको प्रकोप व्यवस्थापन कोषको बैंक खातामा जम्मा गर्नु हुन पनि अनुरोध गर्दछौं ।

धन्यवाद !

(२०७८ साल असार १ गते भक्तपुर नपाबाट सञ्चालित जनताको सहयोगबाट निर्मित खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट उद्घाटन समारोहमा भक्तपुर नपाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको मन्तव्य)

जनताप्रतिको उत्तरदायित्व अझ बढेको र हामी अत्यन्तै उत्साही भएका छौं

● उपप्रख रजनी जोशी

ख्वप अस्पताल अक्सिजन प्लान्ट उदघाटन कार्यक्रम 'To the People By the People' अर्थात 'जनताको लागि जनताबाटै' भन्ने नाराकासाथ अधि बढिरहेको भ.न.पा. आजको दिनसम्म आउँदा केही सार्थकता प्राप्त भइरहेको भक्तपुरवासीहरूले महसुस गरिरहेका छन्। यसै सन्दर्भमा आजको यस विषम परिस्थितिमा भ.न.पा.ले प्राप्त गरेको जनताको अपार माया, साथ एवं सहयोगले चरितार्थ पारेको हामीले ठानेका छौं।

कोभिड-१९/कोरोना भाइरस महामारीले संसारभर आतङ्क मचाइरहेको अवस्थामा हाम्रो देश र भक्तपुर नगर पनि अछुतो नरहेको हामी सबैले भोगिरहेका छौं। अझ आर्थिक विपन्नताको कारणले गर्दा हाम्रो जस्तो देशका जनता अझ मारमा परेको पनि हामीले देख्यौं। यस्तो अवस्थामा पनि भ.न.पा.को आन्तरिक श्रोत पर्यटन रहेकोमा यसै महामारीको कारणले धराशायी भई हामीले अष्टयारो खेपिरहेको अवस्थामा नेपाल सरकार, सङ्घीय सरकारबाट यस जिल्लाको हाम्रै मात्र न.पा.लाई भेदभाव गरेको हामीले पायौं।

महामारीको दोश्रो लहरले हाम्रा नगरवासीहरूलाई परेको असुविधा/ज्यानको जोखिमलाई हामीले टुलुटुलु हेरिराख्न हाम्रो नैतिकताले दिएन। त्यसकारणले प्रमुखज्यूको नेतृत्वमा भ.न.पा.ले यस्तो समस्यालाई जनता सामू राखी जनताकै सल्लाह र सोही अनुरूप भक्तपुर नगरवासी एवं विभिन्न न.पा.लगायत विभिन्न देशमा रहनु भएका नेपालीहरूको अपार माया र सहयोग भ.न.पा. ले प्राप्त गरेको यहाँहरूमा राख्न चाहन्छु। यही सहयोगी हातहरूको कारणले गर्दा नै यो आजको लागि अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण मावन मात्रको प्राण बचाउने यन्त्र 'अक्सिजन प्लान्ट' जडान र उत्पादन गर्न सफल भई उदघाटन गर्ने अवसर मिलेको हो।

हुन त यस कोभिड-१९ को शुरुवातीदेखि नै भ.न.पा.ले क्वारेन्टाइन/आइसोलेसन सञ्चालन गर्दै नगरवासीहरूको सेवा गर्दै आइरहेको साथसाथै स्वास्थ्य मापदण्डबारे जनतामाझ पुऱ्याइरहेका थियौं र बेला बेलामा स्वास्थ्य सामग्री जस्तै मास्क/स्यानिटाइजर/साबुन पानी उपलब्ध गराइरहेका थियौं। यसले गर्दा हामीले ठूलो हताहती व्यहोर्नु परेको थिएन।

तर दोश्रो लहरको सङ्क्रमणमा हामीले शुरुका दिनहरूमा केही घटनाहरूको सामना गर्नुपऱ्यो। तथापि भ.न.पा.ले केही समयमा नै जनता माझ जाने निर्णय गरेकाले कोभिड-१९ सङ्क्रमितहरूका लागि अत्यावश्यक अक्सिजन प्लान्ट उत्पादन गर्न सफल भयौं। यो अक्सिजन प्लान्टको लागि हामीले चीनबाट सिधै प्लान्ट खरिद गरी यही जेठ २६ गते ख्वप अस्पतालमा

ल्याई पुऱ्यायौं र लगत्तै हाम्रा ख्वप अस्पताल निर्माणमा कार्यरत प्राविधिक टोलीहरूबाट प्लान्ट जडान गरी अक्सिजन उत्पादन गर्नु। यो सफलता भनेको भनपा परिवारप्रतिको जनताको आस्था एवं विश्वास नै हो भन्ने हामीले ठानेका छौं। यसबाट हाम्रो जनताप्रतिको उत्तरदायित्व अझ बढेको र हामी अत्यन्तै उत्साही भएका छौं। साथ साथै यसै मञ्चबाट हामी हाम्रा नगरवासीहरूलाई हाम्रो जिम्मेवारी अझ लगनशील र उत्तरदायी भएर लाग्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छु।

उपस्थित प्रमुख अतिथि एवं सम्पूर्णलाई आज म यस कोभिड-१९ महामारीको लागि भ.न.पा. द्वारा सञ्चालित ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट एवं स्वास्थ्य उपकरणहरू खरिद गर्न सहयोगी व्यक्तिहरू/सहयोगी सङ्घ, संस्थाबाट भएको आर्थिक एवं स्वास्थ्य उपकरणहरूबारे केही जानकारी गराउन चाहन्छु :

व्यक्तिगत/सङ्घसंस्थाबाट प्राप्त रकम

१) भक्तपुर नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोषमा सहयोग गर्नेहरूको सङ्ख्यात्मक विवरण (नगरभित्र र बाहिरको विवरण

- क) नगरभित्रका महानुभावहरू ३८४ जना र नगरबाहिरका महानुभावहरू ८१ जनाले जम्मा रु १,३५,८५,९२४।२४ (अक्षरूपी एक करोड पैतिस लाख, पचासी हजार नौ सय चौबिस रुपैयाँ चौबिस पैसा) आर्थिक सहयोग प्राप्त,
- ख) नगरभित्रका सहकारी संस्था १२५ र नगर बाहिरका सहकारी संस्थाहरू ९ ओटाले जम्मा रु.१,२२,०८,१८६।४४ (अक्षरूपी एक करोड बाइस लाख आठ हजार आठ सय

छयासी रुपैयाँ चवालिस पैसा) आर्थिक सहयोग प्राप्त,
 ग) नगरभित्रका सङ्घ संस्था २४० र नगर बाहिरका ३७ ओटा संस्थाहरूबाट रु. २,२२,५४,८६२।०० (अक्षरूपी दुई करोड बाइस लाख चवन्न हजार आठ सय बैसठ्ठी रुपैयाँ) आर्थिक सहयोग प्राप्त,
 घ) नगरभित्रका स्कूल तथा कलेज ५५ ओटा र नगरबाहिरका स्कूल तथा कलेज ५ ओटाबाट रु. १,०७,८४,२३३।०३ (अक्षरूपी एक करोड सात लाख चौरासी हजार दुई सय तेत्तीस रुपैयाँ तीन पैसा) आर्थिक सहयोग प्राप्त ।
 यसरी कूल सहयोग रकम रु. ५,९३,९८,१७६।७१ (अक्षरूपी पाँच करोड त्रियानब्बे हजार अठान्ठब्बे हजार एक सय छयोत्तर रुपैयाँ एकहत्तर पैसा) आर्थिक सहयोग प्राप्त भएको छ ।

त्यस्तै व्यक्तिगततर्फबाट आर्थिक सहयोग गर्नेहरूमा २ वर्षका बालकदेखि ९३ वर्षका ज्येष्ठ नागरिकहरूले पनि भौतिक उपस्थितिमा नै आर्थिक सहयोग गर्नु भएको छ ।

कोरोनाबाट सङ्क्रमित भएर देहावसान भएकाको परिवारको नाउँमा १२ दिनको पुण्य तिथिकै दिनमा र २५ वर्षीय महिलाको मृत्यु भएको पाँचौँ दिनमा समेत आर्थिक सहयोग गर्नु भएको र स्कूलका विद्यार्थीहरूलाई कोरोना भएको र साथीहरूसँग रकम उठाएर हाम्रा पुस्तालाई जोगाई दिनुहोस् भनी आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको र ५ वर्षदेखि ९ वर्षलगायतका स-साना नानीहरू आफैँ (आमा बुबासहित) सहयोग गर्न आएका थिए ।

यस्तो विषयम परिस्थितिमा जनता आफैँले काम गरी खानै गाहने भएको अवस्थामा समेत भक्तपुर नगरपालिकालाई यसरी साथ र सहयोग दिनु भयो । त्यसको लागि हामी नगरपालिका परिवार जनभावनाको कदर गर्दै आभार व्यक्त गर्दछौँ ।

त्यसैगरी कोभिड-१९ सङ्क्रमण न्यूनीकरणका लागि ख्वप अस्पतालमा विपद् व्यवस्थापन गर्न विभिन्न सङ्घ संस्थाहरूबाट सामग्री एवं स्वास्थ्य उपकरणहरू पनि उपलब्ध गराएको थियो ।

प्राप्त सामग्री एवं स्वास्थ्य उपकरणहरू

- १) नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, भक्तपुरबाट ५० सेट हेल्थ किट्स
- २) पाटन रोटररी क्लव र नेपाल हृदय रोग निवारण प्रतिष्ठान, पाटनबाट ११० थान पीपीई, एन ९५ माक्स ७० थान, माक्स ३० बाक्स, सर्जिकल पंजा १० बाक्स, पल्स अक्जिमिटर २ थान, थर्मल गन २ थान, ड्राई फट्स ५० पाकेट,
- ३) नारायणभक्त भेले, भ.न.पा. ५ बाट एन ९५ माक्स २०० थान, थर्मल गन १ थान स्टाण्डसहित,
- ४) मसरुम सीड नेपाल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि.बाट ग्यानोडर्मा पाउडर १७ बट्टा,
- ५) अमेरिकन नेपाल मेडिकल फाउण्डेशन, काठमाण्डौबाट अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर ३ थान,

- ६) त्रिनेत्र बचत तथा सहकारी संस्था लि.बाट अक्सिजन सिलिण्डर ३ ओटा,
- ७) भक्तपुर चेम्बर अफ कमर्स, भक्तपुरबाट अक्सिजन सिलिण्डर ५ ओटा,
- ८) विष्णुभक्त मारिखु, भ.न.पा. ७ बाट अक्सिजन सिलिण्डर १० ओटा,
९. दिनेशबहादुर धौबन्जारबाट अक्सिजन सिलिण्डर ७ ओटा
- १०) नेपाल पुस्तक तथा स्टेशनरी व्यवसायी महासङ्घ, भक्तपुरबाट माक्स बक्स, स्यानिटाइजर ५ लि.को चार ओटा,
- ११) Covid 19 Rapid Action Taskforce, (Nepal Rising Seattle, USA बाट अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर ५ थान,
- १२) VERIN NEPAL, Gottingen, Germany बाट पीपीई १०० थान,
- १३) प्रज्ज्वल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था, घलातेबाट सर्जिकल पंजा १३ बाक्स,
- १४) भक्तपुर उद्योग वाणिज्य सङ्घ, भक्तपुरबाट अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर ३ थान,
- १५) Enpho, बानेश्वरबाट माक्स ४०० थान, अक्सिजन सिलिण्डर २ ओटा

चिनीया कम्प्युनिष्ट पार्टी र शान्दान शहरबाट प्राप्त सामग्री

भ.न.पा.द्वारा सञ्चालित ख्वप अस्पतालको कोभिड-१९ सङ्क्रमण रोकथाम र नियन्त्रणको लागि विशेष गरी चिनीयाँ कम्प्युनिष्ट पार्टीबाट नेपाल मजदुर किसान पार्टीमाफत माक्स एवं स्वास्थ्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराइएको पनि जानकारी दिलाउन चाहन्छु । साथसाथै भक्तपुर नगरपालिकाको भगिनी सम्बन्ध रहेको तिब्बतको शान्दानबाट पनि भक्तपुर नगरपालिकाको प्रकोप व्यवस्थापनको लागि मिति २०७८।२।३० गतेका दिन निम्नानुसारका स्वास्थ्य सामग्रीहरू सहयोग प्राप्त भएको छ -

- १) भेन्टिलेटर १ थान
- २) अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर ३२ थान
- ३) अक्सिजन सिलिण्डर १०० ओटा
- ४) आईसीयू बेड ५० थान

उपरोक्त स्वास्थ्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु भएकोमा भक्तपुर नगरपालिका चिनीयाँ कम्प्युनिष्ट पार्टी एवं शान्दान सिटीप्रति आभार व्यक्त गर्दछौँ ।

पुनः एक पटक सम्पूर्ण सहयोगी मनहरू/सहयोगी सङ्घ संस्थाहरूप्रति आभार व्यक्त गर्दै सम्पूर्ण सहयोगी स्वास्थ्यकर्मी/प्राविधिक टोली एवं कर्मचारीहरूलाई भक्तपुर नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरूको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । धन्यवाद !

(२०७८ असार १ गते)

कर्तव्यपथमा निर्धक्कका साथ अघि बढ्न टेवा मिलेको छ

● डा. रत्नसुन्दर लामिजा

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित ख्वप अस्पताललाई जन समुदायले अपनत्व ग्रहण गरी असीम माया र सद्भावका साथ अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापना गर्न जनसहयोग गर्नु भएकोमा सम्पूर्ण जनसमुदायलाई ख्वप अस्पताल हार्दिक आभार प्रकट गर्दछ ।

अक्सिजन प्लान्टलगायत अन्य उपकरण खरिदमा जनताले पुऱ्याएको सहयोगले अस्पतालमा कार्यरत सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी एवं कर्मचारीको हौसला बढेको छ । अक्सिजन प्लान्टको स्थापना गर्न अस्पताल परिवार आफ्नो कर्तव्यपथमा निर्धक्कका साथ अघि बढ्न टेवा मिलेको छ ।

प्राण वायुको रूपमा रहेको अक्सिजनको अभावमा कुनै पनि रोगीको उपचारमा किंकर्तव्यविमुढ भएर उभिन नपर्ने पनि विश्वास हाम्रो रहेको छ ।

आफूसँग भएको ज्ञान र सीप प्रयोग गरी बचाउन सकिने बिरामी कुनै साधन या औषधीको अभावमा निधन भएको टुलुटुलु हेरेर बस्नुपर्ने स्थितिजस्तो पीडादायक क्षण स्वास्थ्यकर्मीको लागि अरु नहुने र आफूले उपचार गरेका बिरामीको उपचारको सफलतासँगै उसको अनुहारमा देखिने मुस्कान स्वास्थ्यकर्मीको लागि अत्यन्त सुखद क्षण हुनेगर्छ ।

त्यसैले जनताको आशा एवं विश्वासमा कमी ल्याउन नदिन र गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न अस्पतालका सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी एवं कर्मचारी साथीहरूले आफ्नो क्षमताको अधिकतम प्रयोग गर्नेछन् ।

एउटा सानो केन्द्रबाट विकास भएको ख्वप अस्पताल एक एक पाइला गरी अघिबढेको यहाँहरूलाई विदितै छ । आइसोलेसन सञ्चालन, श्वास-प्रश्वास पुनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालन, एचडीयूसँगै आइसोलेसन केन्द्र सञ्चालन (ख्वप अस्पताल कोभिड यूनिट) तथा आजको अक्सिजन प्लान्ट स्थापना भई उद्घाटन हुनु त्यसैको परिश्रमको रूपमा रहेको छ ।

साथै जनताको सक्रिय सहभागिता सहितको कोरोना सङ्क्रमित पत्ता लगाउने Anti-gen test कार्यक्रम पनि एउटा उदाहरणको रूपमा अघि बढेको र परीक्षणको नतिजाले अबै पनि सक्रियहरू समुदायमा रहेकोले हामी सबै सचेत हुनुपर्ने कुरा पनि यहाँहरू समक्ष राख्न चाहन्छु ।

जनताको सल्लाह सुभाबसहित आगामी दिनमा हुने साथ सहयोगले हामी अब बढ्न सक्नेछौं भन्ने विश्वास व्यक्त गर्दछौं । धन्यवाद !

चीनबाट फिकाइएको ख्वप अस्पतालको अक्सिजन प्लान्ट ओगल्ने काम हुँदै

(इन्वार्ज, ख्वप अस्पताल)

विशेष

नेमकिपालाई चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री पूर्व र पश्चिमका स्वास्थ्यसंस्थाहरूलाई हस्तान्तरण

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) को अध्यक्षतामा जेठ २१ गते पार्टी केन्द्रीय सचिवालयको बैठक भयो ।

बैठकमा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको तर्फबाट 'विकास र शान्तिको निमित्त चीनको संस्था' (China Foundation for Peace and Development) मार्फत पार्टीलाई प्राप्त १ (एक) लाख थान एन९५ (N95) मेडिकल मास्क र ८ (आठ) थान हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन (Hydrogen Oxygen Machine) व्यापक जनताको हितको निमित्त उपयोग गर्न देशका विभिन्न जिल्लाका जिल्ला र नगर अस्पतालहरूलाई हस्तान्तरण गर्ने निर्णय गर्‍यो ।

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी स्थापनाको एकसय वर्षको अवसरमा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको विदेश विभागले नेपाल मजदुर किसान पार्टीलगायत नेपालका ६ ओटा राजनैतिक दल एमाले, नेका, माओवादी (दाहाल), जसपा (उपेन्द्र), राप्रपासँग कोभिड-१९ महामारी रोकथामको लागि सहकार्यसम्बन्धी जेठ १२ गते अनलाइन छलफल गरेको थियो । बैठकमा कोभिड-१९ सङ्क्रमण रोकथामको लागि चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले नेपालका पार्टीहरूसँग सहकार्य गर्ने प्रतिबद्धताअनुसार उल्लेखित स्वास्थ्य सामग्री नेमकिपालाई प्राप्त भएको हो । पार्टीले पश्चिम र पूर्वका अस्पतालहरूमा स्वास्थ्य सामग्री पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्था गरेको छ ।

उक्त निर्णयअनुसार १९ जिल्लाका ३७ स्वास्थ्यसंस्थाहरूमा नेमकिपाका टोली पुगेर एन९५ मास्क र मेसिन जेठ २३ देखि असार ८ गतेसम्म वितरण गरेको थियो ।

भक्तपुरका अस्पतालहरूलाई

पार्टीको निर्णयअनुसार जेठ २३ गते पार्टीका केन्द्रीय सचिव प्रेम सुवाल, केन्द्रीय सदस्य एवम् बागमती प्रदेशसभा सदस्य सुरेन्द्रराज गोसाईं, जिल्ला पार्टी अध्यक्ष न्हुछेभक्त फोजू, पाण्डव सुवाललगायतको टोलिले भक्तपुर जिल्लाका अस्पतालहरूमा मास्क र मेसिन हस्तान्तरण गर्‍यो ।

भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. १ स्थित भक्तपुर जिल्ला अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. सुमित्रा गौतममार्फत

५ हजार थान, भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. १ स्थित शहीद धर्मभक्त अङ्ग प्रत्यारोपन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक प्रा.डा. प्रेमराज जवालीमार्फत ५ हजार थान, भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. १ स्थित भक्तपुर क्यान्सर अस्पतालका कार्यकारी निर्देशक प्रा.डा. विष्णुदत्त पौडेलमार्फत ५ हजार थान एन९५ मेडिकल मास्क हस्तान्तरण गरियो ।

त्यस्तै चाँगुनारायण नगरपालिका वडा नं. ४ स्थित चाँगुनारायण नगर अस्पतालका जनस्वास्थ्य निरीक्षक लोकेन्द्रबहादुर पौड्यालमार्फत २ हजार थान, मध्यपुर थिमि नगरपालिका वडा नं. ५ स्थित नेपाल कोरिया मैत्री नगरपालिका

भक्तपुर अस्पताललाई

अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. दीपेन्द्रकुमार रउशनमार्फत २ हजार थान र सूर्यविनायक नगरपालिका वडा नं. ४ स्थित सूर्यविनायक नगरपालिका अस्पतालका मेडिकल अधिकृत डा. अनन्तकुमार थापामार्फत २ हजार थान एन९५ मेडिकल मास्क हस्तान्तरण गरियो ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सचिव प्रेम सुवाल र पार्टी केन्द्रीय सदस्य एवम् बागमती प्रदेशसभा सदस्य सुरेन्द्रराज गोसाईंले मित्र पार्टी चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीबाट सहयोग मध्ये १५ हजार थान एन९५ मेडिकल मास्क र ५ थान हाइड्रोजन अक्सिजन जेनेरेटर मेसिन भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिमार्फत नगरपालिकाबाट सञ्चालित ख्वप अस्पताललाई

स्वप अस्पताललाई

जेठ २४ गते एक समारोहबीच हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै सांसद सुवालले छिमेकी देश चीनमा कोभिड रोकथामपश्चात चीनले विश्वका अन्य देशहरूलाई आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरू सहयोग गरिरहेको उल्लेख गर्नुहुँदै मित्र देश चीन आवश्यकताको समयमा सहयोग गर्ने असल मित्रको रूपमा रहेको बताउनुभयो ।

उहाँले चीनले नेपालप्रति देखाएको सद्भाव र सहयोगको लागि नेपाल र नेपाली जनताको तर्फबाट आभार प्रकट गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थान व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष एवम् भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले ख्वप अस्पताल सञ्चालनमा नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यक सहयोग प्राप्त नभइरहेको समयमा छिमेकी मित्र पार्टीको तर्फबाट प्राप्त सहयोगको निकै महत्त्व रहेको र सहयोगको लागि नगरपालिका र नगरवासीहरूको तर्फबाट कृतज्ञता व्यक्त गर्नुभयो ।

नगर प्रमुख प्रजापतिले ख्वप अस्पतालको लागि सरकारसँग आवश्यक सहयोगको माग गरेको तर सरकारको तर्फबाट आवश्यक सहयोग प्राप्त नभएको समयमा भक्तपुर नपाले जनस्तरबाट आर्थिक तथा भौतिक सहयोगको लागि गरेको आह्वान स्वीकार्दै प्राप्त सहयोगबाट भनपा प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा रु. ५ करोडभन्दा बढी सहयोग जम्मा भएको अवगत गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा बागमती प्रदेशका सांसद सुरेन्द्रराज गोसाईले मित्र पार्टी तथा छिमेकी देशका जनताको सहयोगी भावना समेटिएको उपहार निकै अर्थपूर्ण भएको बताउनुभयो । उहाँले चीनको सहयोग र सद्भावका कारण महामारीविरुद्ध अग्रपङ्क्तिमा बसेर लडिरहेका स्वास्थ्यकर्मीहरूको मनोबल थप बलियो र हौसला प्राप्त हुने बताउनुहुँदै सङ्क्रमण नियन्त्रणको लागि पनि यसले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास व्यक्त

गर्नुभयो ।

कार्यक्रमको सञ्चालन भक्तपुर नपा वडा नं. ९ का वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याखले गर्नुभएको थियो भने जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्र भक्तपुरको इमर्जेन्सी वार्डका इन्चार्ज डा. सुमिता चोलेखोले हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन प्रयोग विधिबारे अवगत गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नपाका उपप्रमुख रजनी जोशी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठ, भक्तपुर नपाका कार्यपालिका सदस्यहरू, जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्रका कर्मचारीहरूलगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

धुलिखेल अस्पताललाई

नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवालले काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको धुलिखेल अस्पताल पुगेर चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबाट प्राप्त मास्कमध्ये ५ हजार एन९५ मास्क जेठ २४ गते हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

अस्पतालका डा. राजेन्द्र कोजुलाई सो मास्क हस्तान्तरण गरिएको हो । कोभिड-१९ को उपचारमा सुरुवात नै सक्रियतापूर्वक काम गर्दै आएको अस्पताललाई मास्क सहयोगले बिरामीको उपचारमा टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

चितवनका अस्पतालहरूलाई

नेमकिपाका केन्द्रीय सचिव प्रेम सुवाल र मिनबहादुर बाटाको टोलीले चितवनका दुई अस्पतालहरू **भरतपुर अस्पताल** र **रत्ननगर बकुलहर अस्पताल**लाई एन९५ मास्क जेठ २९

गते हस्तान्तरण गर्‍यो ।

उहाँले चीनबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री कोभिड-१९ को महामारीको समयमा अग्रपङ्क्तिमा रहेर काम गर्नुहुने उपत्यका बाहिरका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई समेत उपलब्ध गराउने पार्टीको निर्णयअनुसार सो मास्क हस्तान्तरण गरेको बताउनुभयो ।

बकुलहर रत्ननगर अस्पताललाई

नेमकिपाले देश र जनताको पक्षमा निःस्वार्थरूपले काम गर्दै आएको बताउनुहुँदै उहाँले मित्र देश कोभिड-१९ महामारीको सङ्कटमा नेपाललाई स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराएकोमा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीलाई धन्यवाद दिनुभयो ।

सचिव सुवालले यो सङ्कटको समयमा सबै देशवासी मिलेर कोभिडविरुद्ध लड्नु जरुरी रहेको बताउनुभयो ।

हस्तान्तरणको क्रममा भरतपुर अस्पताल विकास समितिका अध्यक्ष भोजराज अधिकारीले जनताको सेवा गर्ने मुख्य थलो जिल्लाका अस्पतालहरूमा नेमकिपाले स्वास्थ्य सामग्री वितरण गरेकोमा आभार व्यक्त गर्नुभयो र अन्य पार्टीको लागि पनि नेमकिपाको कदम अनुकरणीय रहेको बताउनुभयो ।

बकुलहर रत्ननगर अस्पताल व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष गोपाल कर्माचार्यले निमुखा जनताको सेवा गर्दै अगाडि बढेको नेमकिपाले स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराई सहयोग गरेकोमा धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो र रत्ननगर अस्पताल विकासको निम्ति पनि आवाज उठाइदिन आग्रह गर्नुभयो ।

चितवन जिल्लाको भरतपुर अस्पतालको लागि अस्पतालको विकास समितिका अध्यक्ष भोजराज अधिकारीलाई २८८० थान, चितवन जिल्लाकै बकुलहर रत्ननगर अस्पतालको लागि सो अस्पतालको व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष गोपाल कर्माचार्यलाई ९६० थान मास्क हस्तान्तरण गरिएको थियो ।

रूपन्देहीका अस्पतालहरूलाई

जेठ २९ गतेनै नेमकिपाका उक्त टोलीले रूपन्देहीका दुई अस्पतालहरू लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको लागि अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. राजेन्द्रप्रसाद खनालमार्फत १९२० थान र रूपन्देही जिल्लाकै भीम अस्पतालको निम्ति डा. आरिफ हुसैनमार्फत १९२० थान (एन ९५) मास्क सम्बन्धित अस्पताल पुगेर हस्तान्तरण गर्‍यो ।

भीम अस्पताललाई

हस्तान्तरणको क्रममा लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालका मे.सु. राजेन्द्रप्रसाद खनालले जनताको सेवामा लाग्नुहुने स्वास्थ्यकर्मीको लागि नेमकिपाले मास्क वितरण गरी सहयोग गरेको उल्लेखनीय भएको बताउनुभयो भने भीम अस्पताल सिद्धार्थ नगर रूपन्देहीका कोरोना फोकल पर्सन डा. आरिफ हुसैनले पनि स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराएकोमा नेमकिपालाई धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो ।

बाँकेका अस्पतालहरूलाई

चीनबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री वितरण गर्ने क्रममा नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवाल नेतृत्वको टोलीले जेठ ३० गते बाँके जिल्ला नेपालगञ्जस्थित भेरी अस्पतालका छाला रोग विशेषज्ञ डा. बन्दी चापागाउँमार्फत सो अस्पताललाई ३,८४० थान र कोहलपुर नगरपालिका स्वास्थ्य चौकीका प्रमुख प्रकाशजङ्ग हमालमार्फत ९६० थान एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्‍यो ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छेको अध्यक्षतामा भएको पार्टी केन्द्रीय सचिवालयको निर्णयअनुसार चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको तर्फबाट 'विकास र शान्तिको निम्ति चीनको संस्था' बाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री कोभिड-१९ को महामारीमा अग्रपङ्क्तिमा रहेर काम गर्ने विभिन्न

भेरी अस्पताललाई

कोहलपुर अस्पताललाई

जिल्लाका चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई हस्तान्तरण गरेको सचिव सुवालले बताउनुभयो ।

भेरी अस्पताल नेपालगञ्जका छालारोग विशेषज्ञ डा. बद्री चापागाउँले कोभिड १९ क्रमशः नियन्त्रणमा आए पनि यसको तेस्रो लहरको सम्भावना रहेको अवस्थामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीले आफूलाई प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री अन्य राजनीतिक दललाई समेत अनुकरणीय हुने गरी देशभरिका अस्पताललाई हस्तान्तरण गरेकोमा धन्यवाद दिनुभयो । उहाँले कोभिडको 'हटस्पट' मानिएको नेपालगञ्जको सो अस्पतालमा अहिले पनि ८०-९० जना कोभिडका बिरामी रहेको जानकारी दिनुभयो ।

कोहलपुर नगरपालिकाबाट सञ्चालित स्वास्थ्यसंस्थाका प्रमुख प्रकाशजङ्ग हमालले नेपाल मजदुर किसान पार्टीले राजधानीबाट सुदूर पश्चिममा रहेका स्वास्थ्यसंस्थाहरूलाई पनि मास्क हस्तान्तरण गरेकोमा आभार व्यक्त गर्नुभयो र आगामी दिनमा पनि स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरूलाई यसरी नै हौसला बढाइरहने आशा राख्नुभयो ।

उक्त हस्तान्तरण कार्यक्रममा नेमकिपा बाँकेका अध्यक्ष बखत थापा, गौरीकान्त आचार्य, अन्जिरबहादुर शाही, डिल्लीबहादुर पुनलगायतका कार्यकर्ताहरूको उपस्थिति थियो ।

कैलाली र बर्दियामा

यसैगरी उक्त टोलीले जेठ ३१ गते कैलालीको धनगढीस्थित सेती प्रादेशिक अस्पताललाई मे.सु. डा. हेमराज पाण्डेमार्फत १९२० थान, लम्कीचुहा अस्पताल विकास समितिलाई व्यवस्थापक जयन्द्रप्रसाद जैसीमार्फत ९६० थान, टिकापुर अस्पताललाई मेडिकल अधिकृत डा. रमेश उपाध्यायमार्फत ५६० थान तथा गुलरियास्थित बर्दिया अस्पताललाई सिनियर मे.सु. डा. सुवास पाण्डेमार्फत १२८० थान एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

सुर्खेत र दैलेखमा

स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरणकै क्रममा नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवाल नेतृत्वको टोलीले असार १ गते सुर्खेत जिल्लाको लाटीकोइली स्वास्थ्य चौकीलाई मे.अ. डा. कृष्णदेव गिरीमार्फत एन९५ मास्क ९६० थान, प्रदेश अस्पताल सुर्खेतलाई निर्देशक डा.उम्बर खडकामार्फत १८४० थान, दैलेख स्वास्थ्य सेवा कार्यालयलाई २,८१० थान र १ थान हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन तथा दुल्लु स्वास्थ्य कार्यालयको निम्ति १,९२० थान मास्क निमित्त प्रमुख थीरप्रसाद रेग्मीमार्फत हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

हस्तान्तरणको क्रममा सचिव सुवालले चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी स्थापनाको सय वर्षको अवसरमा जेठ १२ गते नेपालका राजनीतिक पार्टीका नेताहरू र चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबीच अनलाइन बैठक भएको बताउनुभयो । बैठकमा कोभिड १९ विरुद्धको लडाइँमा सहकार्य र सहयोग गर्ने चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको प्रतिबद्धताअनुसार जेठ १९ गते विभिन्न राजनीतिक दलहरूलाई स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध भएको उहाँले जानकारी गराउनुभयो ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई प्राप्त १ लाख थान मास्क र ८ थान हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन पार्टीको

प्रदेश अस्पताल सुर्खेतलाई

निर्णयानुसार कोभिड १९ रोगविरुद्ध अग्रपङ्क्तिमा खटिएर काम गर्ने चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई जनताको सेवामा अभि तदारूकताका साथ लाग्न हौसला पुग्ने विश्वासका साथ हस्तान्तरण भइरहेको बताउनुभयो ।

त्यस अवसरमा लाटीकोइली स्वास्थ्य चौकीका मेडिकल अधिकृत कृष्णदेव गिरीले कोभिड-१९ सङ्क्रमणको सुरुको अवस्थामा स्वास्थ्यकर्मीलाई एन९५ मास्क किन्नसमेत नपाएको उल्लेख गर्नुहुँदै सङ्कटको घडीमा सहयोग गरेकोमा नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो ।

प्रदेश अस्पताल सुर्खेतका निर्देशक डम्बर खड्काले राजधानीबाट धेरै टाढाका अस्पतालहरूको लागि पनि स्वास्थ्य सामग्री ल्याइदिएकोमा आभार प्रकट गर्नुभयो ।

दैलेखमा सामग्री हस्तान्तरणको क्रममा सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी हरिप्रसाद देवकोटा, स्वास्थ्य कार्यालय दैलेखका निमित्त प्रमुख थीरप्रसाद रेग्मी, डा. जगत थापा, बायोमेडिकल इक्विपमेन्ट टेक्निसियन अर्चना बगालेगायतले नेमकिपाद्वारा उपलब्ध गराइएको स्वास्थ्य सामग्रीबाट दैलेखी जनताको स्वास्थ्य उपचारमा उल्लेखनीय सहयोग पुग्ने बताउनुहुँदै दैलेख अस्पतालको विकासको निमित्त आगामी दिनमा पनि निरन्तर सहयोग पाइरहने अपेक्षा व्यक्त गर्नुभयो ।

सुर्खेतमा सम्पन्न हस्तान्तरण कार्यक्रममा नेमकिपा सुर्खेतका अध्यक्ष हरिप्रसाद बोहरा, सचिव धनेन्द्र विक, गोविन्द योगी, बिजुकला राना, जीवनकुमार शाक्यलगायतका पार्टी कार्यकर्ताको उपस्थिति थियो भने दैलेखको हस्तान्तरण कार्यक्रममा पार्टी उपाध्यक्ष बमबहादुर सिंह, सचिव लक्ष्मीकुमार विक, रत्नेश श्रेष्ठ, जगतबहादुर ओली, हृदय दाहाल, खेमराज दाहाललगायत कार्यकर्ताको उपस्थिति थियो ।

जुम्लामा

नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई मित्र देश चीनको कम्युनिस्ट पार्टीबाट उपलब्ध भएको स्वास्थ्य सामग्री देशका विभिन्न अस्पतालहरूमा हस्तान्तरण गर्ने क्रममा नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवाल नेतृत्वको टोलीले असार ३ गते जुम्लास्थित कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई निर्देशक डा. राजिव साहमार्फत १ थान हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन र २,८८० थान एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्‍यो । सचिव सुवालले सोही दिन जुम्ला जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी भुपेन्द्र थापामार्फत 'विपद् व्यवस्थापन समिति जुम्ला' लाई पनि १९२० थान एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

हस्तान्तरणको क्रममा सचिव सुवालले नेपालका विभिन्न

कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, जुम्लालाई

सामुदायिक तथा सरकारी अस्पताललाई उपलब्ध गराउने पार्टी केन्द्रीय सचिवालयको निर्णयानुसार पूर्वको मोरङदेखि पश्चिम धनगढीसम्म पार्टी कार्यकर्ता आफैँ उपस्थित भई हस्तान्तरण गर्दै आएको बताउनुभयो ।

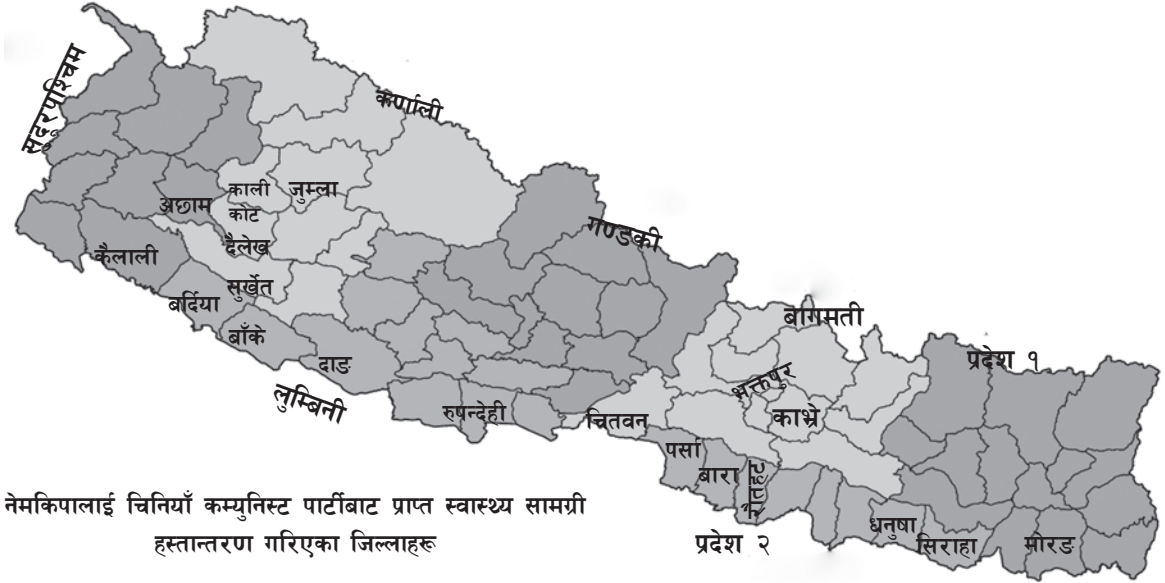
सचिव सुवालले राजनैतिक नेताहरू सरकारी ढुकुटी सिध्याएर उपचारको निमित्त विदेश जाने र गरिब नेपाली जनता उपचारै नपाई मर्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्नु जरुरी रहेको उल्लेख गर्नुहुँदै जिल्ला जिल्लाका सरकारी अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई सुविधा सम्पन्न बनाई जनताको सेवा गर्ने विषयमा सरकारको ध्यान जानु जरुरी रहेको बताउनुभयो ।

सचिव सुवालले जुम्ला रोडमा समयमै सरकारको ध्यान नजार्दा वर्षामा पहिरो गई जनताले दुःख पाएको अँल्याउनुहुँदै समस्या समाधानको निमित्त सबै एकजुट भएर लाग्न जरुरी रहेको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा जुम्ला जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी भुपेन्द्र थापाले जुम्लामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकबाट एकद्वार प्रणालीमार्फत सहयोग सामग्री आवश्यकताअनुसार जिल्लाभरिका विभिन्न अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा पठाउने निर्णय भएअनुसार काम गर्दै आएको जानकारी गराउनुहुँदै मित्र देश चीनबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री प्रतिकूल मौसममा पनि हस्तान्तरण गर्न नेमकिपाका कार्यकर्ताहरू आइदिनुभएकोमा आभार प्रकट गर्नुभयो ।

कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका चिकित्सक डा. राजिव साहले नेमकिपाले उपलब्ध गराएको स्वास्थ्य सामग्रीबाट कोभिड-१९ नियन्त्रणमा सघाउ पुग्ने विचार व्यक्त गर्नुहुँदै आगामी दिनमा पनि नेमकिपाको साथ सहयोग भइरहने अपेक्षा व्यक्त गर्नुभयो ।

हस्तान्तरण कार्यक्रममा नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य डिल्लीप्रसाद काफ्ले, पार्टी जुम्ला जिल्ला समितिका अध्यक्ष शिवलाल डांगी, राजेश्वर देवकोटालगायत पार्टी कार्यकर्ताहरूको उपस्थिति थियो ।

नेमकिपालाई चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गरिएका जिल्लाहरू

कालीकोटमा

उक्त टोलिले असार ६ गते मित्र देश चीनबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्रीमध्ये कालीकोट जिल्लाको तिलागुफा नगर अस्पताललाई हेल्थ असिस्टेन्ट सिर्जनाकुमारी शाहीमार्फत १९२० थान एन९५ मास्क र जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई निमित्त व्यवस्थापक कटकबहादुर महतमार्फत १९२० थान एन९५ मास्क र हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन १ थान तथा कालीकोटका विभिन्न स्वास्थ्य चौकीकालागि तिलागुफा नगरपालिका वडा नं ४ का वडा अध्यक्ष खड्गराज शाहीलाई ९६० थान एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्‍यो ।

हस्तान्तरणको क्रममा सचिव सुवालले चीनको क्रान्तिपश्चात् अहिलेसम्म चीनले गरेको विकास तथा गरिबी

कालीकोटको तिलागुफा नगर अस्पताल

निवारणमा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले खेलेको भूमिका र कोभिड-१९ को लडाइँमा सहयोग र सहकार्य गर्ने विषयमा छलफल भएको जानकारी गराउनुभयो ।

सचिव सुवालले साम्राज्यवादी देशहरूले कोभिड-१९ बारे चीनलाई दोषारोपण गरे पनि वास्तवमा यो रोग अमेरिकाको हवाई टापू र क्यालिफोर्नियामा पहिल्यै देखापरिसकेको अमेरिकाका विज्ञहरूसमेतले बताएको चर्चा गर्नुहुँदै सन् २०१९ को अक्टोबरमा चीनको उहानमा भएको सैनिक खेलकुदमा भाग लिन गएका अमेरिकी सैनिकहरूले चीनमा यो रोग सारेको उल्लेख गर्नुभयो ।

उहाँले चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले सन् १९४९ को जनवादी क्रान्तिपश्चात् ८० करोड चिनियाँ जनतालाई गरिबीबाट मुक्त गरेको प्रसङ्ग चर्चा गर्नुहुँदै कोभिड-१९ नियन्त्रण गर्न विश्वका विभिन्न देशहरूलाई सहयोग गर्ने क्रममा नेपालका राजनीतिक पार्टीहरूमार्फत पनि गरिएको सहयोग प्रशंसनीय भएको बताउनुभयो ।

कालीकोट जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी कृष्णप्रसाद आचार्यले गत साल २५० जना कोभिडका बिरामी भएको कालीकोट जिल्लामा यस वर्ष १६०० पुगेको र ६ जना मृत्यु भएको जानकारी गराउनुहुँदै जिल्लाका सबै पालिकाहरूमा स्वास्थ्य सेवा सुरु गरेको जानकारी दिनुभयो । उहाँले कालीकोट जिल्लामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीमार्फत चीन सरकारले गरेको सहयोग अतुलनीय रहेको उल्लेख गर्नुभयो ।

कालीकोट जिल्ला अस्पतालका निमित्त स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापक कटकबहादुर महतले कोभिड-१९ महामारी चुनौती र अवसर दुवै भएको उल्लेख गर्नुहुँदै नेपाल मजदुर किसान

पार्टीले प्रतिकूल मौसममा पनि विकट ठाउँको अस्पताललाई प्राथमिकता दिएको कारण अस्पताल परिवारलाई खुसी र उत्साही बनाएको बताउनुभयो । उहाँले अन्य पाँच राजनीतिक पार्टीलाई चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले उपलब्ध गराएको एन९५ मास्क र हाइड्रोजन अक्सिजन मेसिन कालीकोट जिल्लामा नछुट्ने गरी प्राप्त हुने अपेक्षा गर्नुभयो ।

तिलागुफा नगर अस्पतालका हेल्थ असिस्टेन्ट सृजनाकुमारी शाहीले नेपाललाई स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराउने चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी र अस्पतालसम्म आएर हस्तान्तरण गर्ने नेपाल मजदुर किसान पार्टीप्रति आभार प्रकट गर्नुभयो ।

स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरणपछि कालीकोट स्वास्थ्य कार्यालयका चिकित्सक डा. किरण शाहीले नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवालसहितको टोलीलाई अस्पतालका अपरेसन कक्ष, आकस्मिक कक्ष, प्रसूति गृह कक्ष, सामान्य उपचार कक्ष, ओपीडीलगायतका विभिन्न कक्षहरू अवलोकन गराउनुभयो ।

हस्तान्तरण कार्यक्रममा नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य नन्दबहादुर शाही, पार्टी जिल्ला समितिका सचिव खड्गराज शाही, जिल्ला सदस्य धनञ्जय अधिकारीलगायतका पार्टी कार्यकर्ताहरूको उपस्थिति थियो ।

अछाममा

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबाट नेमकिपालाई प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री विभिन्न जिल्लाका स्वास्थ्यसंस्थालाई हस्तान्तरण गर्ने क्रममा सचिव प्रेम सुवालको टोलीले असार ६ गते अछामको मङ्गलसेन अस्पतालका निमित्त मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. सोनाली बास्कोटामार्फत १५२० थान एन९५ मास्क र अछाम जिल्लाको कमलबजार नगरपालिका वडा नं. ६ स्थित वीरपथ स्वास्थ्य चौकीलाई भड्करबहादुर शाहीमार्फत अ.हे.व. आशिका तामाङलाई ३२० थान एन९५ मास्क स्वास्थ्यकर्मीहरूको निमित्त हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

हस्तान्तरणको क्रममा सचिव सुवालले एक अर्ब ४०

अछाममा

करोड जनसङ्ख्या भएको चीनले आफ्नो देशमा कोभिड-१९ विरुद्धको लडाइँ जितेर विश्वका विभिन्न देशहरूलाई पनि कोभिडविरुद्धको सङ्घर्षमा सहयोग र सहकार्य गर्दै आएको उहाँले बताउनुभयो ।

उहाँले चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले नेतृत्व गरेको सरकारले चीनका ८० करोड जनतालाई गरिवीको रेखाबाट माथि उठाएको चर्चा गर्नुहुँदै विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा अभूतपूर्व विकास गर्दै चीन विश्वको दोस्रो आर्थिक शक्ति बन्न सफल भएको उल्लेख गर्नुभयो ।

पार्टी सचिव सुवालको उपस्थितिमा नेमकिपा अछाम जिल्ला समितिका अध्यक्ष भड्करबहादुर शाहीले वीरपथ स्वास्थ्यचौकीका अहेव आशिका तामाङलाई एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्नुहुँदै मित्र देश चीनबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री कोभिड-१९ विरुद्धको सङ्घर्षमा अग्रपङ्क्तिमा रहेर लड्नु हुने स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई वितरण गर्ने पार्टी केन्द्रीय सचिवालयको निर्णयअनुसार देशका विभिन्न सरकारी तथा सामुदायिक अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा हस्तान्तरण गरिएको बताउनुभयो ।

हस्तान्तरण कार्यक्रममा अछाम जिल्ला अस्पतालका निमित्त मे.सु. डा. सोनाली बास्कोटा र वीरपथ स्वास्थ्य चौकीका अ.हे.व. आशिका तामाङ र सिनियर अनमी मिना सावदले प्रतिकूल मौसममा पनि पार्टीका कार्यकर्ताहरू स्वास्थ्य संस्थासम्मै पुगेर स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गर्नुभएकोमा आभार प्रकट गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टी अछामका वीरेन्द्र शाहीलगायतका पार्टी कार्यकर्ताहरूको उपस्थिति थियो ।

दाङमा

उक्त टोलीले असार ७ गते दाङको तुल्सिपुरस्थित राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई अस्पतालका प्रसूति तथा स्त्री रोग विशेषज्ञ डा. विनोद सिंहमार्फत ८८० एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

हस्तान्तरणको क्रममा नेमकिपाका सचिव सुवालले चिनियाँ जनताबाट प्राप्त मास्कले अस्पतालमा स्वास्थ्यकर्मीहरूको

काममा सहयोग हुने आशा व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले चीनको कम्युनिस्ट पार्टीले नेमकिपालगायत नेपालका १२ वटा राजनीतिक दललाई प्राप्त भएको र नेमकिपालाई प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री पार्टीले विभिन्न जिल्लाका अस्पतालमा पुगेर हस्तान्तरण गरिरहेको बताउनुभयो ।

मे.सु. डा. विनोद सिंहले चिनियाँ जनताबाट प्राप्त सहायता सामग्रीलाई बिरामीको उपचारको लागि अधिकतम प्रयोग गर्ने वचन दिनुभयो ।

राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई

त्यस्तै सचिव सुवालले असार ८ गते दाङको घोराहीस्थित राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका निर्देशक डा. प्रजा सिंह बस्नेतमार्फत स्वास्थ्यकर्मीहरूको निमित्त ८८० थान एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

सचिव सुवालले नेमकिपालाई प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री देशैभरिका सरकारी तथा सामुदायिक अस्पतालमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई उपलब्ध गराउने पार्टी केन्द्रीय सचिवालयको निर्णयानुसार हस्तान्तरण गरिएको बताउनुभयो ।

राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका निर्देशक डा. प्रजा सिंह बस्नेतले प्रतिकूल मौसममा पनि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका कार्यकर्ताहरूले स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराएकोमा आभार प्रकट गर्नुभयो ।

तराईका स्वास्थ्यसंस्थाहरूमा

यसैगरी नेपाल मजदुर किसान पार्टीलाई चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबाट प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री देशको पूर्वी क्षेत्रका विभिन्न अस्पतालहरूलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । पार्टीका केन्द्रीय सदस्य उकेश कवां र महेन्द्र खायमलीको नेतृत्वमा महेन्द्र खायमलीसहितको टोलीले पूर्वका विभिन्न

स्वास्थ्यसंस्थाहरूलाई स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गर्‍यो ।

उक्त टोलीले पर्सा, बारा, रौतहट, धनुषा, सिराहा र मोरङका सरकारी र सामुदायिक अस्पतालहरूमा एन९५ मास्क हस्तान्तरण गर्‍यो ।

केन्द्रीय सदस्य कवांले जेठ २७ गते सिराहा अस्पताललाई मेसु डा. नागेन्द्रप्रसाद यादवमार्फत २ हजार, जेठ २८ गते रौतहटको गौर अस्पताललाई मेसु डा. कृष्ण साहमार्फत २ हजार, धनुषाको जनकपुर प्रादेशिक अस्पताललाई मेसु डा. प्रमोदकुमार यादवमार्फत २ हजार र मोरङको कोशी सङ्घीय अस्पताललाई प्रमुख मेसु डा. चुमनलाल दासमार्फत ४ हजार, जेठ २९ गते पर्साको नारायणी उपक्षेत्रीय अस्पताललाई नि. प्रमुख मेसु डा. वीरेन्द्रबहादुर प्रधानमार्फत ३ हजार, बाराको कलैया अस्पताललाई नि.मेसु डा. गौरव महतोमार्फत २ हजार एन९५ मास्क, हस्तान्तरण गर्‍यो ।

हस्तान्तरणको क्रममा केन्द्रीय सदस्य कवांले चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी स्थापनाको सय वर्षको अवसरमा जेठ १२ गते नेपालका ६ ओटा राजनीतिक पार्टीका नेताहरू र चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीबीच अनलाइन बैठक भएको बताउनुहुँदै कोभिड १९ विरुद्धको लडाइँमा सहकार्य र सहयोग गर्ने चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको प्रतिबद्धतानुसार जेठ १९ गते विभिन्न राजनीतिक दलहरूलाई स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध भएको उहाँले जानकारी गराउनुभयो । हस्तान्तरित स्वास्थ्य सामग्री कोभिड-१९ महामारी नियन्त्रणको लागि चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीले इमानदारीपूर्वक बिरामीको सेवामा प्रयोग गर्नुहुने विश्वास पनि उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

हस्तान्तरणको क्रममा कलैया अस्पताल बाराका नि.मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. गौरव महतोले उपलब्ध स्वास्थ्य सामग्रीबाट हौसला मिलेको र बिरामीको इमानदारीपूर्वक सेवा गर्ने प्रतिबद्धता जनाउनुभयो ।

बाराको कलैया अस्पताललाई

गौर अस्पतालका मे.सु. डा. कृष्ण साहले बिरामीको सेवामा खटेका स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि नेमकिपाले उपलब्ध गराएको स्वास्थ्य सामग्रीको लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो ।

त्यस्तै सिराहा अस्पतालका मे.सु. डा. नगेन्द्रराज

यादवले सिरहा अस्पतालले कोभिड महामारीबीच पनि अस्पतालमा अक्सिजन अभाव हुन नदिएको, स्थान अभावका कारण विद्यालयहरूमा समेत अस्पतालले निगरानीमा उपचार गरेको स्मरण गर्नुभयो ।

रौतहटको गौर अस्पताललाई

कोसी सङ्घीय अस्पतालका मे.सु. डा. चुमनलाल दासले कोभिड १९ विरुद्ध उपचार गर्न अति आवश्यक एन९५ मास्क उपलब्ध गराएकोमा नेमकिपालाई धन्यवाद दिनुभयो ।

जनकपुर प्रादेशिक अस्पतालका मे.सु. डा. प्रमोदकुमार यादवले कोभिडको पहिलो लहरभन्दा दोस्रो लहरले मृत्युदर बढाएको तर जनकपुर अस्पतालमा अक्सिजन अभावले कुनै पनि बिरामीको मृत्यु नभएको बताउनुभयो ।

सिरहाको सिरहा अस्पताललाई

नारायणी उपक्षेत्रीय अस्पताल, वीरगञ्जका मे.सु. डा. वीरेन्द्रबहादुर प्रधानले एन९५ मास्क प्राप्तिले यस अस्पतालका कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरू हौसिने र कोभिड-१९ विरुद्ध विश्वास सबै जनता एकताबद्ध भएर लाग्न सकेमा छिट्टै यो रोगबाट संसारका जनता मुक्त हुने विश्वास गर्नुहुँदै यस अस्पताललाई प्राप्त मास्क अति महत्त्वका साथ प्रयोग गर्ने वचनबद्धता व्यक्त

मोरङको कोशी सङ्घीय अस्पताललाई

धनुषाको जनकपुर प्रादेशिक अस्पताललाई

गर्नुभयो । साथै उहाँले काठमाण्डौदेखि यहाँसम्म आई एन९५ उपलब्ध गरेकोमा नेमकिपाप्रति धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो ।

उपरोक्त अस्पतालहरूमा सम्पन्न हस्तान्तरण

पर्साको नारायणी उपक्षेत्रीय अस्पताललाई

कार्यक्रममा नेमकिपा सिरहाका विजय महतो, मोरङका शालिग्राम राउट, जनकपुरका सम्पर्क व्यक्ति राजेश्वर साह, रौतहटका दिनेश साह, बाराका मुक्तिप्रसाद यादव, पर्साका सरोज साहलगायतको उपस्थिति थियो ।

स्रोत : मजदुर दैनिकलगायत

“Creation of predecessors — Our art and culture”

सरकारको पाइला पाइलामा अदालतको अड्कुश कति उचित ?

विवेक

राज्य व्यवस्थाका तीन अङ्गहरू कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका सन्तुलन र नियन्त्रणको सिद्धान्तका आधारमा चलेका हुन्छन् । ती अङ्गहरूको अधिकार संविधानमै बाँडफाट गरिएको हुन्छ । आ-आफ्नो अधिकारभित्र काम गर्न ती सबै अङ्गहरू स्वतन्त्र हुन्छन् । एकले अर्कोको अधिकारमा हस्तक्षेप नगर्ने र अधिकारभन्दा बाहिर गई हस्तक्षेप गर्न खोजिए नियन्त्रण गर्ने प्रकृया नै पृथकीकरणको सिद्धान्त हो । राज्य शक्तिको श्रोत एकै व्यक्तिको हातमा केन्द्रित भयो भने निरड्कुशता र अधिनायकवादको जन्म हुने सम्भावना रहने हुँदा विश्वका अधिकांश देशहरूले शक्तिपृथकीकरणको सिद्धान्तको आधारमा राज्य व्यवस्था सञ्चालन गरिरहेको पाइन्छ । नेपाल पनि त्यसमध्येको एक हो ।

नेपालमा अहिले प्रतिनिधिसभा विघटनको अवस्था छ । यस्तो अवस्थामा कार्यपालिका र व्यवस्थापिकाको अधिकार एकै व्यक्तिमा केन्द्रित हुन पुग्छ । यो समय भनेकै कानून बनाउने र कार्यान्वयन गर्ने अधिकार एकै व्यक्तिको हातमा केन्द्रित हुने अवस्था हो । सामान्यतया यस्तो अवस्था आउनुलाई प्रजातान्त्रिक देशहरूमा राम्रो मानिन्दैन । ठीक त्यसरी नै कानून बनाउने र व्याख्या गर्ने एकै जना हुँदा पनि कानूनको आफ्नो अनुकूल व्याख्या हुन सक्ने भएकाले त्यस्तो अवस्थामा पनि सुशासनको कल्पना गरिएको हुँदैन । तर समय र परिस्थितिले देशलाई कहिले काहीं त्यो स्थितिमा पुऱ्याउँछ । दलहरूबीच समझदारी नहुँदा प्रधानन्यायाधीश खिलराज रेग्मीलाई कार्यपालिका प्रमुखको रूपमा स्वीकार गर्नुपर्ने अवस्था आयो । आज देश सड्कटमा परेको बेला शासक दलहरूको सत्ताको कुकुर भगडाको कारण दोस्रो पटक प्रतिनिधि सभा विघटन भएको छ । प्रश्न प्रतिनिधिसभा विघटन कति पटक भयो भन्दा पनि हाम्रो राजनीति कतातिर जाँदैछ भन्नेतर्फ चिन्तन गर्न आवश्यक छ ।

अहिले संसद विघटनको अवस्था भएकोले कार्यपालिका र व्यवस्थापिकाको अधिकार के.पी. ओलीको हातमा केन्द्रित छ । एकातिर नेका, माओवादी, एमालेको माधव गुट र जसपाका उपेन्द्र गुटले चलाएको केपी ओली हटाऊ अभियानले देशलाई

दोस्रो पटक संसद विघटनको स्थितिसम्म पुऱ्यायो भने अर्कोतिर ओली नेतृत्वको मन्त्रिमण्डलले गरेका हरेक निर्णयविरुद्ध अदालतमा गई बदर गराइरहेका छन् । मानौं ओलीका विपक्षी गठबन्धन ओली नेतृत्वको एमाले सामु निरिह भइसक्यो, राजनैतिक लडाईँ लड्ने क्षमता गुमाइसक्यो र अदालत भएन भने विपक्षी गठबन्धनको अस्तित्व नै छैन । ओली सरकारले गरेका निर्णयहरू बदर गरेका अदालतको हरेक निर्णयसँगै विपक्षी गठबन्धनमा सामेल दलहरू रमाइरहेका छन् । तर के कुरा बुझ्न आवश्यक छ भने अदालतको निर्णयले सरकारको हात बाँध्दै लगेको छ । यो अहिले केपी ओलीको स्वेच्छाचारीविरुद्धको निर्णय भनेर स्वागत गर्नेहरूले कार्यपालिका र राजनैतिक दलहरूकै अधिकारमाथि क्रमशः न्यायपालिकाले अड्कुश लगाउँदै लगेको बुझेका छैनन् । प्रश्न केपी ओलीको होइन हाम्रो राजनैतिक प्रणालीको हो । के यो व्यवस्थामा प्रधानमन्त्रीलाई संसद विघटन गर्ने अधिकार दिने नचाहेको हो ? के राजनैतिक दलका सांसदहरूलाई अनुशासनको कारबाही गरी सांसदबाट हटाउन नचाहेकै हो ? साँचै त्यस्तो हो भने संविधानबाट प्रधानमन्त्रीले प्रतिनिधिसभा विघटनको अधिकार खारेज गरी दिए भयो र राजनैतिक दल सम्बन्धी ऐनबाट अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्था हटाइदिए भयो । यी बिषयहरूबारे राजनैतिक दलहरूले गम्भीरतापूर्वक सोच्नुपर्ने हो । दलका भातृ सङ्गठनको रूपमा खडा भएका मानव अधिकारवादी भनिएका सङ्घ संस्थाहरू, पत्रकार सङ्घहरू आदि थुप्रै सङ्गठनहरू अहिले टुपीदेखि पाइतलासम्मको बल लगाएर ओली नेतृत्वको सरकारविरुद्ध लागेका छन् । नागरिकताजस्ता जन विरोधी कानूनको विरुद्ध लाग्नु ठीक भए पनि सरकार र पार्टीहरूमा निहित अधिकारसमेत अदालतमा सुम्पने गरी गरेका काम कारबाहीहरू कुनै हालतमा ठीक मान्न सकिन्दैन । पार्टी अनुशासनभन्दा बाहिर गएका सांसदहरूलाई अनुशासनको कारबाही गर्नुलाई समेत अदालतले बदर गर्नु कति उचित छ ? तर्क त जे पनि गर्न सकिएला तर यथार्थमा दलको अधिकारमाथि त्यो एक प्रकारको अड्कुश हो । दलीय व्यवस्थामा दलको अधिकार अदालतले रोक्नुलाई न्यायोचित मान्न सकिन्दैन ।

कर्णालीको मुख्य मन्त्री महेन्द्रबहादुर शाहीले विश्वासको मत लिने क्रममा एमालेका ४ जना सांसदहरूले फ्लोर क्रस गरे । त्यो पार्टी अनुशासन विपरीत र पार्टीप्रतिको धोका र बेइमानी थियो । त्यस्ता कार्यकर्तालाई तह लगाउने कानूनी व्यवस्था भनेकै राजनैतिक दलसम्बन्धी ऐन हो । एमालेले साधारण सदस्यता समेतबाट हटाएर सांसद खारेज गरेकाहरूलाई समेत अदालतले थमौती गरिदियो । त्यो नजिरले अब दलका सांसदहरू कसरी अनुशासनमा बस्छन् ? राजनैतिक दलहरू आफ्नो दलको विधान अनुसार चल्ने हो । दलको विधान अनुसार कारबाही गर्न पनि दलहरू असमर्थ हुँदै गए पछि कसरी

दलीय व्यवस्था बलियो हुन्छ ?

नेपाल सरकारले गरेका निर्णयहरू बदर गर्ने क्रममा पछिल्लो पटक असार ८ गते केपी ओली नेतृत्वको २० जना मन्त्रीहरू अदालतको आदेशले पद मुक्त भए । प्रधानमन्त्री पद रिक्त भएकोले यो काम चलाऊ सरकार भएको र काम चलाऊ सरकारले मन्त्रीहरू फेरबदल गर्न नपाउने अदालतले आदेश गर्‍यो । यसले एउटा संदेश दिएको छ केपी ओली नेतृत्वको सरकार निर्वाचन सरकार हो, अब निर्वाचन हुन्छ किनभने यो निर्वाचनको लागि बनेको काम चलाऊ सरकार हो र निर्वाचन सरकारले मनपरी मन्त्रिमण्डल गठन गर्न पाउँदैन । यस अघि जे जस्तो भए पनि आगामी दिनमा काम चलाऊ सरकारले मनपरी मन्त्रीमण्डलको विस्तार गर्न नसक्ने नजिर बन्यो । यो आदेश केपी ओलीको विरुद्ध मात्र नभई आगामी दिनमा विगतका प्रधानमन्त्रीहरूले प्रयोग गर्दै आएको अधिकारमाथि अड्कुश पनि हो ।

अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले जेठ १५ गते अध्यादेशमार्फत प्रस्तुत बजेटमा समावेश ढुङ्गा, गिट्टी निकासी सम्बन्धी बुँदालाई तत्काल कार्यान्वयन नगर्न अदालतले आदेश जारी गर्‍यो । यस अघि विघटित प्रतिनिधिसभा पुनःस्थापना, नेकपा एमाले र माओवादी नेकपा विभाजन, नागरिकता सम्बन्धी अध्यादेश खारेजी, कर्णाली र गण्डकी प्रदेशका सांसदहरूलाई सम्बन्धित पार्टीले सांसद पद नरहने गरी खारेज गरेको निर्णय बदरलगायत अदालतले निर्णय गरेको थियो ।

सिद्धान्ततः अदालतले राजनैतिक विषयका मुद्दाहरू हेर्ने गर्दैन । पछिल्लो समयमा नेपालमा देखिएका विभिन्न राजनैतिक घटनाक्रमलाई अध्ययन गर्ने हो भने अदालत राजनैतिक मुद्दा मामिलाहरूमा बढी केन्द्रित भएको देखिन्छ । के नेकपा र माओवादी विभाजन राजनैतिक विषय थिएन ? के पार्टी अनुशासन उल्लङ्घन गर्ने सांसदहरूलाई कारबाही गर्ने अधिकार राजनैतिक दलको होइन ? तर अदालतले ओली सरकार र ओली नेतृत्वको एमालेले गरेका निर्णयहरू बदर गर्ने क्रमसँगै यस्ता निर्णयहरू गरिरहेको छ ।

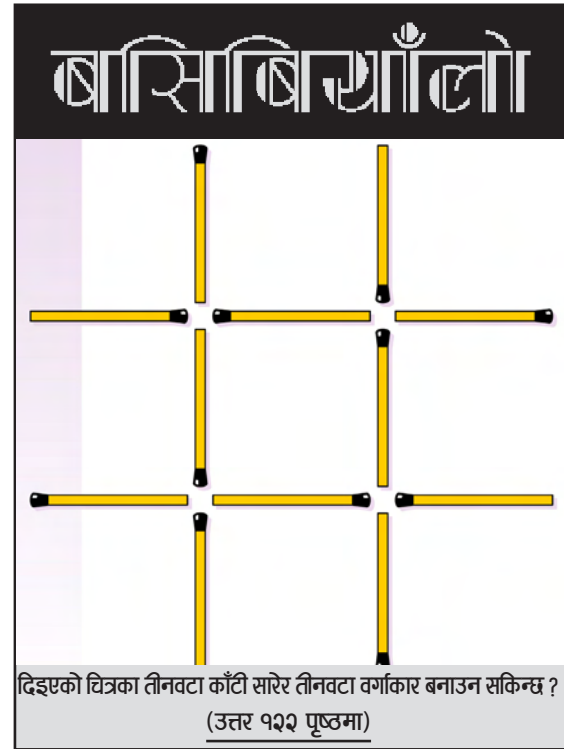
अदालतमा परेका मुद्दाहरूको निर्णय गर्नु न्यायाधीशहरूको कर्तव्य हो । तर न्यायाधीशहरू पनि राजनैतिक पार्टीको भागवण्डाबाट नियुक्ति भएको र शपथ ग्रहणपश्चात पार्टी कार्यालयमा गएर नेताहरूको आशीर्वाद लिन पुगेको हुँदा निर्णयहरूमा राजनैतिक प्रभाव बढ्न थालेको हुनसक्ने अनुमान पनि धेरैले गर्न थालेका छन् । दलको छाप लागेका न्यायाधीशले स्वतन्त्र न्याय दिन नसक्ने र न्यायाधीशहरू आफूलाई नियुक्ति गर्ने दलप्रति वफादार हुनु स्वभाविक हुने जस्ता यतिखेर चर्चाको विषय बनेका छन् ।

अहिले नेका र माओवादीहरू अदालतको फैसलाबाट

दङ्ग छन् । तर यो क्रम लामो समयसम्म रह्यो भने सरकार नाममात्रैको हुनेछ सबै काम अदालतले गर्न शुरू गर्नेछ । सरकार अदालतको छायाँमा पर्दै जाने सम्भावना बढेको छ । ओली पछि सरकारको नेतृत्वमा आउने आखिर देउवा र प्रचण्डहरू नै त हुन् । आज खुशी भएका ती नेताहरूले त्यसबेलामात्रै आफ्नो अधिकारमाथि अड्कुश लगाएको थाहा पाउने छन् जतिखेर उनीहरूसँग पश्चाताप गरेर बस्नुबाहेक कुनै विकल्प बाँकी रहने छैन ।

संसद नभएको बेला सरकारले अध्यादेश मार्फत नै बजेट ल्याउने हो यसमा एमाले मात्रै होइन, अन्य दलहरू नेका र जसपा सबै भुक्तभोगी नै छन् । अहिले बजेटमा आएको गिट्टी, बालुवा निकासीको बुँदा कार्यान्वयन नगर्न रोक लगाएजस्तो भोलि कुनै पनि दलको नेतृत्वको सरकारले ल्याउने बजेटमा समावेश कुनै पनि बुँदाविरुद्ध मुद्दा पर्न सक्ने र रोक्न सक्ने नजिर अहिले स्थापित भएको छ । बजेट स्वयं सरकारको नीतिबाट निर्देशित हुने हुँदा त्यसले देशलाई दीर्घकालीन असर पार्छ । बजेटमा आएको बुँदालेभन्दा अदालतको नजिरले भन खतरनाक स्थिति पैदा गरेको छ ।

नेपालले संसदीय सर्वोच्चता अबलम्बन गर्दै आएको भए पनि पछिल्ला घटनाक्रमहरूले देशमा अदालतको सर्वोच्चता कायम हुँदै गएको देखिन्छ । हरेक निर्णय अदालतबाट हुन थाल्यो भने भोलि दलहरूको औचित्यतामाथि प्रश्न उठ्न सक्छ । यसबारे दलका नेताहरू गम्भीर हुनुपर्ने देखिन्छ ।

इतिहासका कुरा

शिव ॥

भक्तपुर, खोलापारि माहेश्वरीदेवीथानको पाटीको ने.सं.८६३ को शिलाभिलेख

पुरुषोत्तमलौचन श्रेष्ठ

यस शिलाभिलेखको शीर्षभागको बीचमा माहेश्वरीदेवीको मूर्ति एवं त्यसको दायाँ बायाँ चन्द्र र सूर्य अङ्कित छन्। अभिलेख १५ पङ्क्ति छन्। लिपि : नेपाललिपि। यसको अभिलेखांश शङ्करमान राजवंशीद्वारा भक्तपुर-शिलालेख-सूचीमा (बा.सं.८ खा.सं.२ अ.सं.२१३, पृष्ठ ८३) सङ्कलित छ। अभिलेख यस प्रकार छ :

मूलपाठ

१. स्वस्ति ॥ ॐ अद्य स्वेतवराहकल्पेत्यादि ॥ जलंटोरया पूर्ण
२. सिंह भारो, वसुन्धरामयी धनदेव भारो, स्वम्ह समुचय-
३. न श्व पलि जीर्णोद्धार याडा ॥ श्व पलिस वसुन्धरामयी-
४. न दुंता इपरि वु कर्ष नस्य २ श्व वुया वलसानन वर्षप्रति
५. मेषसंक्रान्तिकुन्हु बोसाधन यायमाल, जु १ पुजाया २ सो-
६. गं व धलि पु १ प्रताप, दं ४ माधि अक्षता, कु २ वजि कु २ सत्तं
७. प्र २ म्वात द ला ४ ला धाला १ न्यान श्वते दान याय, सेल्हो विचाल
८. यायमाल, श्वते हाडानलि छेखान छिदव थे भिक्षाभोज-
९. न यायमाल ॥ श्वते अछिद्रन पूर्णसिंह भारो, धनदेव
१०. भारो नेम्हया सन्तान दकोसेन वर्षप्रति पालंपार निस्तल-
११. यमाल, श्वते हानसाडत्तुमस्वप्राप्ति स्वज्ञानं श्व किर्तिसेन-
१२. कलसा हान मालगु महानसा पंचमहापातक लाकजुरो
१३. ॥ स्वदत्तां परदत्तांवा, या हरेन्ति वसुन्धराना षष्ठीवर्ष (?)
१४. सहस्राणि विष्टायां जायेत कृमिः ॥ सम्बत् ८६३ वैशाख
१५. शुदि ६ प्रतिष्ठा याडा दिन ॥ शुभमस्तु ॥ । ।

अनुवाद

कल्याण होस्। जलंटोर (जैलाटोल) का पूर्णसिंह भारो, वसुन्धरामयी र धनदेव भारो तीनजनाले यो पाटी ने.सं.८६३ (वि.सं.१८००) मा जीर्णोद्धार गरिदिएका हुन्। यो पाटी वसुन्धरामयीले चढाई त्यसका निमित्त इपरिमा दुई कर्ष (आना) खेत राखी त्यसको आयस्ताबाट मेषसंक्रान्तिका दिनमा वर्षबन्धन पूजा गर्नुपर्ने भयो। पूर्णसिंह भारो, धनदेव भारो यी दुईजनाका सबै सन्तानहरूले राखेर गएको कीर्तिलाई नटुटाइकन गर्दै लानुपर्छ। पाटीको सम्भार गर्नुपर्ने भयो, नगरेमा पंचमहापाप लाग्नेछ, साठी हजार वर्षसम्म गुहको कीरा भएर बाँच्नुपर्नेछ ॥

व्याख्या

इतिहासको अकाट्य पुरातात्विक स्रोत अभिलेख हो। अभिलेखका कुरालाई तत्कालीन समयका जनमानसले मात्र नभएर भविष्यका सन्ततिहरूले समेत पनि थाहा पाइराख्नु, उनीहरूले त्यसमा उत्कीर्ण कुरालाई पछिसम्म पनि पालना गर्दै लगिरहुन्, राखेर गएको कीर्ति लोप हुन नपाउन् भन्नाका लागि हाम्रा पुर्खाले राखिदिएका महत्त्वपूर्ण दस्तावेज हुन्। यस दृष्टिले अभिलेख चिरकालपर्यन्त सबै सुसूचित भइरहने सशक्त संचारमाध्यम रहेछ भन्ने कुरा जानिन्छ। यसो हुदाँ नै अभिलेखहरू सबैले देख्ने गरी सार्वजनिक स्थल, देवस्थलमा राख्ने चलन रहेको विदित हुन्छ।

नेवार वास्तुकलाको एक अभिन्न अङ्ग पाटी पनि हो। माहेश्वरीपीठ/देवगृह होस् वा ब्रम्हायणीपीठ/देवगृह वा अन्य कुनै देवस्थल, त्यहाँ ती देवस्थलकै अभिन्न अङ्गका रूपमा कुवा, ढुङ्गेधारा, जलद्रोणी, इतार, बत्ती बाल्ने दियालगायत सत्तल, पाटी आदि पनि रहेका हुन्छन्। ने.सं.८६३ (वि.सं.१८००) मा जैलाटोलका पूर्णसिंह भारो, वसुन्धरामयी, धनदेव भारोहरूले जीर्णोद्धार गर्न लगाएको माहेश्वरीथानको सो पाटी पनि यस कुराको एक सुन्दर उदाहरण हो।

आफू बस्ने घर, चौक, टोल र नगर
हाम्रो लागि हामी आफै सफा गरौं।
सफाइ गर्दा इज्जत घट्दैन
बरु सम्य भइन्छ र
रोगबाट समेत मुक्त हुन्छ।

ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिकोणमा गःहिति टोल

ओम धौभडेल

भक्तपुर नगरको वडा नं. ४ स्थित गःहिति टोल नगरको एक प्रमुख टोल हो। साविक वडा नं १२ अन्तर्गतको यो ठाउँ नगरको मध्य भागमा पर्छ। पूर्वमा लयको, पश्चिममा बोलाछैं, उत्तरमा टौमढी र दक्षिणमा चपाल लाकुलाछैं बीचको गःहिति टोलको नामबाट नै यो टोलमा रहेको गहिरो धारालाई इङ्कित गर्छौं। गः अर्थात् गहिरो र हिति अर्थात् धाराबाट गःहिति नामाकरण भएकोमा कुनै द्विविधा छैन। तथापि हाल खोजी हेरे गःहितिमा गहिरो धाराको उपस्थिति त के कुनै अवशेष पनि भेटिँदैन। तर यहाँ एउटा इनार रहेको छ। इनारसँगै रहेको छ्वास अजिमाको कारण यो इनार रहेको ठाउँ टोलबस्तीको केन्द्र नै हो भन्ने पुष्टि हुन्छ। यही इनारनेर जमिनमा गाडेको अवस्थाको एउटा नारायणको मूर्ति रहेको छ। इनारको पूर्वतर्फ रथ गुड्ने बाटो, सानो मण्डपमाथि नारायणको मूर्ति रहेको छ। इनारको वरपर खुला ठाउँ रहेको छ। इनारको उत्तरतर्फको खुला ठाउँ यहाँको महत्त्वपूर्ण

गःहितिको खुला ठाउँ, इनार, रथ गुड्ने बाटो

भाग हो।

योसँगै उत्तरमा तीलमाधव नारायण चोक, पश्चिमतर्फ जस्तापाताको छाना भएको लक्ष्मीनरसिंहको मन्दिर छ। यहाँको नरसिंहको मूर्ति एउटै मात्र त्यस्तो मूर्ति हो जसमा नरसिंहले लक्ष्मीलाई आलिङ्गन गरेको छ। यो मन्दिरको पश्चिममा क्रमशः जंगम मठ र जगनाथ मन्दिर रहेको छ।

जगनाथ मन्दिर

जंगम मठको बीचमा रहेको सानो पाटी सम्भवतः भक्तपुरकै सबभन्दा सानो पाटी हुनसक्छ। त्यस्तै नरसिंह मन्दिरको दक्षिणतर्फ सबैभन्दा मुनिको पेटीभित्र गणेशको मूर्ति स्थापित छ। स्थानीयमा पाताल गणेशले चिनिने यो गणेश टोल गणेश पनि हुन्। नरसिंह मन्दिरको उत्तरतिर भुईँमा एउटा अमूर्त ढुङ्गा स्थापित छ। जसलाई स्वबुंग भैल छः भनी प्रख्यात छ।

लाकुलाछैं अर्न्तगत गःहिति, लयको, चपाल, दोगन, खलौंजस्ता ससाना बस्तीहरू रही आएकोमा विशेष गरी गःहिति वरपर रहेका कयौं ऐतिहासिक महत्त्वका सम्पदाहरूले परापूर्वकालदेखि नै गःहिति महत्त्वपूर्ण स्थल हो भन्ने स्पष्ट हुन्छ। गःहितिको केही दूरी उत्तरमा पर्ने टौमढी टोल र त्यो सँगैको तीलमाधव नारायण मन्दिर तथा चोकको ऐतिहासिकताले यसमा थप बल प्रदान गरेको छ। तीलमाधव नारायण मन्दिरको

स्वबुंग मेल घः

जीर्णोद्धार लिच्छवि राजा आनन्ददेवको समयमा भएकोलाई गहनताका साथ लिनुपर्छ। त्यतिमात्र होइन, भक्तपुर नगर स्थापना गर्दा यिनै आनन्ददेवले चारैतिर अष्टमातृका देवीहरू स्थापना गर्दा मध्य भागमा भैरव स्थापना गरेको वंशावलीमा उल्लेख छ^१। मध्य भागको यो भैरव यही गःहिति टोलमा रहेको छ। स्वबुंग भैरव भनिने यो भैरवलाई वर्षको एकपटक श्री तलेजु भवानी र सम्पूर्ण नवदुर्गा भवानीले पायो जात्राको क्रममा दर्शन गर्ने परिपाटी यद्यपि चल्दै आएको छ। यही स्वबुंग भैरव अगाडि जंगम मठ नेपालकै एक प्राचीन मठमा पर्न आउँछ। जसलाई जयरुद्रमल्लकी आमा पदुमलदेवीले स्थापना गरेको मानिन्छ। यसको प्रमाण सोही मठभित्र रहेको शिलापत्रमा स्पष्टसँग 'जयरुद्रमल्लया मामं दुता' भन्ने हरफबाट थाहा हुन्छ। पछि यो मठको जीर्णोद्धार नेपाल संवत् ६९२ मा गंगा महारानीले गरेको थियो। भक्तपुरका अन्तिम मल्लराजा रणजित मल्लले पछिल्लो पटक मठको जीर्णोद्धार गरेको उक्त शिलापत्रबाट थाहा पाउन सकिन्छ^२। पदुमल देवीकी नातिनी राजल्लदेवीले तीलमाधवस्थाननेर मण्डप बनाएको देखिन्छ^३। यिनै राजल्लदेवीका पति जयस्थिति मल्लले जंगम मठ अगाडि गःहितिको उकालोमा लक्ष्मीनरसिंहको भव्य मन्दिर बनाउन लगाए पछि ऐतिहासिक सम्पदाहरूको

आधारमा यो ठाउँ अझ वैभवशाली बन्न पुग्यो^४।

त्यस्तै सांस्कृतिक दृष्टिकोणले गःहिति अझ महत्त्वपूर्ण छ। भक्तपुरको प्रसिद्ध बिस्का जात्राको केन्द्रविन्दुको रूपमा टौमढी, गःहिति र लाकुलाछैंको नाम अगाडि आउँछ। यसमा घः क्वाहां बिज्याकेगु, घः थाहां बिज्याकेगु, खः ल्वाकेगु, घः स्वर्ग बियेगु यही गःहिति टोलमा हुने गर्छ। टौमढी टोलस्थित भैरवनाथलाई गःहितिसम्म लैजानु नै घः क्वाहां बिज्याकेगु हो। त्यस्तै गःहितिबाट भैरवनाथलाई टौमढी सम्म ल्याउनु नै घः थाहां बिज्याकेगु हो^५। यस आधारमा गःहितिको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको तथ्य स्पष्ट हुन्छ। त्यस्तै भैरवनाथ तथा भद्रकालीको रथ गुड्ने बाटोको शुरुआत यही गःहितिबाट हुन्छ। जसलाई खःलाँ अर्थात रथ गुड्ने बाटो कहलिन्छ। यहाँ रहेको स्वबुंग भैरवमा वर्षको एकदिन श्री तलेजु भवानीको समेत जात्रा हुने परम्पराले यो ठाउँको महत्त्व अझ बढेको छ। विशेषगरी टौमढीस्थित भैरवनाथको जतिपनि जात्रा पूजापर्वमा गःहिति टोलको भूमिका रहेको देखिन्छ। यसमा बिस्का जात्रालगायत सापारुको सुयाम्ह भैल घः, येन्यापुन्हिको पुलुकिसी जात्रा आदि समेत लाकुलाछैंबाट गःहिति हुँदै टौमढी पुगेपछि मात्र प्रदक्षिणा मार्गमा प्रवेश गर्ने परम्परा छ^६।

यति महत्त्वपूर्ण गःहिति टोलको प्राचीनताबारे बताउने अरु कयौँ ऐतिहासिक श्रोतहरू अझ पनि प्रकाशमा आउन सकिरहेको छैन। विशेषगरी गहिरो धारा भएकै आधारमा गःहिति भनिएको सो ठाउँको ऐतिहासिक धाराबारे खोजबिन हुनु जरुरी छ। भक्तपुरमै गोल्मढी टोलको ढुङ्गेधारालाई पनि गःहिति भनी सम्बोधन भएको पाइन्छ। तर समस्त टोलको नाम गःहिति भनिएको छैन। यता हनुमानघाट जाने बाटोमा पर्ने यातानेरको ढुङ्गेधारा पनि गःहितिबाट चिनिन्छ। यहाँ पनि टोलको नाम गःहितिबाट सम्बोधन भएको छैन। यसै सर्दभमा वडा नं. ४ स्थित यस टोलको नाम गःहिति हुनु अवश्य पनि यहाँ रहेको गहिरो ढुङ्गेधाराकै कारण भएको ठहरिन्छ। हाल यहाँ कुनै ढुङ्गेधारा नभए पनि एउटा इनार भने देख्न सकिन्छ। यही इनारको पश्चिममा रहेको जुन वामन नारायणको मूर्ति रहेको ठाउँमा त्यो गहिरो धारा रहेको सङ्केत मिल्छ। सरसर्ती हेर्दा साधारण मूर्ति भैँ देखिने यो नारायणको मूर्तिको फलकमा ढ हरफको एउटा शिलापत्र कुँदिएको छ। यो शिलापत्र जमिन मुनि रहेकाले कसैको ध्यान नपुगेको अवस्थामा यसलाई सर्वप्रथम 'पूर्णमा'ले प्रकाशमा ल्याएको छ^७। यो शिलापत्र नेपाल संवत् ५९७ को हो। यक्षराज नामको एक प्रधानको मृत्युमा तत्कालीन राजा यक्षमल्लले गजूरसहितको सत्तल तथा मण्डप बनाई श्रीवामन नारायणको मूर्ति स्थापना गरेको समयमा सो स्थानमा एउटा गहिरो धारा पनि स्थापना गर्न लगाएको देखिन्छ

^{१६}। तत्कालीन समयमा धारा बनाउँदा जमिन मुनि मूल नभेटिएसम्म खन्दै जाने क्रममा यहाँ पनि निककै गहिरो भागमा पुगे पछि पानी भेटियो। र त्यही धारा निर्माण गरियो। भौगोलिक हिसावले गःहिति आफैँ गहिरो भागमा छ। विशेषगरी उत्तर पश्चिमबाट क्रमशः भिरालो परेको यो ठाउँ आफैँ गहिरो ठाउँ हो। त्यसमाथि त्यहाँ बनेको सो हिति अब्ग गहिरो भएपछि

गाडेको र सानो मण्डपमाथि नारायणको मूर्ति

यो ठाउँको नाम नै गालहिटी बन्न पुग्यो। यसको केही प्रमाणहरू निम्न छन् -

१) पहिलो प्रमाण

एवसिंया मोड स्वरहासे वव थाडा बेरस्, श्वया शान्ति छुं नं मयाडाव, याकात जुव, राज्यं सकल्यं मोक, गल प्राखाड जुक्व रेड जुरो ॥ संवत् ७८३ ॥ श्री ३ आकाश भैरव यात्रा एने देव खतस थडाव बेरस, खतया छत्र क्वताड वव, श्व बेलस यँया एलाया, संग्राम वयाव षुसि इतास चोडाव, गानकर हव, प्रताप मल्लया आज्ञा मदतोरे जात्रायाय मद्दु धक बाधा याडाव चछिं गाड यितिस बिज्यातकाव तथा जुरो ॥

यो घटना नेपाल संवत् ७८३ को हो। तत्कालीन समयमा भक्तपुरको प्रसिद्ध बिस्का जात्राको क्रममा योसीं उठाउने जात्राको दिन कान्तिपुर र ललितपुरका सेना आई युद्ध गर्न आएको हुँदा भैरवको रथ रातभर गाड यितिमै रोक्नुपरेको उल्लेख छ। यहाँ गाड यिति भनि गालहितिलाई सम्बोधन गरेको हो ^{१७}।

२) दोश्रो प्रमाण

परिशिष्ट ५७

थाछेया जोशी २१ जना

गालइति जोशी १२ जना

घटखा जोशी ७ जना

थंकलाछे जोशी २ जना

युवलाछे जोशी ८ जना

नेपाल संवत् ८२२ मा भक्तपुरका राजा भूपतीन्द्र

मल्लले प्रसिद्ध डातापोल बनाउन लगाएपछि भव्य रूपमा सिद्धाग्नि कोट्याहुति देवल प्रतिष्ठा गरेको थियो। त्यसमा सहभागी विभिन्न ठाउँका जोशीहरूमा गालहिति जोशी भनी उल्लेख हुनुबाट गालहितिको नाम ऐतिहासिक रूपमा ब्याख्या गर्न सकिन्छ^{१८}।

३) तेथ्रो प्रमाण

इतिश्री वसन्तात्मज बलभद्र दैवज्ञ विरचितायां भावस्ती टीकाया. बाल बोधिन्या परिलेलाधिकारोष्टमः समाप्त ॥ संवत् ८५४ मार्गशिरवदि १ सोमवारकुन्हु गालिति (गालहिति) या दैवज्ञ चुकुनन् श्व सफुली थवता चोय धुनका ॥ शुभं भवतुं कल्याण पर्यन्त ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

नेपाल संवत् ८५४ मार्गशीर वदि १ सोमबारको दिन गालिती अर्थात गालहितिमा बस्ने चुकुन दैवज्ञले भास्वतीकरण टीका ग्रन्थ लेखिसिध्याएको ब्यहोरा परेको छ। यहाँ पनि स्पष्ट रूपमा गालहितिको उल्लेख छ।^{१९}

४) चौथो प्रमाण

आद्रा प्रवेश ज्या, ग्रह ज्या, प्रास ज्या, थो समतां चोया तय धुनो। ॥ ॥ गाल इतिया दैवज्ञ भोजनरसिंहनं थन हस्ताछेन, थम सेनेयता चोया थया, थुगु सफुली सितिन फुतके मद्दु, सकसित सेने माल जुलो ॥ यदि शद्धमशद्धं वा मम दोष नदियते ॥ सं ९१६ चैत्र शुक्लया पंचमी बृहस्पतिवार धुनका ॥

नेपाल संवत् ९१६ चैत्रशुक्ल पंचमीको दिन भक्तपुर गालहितिका दैवज्ञ भोजनरसिंहले ज्योतिषीको सारणी नेपाल भाषामा टीकासहित लेखेकोमा स्पष्टसँग गालहितिको नाम परेको छ।^{२०}

५) पाँचौं प्रमाण

स्वस्ति श्री सम्वत १९४३ साल मिति फागुण बदि ६ रोज १ मा श्री आकाश भैरव प्रितिन गरि पहिला र पछि गालहिटी र पुवहाल बस्ने हर्ष नारायण धौभादि पत्नी हिरा थकुं सहितले धार्नी ३३८ तीनसय अठतिस धार्नीका सिंह २ लक्ष्याहुति यज्ञ गरि प्रिति गरिकन राख्या। शुभम्।^{२१}

६) छैटौं प्रमाण

गालहिटी टोलया रामकृष्णामणिया स्त्री चुकुटी थकुंया जातिकृत काय हर्षनारायण धौभडेल स्त्री हिरा थकुं मुली प्रपन पीठ स्थापना याडागु देवदेवता यात प्रसन्न कामना श्व घंट दुतां जुरो। सम्वत २००३ बैशाख शुदि ६ रोज ७ शुभम। श्व घंट थाना।^{२२}

यी सबै प्रमाणहरूबाट यो ठाउँको पूर्ववत् नाम गाडयिटी, गालयिती, गालइति, गालहिटी हुँदै आज गःहिति भएको देखिन्छ^{२३}। जसको मूल नाम गालहिटी हो भन्ने प्रमाणहरूले देखाउँछ।

पादटिप्पणी तथा सन्दर्भ श्रोत

- १) नेवार सभ्यताको एक महत्त्वपूर्ण सूचक हिति पनि हो । जहाँ हिति त्यहाँ बस्ती भन्ने आधारमा हितिलाई लिने सन्दर्भमा नेवार बस्ती भित्र ठाउँ ठाउँमा हिति हुनु कुनै नौलो विषय होइन । तर हितिकै नामबाट ठाउँको नामाकरण भएको थोरै उदाहरणमा गःहिति पनि परेको छ । यस्तै अरू उदाहरणमा थैहिति, कोहिति, महुहिति, हितिफुसे, यङ्गाहिति आदि पनि हितिकै आधारमा नामाकरण भएका टोलबस्तीका नामहरू हुन् ।
- २) यहाँ रहेका इनारहरूमा हालसम्म पनि प्रयोगमा आइरहेको यो इनार र सँगै रहेको गःहिति बीच पानी आदानप्रदान हुने व्यवस्था गरी निर्माण भएकोमा पछि गःहिति लोप भएपछि इनारको पानी फोहोर हुने जस्ता समस्या बढ्न थालेको स्थानीयहरूको अनुभव छ ।
- ३) जन्म मृत्युसित सम्बन्धित छ्वास अजिमा टोलबस्तीको क्षेत्रपाल पनि मानिन्छ । टोलबस्तीभित्र कति जनाको मृत्यु भयो, कति जनाको जन्म भयो, सूचना राख्ने उद्देश्यले छ्वास अजिमा टोलमा सबैले देख्ने ठाउँमा राख्ने चलन छ ।
- ४) स्वभावले क्रोध हुने भएतापनि यहाँ स्थापित नरसिंह शान्त स्वभावको साथै लक्ष्मीलाई आलिङ्गन गरेको अवस्थाको छ । भनिन्छ, गःहितिस्थित लक्ष्मीनरसिंहको दर्शनले नवदम्पतिले छोरा पाउँछ भन्ने विश्वास छ ।
- ५) सिखःफल्चा भनिने यो पाटीमा मुशिकलले मात्र बस्न मिल्छ । जुन पाटी गःहितिका सिख सिखवालहरूको दत्त मानिन्छ । अहिले पनि सिखःहरूको दिगु पूजाको क्रममा घर घरबाट पूजा निस्केपछि यही पाटीमा पख्ने चलन छ । सबै सिखः दाजुभाइहरू यही पाटीमा जम्मा भएपछि मात्र पूजा गर्न जाने परम्परा छ । साथै यन्याँपुन्हिमा गःहितिमा यमद्यःचा राखेपछि यही पाटीमा यन्याँपुन्हिभरि यखादलु भ्रूणडाउने चलन छ । भनिन्छ, बिस्का जात्राको अन्तिम दिन द्यः थाहा बिज्याके गर्ने समयमा बेतालको मुख यो पाटीको भित्र रहेको देवताको सम्मुख पार्नुपर्छ ।
- ६) पाताल गणेश एक शक्तिशाली देवता मानिन्छ । भनिन्छ, भैरवको रथ खसाल्ने बखत कहिले पनि यहाँ भित्र पस्नु हुँदैन । यदि पसेको खण्डमा यो गणेशले हुत्याएर बाहिर पठाउँछ भन्ने गरिन्छ । अचेल त्यस दिन यो गणेशको मूलढोका नै बन्द गर्ने गरेको पाइन्छ ।
- ७) यो भैरव स्थापना गर्दा पहिला मुख माथि नै थियो । तर दिनदिनै यहाँ अगाडि परेका पशुपन्छि तथा पछि नरबलि नै लिन थालेपछि मुखलाई उल्टोपारी दबाएर स्थापना गरेपछि यो समस्याबाट मुक्त भयो । स्वतुक्क स्थापना गरेको भैरवलाई पछि स्वबुंग भैरव भनिएको मानिन्छ ।
- ८) ओम धौभडेल, **टौमढी टोल र तीलमाधवनारायण मन्दिरको ऐतिहासिकता**, 'भक्तपुर' मासिक, सङ्ख्या २९५
- ९) डेनियल राइट, **हिस्ट्री अफ नेपाल**, पृष्ठ १६३
- १०) महेशराज पन्त, **जंगम मठका ८ वटा पत्र**, पूर्णिमा अङ्क ११०, पृष्ठ ३४-५०
- ११) डा. डि. आर. रेग्मी, **मैडियमल नेपाल** तेश्रो, पृष्ठ
- १२) यहाँ रहेको स्वबुंग भैरव, तीलमाधव नारायणचोक, जंगम मठ, लक्ष्मीनरसिंह मन्दिर, पाताल गणेश, मंकद्यः, सिख फल्चा, जगनाथ मन्दिर, वामन नारायण, नारायण दबु, इनार, आदिले यसको पुष्टि हुन्छ ।
- १३) बिस्का जात्राको पहिलो दिन गःहितिको ओरालोबाट भैरवको रथ खलाँ जुकेगु नै द्यः क्वाहाँ बिज्याकेगु र अन्तिम दिन गःहितिबाट रथ नरसिंह मन्दिरसम्म ल्याउनु नै द्यः थाहा बिज्याकेगुबाट यसको थप पुष्टि हुन्छ ।

- १४) लाकुलाछँबाट शुरु भएको जात्रा यही गःहितिबाट टौमढी लगिनु प्रदक्षिणा मार्ग विपरितको जस्तो लाग्छ । जुन गःहिति टोलको विशेषता हो । त्यस्तै सापाको दिन सुयाम्हा भैल द्यः घेन्ताघिर्सीको धुनमा नगर परिक्रमा गरिसकेर गःहिति पुगेपछि अगलौं भ्या भ्या पाउँ बोलमा चुपिघाटमा जाने परम्परा छ ।
- १५) पन्त, महेशराज, यक्ष मल्लका अहिलेसम्म प्रकाशमा नआएका दुईओटा शिलालेख, पूर्णिमा अङ्क ७४, पृष्ठ ३-८
- १६) गहिरो धाराबारे सो अभिलेख स्पष्ट नभए पनि सो नारायणको मूर्ति रहेको ठाउँनेर धारा रहेकोबाट यसको आकलन गर्न सकिन्छ ।
- १७) भैरव बलि विधि, प्र १६१२ बी ३७५ / २३, राष्ट्रिय अभिलेखालय
- १८) जनकलाल वैद्य, **सिद्धाग्नी कोट्याहुति देवल प्रतिष्ठा**, पृष्ठ १६१ । यसको पुष्टि स्वरूप हाल पनि गःहितिमा जोशीहरूको बसोबास छ । राजा जयस्थिति मल्लको पालामा आएका यिनीहरूलाई कछुवा जोशीले पनि चिनिन्छ । गःहितिमा बस्न थालेपछि यिनीहरूलाई गालहिति जोशी भनियो । यसको प्रमाण लेखक स्वयम् गुथियार रहेको भारी गुथिबाट थाहा हुन्छ । भारी गुथिमा यहाँ बस्ने जोशीहरूको नाम पछाडि गा शब्द जोडिने चलन छ । यसको अर्थ गालहिति वा गाहिति हो ।
- १९) जनकलाल वैद्य, **नेपालभाषामा लेखिएका हस्तलिखित अभिलेख ग्रन्थहरूको वर्णनात्मक सूचिपत्र**, पृष्ठ १०७
- २०) ऐजन, पृष्ठ १८४-१८५
- २१) मेरा जिजुबाज्ये हर्षनारायण धौभडेल तथा जिजुबजै हिराथकुले टौमढीस्थित भैरवनाथ मन्दिरको अग्रभागमा दुई सिंहहरू स्थापना गरेको सो अभिलेख हालसम्म अप्रकाशित छ । यस अभिलेखमा पनि गःहितिलाई गालहिति नै भनिएको छ ।
- २२) नेपालभाषामा लेखिएको चुपिघाटको हर्षमुक्तेश्वर शिवालयमा रहेको घण्टाको यो अभिलेख हालसम्म अप्रकाशित छ । यसमा मेरा पूर्वज रामकृष्णमणि धौभडेल तथा चुकुटि थकुंको समेतको नाम परेको छ ।
- २३) भक्तपुरको प्रसिद्ध बिस्का जात्राको द्यः क्वाहाँ बिज्याकेगु क्रममा पटक पटक भैरवनाथको रथ यही धारामा खसेपछि उक्त धारा पुरेको भनिन्छ । यसको बदलामा श्रीपक्षलाल होराको घर अगाडि धारा सार्न लगाएकोमा पछि सो ठाउँमा कलधारा रहेको धेरैलाई थाहा छ । हाल उक्त कलधारा पनि मासेर अचेल धाराको नामोनिशान मेटिएको छ ।

चित्र : लेखक

के गर्दै छु
भक्तपुर नगरपालिका ?

थाहा पाउन पढ्नुहोस्, सुन्नुहोस्

- 'भक्तपुर' मासिक
- 'खप पौ'
- <http://bhaktapurmun.gov.np>
- www.bhaktapurkhabar.com
- www.facebook.com/BhaktapurMunicipality/
- **खप सः** (भक्तपुर एफएममा) बुधबार बिहान ७:३० - ८:३० र शुक्रबार साँझ ६:३० - ७:३० सम्म
- **अडियो नोटिफोन नं.** १६१८ ०१६६१०००९६

मूर्तिका कला (टेराकोटा) को नमुना घर-

विश्वकर्मा आगंछें

आ. सृजना प्रजापति

कला र संस्कृति देशका पहिचान हुन् । यसलाई जगेर्ना र संरक्षण गरिनुपर्छ । तर कला र संस्कृति जगेर्ना गर्ने नाममा अनावश्यक रूपमा हस्तक्षेप गर्नु हुँदैन । विशेषगरि मूर्त (tangible) सम्पदा संरक्षण गर्दा संरक्षण नियमावली तथा नैतिकता (Conservation Code and ethics) को आधारभूत मापदण्ड (Basic norms) का कुराहरूलाई ध्यान दिनुपर्छ । निम्न चार पक्षहरूलाई संरक्षणकर्ताहरूले बुझ्नु जरुरी छ -

- १) सम्पदालाई संरक्षण गर्नु पूर्व साविक अवस्थाको पूरा कागजात (नक्सा, फोटो, साविक अवस्थाबारे रिपोर्ट) तयार गरिनुपर्छ ।
- २) ऐतिहासिक प्रमाणहरूलाई नष्ट गर्ने, भ्रूटो ब्याख्या गर्नु वा हटाउनु हुँदैन ।
- ३) सम्पदामा कमसेकम मात्र हस्तक्षेप गरिनुपर्छ । आवश्यकताभन्दा बढी बजेटले सम्पदाहरू बिगार्ने सम्भावना रहन्छ ।
- ४) सम्पदाको ऐतिहासिकता, सौन्दर्य तथा भौतिक पक्षलाई पूर्ण सम्मान गरिनुपर्छ ।

यस हिसाबले सम्पदा संरक्षण गर्नुपूर्व त्यसलाई संरक्षण (मर्मत वा जीर्णोद्धार) गर्ने वा पुनः निर्माण गर्ने भन्ने विषय धेरै महत्त्वपूर्ण हुन जान्छ । सयौं वर्ष टिकेको कुनैपनि भवनलाई सम्पदामा गनिन्छ । त्यस्ता भवनहरू प्राकृतिक कारणले बिग्रैमा वा भत्केमा सम्बन्धित निकायले अविलम्ब निरीक्षण गर्नुपर्छ । यदि भवनलाई मर्मत वा जीर्णोद्धार गर्न मिल्ने हदसम्म त्यसलाई भत्काइ पुनः निर्माण गरिनु हुँदैन । पुनः निर्माणको लागि भत्काउने बित्तिकै त्यो सम्पदाको प्राचीनता बाँकी रहँदैन । त्यो नयाँ भवन जस्तै हुन आउँछ । नेपालमा पुराना सम्पदाहरूलाई पूर्ण रूपमा भत्काएर पुनः निर्माण गर्ने गलत प्रवृत्ति हावी भइरहेको छ । जुन सम्पदा संरक्षण तथा ऐतिहासिकताको दृष्टिबाट बिल्कुल गलत छ । साथै ईंटमा, काठ तथा ढुङ्गाका चिजमा रङ्गरोगन पनि बिल्कुलै गलत छ । सम्पदाहरूलाई प्राकृतिक स्वरूपमै बचाउनुपर्छ । एकपल्ट दत्तात्रय मन्दिरको जोडी कुटुवामा रङ्गरोगन गरेछन्, स्थानीयवासीहरू मिलेर । सोही समयमा यूनेस्कोबाट प्रतिनिधिहरू भ्रमण निरीक्षणमा आएका थिए । उनीहरूले रङ्गरोगन गर्नेहरूलाई बोलाउन लगाई रङ्गलाई हटाउन, पखाल्न लगाएका थिए । अझ नेपालमा त हरेक सम्पदा संरक्षण तथा जीर्णोद्धारको लागि भनेर गुथि तथा आर्थिक श्रोत जुटाउन खेत समेत राखिएको हुन्थ्यो ।

ती श्रोतहरू पत्ता लगाई नियमित मर्मत सम्भार गरिएमा सम्पदा लामो समय टिकने हुन्छ ।

पाटनको ओकुबहालस्थित हजार बुद्ध मन्दिर

काष्ठकला, शिल्पकला र मूर्तिकला जस्तै मूर्तिका कला (टेराकोटा) पनि एक विशिष्ट कला हो । यस किसिमका सम्पदा निकै कम भेटिन्छन् । माटोबाट मूर्ति, भाँडाकुँडा बनाइने प्राचीन चलन थियो । बोधगयाको बुद्ध मन्दिरबाट प्रभावित भई पाटनको ओकुबहालमा हजार बुद्ध भन्ने मन्दिर बनाइएको छ । जहाँ हजारौं बुद्ध मूर्तिबाट मन्दिर निर्माण गरिएको छ । यस्तै एकाध ससाना झ्यालहरू मन्दिरमा भेटिएपनि पूरै झ्याल/ढोका माटोबाट बनाई भवन निर्माण गरिएको घर नगण्य छन् । यसै नगण्य सम्पदा मध्येको एक तुछिमला, भक्तपुरमा रहेको छ । यस भवनमा भेटिएको अभिलेखअनुसार यो ने. सं. ८२७ मा भगिरामले बनाएको उल्लेख गरिएको छ (पासूका ६(७) अङ्क) । यसमा भवन मर्मत तथा जीर्णोद्धारकालागि खेत चढाइएको समेत उल्लेख छ । अभिलेखअनुसार तीन सय वर्ष नाघिसकेको उक्त आगंछेंलाई जीर्णोद्धार गरिएको भए यसको प्राचीनता जोगिन्थ्यो । अध्ययनकाक्रममा ख्वप इ. कलेजका मास्टर्सका विद्यार्थीले (लेखिका आफै) जीर्णोद्धार प्रस्ताव गरिएको उक्त भवनलाई जौ

“Creation of predecessors — Our art and culture”

सम्म भत्काएर पुनः निर्माण गरियो ।

नेवारी भवन निर्माण प्रविधिमा तीन तला बनाइएको उक्त भवन मोहडामा 'दाची अपा' प्रयोग गरी बनाइएको थियो । यस भवनको मुख्य विशेषता भनेको मोहडामा रहेको मृत्तिका कलाका झ्यालहरू हुन् । नेवारी परम्परागत भवन निर्माण शैलीमा जस्तै जमिन तलामा एक सातो 'टिकिइया', पहिलो तलाको तीनवटा

ने.सं. ८१७ मा निर्माण गरिएको विश्वकर्मा आगछें, पुनः निर्माण अगाडिको

'टिकिइया' र दोस्रो तलाका दुईओटा एक मुखे झ्यालहरू छन् । जुन माटोबाट अलग अलग बनाई जोडिएर बनाइएका छन् । ती सबै झ्यालहरूमा काष्ठकलामा हुने जस्तै बुट्टाहरू भरिएका छन् । जुन कार्य हेर्दा निकै कठिन तरिकाबाट बताइएको प्रस्ट हुन्छ ।

माटोको चिजहरू बनाउँदा पहिला साँचो ष्यगमि० बनाउनुपर्ने हुन्छ । त्यसपछि माटो साँचोमा भरेर निकाल्ने र पोल्ने कार्य गर्नुपर्छ । जसमा ती स-साना बुट्टाहरू बिग्रने डर हुन्छ । बनाउने मात्र नभई भवन निर्माण गर्दा अलग अलग भाग जोड्ने र त्यसलाई गारोसँग एकाकार गर्नपनि निकै कठिन हुन्छ । यसरी निकै मिहिनेत साथ बनाइएको उक्त भवनको प्राचीनता जोगाउनु जरुरी थियो । साथै यस भवनको सूक्ष्म अध्ययन र विवरणहरू लिखित रूपमा राख्नु जरुरी थियो । यस भवनको दोस्रो तलामा बीचको भागमा के थियो भन्ने प्रमाण खोजेर पुरानो अनुसार नै बनाउनु पर्थ्यो । तर १९९० सालको भूकम्पले क्षति

कलात्मक मृत्तिका 'टिकिइया'

भएर मर्मत गरिँदा दोस्रो तलाको बीचमा बरण्डा निकाली सिमेण्टको बुट्टा भएको गारो राखियो । हुनसक्छ माटोकै टुँडालहरू पनि भिकेर काठका साधारण टुँडालहरू राखिए । अहिले भएको एक ओटा माटो बुट्टेदार टुँडालले त्यस्तै अनुमान गर्न मद्दत पुऱ्याउँछ । साथै यो देवगृह भएकोले भिँगटी छानाको टुप्पामा माटोबाटै गजुर बनाएर राखिएको हुनसक्छ । हाल यसको तल्लो एक अंशमात्र बाँकी छ ।

पुराना कुनै प्रमाणहरू नहुँदा पछाडिको मोहडा सुरुमै यस्तो थियो वा पछि मर्मत गर्दा स्वरूप परिवर्तन भयो भन्न मुश्किल छ । किनकि देवगृहको अगाडिको बनावटको तुलनामा पछाडि निकै नै साधारण र अमिल्दो मोहडा देखिन्छ । त्यसैकारण यो पनि १९९० सालको भूकम्पमा जीर्णोद्धार गरिँदा यो तरिकाबाट बनाइएको हुनसक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । यस भवनको निर्माण शैलीमात्र नभई योजनागत बनावट पनि रहस्यमय छ । जमिन तलाको दुई ढोका मध्ये एक देखावटी ढोका हो । जहाँ बाहिरबाटै पूजा गर्न मिल्नेगरी ढोकाको आधा भागलाई टिकिइयाको रूपमा बनाइएको छ । अर्को ढोकाबाट भित्र छिर्दा गल्ली जस्तो बाटो भई भवनको अन्तिम भागतिर पुगिन्छ । जहाँ माथि जाने भन्ज्याड र भगवान राखिएको कोठामा जाने ढोका छ । तर त्यो ढोकाबाट सुरुमा एउटा खाली कोठा आउँछ, त्यसपछि मात्र मुख्य कोठामा जान मिल्छ । सुरक्षा तथा पवित्रतालाई ख्यालगरि यसो गरिएको हुनसक्छ । अथवा पूर्वतिर ढोका पार्नलाई गरिएको हुनसक्छ ।

माथिको तलामा लक्ष्मी राखिएको छ । कोठामा जानको लागि जमिन तलाको भगवान राखिएको कोठाबाट दलिनको प्वालबाट जानुपर्छ । त्यसैकारण पहिलो तलाको र तिनमध्ये दुईओटा कोठाको मात्र ढोका छ । तेस्रो तलामा भने दुईओटा कोठा छुट्याएर बाँकी खुल्ला चोटाको रूपमा छ । यो धेरै वर्षदेखि भाडामा दिइएको छ । २०७२ सालको भूकम्पको असरले यो

आगँभित्रको शिलालेख

तलाका भित्ताहरू एक अर्कामा ४ इन्च सम्म छुट्टिएको देखिन्थ्यो । साथै पाइला टेक्दा भुईँ नै हल्लिएजस्तो हुन्थ्यो । माथि बुईँगलमा भने मोहडापट्टि स्लोप छानाले गर्दा उचाइ कम छ । अर्कोपट्टि मर्मतका बेला हुनसक्छ उचाइ बढाएर भिँगटीको ठाउँमा जस्तापाताको छाना हालिएको छ । यो ठाउँ त्यसै लथालिङ्ग छाडिएको थियो । यसलाई सफा राखे सम्बन्धित हकवालाले वा स्थानीयले स-सानो भोज खुवाउन ठाउँ प्रयोग गर्नसकिन्छ ।

यसरी यो भवनको महत्त्व बुझेर यसलाई पर्यटकीय आकर्षणको रूपमा बचाउन सकिन्छ । यो भवनको बेजोड आकर्षणलाई सिको थिमीका एक कुम्हालेले गरेका छन् । आफ्नो नयाँ प्रविधिको घरमा पनि मोहडामा पूर्ण रूपमा यस्तै मृत्तिका कलाका झ्याल, ढोका प्रयोग गरेका छन् । त्यसकै सिकोगरी तलातुँछि गणेश, भक्तपुरको छःछँमा पनि यस्तै झ्याल, ढोका प्रयोगगरि मोहडा बनाइएको छ । यसरी यो सीपलाई पहिचानगरि यसलाई प्रोत्साहन गर्न सकेमा कम लागतमा उत्कृष्ट नमुनाका घरहरू बनाउन सकिन्छ । अझै अहिलेको प्रविधिको जमानामा त यस्ता झ्याल ढोका बनाई काठ, तामा, सुन, चाँदी वा दुङ्गाको जस्तै देखिने लेप लगाई आकर्षक बनाउन सकिन्छ ।

प्रतिक्रियाको लागि

methodconsultancy@gmail.com

(२०७२ सालको भूकम्पले ठूलो क्षति पुऱ्याएको विश्वकर्मा आगँछँको भक्तपुर नपाले २९९,६८,५२६।२४ को लागतमा गरिरहेको पुनःनिर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ - 'भक्तपुर')

कोभिड-१९ को उग्र रूपको ; a d m d 0 f a f 6 आफू बचाउँ र अरुलाई बचाऔँ

कोभिड-१९ ले फेरि उग्र रूप लिन थालेको छ । तर अस्पताल र स्वास्थ्य सेवाको अवस्था सहज र सुलभ छैन । त्यसैले कोरोनासँग निहुँ खोजेर होइन सतर्क भएर स्वस्थ रहौँ ।

कोभिड-१९ का लक्षण

- रुघाका साथै सुख्खा खोकी लाग्ने
- टाउको दुख्ने
- ज्वरो १००.४° भन्दा बढी आउने
- घाँटी दुख्ने
- सास फेर्न अठेरो वा गाह्रो हुने ।

बच्ने उपाय

- हात नमिलाउने, त्यसको सट्टा नमस्कार गर्ने ।
- साबुन-पानीले कम्तिमा २० सेकेण्डसम्म पटक-पटक हात धुने ।
- नधोइएका हातले आँखा, मुख र नाक नछुने ।
- बाहिरबाट आएपछि राम्रोसँग साबुन पानीले अनिवार्य हात धुने ।
- अनावश्यक बाहिरी वस्तु केही नछुने, छोएपछि हात धुने ।
- शारीरिक दूरी कायम गर्ने ।
- रुघा खोकी लागेका, ज्वरो आएका मान्छेसँग एउटै कोठामा नबस्ने ।
- भीडभाडमा नजाने ।
- खोक्दा र हाछ्युँ गर्दा नाक र मुख रुमालले छोप्ने वा कुहिना दोब्याएर छेक्ने ।
- पाएसम्म राम्रो मास्क प्रयोग गर्ने ।
- **खोकी, ज्वरो र श्वास फेर्न गाह्रो भएमा तुरुन्त अस्पताल जाने ।**

नियमित रूपमा प्रक्रिया पुऱ्याएर साबुन पानीले राम्ररी हात धुने गरेमा कोरोना भाइरस लाग्न नपाउने अनुसन्धान तथा प्रयोगशालाबाट प्रमाणित भएको छ । साबुन पानीले बरोबर हात धुँदा कोरोनामात्र होइन मौसमी रुघाखोकी, श्वासप्रश्वासबाट हुने सङ्क्रमण, टाइफाइड, फाडापखालालगायतका थुप्रै सङ्क्रमणबाट बच्न सकिन्छ । त्यसैले नियमित हात धुने गरौँ ।

प्राचिन समयका अग्रज वैज्ञानिक

आर्किमिडिज

राजेंद्रबहादुर खाद्यष्ट

पृथ्वीको उत्पत्ति भएको ४.५ अर्ब वर्ष भयो । शुरुको २ अर्ब वर्षसम्म पृथ्वीमा कुनै प्रकारको जीवहरू थिएन । त्यसबेलाको वातावरण जीवहरू बाँच्नको लागि अनुकूल थिएन । पछि पृथ्वीको वातावरण जीवहरूको अनुकूल हुँदै गएपछि पानीमा पाइने एककोषिय र पछि बहुकोषिय जीवहरूको उत्पत्ति भयो । जीवहरूको क्रमविकास हुँदै गएर हाल अनुमानित १ करोड ५० लाख प्रकारका जीवहरू छन् । त्यसमध्ये अध्ययन गरिएको र जानकारीमा आएको २० लाख प्रकारका विभिन्न प्रकारका जीवहरू छन् । पृथ्वीमा भएका जीवहरूमध्ये सबभन्दा बुद्धिमान मानिसलाई मानिन्छ । मानिसले आफ्नो बुद्धिको प्रयोग गरेर दुङ्गे युग, कृषि युग हुँदै आधुनिक युगमा प्रवेश गरेको छ । अहिले मानिसले गरेका आविष्कारहरूबाट पहिले असम्भव ठानेको चन्द्रमा, मंगल ग्रहलगायत अन्तरिक्षका विभिन्न स्थानहरूमा मानिस र रकेटहरू पुगेका छन् । यसरी नै शरीरका विभिन्न अङ्गहरूको प्रत्यारोपण, कृत्रिम अङ्गहरूको निर्माण, कृत्रिम भू उपग्रह, विभिन्न स्वचालित यन्त्रहरू आदिको आविष्कार गरेर मानिसहरू हाल धेरै सुख सुविधामा बाँचिरहेका छन् । तर विज्ञान र प्रविधिको अत्यधिक विकासले मानिसबाट प्राकृतिक सम्पदाको अध्यधिक दोहन हुन गएर हाल विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपहरूले मानिसहरूलाई दुःख दिइरहेको छ । मानिसहरूले बाँच्नको लागि वातावरणको महत्त्वभन्दा आर्थिक आय आर्जनलाई बढी महत्त्व दिएकोले पृथ्वीको वातावरण मानिस बाँच्नको लागि प्रतिकूल हुँदै गएको छ । हाल आएर सास फेर्न शुद्ध हावा, पिउनको लागि शुद्ध पानी, खानको लागि विषादीरहित खाद्य वस्तु, खेतीको लागि उपयुक्त माटो आदिको अभाव हुँदै गएको छ । यो सबैको कारण विज्ञानको विकासलाई बढीभन्दा बढी आर्थिक क्रियाकलापहरूसँग जोडेर गर्नाले हो ।

आजको युग विज्ञानको युग हो । आजको जीवन पहिलेभन्दा धेरै सहज र सजिलो विभिन्न वैज्ञानिकहरूले गरेको आविष्कारहरूले गर्दा भएको हो । विज्ञानको धेरै प्रविधिहरूको

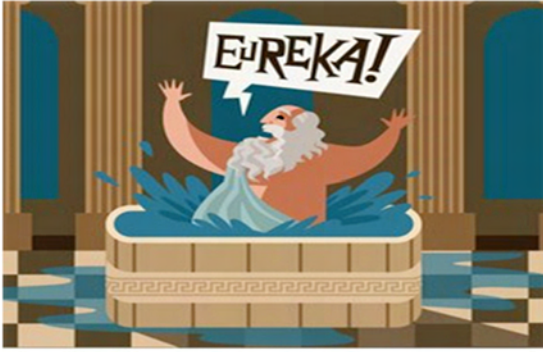
विकास र आविष्कारहरू धेरैजसो आजभन्दा २०० वर्ष अगाडि भएका हुन् । तर क्राइष्ट जन्मनुभन्दा करिब दुईसय वर्ष अगाडि पनि केही वैज्ञानिकहरूले विभिन्न आविष्कारहरू गरेका थिए । त्यसमध्ये एकजना वैज्ञानिक आर्किमिडिज (Archimedes) थिए । तपाईंहरूलाई थाहा छ ? फलामले बनेको एउटा किला पानीमा डुब्छ तर फलामले बनेको विशाल जहाज किन पानीमा उत्रन्छ ? यसको उत्तर र कारण सबभन्दा पहिला पत्ता लगाउने महान वैज्ञानिक आर्किमिडिज हुन् ।

आर्किमिडिजको जन्म क्राइष्ट जन्मनुभन्दा २८७ वर्ष अर्थात् २३०८ वर्ष अगाडि साइराक्युज, सिसिली, इटालीमा भएको थियो । उना बुबाको नाम फिडिस थियो । फिडिस एक प्रसिद्ध खगोलविद् थिए । इतिहासमा उनका पारिवारिक विवरणमा बुबाबाहेक अरु परिवारकोबारेमा खासै उल्लेख गरिएको छैन । उनको जीवनको थोरै विवरणमात्र इतिहासमा उल्लेख गरिएको पाइन्छ । तैपनि उनी एक **भौतिक शास्त्री, आविष्कारक, खगोलविद्, गणितज्ञ र प्राचीन समयका अग्रज वैज्ञानिक**का रूपमा परिचित छन् । उनको अध्ययन क्षेत्र विशेषगरी भौतिक शास्त्र, गणित, इन्जिनियरिङ, अन्तरिक्ष विज्ञान थियो । इतिहासमा उनको पारिवारिक विवरणबारे कम जानकारी भए पनि उनले गरेका आविष्कारहरूबाट उनको नाम अहिले पनि विज्ञान जगतमा सम्मानपूर्वक लिने गरिन्छ ।

उनको प्रारम्भिक अध्ययन हालको मीथ्रको एक

प्रसिद्ध विद्यालयमा भएको थियो। सोही विद्यालयमा प्रसिद्ध गणितज्ञ युक्लिडले पनि अध्ययन र अध्यापन गरेका थिए। आर्किमिडिजलाई सानै उमेरदेखि गणितमा विशेष चासो र रुचि थियो। उनी अधिकांश समय गणितमा विभिन्न समस्याहरू ध्यान दिएर पढ्ने र समाधान गर्ने गर्दथे। भनिन्छ उनी गणितमा रमाएर पढिरहँदा कहिलेकाहीँ खान र सुत्नसमेत बिसन्धे। उनको यो स्वभाव देखेर मानिसहरू उनलाई The master of the wise man, the great geometer book bittle भन्ने गर्दथे।

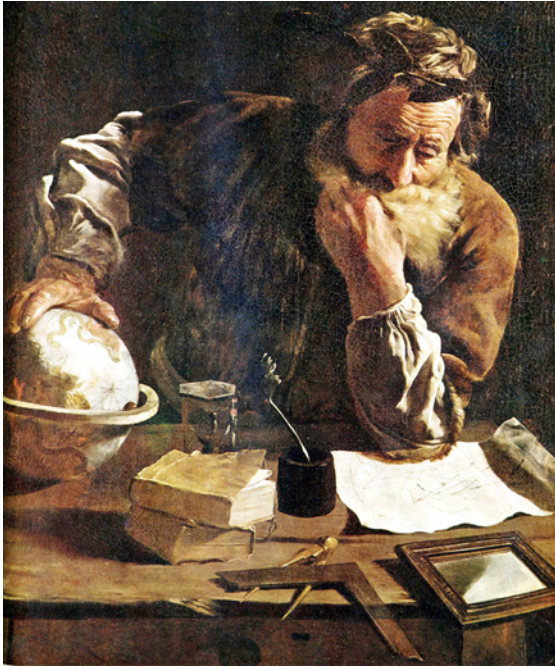
त्यसबेला साइराक्युजका सम्राट हियरो थिए। उनी आर्किमिडिजका असल मित्र थिए। सम्राटलाई आर्किमिडिजको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने बानी मन पर्दथ्यो। यसकारण उनी आर्किमिडिजलाई विभिन्न अध्ययन र अनुसन्धान गर्न अनुरोध गर्दथे। आर्किमिडिजलाई गणित अध्ययनमा युक्लिडको धेरै प्रभाव परेको थियो। सम्राट हियरो र आर्किमिडिजबारे एउटा घटना यस प्रकारको छ -

एकपटक सम्राट हियरो एउटा युद्धमा विजय भएकोले भगवानलाई शुद्ध सुनको मुकुट चढाउन चाहन्थे। उनले एकजना सुनारलाई सुनको मुकुट बनाउन दिए। सुनार मुकुट बनाउनमा एकदम पोख्त थियो। सुनारले एकमहिनामा आर्कषक र सुन्दर मुकुट तयार गरेर दरबारमा ल्याइदिए। तर राजालाई उक्त मुकुटको चमकमा शङ्का लाग्यो। यसले गर्दा सम्राट हियरोलाई सुनारले मुकुट बनाउँदा शुद्ध सुनको बनाएकोमा शङ्का लाग्यो। उनले सुनमा अन्य धातु पनि मिसाएको हो हैन पत्ता लगाउन चाहे। उनले दरबारमा रहेका मानिसहरूबाट यसको बारेमा राय लिन चाहे। तर त्यसबेला मिश्रित धातुबारे अध्ययन गर्ने कुनै प्रविधिको विकास भएको थिएन। धेरैले यसको बारेमा त्यसबेलाका प्रसिद्ध गणितज्ञ आर्किमिडिजसँग सहयोग लिन सुझाव दिए। सम्राट मुकुट नबिगारिकन मुकुटमा रहेको सुनको शुद्धता जाँचन चाहन्थे। उनले दरबारियाको सुझावअनुसार यो काम आर्किमिडिजलाई

अह्राए। मुकुट शुद्ध सुनबाट बनेको हो होइन भन्ने कुरा पत्ता लगाउन आर्किमिडिज धेरै दिनसम्म सोचमा डुबिरहे। तर कुनै उपाय सुझेन। यसैक्रममा एकदिन उनी सोच्दा सोचदै थकित भएर नुहाउनको लागि स्नानघरमा गए। स्नान गर्ने टब पानीले भरिएको थियो। उनी नुहाउनको लागि टबमा भित्र पसे। केही पानी टबबाट बाहिर पोखियो। यो देखेर उनी आश्चर्यचकित भए। उनले पटक पटक टबमा पानी भरे र फरक ढङ्गले शरीरका भागहरू पानीमा डुबाउँदा सोहीअनुसार फरक फरक मात्रामा पानी टबबाट बाहिर पोखियो। यो देखेर उनी खुशीले गद्गद् हुँदै लगभग नाङ्गै 'Eureka' भन्दै टबबाट बाहिर निस्किएर दरबारतिर दौडिए। यहाँ 'Eureka' को अर्थ मैले पत्ता लगाएँ भन्ने बुझाउँछ।

दरबार पुगेर उनले राजालाई उनको समस्या हल भएको बताए। उनलाई थाहा थियो हरेक धातुको फरक फरक घनत्व हुन्छ। कुनै धातुमा अर्को धातु मिसाउँदा त्यसको घनत्वमा परिवर्तन हुन्छ। उनले दरबारमा मुकुट शुद्धता परीक्षण गर्न तीनओटा समान आकारका भाँडाहरूमा भरी पानी राख्न लगाए। उक्त भाँडाहरू मध्ये एउटामा मुकुटको तौल बराबरको शुद्ध सुन, र अर्कोमा त्यति नै तौल भएको शुद्ध चाँदी राखे। बाँकी भाँडोमा मुकुट डुबाए। मुकुट डुबाउँदा निस्केको वा पोखिएको पानी सुन डुबाउँदाको भन्दा बढी थियो भने चाँदी डुबाउँदाको भन्दा कम थियो। यस परीक्षणबाट उनले मुकुट शुद्ध सुन वा शुद्ध चाँदीबाट बनेको थिएन। मुकुट मिश्रित धातुबाट बनेको थियो भन्ने प्रमाणित गरे। यसबाट राजा हियरो क्रुद्ध भए र सुनारलाई फाँसीको सजाय दिए। यस घटनाबाट उनले कुनै वस्तुलाई तरलमा आंशिक वा पूर्ण रूपले डुबाउँदा वस्तुले गुमाएको तौल, विस्थापित तरलको तौल र तरल पदार्थले वस्तुमा दिने उर्ध्वचाप एकआपसमा बराबर हुन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाए। यसबाट उनले नयाँ सिद्धान्त 'कुनै पनि वस्तु तरल पदार्थमा डुबाएर विश्राम अवस्थामा रहँदा वस्तुमाथि पर्ने उर्ध्वचाप र वस्तुले विस्थापित गरेको तरलको तौल बराबर हुन्छ। यदि वस्तुलाई पूर्णरूपमा डुबायो भने वस्तुको आयतन र विस्थापित तरलको आयतन बराबर हुन्छ। यदि वस्तुलाई आंशिक रूपमा डुबायो भने वस्तुको डुबेको भागको आयतन र विस्थापित तरलको आयतन बराबर हुन्छ' भनि पत्ता लगाए। जुन पछि गएर **आर्किमिडिजको सिद्धान्त**को नामबाट प्रसिद्ध भयो। यो सिद्धान्त सबै प्रकारको तरल र ग्याँसमा लागू हुन्छ। यसरी यो सिद्धान्त पूर्ण रूपमा र आंशिक रूपमा डुबेको अवस्थामा लागू हुन्छ। यही परीक्षणबाट उनले पछि गएर सापेक्षिक

अनुसन्धानमा आर्किमिडिज

घनत्व निकाल्ने उपाय निकाले । यसै सिद्धान्तबाट हाइड्रोमिटर, पानीजहाज, पनडुब्बी आदि बनेको छ । तरलको उर्ध्वचापको कारणले गर्दा नै तरल पदार्थमा वस्तुलाई आंशिक वा पूर्ण रूपले डुबाउँदा वस्तुको तौल घटन जान्छ ।

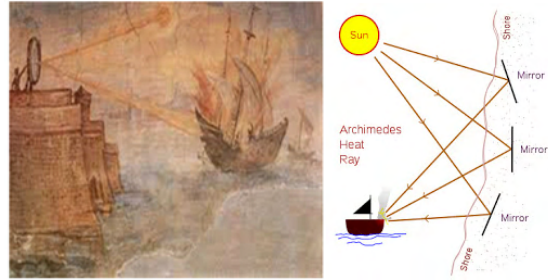

रोमन सेनाले साइराक्युजमा हमला गरेको

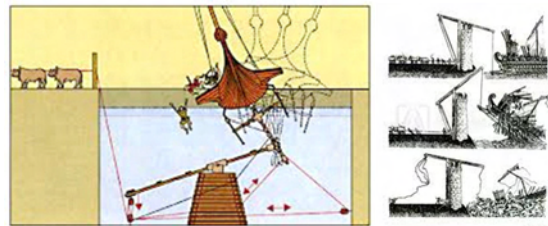
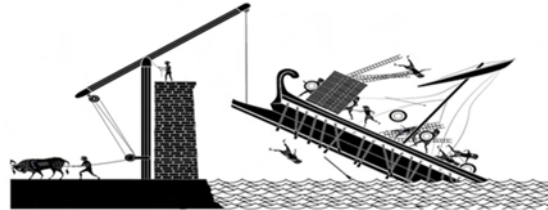
आर्किमिडिज सधैं विभिन्न अनुसन्धान गर्नमा व्यस्त रहन्थे । उनले आफनो जीवनकालमा धेरै आविष्कारहरू गरे । जसमध्ये उत्तोलक, गुलेली, घिर्नी आदिको पनि अनौठो कहानी छ । उक्त समय रोमनहरूले साइराक्युजलाई चारैतिरबाट आक्रमण गरे ।

आर्किमिडिजले ठूलो कन्केभ ऐना तथा लेन्सको प्रयोग गरेर प्रकाशको परावर्तन र आर्वातन गरेर शत्रुसेनालाई तितर

वितर गर्ने र पानीजहाज जलाइदिएका थिए । भनिन्छ आर्किमिडिजले यही लडाइँको निम्ति गुलेली, घिर्नी र उत्तोलकको आविष्कार गरेका थिए । रोमन सेनापति डेनियल मार्सेल्लोले साइराक्युज जित्नको लागि लगातार ३ वर्षसम्म युद्ध गरे तर सफल हुन सकेन । यसको प्रमुख कारण आर्किमिडिजले आविष्कार गरेका उत्तोलक, घिर्नी र ऐनाको प्रयोग थियो । उनले ठूलो ऐनाको सहयोगबाट शत्रु सेनाको जहाज जलाउने कार्य गरेका थिए । यसरी नै उनले आविष्कार गरेको एकातिर हातजस्तो भएको अर्कोतिर डोरी भएको उत्तोलकले शत्रुसेनाको जहाज पल्टाइदिएका थिए । यो उत्तोलकको हात भएको छेउतिर जहाज आएर अड्किए पछि अर्को छेउ डोरीले तान्दा जहाज माथितिर उठ्थ्यो र पछि डोरी छोड्दा जहाज तलतिर बेसरी खस्न जान्थ्यो । शुरुमा जहाजको तौल बढी हुने भएकोले सम्भव नहुने आफ्ना सेनाका सेनापतिले भनेका थिए तर

ऐनाको प्रयोगगरी शत्रुसेनाको जहाज जलाएको

उत्तोलक र घिर्नी प्रयोग गरी शत्रुसेनाको जहाज पल्टाएको

आर्कमिडिजले पानीमा हरेका वस्तुको तौल कम हुने भएकोले शत्रुसेनाको जहाजको तौल पनि कम हुने भएकोले जहाज उचाल्न सजिलो हुने भनी सम्झाएका थिए। यसरी नै गुलेलीको प्रयोग गरी शत्रुसेनालाई तहसनहस पारेका थिए। तर रोमन सेनापति मार्सेलो युद्धबाट हार मानेन र निरन्तर युद्ध गरिरहे।

रोमन सेनाले अन्तमा साइराक्युजलाई आफ्नो अधिनमा पारेरै छाडे। आफ्नो देश युद्धमा हारे पछि आर्कमिडिज धेरै निराश भए। तर पनि उनी नयाँ अनुसन्धानमा निरन्तर लागि रहे। उता रोमन सेनापतिले आर्कमिडिजको विद्वतालाई सम्मान गर्दै आफ्नो सेनालाई आर्कमिडिजलाई कुनै पनि हानि नगर्नु र उनलाई आवश्यक सम्मान र इज्जत दिनु भनी आदेश दिएका थिए। तर एकदिन रोमन सेनाका एकजना सिपाही आर्कमिडिजको घरमा छिरे। त्यसबेला आर्कमिडिज गणितको वृत सम्बन्धी अध्ययन गरिरहेका थिए। उनका अगाडि गणितका विभिन्न सामग्रीहरू छरिएर रहेका थिए। उक्त सैनिक रक्सी पिएर मस्त थिए। उनले आर्कमिडिजलाई के गरिराखेको भनी प्रश्न सोधे। तनावमा रहेका आर्कमिडिजले आफ्नो सहयोगी ठानी 'मलाई वृत सम्बन्धी अनुसन्धानमा बाधा नगर। चुप लागेर बस' भनी हप्काए। जुन वाक्य आर्कमिडिजको अन्तिम वाक्य बन्न पुग्यो। यसबाट क्रोधित सेनाको जवानले भालाले आर्कमिडिजको पेटमा हाने र यसबाट आर्कमिडिजको मृत्यु भयो। उनको मृत्यु इसापूर्व २१२ मा भयो। त्यसबेला उनी

लगभग ७५ वर्षका थिए। यसरी एक महान वैज्ञानिकले पृथ्वीलाई सधैंको लागि छाडे। भनिन्छ उक्त सेनाको जवानले आर्कमिडिजको कोठामा रहेका गणितका विभिन्न सामग्रीहरूलाई अमूल्य वस्तुहरू सम्भेर लुट्नको लागि पनि आर्कमिडिजलाई मारेका थिए। उनको मृत्यु भए पनि उनले गरेका विभिन्न आविष्कारहरूको कारण अहिले पनि विश्वले सम्भर रहेको छ। उनले गणितको विभिन्न क्षेत्रमा काम गरेर विभिन्न तथ्यहरू पत्ता लगाएका थिए। उनले पाइको मान, वर्गमूल सम्बन्धी खोज, लामा अङ्कहरूलाई छोटो तरीकाबाट लेख्ने आदि विधि पत्ता लगाएका थिए।

सन्दर्भ सामग्री :

- प्रयोगात्मक विज्ञान र प्रसिद्ध वैज्ञानिकहरू : भेषराज मैनाली
- शताब्दी पुरुषहरू : टाइम्स प्रत्रिका
- जुनियर साइन्स डाइजेष्ट
- साइन्स मास्टर
- गुगल

अज्ञानीहरू रोगदेखि डराउँछन्
मूर्खहरू रोगलाई बेवास्ता गर्छन्
बुद्धिमानहरू रोगदेखि सतर्क रहन्छन्
सफा गर्ने बानी बसालौं
रोगदेखि टाढा बसौं।

'पुखाले सिर्जेको सम्पत्ति हाम्रो कला र संस्कृति'

भक्तपुर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, ब्यासी २

सूचना

भक्तपुर नगरपालिकाले प्रत्येक वर्ष वर्षातको मौसममा बाटो खन्ने स्वीकृति केही समयको लागि रोक्का गर्दै आएकोमा यस वर्ष पनि मिति २०७८ साल भदौ मसान्तसम्म बाटो खन्ने स्वीकृति रोक्का गरिएको व्यहोरा सम्बन्धित सबैमा जानकारी गरिएको छ।

ज्यापू जातिका चाडपर्व

डा. हरिशम सुवाल,
वडाध्यक्ष, भनपा वडा नं. ६

मोहनी नखः (दसैं)

प्रत्येक वर्ष आश्विन शुक्ल प्रतिपदाको दिनदेखि कोजाग्रत पूर्णिमासम्म नेपालमा बडादसैं राष्ट्रिय समन्वय र एकताकालागि राष्ट्रिय चाडका रूपमा मनाइँदै आइरहेको छ। संस्कृतको 'दशमी' शब्दबाट अपभ्रंश भई 'दसैं' शब्द बनेको अनुमान लगाउन सकिन्छ। नेपालमा मनाइने विभिन्न चाडहरूमा प्रमुख राष्ट्रिय चाड भएर नै यसलाई बडा अर्थात् सर्वश्रेष्ठ चाड मानी बडा दसैं भनिएको हो। असोज महिनाको शुक्ल प्रतिपदादेखि दशमीसम्म मनाइने र नवरात्रमा दशमी तिथि सबभन्दा महत्त्वपूर्ण दिन भएकाले यो चाड दसैं नामबाट प्रसिद्ध भएको हो (शर्मा, २०६३, पृ. १०३)। ज्यापूहरूको विभिन्न चाडपर्वहरूमध्ये सबभन्दा ठूलो चाडमा मोहनी नखः पर्दछ। यो चाड आश्विन शुक्ल प्रतिपदादेखि पूर्णिमासम्म मनाइन्छ (राजवंशी, २०६५, पृ. ११९)।

'नेवाः तयसं हनिगु ततः धंगु मध्यय् छगू नखः मोहनि नं खः। मोहनि नखः हनेगुया लागि तापालय् वनाचर्चपि दाजुकिजात तातःकेहोपि नापं च्वना हनेमाः धकाः तापालनिसें थः थः गु छैय् वयेगु याई' (नेवारहरूको दसैं सबभन्दा ठूलो चाडपर्वमध्ये पर्दछ। दसैंमा टाढा बसेका दाजुभाइ दिदीबहिनीपनि सँगै दसैं मनाउन घर आउँछन्) (बज्राचार्य, २०५७, पृ. ११३०)। मोहनी हिन्दुमात्रको महानतम् चाडको रूपमा लिइन्छ। यो चाड मुख्यतः शाक्ति मतसित सम्बद्ध देखिन्छ। यस चाडका मुख्य नायिका महामाया भगवती दुर्गा रहेको छ र तिनीले दुष्टताको प्रतीकको रूपमा रहेको दानव राज महिषासुरको वध गरेकी थिइन्। यसैले यो चाड देव-दानव या मानव-दानवबीचको सङ्घर्षसित सम्बद्ध रही दानवी प्रवृत्तिमाथि मानुषी प्रवृत्तिको अर्थात् अन्धकारमाथि प्रकाशको विजयको सुखद अवसरमा मनाइँदै आइरहेको छ। प्रस्तुत चाड मुख्यरूपले आश्विन शुक्ल प्रतिपदादेखि दशमीसम्म अर्थात् दश दिनसम्म निरन्तररूपले चल्ने हुँदा यस चाडलाई दसैं भनी नामाकरण गरिएको प्रतीत हुन्छ। अर्को यस चाडलाई दशहराको संज्ञा पनि दिइएको छ। विजया दशमीको नाम

दशहरा हो। दश महाविद्यारूपिणी दुर्गाको पूजा आश्विन शुक्लको दिन पूर्ण हुने हुनाले पनि यो पर्वलाई दशहरा भनिएको देखिन्छ (जोशी, २०६०, पृ. १२७)। हिन्दुहरूका विख्यात चाडको रूपमा दसैंलाई नेपाल भाषामा मोहनीको संज्ञा दिइएको छ। मोहनीको अर्थ हो माया जाल फिजाउने, विभ्रम पैदा गर्ने। दानव राजहरूलाई मोहनी स्वरूपले आफूतिर आकर्षित गरी कुमारीले तिनको वध गरेकी हुँदा त्यस चाडलाई मोहनीको संज्ञा नेपाल भाषामा दिइएको अत्यधिक मात्रामा यथार्थ सम्मत नै लागेको छ (जोशी, २०६०, पृ. १२९)। मोहनी नखाः घटस्थापनाको दिनबाट सुरु हुन्छ। त्यस दिन बिहानै ब्रम्हायणी गई मुख धुने र त्यहीँबाट मलिलो माटो ल्याउने चलन छ। ब्रम्हायणी नगाएकाहरूले नजिकैको खेत वा खोलाबाट बलौटे माटो ल्याई घरको गोखंचामा र माटोको भाँडामा अर्थात् भ्यगतायमा राखी मकै र जौ छरेर नः लास्वाने गरिन्छ। नः लास्वाने भनेको त्यस माटोमा मकै र जौ रोप्ने गरिन्छ। त्यसपछि पूजा गर्ने चलन छ। यस दिनदेखि बिहान बिहान त्यस नः लास्वामा निना तानेगु (पानी राख्ने) र बेलुका बत्ती बाल्ने गरिन्छ। यो क्रम नवमीसम्म चल्दछ। त्यस दिनदेखि बिहान र बेलुकी नवरात जाने चलन छ। भक्तपुरका ज्यापूहरू नौ दिनसम्म ब्रम्हायणी, महेश्वरी, कुमारी, भद्रकाली, बाराही, इन्द्रायणी, महाकाली, महालक्ष्मी र त्रिपुरा सुन्दरीमा जाने चलन छ। नवरात जाँदा टोलटोलमा मानिसहरू भेला भई बाजा गाजासहित जान्छन्। कोही कोही परिवारसहित जाने चलन छ भने कोही आफ्ना मिल्ने साथीहरू जम्मा भई जाने चलन पनि छ।

घटस्थापनादेखि सप्तमीसम्म ज्यापू जातिमा खासै कुनै भोज हुँदैन। सप्तमीको दिनमा अर्थात् फूलपातीको दिनमा शाहीहरूको कुछी भव्य (चिउरा दुई माना राखेर खाने भोज) खाने गरिन्छ। त्यसको भोलिपल्ट अष्टमीको दिन पर्दछ। त्यस दिन नुवाइ धुवाइ गर्ने, लिपपोत गर्ने गरिन्छ। गोबर र सिंचा मिसाई घरभरि लिप्ने, भाँडाकुँडा सफा गर्ने गरिन्छ। दिउँसो भोजनका परिकारहरू बनाउने गरिन्छ। दिउँसो टोल टोलमा काटेको राँगाको मासु भित्र्याउने गरिन्छ। मासु भित्र्याउने बेलामा मासु राखेर ल्याएको भाँडा पिखा लाखीमा राखेर घरको मूली आइमाईले लासो कुसो गरी पूजा गरेरमात्र भित्र्याउने चलन छ। यसरी गर्दा टोलमा रहेका भूत प्रेत मासु सँगै घरभित्र प्रवेश नगरोस् भनेर पूजा गर्ने चलन छ। यही मासुको छुयाला बनाएर सम्हे खाने गरिन्छ। यस सम्हेमा भटमास, लाभा (लसुन), पालु (अदुवा), खें (अण्डा), चिउरा, तरकारीका परिकार र मासुका परिकार हुने गर्दछन्। त्यही दिन बेलुकी कुछी भव्य खाने गरिन्छ। कुछी भव्य भनेको कुलेबाट दुई माना चिउरा राखेर भोज खाने चलन हो। तर आजकल

कुलेमा कपडा घुसाई त्यसमा केही चिउरा राखेर लप्तेमा राखिन्छ। यसरी चिउरा राख्दा लप्तेमाथि केराको पात राख्ने गरिन्छ। साथै देवताको एक भाग र जुगीचालाई एक भाग छुट्याई राखिन्छ। यसरी राखेको चिउरा माथि खें (अण्डा), भटमास, लाभा, पालु, डाचा (माछा) राख्ने गरिन्छ। साथै फर्सी, कडास्चा, सिंके, व, वंचा आदि पनि बो मा राखिन्छ। यसरी राखेको परिकार भोज खानु अगाडि बो (भोजको परिकारसहितको थाल) बाहिर चढाउने चलन छ। यसरी राख्नु भनेको मरेको मानिसलाई खुवाउनको लागि चढाउने हो। यो भोज अण्डा, मासु र रक्सी ल लें गरेपछि सुरु हुन्छ। यसरी त्यस दिन कृष्ण भव्य खाएपछि सकिन्छ। नवमीको त्यस दिनलाई स्याको ट्याको भनिन्छ। यो भनेको बलि जति बढी दिन सक्यो त्यति आफूले दानवमाथि विजय प्राप्त गरेको भने अर्थ लाग्दछ। दिनमा बिहान नलास्वाने गरेको ठाउँमा कुखुरा काट्ने गरिन्छ। कुखुरा काट्नु अघि गणेशको मन्दिरमा पूजा जाने गरिन्छ। गणेशको मन्दिरमा पूजा गरेर फर्केपछि सुकुन्दा बाल्ने र मोहनी फेगु गरिन्छ। त्यसपछि नलास्वामा घरको मूलीले पूजा गर्ने क्रम सुरु हुन्छ। कुखुरालाई पूजा गरिन्छ। कुखुरालाई रक्सी छर्केर मु हाय्के गरिन्छ। कुखुरा मु हा गरेपछि बलि दिने गरिन्छ। यसरी काटेर आएको रगत नलास्वालाई चढाउने गरिन्छ। त्यसपछि कपडा बुन्ने तानको पूजा गरिन्छ। किताबको पूजा पनि गरिन्छ। तानमा पनि मिखुंचा (पोथी कुखुरा) बलि दिने गरिन्छ। अर्को तान छ भने दूधमात्र चढाउने गरिन्छ। साथै अरु सर सामानहरू छ भने पनि पूजा गरिन्छ। दिउँसो यसरी काटेको कुखुराको गर्धनको मासु बनाई सम्वे खाने चलन छ। बेलुकी ती कुखुराको मासु बनाउने र कुखुराको टाउको, पुच्छर, खुट्टा स्यूको रूपमा बनाई जलेको (कुलको) जेठो मान्छेलाई दिन जाने चलन छ। यसरी स्यू दिएपछि मात्र भोज खाने गरिन्छ। स्यू दिन जाने बेलामा स्यूसँगै जाँड एक बोतल र केही मासु लानु पर्दछ। यसरी लिएर आएको मानिसलाई घरमा भोज खाए सरहनै राखेर भोज खुवाई पठाउने चलन छ। हाल यो चलन ज्यापू जातिमा प्रचलनमा छैन। मात्र स्यू र साथमा केही मासु पठाउने चलन मात्र बाँकी छ। यसरी स्यू दिनु भनेको सम्मान गरेर कुलको जेठोलाई मान्नु हो। आफ्नो कुलमा कोही मरेमा वा केही विधि व्यवहार गर्नु परेमा जेठो मानिस आवश्यक हुने भएकाले उनलाई सम्मान स्वरूप स्यू दिने चलन चलेको हो भने भनाइ पाइन्छ। भोज खानु अघि नलास्वाने गरेको ठाउँमा पनि बो चा बजि दिनु पर्दछ। त्यसपछि मात्र भोज खाने चलन छ। भोज खानको लागि बनाएका परिकारहरू अलि अलि लप्ते (पातको थाल) मा राखेर नलास्वाने गरेको ठाउँमा चढाउनेलाई नै बो चा बजि दिने

भनिन्छ। यसरी दिनु भनेको सगुन दिनु हो। यसरी नदिईकन ज्यापूहरूले भोज खान नहुने चलन रहेको छ। यस दिन खं: मे (ठूलो राँगा) ब्रम्हायणी लागि मार्तें चलन पनि छ।

नवमीको दिनलाई नेपाल भाषामा मोहनी भनिन्छ र यस विषयमा एउटा किंवदन्ती प्रसिद्ध छ। एक पटक दानव राज शुम्भ, निशुम्भ महामाया भगवतीलाई देखेर मोहित भएछन्। उनीहरूले भगवतीसँग विवाहको प्रस्ताव राखेछन्। भगवती पनि दानवको संहार गर्ने मौकाको खोजीमा थिइन्। उनले 'जसले युद्धमा मलाई जित्न सक्छ उसैसँग म विवाह गर्नेछु' भन्ने प्रस्ताव राखिन्। ती दानवहरू देवीको रूप लावण्यबाट मोहित भएका थिए। उनीहरूले देवीको सर्त स्वीकार गरेर युद्ध गर्न अगाडि बढे। देवीले विशाल सेनाको संहार गरिन्। शुम्भ, निशुम्भलाई पनि मारिन्। त्यो देखेर बाँकी रहेका दानवहरू हाँस, बोका, राँगा, कुखुराजस्ता पशुपन्छीमा प्रवेश गरे। त्यो कुरा देवीले थाहा पाएपछि ती पशुपन्छीलाई नवमीका दिनमा खोजी खोजी बलि दिन लगाइन्। त्यसैका सम्भनामा देवीलाई खुसी पार्न नवमीका दिनमा ती पशुपन्छीको बलि दिने चलन चलेको हो। महामाया भगवतीले मोहिनी रूप धारण गरी दानवहरूको संहार गरेका कारण नवमीको दिनलाई मोहनी भनिएको हो (पन्थी, २०७४, पृ. ६३)।

दशमीको दिनमा बिहानै स्वं को का गरिन्छ। त्यस दिन 'स्वं को का' गरी टीका लगाउने र मोहनी लगाउने चलन छ। त्यसपछि ब्रम्हायणी जाने चलन छ। यस दिन ब्रम्हायणी जानु भनेको भोज समापन भयो भनी नदीमा सेलाउने जानु हो। दिउँसो यस दिन पनि नलास्वामा चढाएको लापां (नरम मासु) को छुयाला बनाएर सम्वे खाने गरिन्छ। बिहानै खाना खाने र बेलुका भोज नै खाने गरिन्छ। दशमीको दिनमा पाइन न्हाकेगु (केटा र केटी आपसी सहमतिमा विवाह गर्नु) चलन पनि छ। यस दिन केटाकेटी एक आपसमा मन पराएका छन् भने भागेर विवाह गर्ने चलन पनि छ। साथै सेतो घोडा दौडाउने चलन पनि छ। दशमी पछि पूर्णिमासम्म नाता कुटुम्बलाई भोज खुवाउने गरिन्छ। पहिले दशमी सकिएपछि टिकु वानेगु चलन थियो। टिकु वानेगु भनेको ठूला वडालाई दही लिएर भेट्न जाने चलन हो। हाल यो चलन त्यति प्रचलित छैन।

स्वन्ति स्वनु तिथि (तिहार)

नेवारहरूको विभिन्न चाडपर्वहरूमध्ये तिहार पनि हो। विशेष गरि नेवारहरूले यो चाड पाँच दिन मनाउने गर्छन् भने ज्यापू जातिले जम्मा तीन दिनमात्र मनाउने गर्छन्। कार्तिक कृष्ण त्रयोदशीका दिनमा मनाइने ऋ: पूजा (काग पूजा) र कार्तिक शुक्ल चतुर्दशीका दिन मनाइने खिच्चा पूजा (कुकुर पूजा) नेवार समुदायमा नै पर्ने ज्यापू जातिले चाहिँ खासै मनाउने

गर्दैनन् । ज्यापू जातिले लक्ष्मी पूजा, म्हः पूजा (शरीरको पूजा) र किजा पूजा (भाइ टीका) मात्र मनाउने चलन रहेको छ । यसरी तीन दिन मात्र मनाउने भएकाले यस पर्वलाई स्वन्ति नखः पनि भन्ने गरिएको छ । साथै यस पर्वलाई तिहार र दीपावली पनि भन्ने गरिन्छ । नेवारहरूमा यो पर्वलाई स्वन्ति नखः भन्ने गरिएको पाइन्छ । ज्यापू जातिका नेवारहरूले स्वन्ति नखः भन्दा पनि तिहार नै भन्ने चलन चलिसकेको छ । 'नेवाः तयसं श्व नखः लक्ष्मी पूजा, म्ह पूजा, किजा पूजा अर्थात् कौला गानिसे कछलाश्व दुतिया स्वन्हु तक विस्कं पहलं हनीगु जुगुलिं थुकियात स्वन्ति धाःगु खः । श्व स्वन्हु इ नं म्हः पूजा यात दच्छिया दुने वडगु नखः चखः मध्ये दकलय् तः धंगु नखः कथं हानी (नेवारहरूले लक्ष्मी पूजा, शरीर पूजा र भाइ पूजा गरी तीन दिनमात्र यो पर्व मान्ने भएकाले यस पर्वलाई 'स्वन्ति नखः' भनिएको हो । यस मध्येपनि शरीरको पूजा सबभन्दा ठूलो पर्व हो) (ताम्राकार, ११२९, पृ. १) । वर्तमान समयमा आर्थिक रूपले सम्पन्न केही नेवार ज्यापूहरूले कुकुर पूजा पनि गर्ने चलन चलाएको पाइन्छ । जसले विशेषगरि घरमा कुकुर पालेका छन् ती नेवारहरूले कुकुर पूजा गर्दछन् । तर कुकुर पूजा नेवार ज्यापूहरूको चलन चाहिँ होइन ।

एक पौराणिक कथाअनुसार परापूर्वकालमा बलि नामका ज्यादै दानी राजा थिए । उनको दान महिमा सुनेर स्वर्गका राजा इन्द्र डराए र भगवान् विष्णुकहाँ गुहार माग्न गए । विष्णुले वामन रूप धारण गरी बलिलाई भुक्काएर तीन पाइला जमिन मागे । यज्ञ गरिरहेका बलिले तीन पाइला जमिन दान दिने सङ्कल्प गर्ना साथ विष्णुले विराट रूप धारण गरी प्रथम पाइला पृथ्वीमा टेके, दोस्रो आकाशमा टेके र अब तेस्रो पाइला कहाँ राख्ँ भनी बलिसँग सोधे । बलिले पनि मेरो टाउकोमा पाउ राख्नु होस् भने । विष्णुले प्रसन्न भएर केही वर माग्न भन्दा बलिले यमपञ्चकका बेला जसले दीपावली गर्लान् तिनको घरमा लक्ष्मीले बास गर्नु भन्ने वर मागे । विष्णुले पनि तथास्तु भनेर तेस्रो पाइला बलिका टाउकामा राखी बलिलाई पाताल पुऱ्याइदिए । त्यसैले यमपञ्चकमा दीपावली गरिन्छ र द्यौसी भैलो खेल्न आउनेहरूले पनि 'हामी त्यसै आएँौं, बलि राजाले पठाएको' भन्दै गाउँछन् (पन्थी, २०७४, पृ. ६९) ।

लक्ष्मीपूजा

ज्यापूहरूले तिहारको पहिलो दिन आश्विन कृष्ण अँसीका दिन लक्ष्मी पूजा मनाउने गर्दछन् (राजवंशी, २०६५, पृ. ९३) । त्यस दिन घरको सबैतिर बढारी भुईँ लियेर चोखोनिती गरिन्छ । बिहानै नुवाउने र सरसफाइ गर्ने चलन छ । बेलुका रातो माटोले पिखा लाखी (कुमार देवता) देखि माथिल्लो तलासम्म एक सरो (बाला) लियेर लाने चलन पनि छ । बेलुका लक्ष्मीलाई

उज्यालो झलमल्ल बत्ती बलेका ठाउँ मात्र मन पर्ने भई लक्ष्मी आउने विश्वास भएकाले पालामा तेल राखी बत्ती बालिन्छ । घरको मोहडा, मूल ढोका, कोठाका सबै ढोका, भ्याल तथा लक्ष्मी पूजा गर्ने स्थानमा समेत झलमल्ल पाला बालिन्छ । त्यसपछि लक्ष्मीको पूजा गरिन्छ । पूजा गर्नुको लागि धान एक पाथी, चिउरा दुई माना र तसी (बिमिरो) लक्ष्मी देवताको अगाडि राख्ने गरिन्छ । देवता राख्ने ठाउँमा सिंचा (रातो माटो) ले लिपिन्छ । जैला लप्ते (एक किसिमको पात) देवता अगाडि राखी घरमा भएका पुराना मुद्राको पोका राखी पूजा गर्ने चलन पनि छ । बजारबाट पूजाका सामानहरू राखिन्छ । विगतमा दसैँमा काटेको खैँ में (ठूलो राँगो) को मासु राखी गुँ ठानेगु (धुपौरोमा मासु राखेर बाली धुनी जगाउने) गरिन्छ । वर्तमान समयमा फिलीमिली बत्ती बाल्ने चलन सुरु भएको छ । लक्ष्मी पूजा गर्दा विगतमा लक्ष्मीको एउटा कागजको फोटोमा पूजा गरिन्थ्यो भने हाल ठूल ठूला लक्ष्मीको तस्बिरमा पूजा गर्ने गरिएको छ ।

म्हःपूजा

शरीरको अभावमा कुनै पनि चाडपर्वहरूको अस्तित्व हाम्रा सामु रहन्न । स्वयम्को अस्तित्व भएपछि मात्र हामीहरू सबै थोक अनुभव गर्न सक्छौं । यसै यथार्थको पृष्ठभूमिमा आफ्नो शरीरप्रति विशेष आस्था भक्तिपूर्वक पूजा गरी मनाइने म्हः पूजा सबै चाडपर्व र धर्म संस्कारको संरक्षक हुन गएको छ । यो पर्व प्रत्येक वर्ष कार्तिक महिनाको उज्यालो पक्ष अर्थात् शुक्ल पक्षको प्रतिपदा तिथिमा मनाउने परम्परा रहेको छ । यसै तिथिमा शङ्खधर साख्वाद्वारा नेपाल संवत्को शुभारम्भ गरिएको हुँदा म्हःपूजा नयाँ विचार, नयाँ उत्साह र नयाँ जागरणको प्रतीक हुन गएको छ । यसरी म्हः पूजा र नेपाल संवत्को सुरुवात एकै दिनमा पर्ने भएको हुँदा यो पर्व ठूलो उत्साह र प्रेरणाका साथ मनाइन्छ । यस दिन शुभ कामना आदान प्रदान गर्दै, बाजा गाजा बजाउँदै, हर्ष र उल्लास प्रकट गर्दै विशाल

शोभा यात्रा गरी नगर परिक्रमा गरिन्छ । म्हः पूजा गर्ने सम्बन्धमा सर्वप्रथम नुहाइ-धुवाइ गरी शुद्ध, स्वच्छ र नयाँ लुगा लगाउनुका साथै म्हः पूजा गरिने ठाउँलाई पनि लिप पोत गरी स्वच्छ र पवित्र बनाइन्छ (शर्मा, २०६३, पृ. ११८) । नेवारहरूले यो दिन गोबर्द्धन पूजा गर्नुको बदला म्हः पूजाको रूपमा स्वयम् आफूलाई नै परमात्मा सम्भर पूजा गर्ने गरेका छन् । यस प्रकारको क्रियाकलापबाट नेवारहरू बौद्धिक एवं पारमार्थिक दृष्टिले पहिलेदेखि नै ज्यादै प्रबुद्ध थिए र तिनीहरू देवताको खोजी बाहिर होइन स्वयं आफ्नो हृदय पटलमै खोज्नु पर्दछ भने सिद्धान्तमा पक्का थिए भने कुरा जानिन्छ (जोशी, २०६०, पृ. १४५) । यो पूजा आफ्नै परिवारका सदस्य बसेर गरिन्छ (पन्थी २०७४, पृ. ६९) ।

तिहारको चौथो दिनमा नै कार्तिक शुक्ल प्रतिपदामा ज्यापूहरूले पनि म्हः पूजा गर्छन् । त्यस दिन ज्यापूहरूले दीर्घायुको कामना गर्दै रोग व्याधी नलागोस् भनेर म्हः पूजा गर्ने चलन रहेको छ । यो म्हः पूजा नेवारहरूको मौलिक संस्कार हो । वि.सं १३६ कार्तिक शुक्ल प्रतिपदाका दिन नयाँ नेपाल सम्बत् स्थापना हुनु अघि नै म्हः पूजा गर्ने चलन चलिसकेको देखिन्छ (राजवंशी, २०६५, पृ. ९५) । म्हःपूजाको दिन बिहानै मुख धोई सकेपछि हिजो बेलुकी पूजा गरेको लक्ष्मीको 'स्वं को का' (फूलहरू पुनः चढाएर परिवारका सदस्यले टीका लगाउने चलन) गरिन्छ । म्हः पूजाका दिन पूरा घर सफा सुगंध गरिन्छ । गोबर र सिंचाले पूरै घर लिप्ने गरिन्छ । साथै बिहान सबेरै नुवाइ धुवाइ गरिन्छ । म्हः पूजा गर्ने ठाउँमा भुइँ लिपेर चोखी तिती गरिन्छ । दिउँसो मुटुमारी (एक प्रकारको चामलको पीठोको रोटी) बनाउने गरिन्छ । साथ साथै विभिन्न परिकारहरू र मासुको विभिन्न परिकारहरू पनि बनाउने गरिन्छ र पिठोको यमदूतहरू बनाउने गरिन्छ । बेलुका लिपेको ठाउँमा म्हः पूजा गर्ने जति छन् त्यति नै 'मरं' (पिठोको सहयोगले बुट्टा बनाएर मण्डप) बनाइन्छ । त्यसमा देवता र यमदूतसमेतलाई गरि थप दुईओटा 'मरं' बनाइन्छन् । 'मरं' बनाउँदा सबभन्दा पहिले 'ना मरं', त्यसमाथि 'छुनुं मरं' र त्यसपछि 'चिकं मरं' बनाउने गरिन्छ । पहिले म्हः पूजा गर्ने सबै भेला भइसकेपछि 'मरं' अगाडि ज्येष्ठताका क्रमले सबै बस्छन् । सबैभन्दा अगाडि सुकुन्दा राखिन्छ भने पछाडि चामलको पिठोबाट बनाएको यमदूत राखिन्छ ।

सबैभन्दा पहिला सुकुन्दा बालिन्छ । 'मरं' अगाडि फलफुलहरू राखिन्छ । विगतमा आर्थिक कारणले फलफूल किन्न नसक्ने भएकाले पासी (नासपाती) मात्र राख्ने गरिन्थ्यो । 'मरं' को चारैतिर आखें (धानको बोक्रा हातले मात्र छोडाएर

राखेको चामलको गोडा अक्षता) राखिन्छ र त्यसमाथि इतः (बत्ति काटेको जुन तेलमा भिजाएको हुन्छ) दुई दुई ओटा राख्ने गरिन्छ । त्यसपछि शरीरलाई पानी छर्कने, सिन (टीका) लगाइदिने गरिन्छ । कुलेमा (पाठी) फूलहरू, मुटुमारी, ख्वःसिं (ओखर), ताय् आदि राखी सुकुन्दाबाट पूजा सुरु हुन्छ । यसरी पूजा गर्दा तीन तीन पटक पूजा गरिन्छ । शरीरलाई पूजा गर्दा घुँडा र काँधमा कुलेले छुवाएर टाउकोमा खन्याउने गरिन्छ । यसरी घरकी मूलीले सबैलाई पूजा गर्छन् । पूजा गर्दा कहिल्यै अस्वस्थ नहोस्, ख्वःसिं जस्तै शरीर कडा होस् भने आशिष दिइन्छ । म्हः पूजा लामो समय लगाएर गर्ने चलन छ किनकि विगतमा म्हः पूजा गर्दा यमदूतले परिवारका सदस्यलाई लिन आएको र यमदूतलाई फिर्ता पठाउन रातभरि पूजागरी बिहानसम्म पूजा गर्दा यमदूत उज्यालो भयो पछि लिन आउँछु भनी फिर्ता गएको भनाइ पाइन्छ ।

किजा पूजा (भाइ टीका)

ज्यापूहरूमा तिहारको तेस्रो दिन किजा पूजा गरिन्छ । किजा पूजा भनेको दिदी बहिनीले दाजु भाइलाई पूजा गर्ने चलन हो । यस दिन बिहानै हिजो म्हः पूजा गर्दा कुचोले बढारेको सबै फोहोर, जसमा मुटुमारीहरू हुन्छन् खोरेमा (मानिस जलाउने ठाउँ जुन नदी किनारमा हुने गर्दछ) वा नजिकको खोलामा फाल्न जान्छन् । रोगहरू सबै बगाएर लागोस् भने हिसाबले यसरी लाने गरिन्छ । खोरेमा पोडे जातका मानिसहरू मुटुमारी लिन आउँछन् । किजा पूजाको दिनमा विवाहित चेलीहरू आ-आफ्नो श्रीमानको घरबाट भाइलाई वा दाइलाई पूजा गर्नुको लागि फलफूल, विभिन्न परिकारहरू, ख्वःसिं (ओखर), क्वखा (धागोको माला), दही, गवेंचा: स्वँ, रक्सी, मासुका परिकारहरू लिएर आउँछन् । नेवार समाजमा छोरीलाई घरको लक्ष्मीको रूपमा मान्ने परम्परा रहेको छ । माइतीलाई नेवार्तीहरू आफ्नो घरको रूपमा मानेर थःगुछँ थः छँ (आफ्नो घर) भनी पुकार्छन् यद्यपि तिनको विवाह नै भइसकेको किन नहोस् । फेरि, थः छँ

को कुनै पनि सुख दुःखका बेला तिनीहरूको भूमिका अनिवार्य मानिन्छ। तिनीहरूकै कृपाकलापबाट त्यस घरको उन्नति, अवनति हुने कुरामा सबै विश्वस्त छन् (जोशी, २०६५, पृ. १४५)। विगतमा ज्यापूहरूको आर्थिक अवस्था निकै कमजोर भएकाले पासी (नासपाती), सानो दही र चिनी मात्र लिएर आउने चलन थियो। साँझपख रातो माटोले लाम्बो आकारमा भुइँमा लिएर मण्डप बनाइन्छ। त्यस दिन पनि हिजोकै दिनमा जस्तो देवता र यमदूतलाई माथि र तल अलगगै मरंहरू बनाइन्छ। अन्य मरं आवश्यकताअनुसार दाजु भाइ कतिजना छन् सो अनुसार बनाइन्छ। मरं बनाउँदा पहिले ना मरं, छुचु मरं र चि कं मरं राख्ने गरिन्छ। यसरी बनाएपछि लामो लामो इतःहरू मण्डपमा राख्छन्। मण्डलको शीर भागमा दिदी बहिनीहरूले ल्याएका विभिन्न फलफूलहरू सजाएर राख्छन्। साथमा कोखा पनि राखिन्छ। यस दिन हिंड्यतु (बाह्र हात) भएको कोखा राख्ने गरिन्छ। त्यस पछि पूजा सुरु हुन्छ। पूजा सुरु भएपछि देवताको मण्डपबाट इतः छेउबाट बाल्न सुरु हुन्छ। अनि क्रमैसँग अरू मण्डपको इतः बाल्ने क्रम सुरु हुन्छ। पूजा नसकुञ्जेल इतः बलिरहनु पर्छ अन्यथा घरमा अपशकुन हुन्छ भन्ने विश्वास गरिन्छ। कुलेमा फूल, मुटुमरी, ख्वःसिं, ताय् राखेर सबभन्दा पहिले देवताको मण्डपमा पूजा सुरु गरिन्छ। देवताको मण्डपमा देवताको मूर्ति पिठोको बनाएर राख्ने गरिन्छ। साथमा सुकुन्दा पनि बाल्ने गरिन्छ। यसरी राखेको मूर्तिलाई सबभन्दा पहिले तीनचोटि पूजा गरिन्छ। त्यसपछि जेठो भाइलाई कुलेमा फूल, अक्षता, मुटुमरी, ख्वःसिं, ताय् राखेर कम्मर मुनी, काँधमा र टाउकोमा ढोगाएर कुलेको फूल, अक्षता, मुटुमरी, ख्वःसिं टाउको माथिबाट खन्याउने गरिन्छ। यसरी तीन चोटी गरिन्छ। यसरी गर्ने बेलामा भाइको दीर्घायुको कामनाका साथै ग्वंयचा स्वँः (मखमली फूल) नओइलाए सम्म नमरुन् भन्ने आशीर्वाद दिइन्छ। अन्त्यमा यमदूतको पनि यसरी नै पूजा गरिन्छ। सबैको पूजा सकिएपछि कुचोले माथिबाट तलसम्म एकैचोटि मण्डपलाई बिगाउँ बढारेर लगिन्छ। त्यस पछि दिदीहरूले ल्याएको विभिन्न परिकारहरू थालमा राखेर साथमा रक्सी गिलासमा राखी दिन्छन्। दिदीहरूले यसरी राखिदिएको अण्डा, रक्सी र साथमा मासुको एक टुक्रा सगुन हातमा लिई ल लहा गरी दिन्छन्। त्यसपछि वास्तविक भोज सुरु हुन्छ। चेलीबेटीको केही पनि सित्तै खानु हुन्न, लिनु हुन्न भन्ने संस्कार नेवारहरूमा भएकाले आफ्ना दिदी बहिनीहरूलाई भोज खाइसकेपछि त्यसबापत् लुगा र पैसा ल लहाय् गर्ने चलन छ। कसै कसैको भोज खानु अगाडि दिने गरिन्छ। पहिले पहिले ज्यापूहरूको आर्थिक विपन्नताले दिदीहरूलाई उपहार

नैतिक कथा

सच्चा मित्र

दुई साथी मरुभूमि हुँदै गइरहेका थिए। यात्राको क्रममा ती दुईबीच कुनै कुरामा विवाद भयो। एकले अर्कोको गालामा थप्पड हाने।

थप्पड खाने मित्रले केही नभनी बालुवामा लेखे- आज मेरो सबभन्दा असल मित्रले मलाई थप्पड हान्यो।

केही समयको यात्रा पछि तिनीहरू एक पानी जमेको ठाउँमा पुगे र दुवैले नुहाउने विचार गरे। नुहाउने क्रममा थप्पड खानेचाहिँ भाडीमा अड्केछ र डुब्न लागेछ। तब थप्पड हान्ने साथीले उसलाई बचाएछ। किनारामा आएपछि थप्पड खानेले एउटा ढुङ्गामा लेखे- आज मेरो सबभन्दा असल साथीले मेरो ज्यान बचाए।

थप्पड हान्ने मित्रले आश्चर्य मान्दै सोधे- मैले थप्पड हान्दा तिमिले बालुवामा लेख्यौ, डुब्नबाट बचाउँदा ढुङ्गामा लेख्यौ, किन ?

मित्रले उत्तरमा भने जब कसैले हामीलाई चोट पुऱ्याउँछ भने यसलाई बालुवामा लेख्नुपर्छ जसलाई क्षमाको हावाले मेटाइदिन्छ। तर जब कसैले हामीलाई राम्रो गर्छ भने त्यसलाई ढुङ्गामा लेख्नुपर्छ। त्यसलाई कुनै हावाले मेट्न नसकोस्।

शिक्षा- जीवनमा सानातिना र फाल्तु कुरालाई महत्त्व दिनु हुँदैन, राम्रो कुरालाई मात्र महत्त्व दिनुपर्छ।

दिन नसकेर घरको तानमा तिहार पछि बुनेर कपडा वा सो कपडाको लुगा सिलाएर दिने चलन थियो। यस प्रकार स्वन्ति नखः समाप्त हुन्छ।

सन्दर्भ सामग्री सूची

जोशी, ह. (२०६०), **नेपालका चाडपर्व**, काठमाडौँ: जोशी रिसर्च इन्स्टिच्युट।

ताम्राकार, र. (१९२९), **तजिलजिया न्यायक**, जला: विश्वव्यापी शान्ति अभियान।

पन्थी, ल. (२०७४), **हिन्दू संस्कार परिचय र विमर्श**, काठमाडौँ: रत्न पुस्तक भण्डार।

राजवंशी, ल. (२०६५), **नेवार सांस्कृतिक चिनारी**, ललितपुर: नागार्जुन पब्लिकेशन प्रा. लि.।

शर्मा, न. (२०६३), **नेपाली जनजीवन**, काठमाडौँ : साभ्ना प्रकाशन।

स्रोत व्यक्तिहरू : १) तुल्सीनारायण सुवाल, २) विष्णु सुवाल, ३) सुलोचना अवाल, ४) डा. सत्यनारायण सुवाल र ५) सुनमाया सुवाल।

चित्र : लेखक

भक्तपुर नगरपालिकालाई किन विश्वास गर्छन् जनता ?

निर्माणाधीन खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट लगायत स्वास्थ्य पूर्वाधार खरिद र स्थापनाको निम्ति भक्तपुर नगरपालिकाले गरेको सहयोगको आह्वानसँगै आर्थिक सहायताको लहर आएको छ। बिहीबारसम्म ४ करोड ३२ लाख ९० हजार ०७८ रुपैयाँ सङ्कलन भएको नगरपालिकाले जनाएको छ। भक्तपुर नगरकाले मात्र होइन, देशभरिका विभिन्न सङ्घ-संस्था, व्यवसाय, विद्यालय, शैक्षिक संस्था र व्यक्तिहरूले नगरपालिकाको आह्वानलाई साथ दिएका छन्। नगरपालिकामा पुगेर नगर प्रमुख, उपप्रमुख र कार्यकारी अधिकृतलाई भेटेरै जनताले सहयोग हस्तान्तरण गरिरहेका छन्। भक्तपुर नगरपालिकाले जनताको यो अपार विश्वासलाई साक्षी राखेर चाँडै नै अक्सिजन प्लान्ट स्थापना गर्नेमा कुनै सन्देह छैन। खवप अस्पताललाई उदाहरणीय अस्पताल बनाउन पनि यो सहायताले बलियो आधार प्रदान गरेको छ।

भक्तपुर नपाप्रति जनताको दरिलो विश्वासको कारण के होला ? स्थानीय तहमा अनियमितता, भ्रष्टाचार, दृन्द, कमिसनको खेल र विकृतिको आहाल देखेका र भोगेका जनताको निम्ति भक्तपुर नपाको सन्दर्भमा यस्तो जिज्ञासा उठ्नु असामान्य कुरा होइन। भक्तपुर नपाप्रति जनताको यस्तो विश्वास केही वर्ष वा दशकको परिणाम होइन। नेपाल मजदुर किसान पार्टीको नीति-निर्देशनअनुसार विगतमा निर्वाचित भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधिले इमानदारी र निःस्वार्थीरूपमा जनताको सेवा गरेको आधार नै अहिलेको जनविश्वासको जग हो। दशकौं लगाएर हुर्काइएको बिस्वाको फल नै आजको प्रगाढ जनविश्वास हो। अहिले निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले पनि यसलाई अभूत उचाइमा पुऱ्याउने प्रयास गरिरहेका छन्।

भक्तपुर नगरपालिका आर्थिक पारदर्शिताको मानक बन्न सफल छ। भक्तपुर नपाको हातमा दिएको सहयोगको सही सदुपयोग हुने कुरामा जनताको विश्वास छ। सहायता रकमको पैसा-पैसाको हिसाब जनताको सामु पेश हुनेमा कति पनि सन्देह छैन। जसरी भक्तपुर नपाले स्थापना गरेका शैक्षिक संस्थाहरूले नगरवासीको मात्र होइन, देशकै सेवा भइरहेको छ। जसरी भक्तपुर नपाले गरेको सम्पदा संरक्षणले देशकै इज्जत र गौरव

बढाएको छ त्यसरी नै अहिले आफ्नो सहयोगले भक्तपुरको मात्र होइन, देशकै सेवा हुनेमा जनता दुक्क छन्। त्यसकारण महिना दिन लामो निषेधाज्ञाको कारण दैनिक जीवनको प्रतिकूलतालाई समेत थाती राखेर जनता आज आफ्नो गाँस काटेर सहयोगको हात बढाइरहेका छन्। जनताले आज जनप्रतिनिधिलाई दिएको रकम मात्र रकम होइन, त्यो विश्वास हो। विगतमा जसरी नपाका जनप्रतिनिधिले जनविश्वासको उच्च सम्मान गरेका थिए, अब पनि जनताको विश्वास र सपना साकार पार्नेमा जनता दुक्क छन्।

भक्तपुर नपाप्रति जनताको सहयोगको उभार आउनुको अर्को एउटा कारण पनि छ- केन्द्रीय सत्ताको बेवास्ता। भारतमा मोदी नेतृत्वको भाजपा सरकारले जसरी केरालालाई राजनीतिक पूर्वाग्रहवस सङ्घीय बजेटलगायत विभिन्न क्षेत्रको विकासमा पक्षपात गर्दै आएको छ त्यसरी नै भक्तपुर नपालाई पनि सिंहदरबारले पक्षपात गर्दै आएको छ। भक्तपुर नपालाई दिइनुपर्ने बजेटसमेत नर्दिदा आज जनप्रतिनिधिहरू जनताका सामु सहयोगको हात फैलाउन पुगेका छन्। त्यही आह्वानअनुसार सिंहदरबारको वक्रदृष्टिको वास्तविकता बुझेका जनताले होस्टेमा हाईसे गरेर आज उदाहरणीय पहल भइरहेको छ। विकासको निम्ति मन्त्रालयको दैलो-दैलो धाएर, मन्त्रालयका सचिवदेखि टाइपिस्टसम्मलाई 'खाजा' खुवाएर आफ्नो ठाउँमा योजना पार्ने, मन्त्रीको चाकडी बजाएर राज्यकोषबाट पैसा ल्याएर विकासको स्वाड गर्ने परनिर्भरहरूको निम्ति भक्तपुर नपाको यो कदम पाठ त हो नै, चुनौती पनि बनेको छ। हरेक स्थानीय तहलाई पनि आत्मनिर्भर बनाउने भावना नै 'गाउँ-गाउँमा सिंहदरबार'को मूल आशय हो। विडम्बना ! आज त्यो नारा फलाक्नेहरू सिंहदरबारबाट भरेको बजेटमै लोभी आँखा गाडेर फेरि पनि केन्द्रीयतावादी चिन्तनको पक्षपोषण गरिरहेका छन्। भक्तपुर नपाले सानै आकारमै सही, जनतामा जरा गाडेर जनताको सेवामा लाग्ने सङ्कल्प गरेको छ। तथापि, अघि छिचोल्नुपर्ने यात्रा भने अझै लामो छ। भक्तपुर नपाले उत्तीर्ण गर्नुपर्ने परीक्षा अझ धेरै छन्।

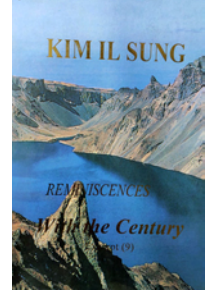
'मजदुर' दैनिक, सम्पादकीय, जेठ २१

भक्तपुर नगरलाई सधैं सफा-सुगन्ध राख्नु हामी सबै असल नगरवासीको कर्तव्य हो ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

किम इल सङको संस्मरण शताब्दीका साथ -*

महिला लडाकुहरूको एकाइ

भाग-९, परिच्छेद ५ (क)

कोरियालीहरूले एक समय स्वाधीनता सेनाकी एक मात्र महिला सिपाही रि क्वान रिनलाई 'गाढा हरियोको बीचमा रातो फूल' भनेका थिए। जापानविरोधी गुरिल्ला सेनाको नेतृत्वमा रहेको क्रान्तिकारी सेनाको फैलिँदो सङ्गठनमा भने सयौं, अझ भनाँ हजारौं हाम्रो राष्ट्रका 'सुन्दर राता फूलहरू' समावेश थिए।

कोरियाली भूमिका आमा र छोरीहरू आफ्नो देशप्रतिको प्रगाढ प्रेमबाट उत्साहित भएर आफ्नो पितृभूमिबाट जापानी हमलाकारीहरूलाई धपाउन पवित्र युद्धमा आफ्नो युवावस्था, घर र जीवनसमेत समर्पित गरेका छन्। क्रान्तिको बाटोमा हिँड्दा आइपरेको शारीरिक थकान र मानसिक तनावको कति पनि पर्वाह नगरी कतिबेला त पुरुषलाई पनि बलमा उछिनेर प्रतिकूलताका पहाड छिचोल्दै उनीहरू अघि बढेका थिए।

जब म कदरयोग्य ती महिला लडाकुहरूलाई स्मरण गर्छु, मेरो मानसपटलमा सन् १९३६ को वसन्तयाममा गठन भएको महिला कम्पनीको सम्झना मडारिन्छ। कोरियाली जनक्रान्तिकारी सेनाको प्रमुख डिभिजन गठन गर्ने ताका नै त्यो महिला कम्पनी गठन भएको थियो।

ननहुताउको बैठक पछि पेक्डु पर्वत जाने क्रममा सेनाको डिभिजनसँगै महिलाहरूको अलगै कम्पनी गठन हुनु एउटा ऐतिहासिक घटना थियो। त्यो घटनाले उतिबेला समग्र जापानविरोधी सशस्त्र सङ्घर्षको नयाँ उभार र गुरिल्ला शक्तिको तीव्र विस्तार भइरहेको प्रतिबिम्बित गर्छ।

महिला कम्पनीको गठनले 'युगौँदेखि दरबारका खोपीमा सामन्तवादको सिक्रीले कैद' गरिएका कोरियाली महिलाहरू क्रान्तिकारी लडाइँको अग्रपङ्क्तिमा उभिएको सन्देश दिएको थियो।

आजभोलि महिलाहरूको सामाजिक अवस्थाबारे कुरा गर्दा हामी प्रष्ट शब्दमा महिलाहरूलाई 'क्रान्तिको एउटा पाङ्गा' भन्छौं। जापानविरोधी क्रान्तिताका कति मानिस यो कुरा मान्न

तयार थिएनन्। उतिबेला महिला पनि पुरुषसँगै कुममा कुम जोडेर लामो समयसम्म लडाइँको मैदानमा उत्र्न सक्छन् भन्ने कुरा कमै मानिसले मात्र विश्वास गर्ने कुरा अतिरञ्जना होइन।

नढाँटी भन्नुपर्दा सुरु-सुरुमा क्रान्तिको मैदानमा महिलाको उपस्थिति मलाई पनि अस्वाभाविक लाग्थ्यो। मेरो पूर्वाग्रही सोचाइको सबभन्दा माथिल्लो तह कमजोर शरीर भएका महिलाहरू गुरिल्ला युद्धका सबै खालका कठिनाइ सामना गर्न सक्दैनन् भन्ने धारणाले छोपिएको थियो।

पक्कै पनि इतिहासमा केही महिलाले युद्धको मैदानमा वीरतापूर्वक लडेर संसारलाई चकित बनाएको हामीलाई थाहा छ। उनीहरूले कसरी शत्रुलाई ध्वस्त बनाए भन्ने विषयमा अनेकन किस्साहरू पनि सुन्न पाइन्छ। चर्चित प्योङयाङकी 'किसेङ' ('किसेङ' शब्दको अर्थ दरबारमा मनोरञ्जन दिन पालिएका महिलाहरू) के उल ह्याङले जापानी हमलाकारी सेनाका कमान्डर कोनिशीको टाउको गिँडेको इतिहास र जिनजुका महिला देशभक्त रोन कईका किस्साहरू निकै चर्चित छन्।

'इमजिनरोक' उपन्यास पढेका पाठकले हैनजु पहाडको किल्लामा भएको लडाइँ कति भयानक थियो, कल्पना गर्न सक्छन्। त्यो लडाइँमा कोरियाली महिलाहरूले खेलेको बहादुरीपूर्ण भूमिकाबारे पनि उपन्यासमा वर्णन गरिएको छ। क्योङजी प्रान्तको कोयाङ काउन्टीस्थित पहाडी किल्लामा जनरल क्वान न्युल किल्लालाई चारैतिर घेरिसकेका ३० हजार जापानी सामुराईविरुद्ध लडिरहेको बेला हैनचुका कोरियाली महिलाहरूले आफ्ना गुन्युमा मट्याङ्गा ओसारेर कोरियाली सिपाहीहरूलाई मद्दत गरेका थिए। महिलाहरूले ओसारका मट्याङ्गा सिपाहीहरूले गुलेलीमा राखेर हान्दा जापानी सामुराईहरूलाई आत्थुआत्थु पारेका थिए। देशभक्त महिलाहरूले मट्याङ्गा ओसार प्रयोग गरेका त्यतिबेलाका गुन्यु नै हिजोआज भान्छामा काम गर्ने वा श्रृङ्गारको लागि प्रयोग गरिने एप्रोनको प्रारम्भिक रूप थियो। पछि त्यस्तो एप्रोनलाई हैनुच किल्लाकै नामसँग जोडेर हैनुच एप्रोन नामाकरण गरियो।

सोल जुक हवा पनि आफ्ना वीरताको कारण चर्चित छिन् । कोर्यो वंशको पालामा उनले पुरुषको लुगा लगाएर किटानमा हमलाकारीहरूलाई सखाप बनाएकी थिइन् ।

यी त भए वीरांगनाहरूले एकलै गरेका विशिष्ट सैनिक योगदानका ऐतिहासिक प्रसङ्ग । तर, एउटा महिला टुकडीले शत्रुविरुद्ध आमनेसामने लडाईँ लडेका प्रसङ्ग सायदै होला ।

तथापि, हामीले लडेको गुरिल्ला युद्धमा महिलाहरूको भूमिका परिचारिका, लुगा सिउने सुचीकार वा भान्छे जस्ता सहयोगी भूमिकामा मात्र सीमित थिएन । महिलाहरू आफैँ लडाईँमा भाग लिएका थिए । सेनामा भर्ती भए पछि उनीहरूले युद्धका सबै नियमको कडाइपूर्वक पालना गरेका थिए । युद्धका कठिनाइको भेलमा महिला लडाकुलाई कहीं पनि अपवादमा छोडिदैनथ्यो । लडाईँको मैदानमा उनीहरूले पनि त्यही काम गर्नुपर्थ्यो जो एक जना पुरुष लडाकुले गर्थ्यो । सरसामानको गहुँदुगो भारी बोकेर अर्को गन्तव्य नपुगुञ्जेल हप्ताौँ हप्ता हिँड्नु, शत्रुसँग लड्नु, हिउँ जमेको भुइँमा विश्राम गर्न, शत्रुले गरेको भीषण गोलाबारुद र सड्गीनको हमलाको सामना गर्नमा पुरुष लडाकुसँगै महिला लडाकु पनि सामेल थिए । कतिबेला राजनीतिक गतिविधि गर्न वा खाना खोज्न शत्रुको क्षेत्रमा महिलाहरू परिचालन गरिन्थ्यो । कहिले कठ्याङ्ग्रिंदो चिसोमा उनीहरूले पनि खाल्डो खन्नुपर्थ्यो । उनीहरूलाई लडाईँ कति लामो समय चल्यो भन्ने कुराको कुनै हेक्का थिएन । लडाईँ कति लामो समय चल्यो, केही वर्ष वा दसक ? कुनै पत्तो थिएन । कठ्याङ्ग्रिंदो जाडो याममा उनीहरू जसोतसो मुखमा माड लगाउँथे र सुत्थे ।

के महिलाले यी सबै कठिनाइ सामना गर्न सक्छन् ? सधैंभरि टाउकोमाथि मृत्यु मडारिरहेको बेला के महिलाहरूलाई युद्धमोर्चामा परिचालन गर्नु उचित हो ? यी प्रश्नहरूका उत्तर खोज्न कतिबेला म असमर्थ हुन्छु ।

हामी जिलिनमा काम गर्दाको समयदेखि नै क्रान्तिमा सामेल भएका धेरै महिला कमरेडहरूले महिलालाई पनि सेनामा भर्ती गर्न आग्रह गर्दै म बसेको ठाउँमा आइपुगथे । उदाहरणको लागि हान योड एले आफूलाई गुरिल्ला लडाकुमा भर्ती गरी लड्न अनुमति दिन अनुरोध विनय गरेकी थिइन् । तर, हामी पूर्वी मञ्चुरियातिर हिँड्दा मैले उनलाई उत्तरी मञ्चुरियामा नै छोडेर आएँ । जिलिनको बालसङ्गठनका केही छात्रा सदस्यहरूले मलाई दुनहवासम्म पछ्याएर गुरिल्ला सेनामा भर्ती हुने आफ्नो चाहना व्यक्त गरेका थिए । मध्य मञ्चुरियाका केही महिला कमरेडहरूले पनि गुरिल्ला सेनामा भर्ती गर्न आग्रह गर्दै मलाई पत्र लेखेका थिए । उनीहरूको देशभक्तिपूर्ण भावनामा मलाई कुनै शङ्का थिएन । तर, मैले उनीहरूका ती सबै आग्रह अस्वीकार

गरेँ ।

ती दिनमा म सोचथेँ-सशस्त्र सङ्घर्षका गतिविधिमा महिलाहरूलाई सहभागी बनाउन सकिन्न । यी काम त पुरुषहरूको हो । महिलाहरूको लागि अर्कै काम हुन्छ । उनीहरूलाई घरको खोपीबाट बाहिर ल्याएर क्रान्तिमा सामेल गर्नु ठीक हो । तर, उनीहरूलाई हतियार बोकाएर लडाईँको मैदानमा पठाउन म कसरी सक्छु र ?

धेरै ठाउँमा गुरिल्ला एकाइहरू गठन हुँदै सबै तयारीले पूर्णता पाए पछि सशस्त्र सङ्घर्षमा सहभागी बन्ने विषयमा महिलाहरू अझ बढी खुलेरै कुरा गर्न थाले । भूमिगत सङ्गठनमा काम गरिरहेका धेरै महिला कमरेडहरू बिना अनुमति नै गुरिल्ला सेनामा भर्ती भए । अरू कमरेडहरूले दिएका सबै सल्लाह पनि उनीहरूले मान्न अस्वीकार गरे ।

यस्तो परिस्थितिमा महिलालाई सशस्त्र सेवामा सामेल गर्ने विषयलाई सघन बहसको विषय बनाउनु मेरो जिम्मेवारी बन्यो ।

केही विवाहित पुरुषले महिलालाई भर्ती गर्ने यो प्रस्ताव ठाडै अस्वीकार गरे । उनीहरूले भने, 'हाम्रो पुख्यौली परम्पराअनुसार महिलाको काम घरभित्र हो भने पुरुषको काम घरबाहिर हो । रि क्वान रिन कुनै बेला स्वाधीनता सेनाका सिपाही थिइन् । पिस्टोल बोकेर उनी शत्रुविरुद्ध लडेकी थिइन् । तर, त्यस्ता महिला हजारौँमा एक जना हुन्छन् । एक जना साधारण महिला कसरी आकाश छुने कठिन पहाड चढ्न सकिन्छ ? उनीहरूले गुरिल्ला युद्धका कठिनाइ कसरी सहन सक्छन् ? त्यस्ता कठिनाइ त पुरुष लडाकुलाई समेत सामना गर्न कठिन हुन्छ । त्यसकारण महिलालाई लडाईँको मैदानमा पठाउनु मूर्खता हुन सक्छ ।' केही कमरेडहरूले त यो विषयमा बहस र छलफल नै आवश्यक नभएको बताए ।

तर, चा क्वाड सु र अरू केही कमरेडहरूले ती तर्कलाई माथ खुवाए । चाले भने, 'इतिहासमा लामो समयसम्म मातृसत्तात्मक समाज भएको कुरा त तपाईँहरू स्वीकार्नु हुन्छ ? त्यो प्रणालीअनुसार त पुरुष महिलाको संरक्षकत्वमा बाँच्छथ्यो, होइन र ?'

'आफ्नो बच्चा आगोमा परे उसलाई आगोमै गएर पनि बचाउनेमा उसकी आमा हुन्छिन् । यदि यो कुरा सत्य हो भने जब देश दुखिरहेको बेला आमा (महिला)हरू के मुकदर्शक भएर बस्न मिल्छ ? हामी नबिसौँ-हाम्रा दिदीबहिनी आफैँ सेनामा भर्ती हुन खोज्दैछन् र अहिलेको समयले उनीहरूलाई सेनामा बसेर शत्रुविरुद्ध लड्न आह्वान गरिरहेको छ ।'

यो विषयमा छलफल बारम्बार चलिरह्यो । तर, कुनै निष्कर्षमा भने पुगिहाल्न सकिएन । हामीले प्रारम्भमा

युवकहरूको गुरिल्ला सेना बनाउने निधो गर्‍यो। महिलाको सहभागिताबारे थप छलफल गर्नुअघि अगाडिका विकासक्रम हेर्दै जाने टुङ्गो लगाइयो।

जियानदाओमा शत्रुका हतियार कब्जा जमाउन महिलाहरूले गरेको बहादुरीका खबर हामीकहाँ आउना साथ सेनामा महिलाको सहभागिताको विषयमा चलेको विवाद टुङ्गियो। हेलोड काउन्टीमा दुई जना बेजोड सहासिक महिलाहरूले लुगा धुन प्रयोग गरिने काठको मुड्ग्रोले एक जना जापानी प्रहरीको राइफल खोसेकी थिइन्। सैनिक गतिविधिमा महिलालाई सामेल गराइनु हुन्न भन्ने मान्यता बोकेकाहरूका मुखमा यी समाचारले बजो लगाइदिएको थियो। शत्रुको हतियार खोस्न सिङ्गो जियानदाओ उर्लिएको थियो।

१८ वर्षकी किम सु बोकलाई शत्रुसँग लड्न हतियारको महत्त्व थाहा थियो। आफु आबद्ध रहेको सङ्गठनबाट उनले हतियारको महत्त्वबारे थाहा पाएकी थिइन्। उनले शत्रुबाट हतियार कसरी हात पार्ने भनी दिमाग खियाइन्। एक दिन उनी आफ्नी सङ्गीसँग टाउकोमाथि धनुपने लुगा भरिएको टोकरी राखेर खोलातिर गइन्। खोलामाथि रुखको मुढा लडाएर बाँधिएको काठेपुल थियो। केही दिनअघि दर्कर परेको पानीले पुल बगाएको थियो। त्यहाँ पुल उभ्याउन गाडिएको टेकोमात्र बाँकी थिए। दुवै केटीहरू लुगा धोएको अभिनय गर्दै शत्रुको हतियार खोस्न कुन समयमा मौका जुला भनी कुरेर बसे। साँझपख एक जना जापानी प्रहरी देखापऱ्यो। उसले केटीहरूलाई आफुलाई पिठ्युँमा बोकेर खोला तारिदिन आदेश दियो। किम सु बोक जापानी प्रहरीलाई पिठ्युँमा बोकेर खोला तर्न थालिन्। उनकी साथी पनि सहायता गरेको जस्तो गरी पछि पछि लागिन्। खोलाको बीचतिर पुगे पछि जापानी प्रहरीले आफ्नो खुट्टा भिज्न लागेको भनी किमलाई गाली गर्‍यो। त्यही बेला उनले प्रहरीलाई पानीमा हुत्याइदिइन्। अनि दुवै केटीहरू मिलेर लुगा धुने मुड्ग्रोले जापानी प्रहरीको मुखसुख कुच्चिने गरी हानेछन्। दुवै केटीहरूले जापानीहरूबाट मारिएका आफ्ना आमाबुवाको हत्याको बदला लिएका थिए। त्यसपछि उनीहरू दुवै जना सन् १९३३ को गर्मीयाममा जापानविरोधी गुरिल्ला सेनामा भर्ती भए। त्यही घटनाको कारण किम सु बोकको नाम नै पछि 'मुड्ग्रो केटी' रहन गयो।

पाक सु ह्वानले पनि लुगा धुने काठे मुड्ग्रोले शत्रुलाई हानेर हतियार कब्जा गरेकी थिइन्। पछि उनी हाम्रो सेनाको मूल एकाइको लुगा सिउने टोलीकी नेतृ बनिन्। अर्को एउटा घटनामा महिलाहरूको एक समूहले प्रहरीहरूलाई जाँड खुवाएर उनीहरूका सबै हतियार खोसेका थिए।

हाम्रा महिला कमरेडहरूले कब्जा गरेका हतियारभन्दा

ठूलो उनीहरूको नयाँ मानसिक क्षमता र बलियो इच्छाशक्तिको अब्बल प्रमाण के हुन सक्छ ? कोरियाको उत्तरी सिमाना र मञ्चुरियाका धेरै भागमा महिलाहरू आफूले शत्रुबाट कब्जा गरेका हतियारसहित सेनामा भर्ती हुन आएका थिए।

यी महिलाहरूको क्रान्तिकारी अग्रसरता र उनीहरूमा आएको परिवर्तनले के कुरा दर्शाउँछ ? सयौं वर्षदेखि भान्छा र करेसामा कैद, सामन्तका खोपीमा जीवन बिताउनुपर्दा भाग्यलाई सराप्दै गर्ने महिलाहरूलाई आज के कुराले साहसिक सशस्त्र प्रतिरोधमा उत्रने बनायो ? कोरियाली महिलाहरूले युगौंदेखि भोग्दै आएको त्रासद नियतिकै कारण उनीहरू यो बाटो रोज्न बाध्य भए। उनीहरूसँग सशस्त्र प्रतिरोध गर्नुको अर्को कुनै विकल्प नै थिएन।

महिलाहरूको आफ्नो भन्ने कुरा केही थिएन, आफूलाई बाँधिएको दासताको सिक्री र दुःखका पहाडबाहेक। कोरियाली सामन्ती समाजले गरेको यो सबभन्दा खराब अपराध थियो। त्यसले सबै महिलालाई पुरुषवादी सर्वोच्चताको दास बनायो। पुरुषवादी सर्वोच्चता भनेको अमानवीय मानसिकता हो। त्यो समाजले महिलाहरूलाई घरको नोकर्नीभन्दा माथि मान्दैनथ्यो। त्यो समाजको सोचाइमा महिलाका काम भनेको बच्चा जन्माउने, खाना पकाउने र खुवाउने, हात फत्रक्क नगल्दासम्म खेतीपातीको काम गर्ने र कपडा बुन्ने थियो। कम उमेरमा विधवा बनेका महिलाहरू पनि जीवनभर एकलै बस्तुपर्ने बाध्यता थियो। ऋण तिर्न महिलाहरूलाई बेच्ने गरिन्थ्यो।

कोरियामा कब्जा जमाएको जापानी साम्राज्यवादीहरूले महिलाको अवस्थालाई अझ भयावह बनाएको थियो। महिलाहरूलाई जापानीहरूले वस्तु वा सामान बनाइदिएका थिए। अनि कोरियाली महिलाहरूलाई 'खराब देशका महिलाहरू' भनी अपमान गर्थे।

जापानविरोधी क्रान्ति आँधीबेहरी बनेर आयो। सबै खालका दुर्भाग्य र विवेकहीनतालाई सखाप बनाउने आँधी बनेर त्यो क्रान्ति उठ्यो। त्यो ऐतिहासिक घटनाले कोरियाली महिलाहरूलाई क्रान्तिको बाटोमा डोऱ्यायो। कोरियाली महिलाहरूले आफ्नो नयाँ इतिहास कोरियाली माटोमा मसीले होइन्, रगतले लेख्न थाले।

महिला सिपाहीहरूको सङ्ख्या बढेसँगै हामीले उनीहरूको राम्रो हेरविचार गर्नुपर्ने अनुभव गर्‍यो। हतियार बोके पनि महिला महिला नै थिए। गुरिल्ला युद्धको कठिन परिस्थितिमा पनि उनीहरू महिला जस्तो गरी बाँच्नु भन्ने कुरामा हामीले ध्यान दियौं।

गुरिल्ला सेनामा महिला सिपाहीहरूको सहभागिता पछि हामीले उनीहरूलाई आफ्नै दिदीबहिनी जस्तो गरी सधैं

विशेष हेरविचार गर्नुपर्ने। उनीहरूको हातमा हामीले सबभन्दा राम्रो राइफल ठाम्यौं। हामीले सबभन्दा आरामदायी बस्ने ठाउँमा उनीहरूलाई नै बस्ने बन्दोबस्त मिलायौं। लडाइँमा शत्रुबाट हात पारिएका सबभन्दा राम्रा सामान पनि महिलाहरूलाई नै दिने गर्थ्यौं।

त्यही समयमा मैले महिला सिपाहीहरूको अवस्थामा स्तरोन्नति गर्नुपर्ने अनुभव गरें। दैनिक कार्यतालिका एवम् सैनिक गतिविधिको कारण महिलाहरूको अलग सङ्गठन बनाउन महिला सिपाहीहरूको अलग एकाइ बनाउनुपर्ने निष्कर्षमा पुगियो। महिलाहरूको अलग कम्पनी भए उनीहरूमा क्रान्तिकारी गौरव र उत्साह थपिनेछ, आफ्नो क्षमता प्रदर्शन गर्न सक्नेछन्, शत्रुको शक्तिको अधिकतम प्रतिरोध गर्नेछन् र जीवनका असहजताहरू चिर्दै जानेछन् भन्ने मलाई विश्वास भयो। शत्रुले आफ्ना आमाबुवा र दाजुभाइको हत्या गरेको हुनाले कम्तीमा केही जना शत्रुलाई हत्या गरेर बदला लिन उनीहरूभित्र हतियार उठाउने व्यग्रताको आगो दन्किएको थियो। लुगा सिउने एकाइमा, अस्पताल र भान्छे टोलीमा महिलाहरूले एकमतबाट हतियार बोकेर लड्ने आफ्नो व्यग्र चाहनाबारे बोलेको मैले सुनेको थिएँ।

फुसोडमा हामीले नयाँ डिभिजन बनाउँदै गर्दा मैले मुख्यालयको प्रत्यक्ष मातहतमा एउटा अलग महिलाहरूको कम्पनी बनाउने निर्णय गरें।

नयाँ डिभिजनको मेरुदण्ड बनेको एक सयभन्दा बढी 'मिनसैनदान' आरोपितमा जाड चोल गु, किम ह्वाक सिलसँगै अरू महिला कमरेडहरू पनि थिए। 'मिनसैनदान' मा आरोपितका सबै फाइल जलाइसकेको र सबै आरोपित दोषमुक्त भएको थाहा पाए पछि विभिन्न ठाउँमा लुकेर बसेका ती आरोपितहरू हामी बसेको ठाउँमा आइपुगे। उनीहरूमध्ये धेरै जना महिलाहरू थिए। जस्तै रि के सुन, किम सन, जोड मन गुम आदि। पाक रोक गुमजस्तै धेरै जना त एकलै हामी भएको ठाउँमा आइपुगेका थिए। पाक आफ्ना ओछ्यानसमेत बोकेर आएकी थिइन्। धेरै महिलाहरू समूह समूह बनाएर पनि हामीसँग समाहित बन्न आएकी थिए। दाजियानचाड र उदाओयाडचाजस्ता ठाउँमा स्वतन्त्र रूपमा काम गरिरहेका स-साना लडाकु एकाइहरू पनि नयाँ डिभिजनमा समाहित बन्न आएकी थिए।

मिजुनभेनको गोप्य शिविरमा हामी जाँदा लुगा सिउने एकाइका सदस्यहरू किम चोल हो र हो सोड सुकले आफुलाई लडाकु एकाइमा सरुवा गर्न माग गरेका थिए। जति जति मैले उनीहरूलाई सम्झाई बुझाई गर्न खोजें, उति नै उनीहरू आफ्नो कुरामा अडिग बने। लुगा सिउने सिङ्गे टोलीले लडाइँको मैदानमा हामीसँग जान कर गरे। उनीहरू सबै लडाइँको

मैदानमा गए सिपाहीहरूको निम्ति लुगा कसले सिउँछ भनी मैले उनीहरूलाई सोधें। जवाफमा उनीहरूले आफ्ना ठाउँमा काम गर्न आउने महिलाहरूको कुनै कमी नभएको बताए। मैले पछि थाहा पाएँ, मिनहुनभेनमा यति धेरै महिला कमरेडहरू थिए कि उनीहरूलाई लुगा सिउने, स्वास्थ्य सेवा र भान्छा टोलीमा जिम्मा दिएर पनि कोही जिम्मेवारीविहीन नै रहन्थे। बाँकी रहेका ती महिलालाई या त लडाइँको मैदानको जिम्मेवारी दिनपर्थ्यो अथवा अरू कुनै प्रभावकारी निर्णय गर्नुपर्थ्यो।

मैले प्रयोगको रूपमा महिलाहरूको अलग कम्पनी बनाउने निधो गरें। तर, एउटा कम्पनी बनाउन मिनहुनभेनमा रहेका बाँकी महिलाले मात्र पनि पुग्ने अवस्था थिएन। मैले चोड ह्योनलाई महिलाहरूले लडाइँको अग्रमोर्चामा बसेर सामेल हुने कुरालाई जोड दिइरहे एउटा महिला प्लाटुन गठन गर्न सकिने बताएँ।

एक दिन मैले पाक रोक गमलाई भनै, 'महिलाहरू मात्र रहेको एउटा लडाकु कम्पनी गठन गर्दा कसो होला ?'

मेरो प्रस्ताव उनले सहर्ष स्वीकारिन्। तर, किम सान हो र रि तोड हकले आशङ्कापूर्वक टाउको उठाए।

'के महिलाले मात्र लड्न सक्लान्?', किम सान होले प्रतिक्रिया जनाए, 'हिस्रक जापानीहरूको हुलसँगै महिलाहरूले मात्र सफलतापूर्वक लड्न असम्भव देखिन्छ। तर, यदि पुरुषको नेतृत्वमा महिलाहरूलाई प्लाटुन वा कम्पनीमा समावेश गरे परिणाम फरक आउन सक्छ ...'

'यदि पुरुषले नै नेतृत्व गरे त्यसलाई कसरी महिला कम्पनी वा महिला प्लाटुन भन्न मिल्छ र? यदि महिला एकाइ बनाउने हो भने महिलाले नै नेतृत्व गर्नुपर्छ', मैले आफ्नो असहमति पोख्दै भनै।

'के त्यो सम्भव होला र?'

'के तपाईं कुनै सैनिक तालिम प्रतिष्ठान वा सैनिक विश्वविद्यालयमा गएर सैनिक अधिकारी बन्नुभएको हो र?'

मैले यति भने पछि किम सान होको बोली बन्द भयो। यद्यपि उनको मनको सन्देह भने कति पनि मेटिएको थिएन। रि तोड हकले टाउको हल्लाउँदै आश्चर्य प्रकट गरे, 'महिला कम्पनी ! महिला कम्पनी !...'

किम जु ह्योन पनि महिला कम्पनीबारे हाम्रो छलफल सुनेर चकित परे। उनले पनि महिला कम्पनीले लडाइँलाई बिगाने पो हो कि भनी चिन्ता पोखे। लडाइँको अवस्था बिग्रे कोरियाली जनक्रान्तिकारी सेनाको छविमा कस्तो असर पार्ला भनी उनले चिन्ता पोखे।

सन् १९३६ को अप्रिलताका हामी मानजियाडमा महिला कम्पनी गठनको तयारीमा जुट्यौं। हाम्रो सम्पर्कमा आएका

महिला र पुरुष मिलाएर त्यो कम्पनी गठन गर्ने तयारी थाल्यौं । पुरुष र महिला दुवै समावेश भए पनि पुरुषहरू भने चार-पाँच जना मात्र थिए । बाँकी सबै महिलाहरू नै थिए । किम चोल हो, हो सोड सुक, चोइ जाड सुक र ह्वाड सुन हुई आदि महिलाहरू त्यसमा सामेल थिए ।

मैले किम चोल होलाई बिरामी परेका कमरेड चोइ ह्योनलाई छोडेर किन आएको भनी सोधें । उनले चोइ ह्योनले मलाई भेट्न उनीहरूलाई पठाएको बताइन् । चोइ ह्योनलाई त्यत्तिबेलासम्म सञ्चो भइसकेको थियो । उनलाई महिला कमरेडहरूले लडाकु एकाइमा पठाउन निकै जोड गरे पछि केही स्वस्थ महिलाहरू छनौट गरी सानो महिला एकाइ गठन गरेका थिए । त्यो टोलीलाई उनले मलाई गएर भेट्न र मलाई भेटेपछि उनीहरूलाई पठाउनुको कारण थाहा हुने बताएका रहेछन् । पक्कै पनि उनी महिलाहरूको धेरै जोडबलबाट कुनै खराब परिणाम आए आफ्नो थाप्लोमा आइनपरोस् र ती महिला कमरेडहरूलाई मेरो जिम्मा लगाएर आफू पन्छिन चाहेको कुरा प्रष्ट थियो ।

किम चोल होको सानो एकाइको नेता एक जना सानो केटो थियो । उसलाई बोलाउने नाम जो थियो । भर्खर कोरलिएको चल्ला जस्तो केटोले टोलीको नेतृत्व गरिरहेको देखेर म तीनछक्क पर्छे । मैले सोधें, 'किन त्यस्तो ?' हो सोड सुकले गुनासोपूर्वक भनिन्, 'कमरेड चोइ ह्योन फेरिया लगाएका सिपाहीलाई सिपाही नै मान्नु हुन्न । उहाँ हामीले भान्छामात्र सम्हालोस् भन्ने चाहनु हुन्छ । उहाँ हामीले नेतृत्व गर्न सक्नेमा विश्वास गर्नु हुन्न ।'

त्यो टोलीको सहायक नेता पनि भर्खर सेनामा भर्ती भएका थिए प्योड ज्योल थियो । तर, टोलीको खास नेताको काम भने चोइ जाड सुकले गरेकी थिइन् । उनी अग्लो र बलियो जीउडाल भएकी युवती थिइन् । आफ्नो राइफल र भोलासँगै उनले एउटा कराही पनि बोकेकी थिइन् । त्यसमा एक बोरा अन्न, भान्छाका सामान, बञ्चरो पनि थिए । उनले आफ्नो पिठ्युँमा ती सामान बोकेकी थिइन् । उनले बोकेको त्यो भारी एक जना मान्छेको उचाइभन्दा अग्लो थियो । हो सोड सुडले बोक्ने भारी पनि चोइको भारीभन्दा कम थिएन । वास्तवमा भन्नुपर्दा मेरो गुरिल्ला जीवनमा कोही पनि पुरुष वा महिलाले त्यत्ति ठूलो भारी बोकेको कहिल्यै देखेको थिइन् । मैले भारी बिसाउन चोइ जाड सुकलाई मद्दत गरें । मलाई उसको भारी बिसाउन हम्महम्मै परेको थियो ।

'अहो ! कस्तो बलियो मान्छे !', म चकित परेर भनें ।

'उनी खाना खाँदा एक सय ओटा ग्वाचा खान्छिन्', थिए प्योड ज्योलले हाँसे भन्यो । 'आफ्नो पहरा बस्ने पालो

सकेपछि उनी सिधै साठी ओटा ग्वाचा मुखमा हाल्छिन् अनि दोस्रो खेपमा चालिस ओटा । अनि मज्जाले पचाउँछिन् पनि । उनको पेटमा कुनै गडबडी पनि हुँदैन । उनी साँच्चै महिला पहलमान नै हुन् ।'

सहायक कमान्डर थाएको कुरा सुनेर हामी सबै पेट मिचिमिची हाँस्यौं ।

चोइ जाड सुक केटोलाई घुदैं उसका कुरा भूटो भएको प्रष्टिकरण दिँदै थिइन् ।

'अहँ यो कुरा भूटो हुन सक्दैन । तपाइँले एकै चोटि एक सय ओटा ग्वाचा नखाए यति ठूलो भारी कसरी बोक्न सक्नुभयो ?', मैले पनि केटोको कुरामा सहमति जनाएपछि फेरि हाँसो गुञ्जायमान भयो ।

त्यो दिन मैले चलाखीपूर्वक महिला र पुरुषबीच बलको प्रतियोगिता आयोजना गरें ।

मैले भालुजत्तिकै बलियो मानिएको एक जना पुरुष सिपाहीलाई बोलाएँ र उनलाई हो सोड सुकले बोकेको भारी उठाउन अह्राएँ । कोदाली चलाउँदा चलाउँदै पुरुष सिपाहीको कलिलो हाड कडा भइसकेको बताइएको थियो । वाडछिड क्षेत्रका उनी नाम चलेका पहिलो श्रेणीका पहलमान थिए । उसको नाम नै खँचुवा थियो । उनले एक छाकमा चिसो पानीमा डुबाउँदै ३५ ओटा भातका डल्ला खाएका थिए ।

भारी बोकेर उनी सजिलै उभिए । अनि मैले उनका दुई कुममा दुईतिर एक एक ओटा भारी थपिदिँ । त्यत्ति भारी एक पल्ट पनि नबिसाएर उनी कति टाढा जान सक्छन् भनी सोधें । एक पल्ट पनि नरोकी चार किलोमिटर टाढासम्म जान सक्ने उनले बताए ।

अनि मैले उनलाई चोइ जाड सुकले बोकेर ल्याएको भारी उठाउन लगाएँ । त्यो भारी बोकेर उनी मुस्किलले मात्र उठ्न सके । अघि जस्तै मैले उनको कुममा दुई ओटा भारी थपिदिँ अनि एक पल्ट पनि नबिसाई कति टाढा जान सक्छौं भनी सोधें । उनले लगभग दुई किलोमिटर जति मात्र टाढा जान सक्ने बताए ।

त्यसपछि चोइ जाड सुकलाई त्यो भारी कति टाढाबाट बोकेर ल्याएको भनी सोध्दा उनले लाजले मुन्टो निहुराइन् । किम चोल होलले दापुचाइहेको लडाईँ सकेर बिना आराम चोइले त्यो भारी हामी बसेको ठाउँमा ल्याइपुन्याएकी बताइन् । यो कुरा सुनेर सबै जनाले आश्चर्यचकित भएर जीब्रो टोके । दापुचाइहे हामी बसेको ठाउँबाट झण्डै २५ माइल पर थियो । चोइ जाड सुक त्यो दिनको बल प्रतियोगिताको विजेता ठहरिन् ।

(क्रमशः)

नेपाली अनुवाद : नीरज

नमुना आइसोलेशन रखप आइसोलेशन

सूर्यभक्त त्वाती

विश्व महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड १९ कोरोना भाइरसले विश्व आक्रान्त भइरहेको छ । यसबाट नेपाल पनि प्रभावित भयो । गत वर्षभैँ यस वर्ष पनि २०७८ साल वैशाख १६ गतेदेखि काठमाडौँ उपत्यकालगायत देशका विभिन्न जिल्लाहरूमा निषेधाज्ञा लागु गरियो ।

सामाजिक क्षेत्रमा काम गर्ने भएको हुँदा निषेधाज्ञा अगाडि दैनिकरूपमा भक्तपुर सदरमुकामलगायत नगरका विभिन्न वडाहरूमा यस क्षेत्रमा काम गर्ने साथीहरूसँग भेटघाट भइरहन्थ्यो ।

२०७८ वैशाख १६ गतेको निषेधाज्ञा सुरु भएदेखि मौसम पनि परिवर्तन भयो, ठूलो हावाहुरी असिना पानीले किसानहरूले लगाइरहेका तरकारी बाली, फलफूल, बाली भित्रयाउन लागेको गहुँबालीलाई नराम्रोसँग क्षति पुऱ्यायो । त्यही असिना पानीले सडकको पानीजाम खोल्ल जाँदा चिसोको कारण स्वास्थ्यमा केही समस्या भएको अनुभव भयो ।

जीउ भारी भएकोजस्तो, ज्वरो आउला जस्तो, असक्त अनुभव भयो । रुघालागे जस्तो भयो । भोलिपल्ट पनि समस्या यथावत भएकोले भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित जनस्वास्थ्य शाखाका डाक्टरहरूसँग सम्पर्क गर्न खोजेँ । समस्या र सोधपछुको लागि सामाजिक सञ्जालमा दिइएको मोबाइलमा ३ जनाको नम्बरमा प्रत्येकको नम्बरमा ५-६ पटक गरियो । फोन उठेन । फोन नउठेपछि वैशाख ३० गते जनस्वास्थ्यका चन्दन कोजुसँग सम्पर्क गरें । समस्या अवगत गराएपछि इमरजेन्सी खोलेको छ । आउनुस् भनेपछि म र छोरा दुवैजना गएँ । समस्या अवगत गराउँदा कोरोनाको सङ्केत हुनसक्छ, पीसीआर परीक्षण गर्न भन्नुभयो । जनस्वास्थ्य पुगेकाले डा.रत्नसुन्दरसँग पनि सम्पर्क गरें । वहाँले पनि पीसीआर गर्न भन्नुभयो । त्यहीं सरोज राज गोसाईसँग भेट भयो र पीसीआर परीक्षण भक्तपुर अस्पतालमा हुनसक्छ भनेपछि सम्पर्क गर्न गइयो । वैशाख ३१ गते भक्तपुर अस्पतालमा मेरो र छोराको स्वाब परीक्षण गरियो ।

भक्तपुर अस्पतालमा पीसीआर परीक्षणपछि छोरा र म परिवारसँग अलग बसियो । जेठ २ गते रिपोर्ट प्राप्त भयो,

दुवैको पोजेटिभ देखाएपछि भक्तपुर अस्पतालका डाक्टरको सल्लाहअनुसार औषधी लिई घर फर्कियोँ । पीसीआरको रिपोर्ट पोजेटिभ भएको जानकारी पार्टी कार्यालयमा नहुँछेभक्त फोजु, महेन्द्र बखुन्छेलाई गराएँ । जेठ २ गते देवाली पूजा थियो भोजखान पनि गएँ ।

४ गते न्हुछे सर र भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित आइसोलेशन शाखामा जिम्मेवारीपूर्वक काम गरिरहनु भएका गौतम लासिवासँग सम्पर्क गरी समस्या अवगत गराएँ । वहाँले दुवैजना आइसोलेशनमा बस्न लिन पठाउँछु भन्नुभयो । घर सल्लाह गरी भक्तपुर नगरपालिकाको एम्बुलेन्समार्फत ख्वप अस्पतालको आइसोलेशन भवनमा पुग्दा गेटमा स्वास्थ्य कर्मी र सिसाको बारभित्र गौतमदाइ स्वागत गर्न बसिरहनु भएको थियो ।

स्वास्थ्यकर्मीले हातमा अक्सिजन नाप गर्नुभयो र दोस्रो तलाको कोठाको बेड नं. ३५ मा लगियोँ । कोठा ठूलो थियो ५ जनाको बेड थियो । प्रत्येक बेड २ मिटरभन्दा टाढा थियो । स्वास्थ्यकर्मीबाट स्वास्थ्यसम्बन्धी जानकारी लियोँ । कुनै समस्या पर्नासाथ नर्सिङ शाखा ८०२, डाक्टर शाखा ८०४ मा र प्रशासन शाखा ८०१ मा सम्पर्क गर्न भन्नुभयो ।

आइसोलेशनको पहिलो तलामा एचडीयु राखेको छ । त्यहाँ अलि गाह्रो समस्या पर्ने बिरामीहरूलाई राख्ने रहेछ । दोस्रो र तेस्रो तलामा सामान्य बिरामीहरू राख्ने गरेको रहेछ । प्रत्येक बिरामीलाई तातोपानीको व्यवस्था गर्न इलेक्ट्रिक जगको छुट्टाछुट्टै व्यवस्था छ । खानेपानीको लागि जारको पानी व्यवस्था गरिएको छ । ज्वरो नाप गर्न थर्मामिटरको छुट्टाछुट्टै व्यवस्था, अक्सिजन लेबल नाप गर्ने व्यवस्था, प्रेसर नाप जाँचगर्ने व्यवस्था । प्रत्येक दिन कम्तिमा बिहान र बेलुका नाप जाँचगरेर नर्सिङ शाखामा रिपोर्ट दिनुपर्ने व्यवस्था छ । आफूलाई कुनै समस्या भए ८०२ मा फोन गर्नासाथ समस्या समाधान हुने राम्रो व्यवस्था छ ।

सुरूमा मलाई आइसोलेशन भनेको घरमैजस्तो होला भनेर सोचेको थिएँ । त्यहाँपुग्दा अस्पतालभन्दा राम्रो सुविधा भएको पाएँ । बिरामीहरूको मनोरञ्जनको लागि करिडोर (प्यासेज) मा ठूलो टी.भी. राखेको र वाइफाइको व्यवस्था थियो । जेष्ठ उमेरका एक दुई जना बिरामीवाहेक प्रायःसँग हातहातमा मोबाइल, कोही कोही बिरामीसँग २ ओटा मोबाइल पनि देखियो । प्रायः सबै बिरामीहरू मोबाइलमा फेसबुकबाट मनोरञ्जन लिइरहेको देखिन्थ्यो ।

बत्तिको समस्या थिएन । बिजुली नआएमा जेनेरेटरको व्यवस्था थियो । प्रत्येक कोठामा स्पिकरको व्यवस्था गरिएको छ । स्पिकरबाट आवश्यक जानकारी दिनुका साथै बिरामीको मनमा चिन्ता र नराम्रो सोच नआओस भनेर मनोरञ्जनको लागि बेलाबेलामा गीतहरू बजाउने गरिन्थ्यो ।

१० दिनको आइसोलेशनमा बस्दा हरेक दिन बिहान-बेलुका, दिउँसो आवश्यकताअनुसार नर्सहरू आउनु भई के केस्तो छ भनी बिरामीको जानकारी लिने गरेको र ३-३ दिन बिराएर

“Creation of predecessors — Our art and culture”

डाक्टरसहितको टोली आएर बिरामीको अवस्था बुझ्ने गरेको पाएँ। स्वास्थ्यकर्मीहरूले बिरामीहरूलाई तपाइँहरू ठीक ठाउँमा आउनु भएको छ। डराउनु पर्दैन, हामी छौं, डाक्टर छन्। तपाइँहरूको सेवामा छौं भनेर सात्वना दिएर बिरामीहरूलाई हौसला प्रदान गरेको देख्दा आधा रोग निको भएको जस्तो महसुस हुन्थ्यो र सेवा देख्दा गर्व लाग्यो।

बिरामीलाई भर्ना गर्न नमानेको, ठाउँको अभाव, अक्सिजन अभाव, कति बिरामी भुइँमै उपचार गरिरहेको र उपचार गर्न नपाएर बाटैमा मृत्यु भइरहेको विभिन्न सञ्चार माध्यमहरूमा आइरहेको बेलामा भक्तपुर नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको आइसोलेसनमा प्राप्त सेवा सुविधा, स्वास्थ्य कर्मीहरूले २४ सै घण्टा सेवा गरिरहेको देख्दा- भक्तपुर नगरपालिकाका बिरामीहरूको अवस्थाबारे जानकारी लिइरहेको देख्दा नेपालकै नमुना आइसोलेसन भक्तपुर नगरपालिकाको हो भन्नेमा फरक पर्दैन। भक्तपुर नगरपालिकाले जस्तोसुकै गाह्रो बिरामीलाई समेत कुरावा राख्नु नपर्ने गरी स्वास्थ्यकर्मीहरूकै निगरानीमा राखेको छ। बिरामीको आफन्त भित्र जानत के बाहिर वरिपरि समेत जान दिँदैन, सुरक्षा कडा रहेको छ। बिरामीलाई औषधी किन्नु परेमा परिवारलाई फोन गरिन्छ।

बिरामीहरूलाई नगरपालिकाबाटै बिहान ८ बजे नास्तामा प्रत्येक दिन एकओटा उसिनेको अण्डा, चना, पाउरोटी, चियाको व्यवस्था छ। विहानको खाना १० बजे दाल, भात, प्याकिङ्ग तरकारी, दिउँसो ३ बजे खाजाको व्यवस्था छ। खाजाको खानेकुरा दैनिक परिवर्तन हुन्छ- चिउरा, चाउमिन, म:म, भुजिया, साँझ सुपको व्यवस्था, बेलुका ८ बजे खानाको व्यवस्था, हप्ताको एक दिन मासुको व्यवस्था गरिएको छ।

भक्तपुर नगरपालिकाले भक्तपुर नगरकालाई मात्र नभई जिल्ला बाहिर खोटाङ, रामेछाप, ललितपुर, पर्वत जिल्लाका बिरामीहरूलाई समेत नि:शुल्क सेवा गरिरहेको छ। बिरामीहरूलाई ल्याउने र उपचारपछि घरसम्म पुऱ्याउने यातायातको व्यवस्था गरेको छ।

बिरामी निको भएर घर जानेहरूलाई सामाजिक दूरी कायम गरी डाक्टरबाट र आइसोलेसनको प्रशासनबाट औषधि सेवन र कोभिडबारे थप जानकारी दिएर पठाउने राम्रो व्यवस्था गरिएको छ।

मेरो १० दिनको बसाइमा प्रत्येक दिन ४ बजे उठ्ने, ६ बजेसम्म अध्ययन र केही कुरा लेख्ने काम सकेपछि परिवारका सदस्य बितेकाहरूलाई समवेदना दिने र अन्य बिरामीहरूसँग कुराकानी गर्ने, घरको याद र चिन्ता नगरोस् भनेर अन्य देशको समसामयिक विषय, पहिलेको जीवनका दुःख सुखका कुराकानी गरेर दिन बिताउने काम भयो। कति बिरामीहरू नबोल्ने चुपचाप बस्ने, सुतेको सुत्थै हुन्थ्यो। तिनीहरूसँग पनि बोलचाल गरी हौसला प्रदान गर्ने काम गरियो।

त्यस्तै कुराकानीको क्रममा रामेछापबाट हाल भक्तपुर

बस्ने देवी प्रधानसँग कुराकानी र परिचय भयो। कुराकानीकै क्रममा ८० वर्षको भन्नुभयो तर मलाई ६०-६५ वर्षको जस्तो लागेको बताएँ। वहाँले मेरी जेठी छोरी शोभा प्रधान भन्नुभयो। मैले वहाँलाई शोभा भाउजु तपाइँ सँगै राखेमा आमाछोरी होइन दिदी बहिनीजस्तै देखिनुहुन्छभन्दा रमाइलोसँग हाँस्नुभयो। दैनिक कुराकानी भइ रहन्थ्यो देवी प्रधानकी नातिनी पनि आइसोलेसनमा थिइन्। तिनले पहिले माथिको तलामा बस्दा कोही बोल्दैन, यहाँ रमाइलो भयो भन्नुभयो। मैले 'मजदुर' दैनिक, 'श्रमिक' साप्ताहिक, राजनैतिक कार्यकर्ता बन्ने भाइ बहिनीलाई चिठ्ठी किताब अध्ययन गर्न दिएँ।

प्रायः जसो बिरामीहरूसँग सामाजिक दूरी कायम गरी भेटघाट गर्ने काम भइरहन्थ्यो। मैले अध्ययनको लागि हरिबहादुर श्रेष्ठका कथाहरू, आमा उपन्यासलगायतका किताब लगेको थिएँ। अरूलाई पनि सुनाउने गर्थेँ। एक दिन श्रेष्ठजी शौचालयमा हात धुनेबेलामा हातमा सलाइन दिइराखेको सिरिन्जको सियो भिकेर आई रगत बगेर छटाछुल्ल भएछ। एकजना साथीले नर्सिङ शाखामा फोन गर्नुभयो, तत्काल नर्सहरू आई रगत रोकथाम गर्ने काम भयो। सबैतिर रगतै रगत भएकोले पंजालगाएर ब्रुसबाट प्यासेज, (करिडोर) ट्वाइलेटमा पानीले धोएर सफाइ गरिदिएँ। १० दिने बसाइमा ३ पटक ट्वाइलेटमा फिनेल लगाएर ब्रुसबाट सफाइ गर्ने काम गरेँ।

जेठ ५ गते राति १ बजे दोस्रो तलामा उपचार गरिरहनु भएका एक बिरामी पिसाब फेर्न गएको धेरै बेरसम्म फर्केर नआएपछि छोरीचाहिँले बुबा हराएको जानकारी दिइन्। बिरामीहरू सबै उठे, नर्सिङ शाखामा खबर गरियो, प्रशासनमा खबर गरियो। नर्सिङ शाखाका स्वास्थ्यकर्मीहरूले माथिलो तलामा एकलै भुइँमा सुतेको अवस्थामा भेटाएर ल्याउनुभयो। यो तदारूकता आइसोलेसन शाखाको राम्रो पक्ष देखियो।

देशकै नमुना अस्पतालकै रूपमा सञ्चालित नगरपालिकालाई सरकारले सहयोग नगर्नु निन्दनीय काम हो। सरकारले यस्तो पूर्वाग्रह राखी पक्षपातपूर्ण काम गर्न हुँदैनथ्यो। भक्तपुर नगरपालिकाका मेयर सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकाबाट सञ्चालित ख्वप अस्पताललाई अक्सिजन प्लान्ट जडान गर्न विभिन्न सङ्घ-संस्था, उद्योगी, ब्यापारी, स्कूल, कलेजलगायतका दाताहरूसँग सहयोगको लागि अनुरोध गर्नु भयो। भक्तपुरका जनताबाट करोडौँ सहयोग सङ्कलन भएको छ। यो खुसी र गर्वको कुरा हो। अब ख्वप अस्पतालमा चाँडै नै अक्सिजन प्लान्ट जडान भइसकेको छ। अब आईसीयु र भेन्टिलेटरको व्यवस्था पनि छिटै होस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

अन्तमा, भक्तपुर नगरपालिकाले भर्खर सञ्चालन गरेको आइसोलेसन अन्न व्यवस्थित बनाउन सरसफाइमा थप ध्यान जानुपर्छ जस्तो छ। महिला-पुरुषको कोठा छुट्टाछुट्टै भएको भए भनै राम्रो हुनेछ। सबै कोठाहरूको झ्यालमा पर्दाको व्यवस्था भएमा राम्रो हुनेछ। धन्यवाद !

किनकि ममी-बाबाहरू बाँच्नुपर्छ

उपेन्द्र लामिछाने

‘कोभिडबाट मैले बाबालाई जोगाउन नसकेपनि अरू बाबाहरू बाँच्नु भनेर सहयोग गर्न आएको हुँ,’ अक्सिजन प्लान्टको लागि सहयोग रकम दिन भक्तपुर नगरपालिकामा आइपुगेका भक्तपुर-९ तौलाछँका अनुष प्रजापतिले भने, ‘उपचारको अभावमा आफन्त गुमाउनुको पीडा निकै कष्टकर हुन्छ ।’

बरखी बारेको १३ औँ दिनमा आफ्नो फुपुसँग नगरपालिकामा आएका अनुष प्रजापति नगरप्रमुखलाई सहयोग रकम हस्तान्तरण गर्दै

अनुषको बुबाको हालै कोभिड सङ्क्रमणका कारण निधन भएको हो । भक्तपुरस्थित नगरपालिकाको आइसोलेसन केन्द्रमा सुरुमा उपचार गराएको र थप उपचारको लागि धुलिखेल अस्पताल लगेपनि बाबालाई जोगाउन नसकेको उनले बताए । बरखी बारेको १३ औँ दिनमा आफ्नो फुपुसँग नगरपालिकामा आएका उनले घरमा भएको ३० हजार १ सय रुपैयाँले अक्सिजन प्लान्ट बनाउने नगरपालिकाको अभियानमा थोरै भएपनि सहयोग पुग्ने अपेक्षा राखे ।

उनकै जस्तै पीडा बोकेर आएकी थिइन्, भक्तपुर दरबारक्षेत्रकी रिना श्रेष्ठ । कोभिडका कारण आमा गंगालक्ष्मी बैद्यलाई गुमाएकी उनले अरू आमाहरूको जीवन जोगियोस् भनेर १ लाख ११ हजार १ सय ११ सहयोग गरेको जनाइन् । ‘हामीले आफ्नो ममीलाई जोगाउन सकेनौँ,’ रिनाले भनिन्,

‘अरू ममीहरूले अकालमा ज्यान गुमाउनु नपरोस् भनेर सहयोग गर्न आयौँ ।’

अनुष र रिनाजस्तै थुप्रै नगरवासी यतिबेला भक्तपुर नगरपालिकामा सहयोग रकम दिन लाइनबद्ध छन् । भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खप अस्पताल कोभिड युनिटले बनाउन लागेको अक्सिजन प्लान्ट र आवश्यक स्वास्थ्य उपकरणहरू व्यवस्था गर्नका लागि नगरपालिकाले गरेको आह्वानलाई पूरा गर्न नगरवासी कटिबद्ध देखिएका हुन् ।

सहयोग रकम दिन नगरमा रहेका सहकारी, विद्यालय, विभिन्न सङ्घसंस्थासँगै इन्जिनियर, चिकित्सक, गुठीयार, किसान, मजदुर र अन्य पेशाकर्मी पनि लागिपरेका छन् । ‘चिकित्सक नभएमा बिरामी तुरुन्तै मर्दैन तर अक्सिजन नभएमा तुरुन्तै मर्छ,’ भक्तपुर डाक्टर सोसाइटीका अध्यक्ष डा. पुण्यराम खर्बुजाले भने, ‘त्यसैले हामीले जीवन जोगाउने नगरपालिकाको अभियानमा थोरै भएपनि सहयोग गर्न आएका छौँ ।’

भनापा प्रमुख सुनिल प्रजापतिलाई नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एसोसिएसन, भक्तपुर नपा समितिको तर्फबाट सहयोग हस्तान्तरण गर्दै अध्यक्ष गौतमप्रसाद लासिवा

भक्तपुरमा कोभिड विरामीका लागि अक्सिजन उत्पादन सुरु

कृष्ण कोइराला

देशकै नमुनाको रूपमा भक्तपुरमा जनताको पैसाबाट कोभिड विरामीका लागि अक्सिजन उत्पादन सुरु भएको छ । भक्तपुरको च्याम्हासिंहस्थित खवप अस्पतालमा मंगलबार (असार १ गते) बाट औपचारिक रूपमा अक्सिजनको उत्पादन सुरु थालिएको छ । यसअघि त्यहाँ परीक्षणको रूपमा अक्सिजन उत्पादन थालेको थियो । प्लान्टको मंगलबार नै नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले उदघाटन गरे ।

सुरुमा भक्तपुर नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको खवप अस्पताल कोभिड युनिटमा रहेका कोभिडका बिरामीको लागि अक्सिजन अभाव हुनसक्ने र त्यसका लागि केन्द्रीय, सङ्घीय सरकारसँग सहयोग माग भएको थियो । तर सरकारबाट सहयोगको कुनै प्रतिक्रिया नआएपछि भक्तपुर नगरपालिकाले कोभिडका बिरामीको अक्सिजनको व्यवस्था मिलाउन कोभिड प्लान्ट बनाउन भनी जनतासँग सार्वजनिक रूपमा सहयोगको माग भएको थियो । सार्वजनिक रूपमा सहयोग माग भएकोमा जेठ ५ गतेबाट सहयोगको क्रम सुरु भएको थियो । यस क्रममा असार १ गते मंगलबारसम्म पाँच करोड ९३ लाख ९८ हजार एक सय ७६ रुपैयाँ ७१ पैसा बराबरको आर्थिक तथा भौतिक सहयोग प्राप्त भएको नगरपालिकाले जानकारी गराएको छ ।

सुरुमा अक्सिजन प्लान्टका लागि एक करोड २० लाख रुपैयाँ आवश्यक भएको भन्दै नगरपालिकाले त्यसका लागि सहयोगको आह्वान गरेको थियो । त्यस क्रममा सुरुमा पहिलो दिन जेठ ५ गते पहिलो पटक तीन ओटा संस्था र एकजना व्यक्तिबाट गरी २५ लाख बढी रकम सहयोग प्राप्त

नगरपालिकाको अभियानमा वृद्धभत्ता लिने जेष्ठ नागरिकदेखि पेन्सन लिने कर्मचारीसमेत अगाडि आएका छन् । साना नानीहरूले खुत्रुके फुटाएर पनि सहयोग गर्न आएको भेटियो । त्यसैले सहयोग आह्वान भएको तीन साताको अवधिमा ६ करोड रुपैयाँको हाराहारीमा सहयोग उठेको नगरपालिकाले जनाएको छ ।

‘उठेको रकम अक्सिजन प्लान्ट र निर्माणाधीन खवप अस्पतालमा अत्यावश्यक स्वास्थ्य उपकरण किन्ने कार्यमा खर्च हुनेछ,’ भक्तपुर नगरपालिकाका प्रशासन प्रमुख दामोदर सुवालले भने, ‘नगरवासीले देखाएको उत्साहले हामीलाई थप आशावादी

बनाएको छ ।’ नगरपालिकाले अक्सिजन प्लान्टको लागि चाहिने सामग्री पनि ल्याइसकेको छ ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले नगरवासीले करमात्र हैन परेको बेलामा स्वेच्छिक सहयोग पनि गर्न सक्छन् भन्ने देखाएको र यसले आफूहरूलाई थप जिम्मेवार बनाएको बताए । ‘राज्यले हामीलाई बेवास्ता गरेको समयमा नगरवासीले हेरेका छन्,’ उनले भने, ‘यति बेला नगरवासीको यो सद्भाव नै हामीहरूको लागि सबैभन्दा ठूलो सहयोग बन्न पुगेको छ ।’

नागरिक, १ असार २०७८

भएको थियो। जनताकै स्वास्थ्यका लागि भन्दै त्यसपछि सहयोग गर्नेहरूको ओडरो नै लाग्यो। दैनिक सयौं सङ्घसंस्था र व्यक्तिहरूले सहयोग गर्न थाले र भण्डै ६ करोड रूपैयाँ सहयोग प्राप्त भयो। सहयोग गर्नेहरूको क्रम अझै जारी छ। सोचेभन्दा बढी सहयोग प्राप्त भएपछि नगरपालिकाले सहयोग रकमलाई अन्य स्वास्थ्य सामग्री खरिद गर्ने योजना बनाएको नगरपालिकाले जनाएको छ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट जडान भई अक्सिजन उत्पादन हुन थालेको जनाए। प्लान्टको परीक्षण सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको र अवका दिनमा भक्तपुरका कोभिड बिरामीलाई अक्सिजनको अभाव नहुने उनले बताए।

यसअघि नगरपालिकाले अक्सिजन प्लान्टका लागि चाहिने सामानहरू चीनको छेन्दुस्थित कम्पनीबाट सिधा खरिद गरेको थियो। नगरपालिकाले सिधै कम्पनीमा सम्पर्क गरी त्यहाँको व्यवस्थापनसँग प्रस्ताव पेश गरी मोलमोलाई गरी खरिद गरेको नगरपालिकाले जनाएको छ। यसमा कम्पनीदेखि ग्राहकसम्मकाबीचका कम्पनी वा सहजकर्ता, आयातकर्ता कसैको पनि सहभागिता नभएकाले बजार मूल्यभन्दा केही कम मूल्यमा पनि सामान पाएको नगरपालिको भनाइ छ।

नगरपालिकाले अहिले कोभिडको बिरामीका लागि पहिलो प्राथमिकतामा राखेर अक्सिजन प्लान्टबाट उत्पादन हुने अक्सिजन सेवा दिने र भोलिका दिनमा कोभिड निर्मूल भएपछि खवप अस्पतालका लागि प्रयोग गरिने जनाएको छ। नगरपालिकाले खवप अस्पताल चाँडै नै सञ्चालन गर्दैछ। त्यसको लागि भवन निर्माण कार्य भण्डै सकाइएको छ। नगरपालिकाले कोभिड युनिट आइसोलेसन सेवाका साथै च्याम्हासिंह जनस्वास्थ्य सेवा र इमर्जेन्सी सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

नागरिक, १ असार २०७८

लघुकथा

परिणाम

- आर. दिस्ती

‘चन्चला’ नामले मात्र होइन उनको व्यवहार पनि चन्चल र हँसिली थिई। हँसिलो व्यवहारले गर्दा गाउँका सबैले उनलाई मनपराउँथे। चन्चलाको एकजना केटासँग प्रेम बस्यो र उनीहरूले भागी विवाह गरे। उनीहरूको माया प्रेम प्रगाढ थियो र एकले अर्कोलाई पूर्ण विश्वास पनि गर्थ्यो। त्यसैले चन्चलालाई विवाह दर्ता गराउनु पर्छ भन्ने सोच कहिल्यै आएन। तिनीहरू माया प्रेममै रमाउँदै भुल्दै गए। दुई तीन वर्ष पछि चन्चला गर्भवती भईन्। गर्भवती भएको केही महिनापछि एक दुर्घटनामा चन्चलाको लोभको मृत्यु भयो। चन्चला एकली भई। आफूले मनपराएको केटासँग भागी विवाह गरेकोले माईती जाने आँट गरेनन्। लोभले घरतर्फ जाँदा अन्तर्जातीय भएकाले चन्चलालाई हल्याइएन। स्थानीय वडा कार्यालयमा मृतक लोभको मृत्यु दर्ता गर्न गइन्। स्थानीय पंजिकाधिकारीले मृतकको नागरिकता प्रमाणपत्र, चन्चलाको नागरिकता प्रमाणपत्र र विवाहदर्ता प्रमाणपत्र माग्यो। उनले केही प्रमाण दिन नसकेकोले मृत्युदर्ता प्रमाणपत्र पाउन सकेनन्। मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र नभए पछि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अर्न्तगत नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने विधवा भत्तासमेत लिनबाट वन्चित भइन्। गर्भवती चन्चलालाई सहयोग गर्ने कोही भएन। उनले धेरै दुःख कष्ट गरेर जीवन निर्वाह गर्दै आफ्नो गर्भको बच्चा जन्माए। समयको अन्तरालसँगै बच्चा हुकँदै गयो। बच्चाको जन्मदर्ता प्रमाण पत्र आवश्यकता भई बच्चाको जन्मदर्ता गर्न गइन्। स्थानीय पंजिकाधिकारीले पहिलाको जस्तै नागरिकता प्रमाण पत्र, विवाह दर्ता प्रमाण पत्र र लोभको मृत्यु दर्ता प्रमाण पत्र खोज्यो। उनले दिन सक्ने कुरै भएन। उनले हात जोडी धेरै याचना गर्‍यो, रोयो करायो तर केही सीप लागेन। स्थानीय पंजिकाधिकारीले आफ्नो विवशता र लाचारी सुनायो र वडाध्यक्षसँग सहयोग माग्न सुझायो। वडाध्यक्ष कहाँ गएर आफ्ना सबै दुःख पोखिन्। वडाध्यक्षले स्थानीय ठाउँमा सर्जमिन गराई उनलाई न्याय दिलाउने प्रयास गरे तर चन्चलाको लोभले घर तर्फबाट उनको कुनै काम नगर्न वडाध्यक्षलाई दबाव दिए पछि भोटको राजनीति गर्ने वडाध्यक्षले पनि चन्चलालाई सहयोग गर्नबाट पछि हटे। चन्चलाले अहिले सम्म पनि आफ्नो नागरिकता प्रमाण पत्र, लोभको मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र, नाता प्रमाणित प्रमाण पत्र र बच्चाको जन्म दर्ता प्रमाण पत्र लिन सकेकी छैनन्।

समयमै व्यक्तिगत घटना दर्ता नगराउँदा यतिसम्मका परिणाम! उफ चन्चला र उनको बच्चाको भविष्य के होला? कस्तो होला? मेरो मन धेरै दिनसम्म कुटुकुटु खाइरह्यो।

‘व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र गराऔं।’

भन्ने सूचनाको महत्त्व चन्चलाले बल्ल बुझिन्।

तस्बिरमा केही गतिविधि

नेमकिपाका अध्यक्ष नारायणमान विजुकुँड्रेबाट भक्तपुर नपाको दशौं नगरसभा समुद्घाटन गर्नुहुँदै र समुद्घाटन कार्यक्रममा मञ्चासीन अतिथि (असार ७ गते)

भक्तपुर नपाको दशौं नगरसभाको बैठक र प्रस्ताव पारित गर्दै सभासदहरु

तस्विरमा केही गतिविधि

ख **सुखाल गिद्धमा गच्छति** **शुक्रबार ०२१** **हावा बला न गंझति**

नेमकिपाका अध्यक्ष नारायणमान विजकुण्डेबाट भक्तपुर नपाबाट प्रकाशित 'डातापोल्ह जीर्णोद्धार २०७७' र 'प्रविधिक प्रतिवेदन' पुस्तक सार्वजनिकीकरण (जेठ २२)

नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिलगायतबाट पुनःनिर्माणार्थिन न्ह पुखू (रानीपोखरी) को निरीक्षण (असार १३ गते)

भक्तपुरको ऐतिहासिक न्ह पुखूको बीचमा नागको प्रतिमा प्रतिस्थापन (असार ४ गते), भाज्या पुखूको बीचमा जलेश्वर मन्दिरको निर्माण कार्य जारी ।

तस्विरमा केही गतिविधि

भक्तपुर नपाबाट दोस्रो पटक भेरोसेल खोप सबै वडामा लगाइयो

तस्विरमा केही गतिविधि

ढौमढीस्थित लक्ष्मीनरसिंह मन्दिर पुरानै मौलिक रूप र शैलीमा पुनःनिर्माण गर्न सिएालु युवाहरू काठमा विभिन्न बुढा कुँदैदै

९२ पहाड उत्खनन गरी ९३ करोड आम्दानी गर्ने सरकारी योजना

यश लम

१४ जिल्लामा ९२ खानी दोहन गर्दा आठ हजार दुई सय ८० रोपनी (४१४ हेक्टर) वन क्षेत्र विनाश हुने, तर त्यसबापत जम्मा एकपटक मात्र सरकारको खातामा ४१ करोड रुपैयाँ जम्मा हुने ।

- प्रतिरोपनी ५० हजार रुपैयाँका दरले ठेकेदारले ८ हजार २ सय ८० रोपनी जङ्गल उपयोग गरेबापत सरकारलाई राजस्व : ४१ करोड ४० लाख
- ९२ खानी ठेकामा दिएबापत सरकारलाई जम्मा एकपटक आउने राजस्व : ५० करोड ६० लाख
- ९२ खानीबाट वर्षमा उत्खनन हुने ढुङ्गा तथा गिटी : २ करोड ७६ लाख घनमिटर (२३ लाख टिपर)
- प्रत्येक खानीबाट रोयल्टी, स्थानीय कर र वातावरणीय कर गरी वर्षको आम्दानी : १ करोड १ लाख २५ हजार

- ९२ खानीबाट सरकारलाई कुल आम्दानी : ९३ करोड १५ लाख...

ढुङ्गा, गिटीका लागि महाभारत पहाड उत्खनन गर्ने सरकारी नीति आर्थिक रूपमा पनि आत्मघाती देखिएको छ । वर्षमा २३ लाख टिपर ढुङ्गा, गिटी उत्खनन गर्ने लक्ष्य लिएको सरकारलाई १४ जिल्लाका ९२ खानीबाट जम्मा ९३ करोड १५

लाख राजस्व आम्दानी हुनेछ ।

सरकारको निर्देशनअनुसार खानी तथा भूगर्भ विभागले मोरङको भोगटेनी र सिंहदेवी, धनकुटाको भेडेटार र महाभारत, उदयपुरको जाल्पा चिलाउने, सिन्धुलीको तीनकन्या र रानीचुरी, ललितपुरको चौघरे, मकवानपुरको भैँसे, चितवनको दाहेचोक, अर्घाखाँचीको ठाडा, पाल्पाको मस्याम, प्यूठानको तिराम, सल्यानको धनवाड, सुर्खेतको सहारे, डोटीको छतिवन र डडेल्धुराको शीर्षका विभिन्न पहाड उत्खनन गर्ने योजना बनाएको छ ।

भूगर्भ विभागले यसबापत सरकारलाई आउने राजस्वको अनुमान पनि तयार पारेको छ । सरकारी योजनाअनुसार हरेक ठाउँमा खानीका लागि ठेक्का लाग्नेछ, एउटा खानीको न्यूनतम

चुरे दोहनमा पूर्व र वर्तमान सरकारहरू जिम्मेवार

प्रतिष्ठा

नेपाल सरकारले अर्थमन्त्रीमार्फत सार्वजनिक गरेको आव २०७८/७९ को बजेटमा खानीजन्य ढुङ्गा, गिटी, बालुवा निकासी गरी व्यापार घाटा न्यूनीकरण गर्न निकासी गरिने सामग्रीको परिवहनको लागि उद्योगदेखि निकासीसम्म रोवपे निर्माण गर्न आयातमा लाग्ने भन्सार छुट दिने व्यवस्था गर्‍यो।

बजेटको यो व्यवस्थाको उद्देश्य पूर्व इलामदेखि पश्चिम कञ्चनपुरसम्म ३६ जिल्लामा फैलिएको चुरेको शिवालिक पर्वतको ढुङ्गा, गिटी, बालुवा उत्खनन गरी भारतीय एकाधिकार पूँजीलाई बेच्ने हो। भारत सरकारले नेपालको ढुङ्गा, गिटी, बालुवा

कबोल रकम १० लाख निर्धारण गर्ने विभागको लक्ष्य छ। यसरी ९२ खानी ठेकामा दिँदा सरकारलाई नौ करोड २० लाख रुपैयाँ आम्दानी हुनेछ।

खानी तथा भूगर्भ विभागका अनुसार ९२ ठाउँमा खानी सञ्चालन गर्दा चार सय १४ हेक्टर अर्थात् आठ हजार दुई सय रोपनी वन क्षेत्र उपयोग हुनेछ। तर, वन क्षेत्र उपयोग गरेबापत ठेकेदारले एक रोपनीको जम्मा ५० हजार रुपैयाँ राजस्व तिर्नुपर्नेछ। यसरी आठ हजार दुई सय ८० रोपनी वन क्षेत्रमा उत्खनन हुँदा राजस्वमा भने जम्मा ४१ करोड

४० लाख रुपैयाँ जम्मा हुनेछ। ठेक्काको बोलकबोल र वन क्षेत्र उपयोगको रकमबापत सरकारलाई कुल ५० करोड ६० लाख रुपैयाँ प्राप्त हुनेछ। यो रकम पहिलो वर्षमात्र प्राप्त हुने हो।

त्यस्तै, ढुङ्गा, गिटीको परिमाणका आधारमा सरकारलाई ठेकेदारबाट रोयल्टी आउनेछ। 'प्रत्येक खानीबाट वर्षमा औसत तीन लाख घनमिटर उत्खनन हुने अनुमान छ। यसरी ९२ खानीबाट दुई करोड ७६ लाख घनमिटर उत्खनन हुने हाम्रो अनुमान छ,' खानी विभागका एक अधिकारीले नयाँ पत्रिकासँग भने।

नेपालमा सञ्चालन हुने टिपरहरूले औसतमा १२ घनमिटर ढुङ्गा, गिटी बोक्छन्। यो हिसाबले हरेक खानीबाट वर्षमा तीन लाख घनमिटर अर्थात् २५ हजार टिपर ढुङ्गा, गिटी उत्खनन हुनेछ। त्यस्तै, ९२ खानीबाट वर्षमा दुई लाख ७६ हजार घनमिटर अर्थात् २३ लाख टिपर ढुङ्गा गिटी उत्खनन हुनेछ।

ढुङ्गा, गिटीबापत प्रतिघनमिटरका हिसाबले सरकारले

प्रयोग गरी नेपालको सीमा नजिक अन्तर्राष्ट्रिय कानूनविपरीत पूर्व-पश्चिम १५ सय किमि लामो सडक बाँध बनायो। सो सडक बाँधको कारण नेपालको सप्तरीदेखि बाँकेसम्मको तराई भूभाग बर्सेनि ढुबानमा परेको र जनधनको क्षति भएको हुँदा नेपाली जनता यो सडक बाँध भत्काउनुपर्ने आवाज उठाउँदै छन्। २०७४ सालको एक प्रतिवेदनअनुसार चुरे क्षेत्रमा १० हजार ८३३ स्थानमा पहिरो गएको छ।

चुरे क्षेत्रमा भारतीय एकाधिकार पूँजीको लगानीमा एक सयभन्दा बढी क्रसर उद्योग सञ्चालन भएको, ती उद्योगहरूले प्रमुख जिल्ला अधिकारीको जस्तै समानान्तर प्रशासन सञ्चालन गरेका र त्यसरी सञ्चालित क्रसर उद्योगको तस्बिरसमेत लिन निषेध गरिएको समाचार पुरानो हो। ढुङ्गा, गिटी, बालुवा उत्खनन गरिँदा बाँकी हुने माटो वर्षाको पानीले बगाएर तराईको उर्वर भूमिलाई छोप्ने समस्या पनि पुरानै हो।

चुरे तथा महाभारत क्षेत्रमा २ सय पोखरी निर्माण गरी भूमिगत जलपुनर्भरण गर्न र १६४ नदी प्रणालीमा भूक्षय नियन्त्रण गर्न बजेटमा १ अर्ब ५३ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ। चुरे तथा तराई मधेसमा १ करोड ५० लाख वृक्षारोपन गर्ने पनि बजेटमा उल्लेख छ।

चुरे विनाससँगै तराई मरुभूमि हुने, खाद्यान्न उत्पादन

ठेकेदारबाट पैसा सङ्कलन गर्नेछ। एक घनमिटरको २५ रुपैयाँ दरले प्रत्येक खानीमा उत्खनन हुने तीन लाख घनमिटरबाट ढुङ्गा-गिटीबाट सरकारले वर्षमा ७५ लाख रोयल्टी पाउनेछ। त्यस्तै, रोयल्टीको १० प्रतिशत स्थानीय करबापत हरेक खानीले वर्षमा सात लाख ५० हजार भुक्तान गर्नेछन्। त्यस्तै, रोयल्टीको २५ प्रतिशत वातावरणीय करबापत हरेक खानीबाट वर्षमा १८ लाख ७५ हजार रकम सरकारलाई प्राप्त हुनेछ। यसरी उत्खनन भएको ढुङ्गा-गिटीको रोयल्टी, स्थानीय कर र वातावरणीय कर गरी हरेक खानीबाट सरकारलाई वर्षमा औसत जम्मा १ करोड एक लाख २५ हजार आम्दानी हुनेछ। त्यस्तै, ९२ खानीबाट सरकारलाई ९३ करोड १५ लाख आम्दानी हुनेछ।

२३ लाख टिपर ढुङ्गा, गिटी निकाल्दा ९३ करोड १५ लाख रुपैयाँ मात्र आम्दानी हुँदा पनि सरकार यो काममा उस्ताहित भएर अघि बढेको छ। यसरी एक टिपरबराबर जम्मा चार सय पाँच रुपैयाँ आम्दानी हुनेछ। तर, सहरमा अहिले प्रतिटिपर गिटी वा बालुवाको मूल्य २० हजारभन्दा बढी छ।

सरकारले मोरङदेखि डडेल्धुरासम्म १४ जिल्लाका ९२ ठाउँका पहाड उत्खनन गरेर ढुङ्गा, गिटी र बालुवा भारत निर्यात गर्ने तयारी गरेकोमा सरोकारवालाहरूले विरोध गरेका छन्। सरकारको नीतिले पहाडमा पानीको मुहान सुक्ने, जङ्गल मासिने र भूस्खलन हुने तथा बाढीले चुरे र तराईमा पनि विनाश हुने भन्दै उनीहरूले चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

नयाँ पत्रिका, जेठ २७

घटने र नेपाली जनताको समग्र जीवनमा हानि पुग्ने भएको हुँदा चुरे संरक्षणको निम्ति सरकारले २०७१ साउनदेखि ढुङ्गा, गिटी, बालुवा उत्खननमा पूर्ण रोक लगाएको थियो। त्यसयता सरकारले चुरे संरक्षणको निम्ति १० अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी खर्च गरेको छ। ढुङ्गा, गिटी, बालुवा निकासी गरी व्यापार घाटा न्यून गर्ने बजेटको व्यवस्थाले सरकारको अबौँ रुपैयाँ लगानी खेर जानेछ। ढुङ्गा, गिटी, बालुवा उद्योगदेखि निकासी विन्दुसम्म रोपवे निर्माण गर्न र त्यसको लागि आवश्यक सामग्री परिवहनको लागि आयातमा लाग्ने भन्सार छुट दिने बजेटको व्यवस्था भारतीय एकाधिकार पूँजीको दबाबमा राखिएको हो। यसर्थ, बजेटको यो देशघाती व्यवस्था अविलम्ब फिर्ता हुनु जरुरी छ।

बजेटको यो व्यवस्थालाई जनस्तरबाट तीव्र विरोध भइरहेको छ। यथार्थमा यो व्यवस्था देश बेच्नु सरह हो। आफ्नो खुट्टामा आफैँ बन्चरो हान्नु हो। बजेटको यो व्यवस्थाको 'हलो ताछेर मुझे बनाउने', 'मनपरी चुरे दोहन', 'आत्मघाती', 'चुरेको व्यापार राष्ट्रिय भूगोलको व्यापार', 'चुरेमाथि मृत्युदण्डको हुकुम' आदि अभिव्यक्तिसहित जनस्तरबाट विरोध भइरहेको छ।

चुरेको विनाश पञ्चायतकालदेखि सुरु भएको थियो भने बहुदल्यता तीव्र भयो। यसको विनाशमा पञ्चायतकाल र बहुदल तथा गणतान्त्रिक सरकारका मन्त्रीहरू पनि दोषी छन्। नेका सभापति शेरबहादुर देउवाले विज्ञप्तिमार्फत 'खरानीको व्यापार गर्न, घर जलाएजस्तै' र 'प्रकृति विरुद्ध' को अपराध बताए। तर, चार पटक प्रम भइसकेका देउवाले चुरेको दोहन रोक्न कुनै प्रयास गरेनन्। मधेसी दलबाट पटक-पटक उपप्रम र मन्त्री भएका उपेन्द्र यादवले 'नवधनाढ्यलाई फाइदा गराउन मधेसको उर्वरभूमि समाप्त पार्न' उल्लेख गरे पनि वैज्ञानिक र

पर्यावरणीय तथा वातावरणीय अध्ययन गराएर उत्खनन गर्न मिल्ने सक्ने गरे। एमालेबाट निष्कासनमा परेका माधवकुमार नेपालले 'देश हितविपरीतको देशघाती निर्णय' भनी विरोध गरे। उनी २०५१ सालमा शक्तिशाली उपप्रम थिए भने

२०६६ सालमा प्रम नै भए तर दुवै पटक चुरे दोहनलाई रोक्ने कुनै निर्णय गरेनन्। माओवादीका पुष्पकमल दाहालले 'जनविरोधी र कुर्सी बचाउने तथा तराईलाई मरुभूमिकरण गर्ने' बताए तर २०६५ र २०७३ सालमा दुई पटक प्रम भएका दाहालले पनि चुरे दोहन रोक्न कुनै कदम उठाएका थिएनन्। चुरे दोहनमा लागेकाहरू एमाले, माओवादी, नेका र मधेसी दल नजिकका उद्योगी नै भएको सिंहदरबारमा चर्चा छ।

जनताको विरोध भएपछि अर्थ मन्त्रालयका प्रवक्ता महेश आचार्यको नामबाट प्रेस विज्ञप्ति जारी भयो। त्यसमा 'चुरे, भावर शिवालिक र नदी प्रणालीबाहेकका उपयुक्त क्षेत्रमा खानी उत्खनन गर्ने' उल्लेख छ। अर्थमन्त्रीले बजेटमा उल्लेख भएको विषयमा जनताको विरोध भएको प्रवक्ताको स्पष्टीकरणबाट ढाकछोप गर्नु जालसाजी नै हो। यथार्थ विषय अर्थमन्त्रीले नै राख्नु जरुरी छ।

चुरे तथा महाभारत शृङ्खलाका सम्भाव्य स्थानमा होटल, मोटेल, रिसोर्टलगायत शीतल आवास निर्माण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न निजी क्षेत्रलाई लिजमा जग्गा उपलब्ध गराइने बजेटको व्यवस्थाले पनि चुरेको दोहन हुने हुँदा यसलाई खारेज गर्नु जरुरी छ। नेपाल सरकारले खानी, खनिज, वनजङ्गल, पहाड र पर्यावरणीय सुरक्षाबारे प्रजग कोरियाको अनुभवबाट सिक्नु उपयुक्त हुनेछ।

मजदुर, जेष्ठ २६

बजेट मन्त्रव्यको बुँदा १९९- 'वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको आधारमा खानीजन्य ढुङ्गा, गिटी, बालुवा निकासी गरी व्यापार घाटा न्यूनीकरण गरिनेछ। निकासी गरिने खानीजन्य निर्माण सामग्रीको परिवहनका लागि उद्योगदेखि निकासी विन्दुसम्म रोप-वे निर्माण गर्न आयातमा लाग्ने भन्सार महसुलमा छुट दिने व्यवस्था मिलाएको छ।'

सर्वोच्चको अन्तरिम आदेश- सर्वोच्च अदालतले प्राकृतिक स्रोत साधनमा तत्कालको लाभहानि हेरेर निर्णय गर्नु उचित नहुने भन्दै ढुङ्गा, गिटी र बालुवा निकासीमा रोक लगाएको छ।

ढुङ्गा, बालुवा, गिटीजस्ता प्राकृतिक स्रोत साधन उत्खनन गरी निकासी गर्दा राष्ट्रको प्राकृतिक स्रोत, वातावरणीय प्रभाव, वन्यजन्तु, पशुपंक्षी, वनस्पतिसमेतका जैविक विविधतामा दूरगामी असर पार्ने बताएको छ।

असार ४ गतेको आदेशमा 'खानीजन्य ढुङ्गा, गिटी, बालुवा निकासी गर्नुपर्ने कारण सम्बन्धमा (आ.व. २०७८-७९ को) बुँदा नं १९९ मा व्यापार घाटा कम गर्ने उद्देश्य लिएको देखिन्छ' उल्लेख गर्दै संवैधानिक इजलासले व्यापार घाटा कम गर्ने नाममा ढुङ्गा, गिटी निकासी गर्नु उचित नहुने ठहर गरेको हो।

'दूरगामी असर पार्ने प्राकृतिक स्रोत साधनजस्तो दीर्घकालीन महत्त्वको विषयमा अध्यादेशबाट उक्त कार्य गरिँदा विधायिकाको अधिकार र प्रभावकारितामा हस्तक्षेप हुन जाने सन्दर्भ तथा सुविधा सन्तुलनका दृष्टिले अहिले नै उक्त बुँदा नम्बर १९९ कार्यान्वयन गरिनु उपयुक्त देखिएन' सर्वोच्चको आदेशमा भनिएको छ।

धान बालीमा लाग्ने रोगकीरा व्यवस्थापनका केही उपायहरू

रविन रथ्याजू

पृष्ठभूमि

धान नेपालको एक प्रमुख खाद्यान्न बाली हो। इन्टरनेशनल राइस रिसर्च इन्सिट्युटका अनुसार नेपालीले बसेनी भएकै १३८ किलो चामल प्रति व्यक्ति खपत गर्छ। एसियामै धेरै चामल खपत हुने देशमा नेपाल पनि पर्छ। नेपालमा खेती गरिने जमिनको ४७ प्रतिशत जमिनमा यसको खेती हुन्छ। कृषि गणना २०६८ मा नेपालको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान ३२ प्रतिशत र धानको योगदान १२ प्रतिशत थियो। आ. व. २०७७/७८ को १० महिनामा नेपालमा ने.रु. ४४ अर्ब ४६ करोड बराबरको चामल आयात भएको थियो। (नयाँ पत्रिका, असार १५)

नेपालमा चैते र बसें गरी दुई समयमा धान खेती हुन्छ। नेपालमा चैते धान ६ जात र बसें धान १२४ जात गरी जम्मा १३० जातका धान सूचित भएका छन्। वि.सं. २०७६/७७ मा नेपाल सरकारको तथ्याङ्कअनुसार नेपालमा धान खेतीको क्षेत्रफल १४,५८,९१५ हेक्टर, उत्पादन ५५,५०,८७८ मेट्रिक टन र उत्पादकत्व ३.८१ मे. टन प्रति हेक्टर थियो। नेपालमा धानको उत्पादकत्व दक्षिण एसियाको औसतभन्दा निकै कम छ। कृषिमा आधुनिकीकरण सन्तोषजनक नभएकै

कारण कृषि कर्ममा युवा वर्गको आकर्षण घट्दै गएको छ। फलतः अधिकांश जमिन बाँझो र खण्डहर भएको छ।

धानका लागि मल र रोग कीरा मुख्य चुनौती बनेको छ। धानमा अनेक थरीका समस्याहरू देखा पर्छन्। मुख्यतः धानको बेर्ना, जरा, फेद, डाँठ, पात र बालामा रोग लाग्ने गर्दछ। धान बालीमा सिँचाइ, उन्नत जातको बीउ, रासायनिक तथा प्राङ्गारिक मल, यन्त्र आदिले ठूलो महत्त्व राखेको हुन्छ। यसका साथै धानबालीमा लाग्ने केही प्रमुख रोग-कीराहरू पनि छन्। रोग-कीराले हल्कादेखि १०० प्रतिशतसम्म नोक्सान पुऱ्याउन सक्छन्। त्यसैले समयमै रोगको पहिचान र आवश्यक उपचारको जरुरी हुन्छ। धानमा लाग्ने केही महत्त्वपूर्ण रोग-कीराको बारेमा तल चर्चा गरिएको छ :

प्रमुख रोगहरू

क. धानको मरुवा रोग (Blast, *Pyricularia oryzae*)

क्षतिको लक्षण

- पातमा, आँल्लामा र अन्य भागमा लाम्चो दाग वा थोप्ला देखिन्छ। आँल्ला आक्रमण भएमा सजिलै भाँचिन्छ।
- रोग लागिसकेपछि पातको दुवै छेउतिर दुङ्गा आकारका लाम्चा थोप्लाहरू देखिन्छन्। थोप्लाको बीचमा सेतो र किनारा खैरो हुन्छ।

धानको मरुवा रोग

व्यवस्थापन

- रोग निरोधक जात लगाउने।
- सिफारिस मात्रामा नाइट्रोजनयुक्त मलको प्रयोग गर्ने।
- खेतमा पानी जमाइराख्ने।
- कारबेन्डाजिम ५० प्रतिशत डब्लु पी २-३ ग्राम प्रतिकिलो बीउ उपचार गर्ने।
- व्याडमा रोग लागेमा हिनोसान १ मिलि वा १ ग्राम प्रतिलिटर पानीका दरले मिलाई व्याडमा राम्ररी छर्ने।
- ट्राइसाइक्लाजोल ७५ प्रतिशत डब्लु पी ०.७५ ग्राम प्रति लिटर वा सुगामाइसिन ३ प्रतिशत एस एल १.५ मिलि प्रति लिटर वा हेक्जाकोनाजोल ५ प्रतिशत इसी २ ग्राम प्रति लिटर वा क्रैसोक्जिम मिथाइल ४४.३ एस सी १ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई १५ दिनको फरकमा २-३ पटक प्रयोग गर्ने।
- मरुवा रोग लागेको खेतको पानी स्वस्थ खेतमा नपठाउने।
- ख. पातको फेद डढुवा रोग** (Sheath Blight, *Rhizoctonia solani*)
- क्षतिको लक्षण**
- शुरुमा पातको फेदमा अण्डाकारका खैरा थोप्लाहरू देखा पर्दछन्। पछि बढ्दै जाँदा काला गिर्खाहरू देखा पर्दछन्।
- रोग बोटको माथिल्लो भागमा सर्दछ।

पातको फेद डडुवा रोग

व्यवस्थापन

- नाइट्रोजनको मल सिफारिस मात्रामा मात्र प्रयोग गर्ने ।
- व्याडमा बीउ राख्नुभन्दा अगाडि कार्बेन्डाजिम २ ग्राम प्रति केजी बीउको दरले उपचार गर्ने ।
- भेलिडामाइसिन ३ प्रतिशत एल ३ ग्राम प्रति लिटर वा पेनसाइक्लोरोन २२.९ प्रतिशत १.५ मिलि प्रति लिटर वा कार्बेन्डाजिम ५० प्रतिशत डब्लु पी १.५ ग्राम प्रति लिटर वा प्रोपिकोनाजोल २५ प्रतिशत इसी १ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई १०-१२ दिनको फरकमा २ पटक छर्ने ।

ग. खैरो थोप्ले रोग (Brown Leaf Spot, Helminthosporium oryzae)

क्षतिको लक्षण

- पात पहेँलिन, पातमा खैरो रङ्ग भएको थोप्ला हुनु ।
- पात वा धानका गेडासा स-साना गोलाकार वा लाम्चा खैरा थोप्लाहरू देखिने ।

खैरो थोप्ले रोग

व्यवस्थापन

- रोग अवरोधक जातहरूको प्रयोग गर्ने ।
- कार्बेन्डाजिम ५० प्रतिशत डब्लु पी २-३ ग्राम प्रति किलो बीउलाई उपचार गर्ने ।

- खेतमा रोगी बोटका ठुटाहरू नष्ट गर्ने ।
- मेन्कोजेव ७५ प्रतिशत डब्लु पी २-३ ग्राम प्रति लिटर वा प्रोपिनेब ७० प्रतिशत डब्लु पी ३ ग्राम प्रति लिटर पानीको दरले १५ दिनको फरकमा ३ पटक छर्ने ।

घ. फेद कुहिने रोग (Foot Rot, Fusarium moniliforme)

क्षतिको लक्षण

- रोग विरुवा अग्लो हुने, बोट पहेँलिन र अन्तमा कुहिएर मर्ने ।
- बोटको तल्लो आँछलाहरूबाट जरा निस्कने ।

फेद कुहिने रोग

व्यवस्थापन

- रोगी बोट उखेलेर हटाउने वा जलाउने ।
- स्वस्थ बीउको प्रयोग गर्ने,
- कार्बेन्डाजिम ५० प्रतिशत डब्लु पी बिषादी २ ग्राम प्रति किलो बीउ उपचार गर्ने ।

धानमा लाग्ने प्रमुख कीराहरू

क. गवारो कीरा (Rice Stem Borer, Scirpophaga spp.)

क्षतिको लक्षण

- विरुवाको कलिलो अवस्थामा आक्रमण भएमा मृत गावा (Dead Heart) देखिन्छ ।
- विरुवाको फूल फुले अवस्थामा आक्रमण भएमा भुस मात्र भएको सेतो बाला (White Head) निस्कन्छ । तान्दा सजिलै निस्कन्छ ।

व्यवस्थापन

- बेनाको पातको टुप्पोमा देखिएका फुलहरूलाई पातको टुप्पो चुँडेर नष्ट गर्ने ।

गवारो कीरा

- गवारो जमिनको सतहजिक ठुटामा बस्ने हुँदा धान काट्ने बेला जमिनको नजिक काट्नु पर्दछ । धान काटेपछि ५-७ दिनसम्म ठुटाहरू ढुबने गरेर पानी पटाउने अर्थात् ठुटाहरू नष्ट गरिनुपर्दछ । ठुटा निकाली जलाई दिने ।
- धानको खेतको आलिमा भटमास लगाउने ।
- यो कीराको पुतली बत्तीमा आकर्षित हुने हुँदा बत्तीको फन्दामा पारेर मार्न सकिन्छ ।
- परजीवी कीरा टाइकोग्रामा ५०,०००-१,००,००० प्रति हेक्टर रोपाईं गरेको ३-४ हप्ता पछि छोड्ने ।
- व्यासीलस थुरीनजियन्सिस (Bt.) ३ ग्राम प्रति लिटर पानीका दरले छर्ने ।
- गवारोको धेरै प्रकोप भएको खेतमा कारटाप हाइड्रोक्लोराइड ४ प्रतिशत जीआर वा फिप्रोनिल ०.३ प्रतिशत जीआर दाना विषादी कुनै एक १.२५ केजी प्रति रोपनीका दरले वा क्लोरानट्रानीलीप्रोल ०.४ प्रतिशत जीआर खेतमा छिपछिपे पानी जमाई छर्ने । विषादी छरेपछि ४ दिनसम्म खेतबाट पानी बग्न दिनु हुँदैन ।

ख. पतेरो (Rice Ear-head/Gundhi Bug, Leptocorisa oratorius)

क्षतिको लक्षण

- पतेरोको माउ र बच्चा दुवैले धानको पातबाट रस चुस्दछन् जसले बोट पहेँलो हुन्छ ।
- बालामा आक्रमण भएमा दानामा खैरो दागहरू देखिने र फोसा दानाहरू हुने वा आधा भरिएको हुने ।

व्यवस्थापन

धानको पतेरो

- भारपात हटाएर खेतको भित्र र बाहिर सफा राख्नुपर्ने ।
- यो कीरा प्रकाशमा आकर्षित हुने हुनाले पासोमा पारेर नियन्त्रण गर्न सकिन्छ ।
- गाईवस्तुको मूत्रको गन्धले आकर्षित हुने हुँदा सुतीको बोरालाई मूत्रले भिजाई लठ्ठीको सहायताले धानबालीभन्दा अलि माथि उठाईदिने, त्यसमा भुस्मिएका कीराहरू व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।
- यो कीरालाई शिकार गर्ने बाघे खपटे कीरा (Tiger beetle) जस्ता मित्र कीराहरूको संरक्षण गर्नुपर्दछ ।
- धानको गोडामा दुध पसाउन शुरु अवस्थामा विषादी छन् । मालाथियन ५० प्रतिशत इसी २ मिलि वा साइपरमेथ्रिन २५ प्रतिशत इसी वा फेन्भेलेरेट २० प्रतिशत इसी ०.५ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई प्रयोग गर्ने ।

ग. धानको फडुके कीराहरू (Rice Hoppers, *Nephotettix* sp/*Nilaparvata* sp)

क्षतिको लक्षण

- विरुवा रस चुस्ने भएकाले विरुवा सुक्ने ।
- विरुवाको कलिलो अवस्थामा आक्रमण भएमा विरुवा गाँजिन र बढ्न नसक्ने । बाला नलागी पराल जस्तो भई बोट सुकेर जान्छ ।
- बाला निस्कनु अगाडि आक्रमण भएमा

धेरै गोडाहरू फोसा हुने । बोट पहेलिदै खड्ग्रङ्गै सुक्ने । यसलाई ज्यउउभच दगचल भनिन्छ ।

धानको फडुके कीरा

व्यवस्थापन

- उपयुक्त जातको बीउ छनौट गर्ने । ढिलो लगाइएको भन्दा छिटो लगाइएको र ढिलो पाक्ने भन्दा छिटो पाक्ने धान बालीमा यो कीराको समस्या कम पाइएको छ ।
- गाँजको घनत्व कम गर्ने ।
- समय समयमा गोडमेल तथा सरसफाइ गरी कीराको वैकल्पिक आश्रयस्थल नष्ट गर्ने ।
- कीरा लागेको समयमा ३-४ दिनको फरकमा खेतबाट पानी निकास गरी सुख्खा बनाएर फेरि पानी मजाउनु राम्रो हुन्छ ।
- एसीफेट ७५ प्रतिशत एस पी २ मिलि वा ब्रोफोफेजिन २५ प्रतिशत एस पी १.५ मिलि वा फिप्रोनिल ५ प्रतिशत एस जी २-३ मिलि वा इमिडाक्लोप्रीड १७.८ एस एल १ मिलि प्रति ४ लिटर पानीमा वा एजाडिराक्टीन ०.०३ प्रतिशत इ सी २ मिलि प्रयोग गर्ने । विषादी धानको फेदमा पर्ने किसिमले छर्कनुपर्ने ।

घ. धानको काँडेदार खपटे (Rice Hispa, *Dicladispa armigera*)

क्षतिको लक्षण

- यो कीराले पातको माथिल्लो पट्टिको हरियो पदार्थ मात्र कोत्रे खान्छन् ।
- पातमा सेता धर्साहरू र सेता धब्बाहरू

देखिन्छ ।

- यो कीरा अति लागेको खेतमा सम्पूर्ण धान सुकेको जस्तो देखिन्छ ।

धानको काँडेदार खपटे

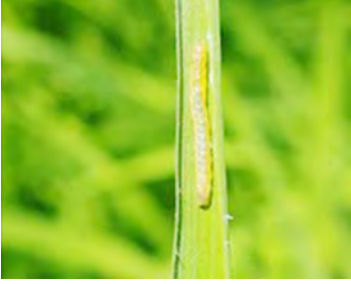
व्यवस्थापन

- बेना वा पातको टुप्पो चुँडेर रोप्दा अण्डाहरू नष्ट हुने ।
- व्याडमा टम्म पानी जमाएर उत्रेका कीराहरू नष्ट गर्ने ।
- व्याडमा हाते जालीले कीरा पक्रेर नष्ट गर्न सकिन्छ ।
- प्रकोप बढी भएमा अन्तिम विकल्पको रूपमा बजारमा सजिलै पाइने विषादी क्लोरोपारिफस २० प्रतिशत इसी १.२५ मिलि प्रति लिटर वा लाम्डासाइहेलोथ्रिन ५ प्रतिशत इसी ०.५ मिलि प्रति लिटर वा मालाथियन ५० प्रतिशत इसी १.५ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई छन् ।

ङ. पात बेरुवा (Rice Leaf Folder, *Cnaphalocrocis medinalis*)

क्षतिको लक्षण

- पात बेरेपछि भित्री भागमा हरियो पदार्थ कोत्रे खाने ।
- बेरिएका पातहरू भित्र विष्टाहरू छोड्ने ।
- पातहरूको हरियो भाग नभएका लामा लामा सेतो धर्काहरू वा सुकेका पातहरू देखिने ।

पातबेरुवा

व्यवस्थापन

- भ्रारपातहरू हटाउने ।
- बेरिएका पात काटेर जलाउने ।
- नाइट्रोजनयुक्त मल सिफारिसअनुसार पटक पटक गरी प्रयोग गर्ने ।
- काँडेदार डोरी दिई दुवै छेउमा समातेर खेतको दुई छेउमा बस्ने र धानलाई छुवाएर क्रमशः विपरित दिशातिर जाने । यसो गर्नाले धानको पातमा रहेका पात बेरुवाका लार्भाहरू पानीमा खसेर नष्ट हुन्छ ।
- बि. टी. क्रुस्टाकी नामक जैविक विषादी १.५ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई खेतमा छर्कने । प्रति हेक्टर जमिनमा ५००-६०० लिटर विषादी र पानी मिसाई प्रयोग गर्ने ।
- क्लोरोपाइरिफस २० प्रतिशत ईसी १.२५ मिलि प्रति लिटर वा कारटाप हाइड्रोक्लोराइड ४ प्रतिशत जीआर १ मिलि प्रति लिटर वा लाम्डासहोइलोथिन ५ प्रतिशत इसी ०.५ मिलि प्रति लिटर वा अजाडीराक्टिन ०.१५ प्रतिशत ३-५ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई स्प्रे गर्ने ।

धान बालीमा नोक्सान पुऱ्याउने अन्य कीराहरू :

धानका बाला काट्ने कीरा (Rice Ear-cutting caterpillar), धानमा भुन्ड लाग्ने कीरा (Rice swarming caterpillar), पातमा खोल बनाउने कीरा (Rice caseworm), हरियो सिङ्गे कीरा (Green horned caterpillar), धानका स्किपरहरू (Rice skippers),

फटेङ्गाहरू (Grasshoppers), किर्थाहरू (Crickets), ढुङ्गे कीरा (Gall Midge) आदि ।

खैरा रोग (Khaira disease)

क्षतिको लक्षण

- धानबालीमा जिंकको कमीका कारण यो रोग देखिन्छ । शुरुमा पातमा खैरा थोप्लाहरू देखिन्छन् र क्रमशः पूरै पात खैरो वा रातो भएर जान्छ । जसले गर्दा विरुवामा गाँज थपिने र बढ्ने क्रम रोकिन्छ ।

व्यवस्थापन

- रोग देखापरे पछि २० ग्राम जिंक सल्फेट र १२ प्रतिशत ग्राम चून ५० लिटर पानीमा मिसाई प्रति रोपनीका दरले १० दिनको फरकमा २ पटक छर्कने ।
- नाइट्रोजन र फस्फोरस मल सिफारिस मात्रा भन्दा बढी प्रयोग नगर्ने ।

रोग-कीराहरूको एकीकृत व्यवस्थापन

धान खेतीमा रोपाईँ सक्थो भनी आरामले बस्ने होइन । १०-१५ दिनको अन्तरालमा बालीको निरीक्षण गर्नु जरुरी हुन्छ । रोग-कीरा लागेर सम्पूर्ण बाली बिग्रेपछि स्याहार गर्नुको अर्थ हुन्न । रोग-कीराले बालीमा क्षति गर्न शुरू गर्दा नै यसको व्यवस्थापन गर्नु आवश्यक हुन्छ । एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापनको सिद्धान्तअनुसार मित्र जीवको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनु आवश्यक छ ।

- बत्तीको पासो, पहुँलो स्टिकी पासो, फेरोमोन पासो, आदि को प्रयोग निकै प्रभावकारी छन् ।
- रोग र कीरा प्रतिरोधात्मक वा सहन सक्ने जातको छनौट गर्नु आवश्यक हुन्छ ।
- धानको व्याड राख्नु अगाडि माटोको निर्मलीकरण गर्नु राम्रो हुन्छ ।
- सिफारिस गरेअनुसार रासायनिक र प्राङ्गारिक मलको प्रयोग गर्नु पर्दछ । आवश्यकताभन्दा बढी नाइट्रोजनयुक्त

मल प्रयोग गर्दा अनेक थरीका रोग-कीरा लाग्ने गर्दछ ।

- ३-४ दिनको फरकमा खेतमा पानीको सतह बढाउने, घटाउने तथा सुकाउने गर्नु राम्रो हुन्छ ।
- रोग-कीरा बढी लागेका अन्तिम अवस्थामा मात्र रासायनिक विषादीको विकल्प प्रयोग गरिनुपर्दछ ।
- घुम्ती बाली लगाउने ।

निष्कर्षः

देशको अर्थतन्त्र वृद्धि गर्न कृषिको योगदान महत्त्वपूर्ण छ । कृषिमा अन्तरनिर्हित समस्याहरूको मिहिन अध्ययन गर्ने र तिनको समाधानका उपायहरूबारे व्यवस्थित योजना निर्माण र कार्यान्वयन अपरिहार्य छ । धानका उन्नत जातका बीउहरूको उत्पादन र रोग-कीरा व्यवस्थापन गर्नु आवश्यक छ । मल, सिँचाइ, यन्त्र, औजार, विषादी आदि उपलब्ध हुनुपर्दछ । अनुसन्धान पक्षको लागि आवश्यक स्रोतसाधनयुक्त प्रयोगशाला र जनशक्तिको बन्दोबस्त गर्नु पर्दछ । किसानहरूलाई रोगकीरासम्बन्धी तालिमको आवश्यक छ । युवा जनशक्तिलाई कृषिमा आकर्षण गर्न कृषिमा आधुनिकीकरण बढाउनुको विकल्प छैन । कृषिमा आयातलाई प्रतिस्थापन गरी निर्यात बढाउने उद्देश्यले सरकार लाग्न सक्नुपर्दछ ।

सन्दर्भ स्रोत

- कृषि तथा पशुपन्छी डायरी, २०७८ । नेपाल सरकार ।
- बाली रोग कीरा पहिचान पुस्तिका, २०७४ । बाली संरक्षण निर्देशनालय । नेपाल सरकार ।
- प्रा. डा. फणीन्द्रप्रसाद नेजपाने, २०७४ । बालीबिरुवाका शत्रु र तिनको रोकथाम ।
- अनिलबासु बानियाँ, विकास घिमिरे, शशीराम शर्मा, चेतबहादुर राना र कुमार सुवेदी, २०७१ । उन्नत धान खेती प्रविधि । कृषि अनुसन्धान केन्द्र । नेपाल सरकार ।

चित्र : इन्टरनेट

(khyajusabin@gmail.com)

पुस्तक परिचय

‘डातापोल्हँ जीर्णोद्धार २०७७’ पुस्तक सरसरती अध्ययन गर्दा

कृतिका प्रजापति

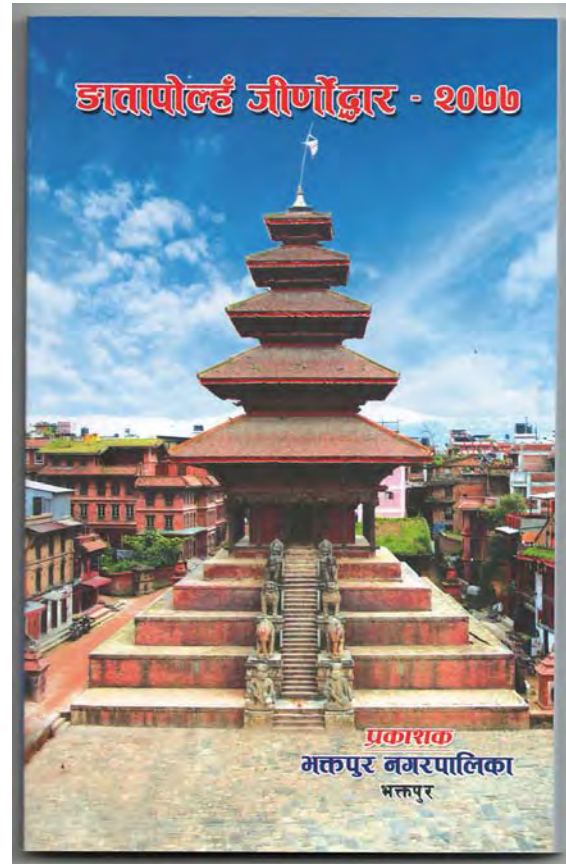
भक्तपुर नगरपालिकाले भर्खरै ‘डातापोल्हँ जीर्णोद्धार २०७७’ नामक पुस्तक प्रकाशनमा ल्याएको छ। ‘डातापोल्हँ’ को शाब्दिक अर्थ पाँचतले छाना भन्ने बुझिन्छ। नेपालकै अग्लो मन्दिरको रूपमा परिचित यस मन्दिर भक्तपुर नगरपालिकाको टौमढीमा अवस्थित छ। आजभन्दा ३१९ वर्षअघि राजा भूपतीन्द्र मल्लको पालामा नेपाल संवत् ८२२ मा निर्माण भएको उक्त मन्दिर विश्वकै प्रसिद्ध मन्दिरमध्ये पर्दछ भन्दा अत्युक्ति नहोला। २०७२ सालको भूकम्पबाट मन्दिरको माथिल्लो छानामा केही क्षति पुऱ्याएको थियो। आश्चर्यको कुरा भन्नुपर्छ, आजसम्मका विनासकारी भूकम्पहरूबाट समेत उक्त मन्दिरमा पूर्ण क्षति भने अहिलेसम्म नभएको बुझिन्छ। डातापोल्हँ मन्दिर अगाडिकै ऐतिहासिक भैरवनाथको मन्दिरमा भने हरेक भूकम्पहरूमा अलि बढी क्षति पुऱ्याएको हुन्छ। एउटा उखानै छ, ‘डातापोल्हँ छता मरु भैल देगः पता मरु’। भक्तपुर नगरपालिकाले यस्तो महत्त्वपूर्ण मन्दिर जीर्णोद्धार गरी गौरवपूर्ण इतिहास रचेको छ।

डातापोल्हँ मन्दिर उपभोक्ता समितिमार्फत जीर्णोद्धार हुनु यसको अर्को बलियो पक्ष रहेको छ। वि.सं. २०७२ वैशाख १२ गतेको महाभूकम्पको धक्काले मन्दिरको माथिल्लो तलाका भित्ता चर्किएका थिए भने छानाबाट पानी चुहिन थालेपछि भक्तपुर नगरपालिकाले २०७६ साल मंसिर ७ गतेबाट जीर्णोद्धारको कार्य असार मसान्तसम्म सम्पन्न गर्नेगरी जीर्णोद्धार कार्य सुरु गरेको थियो। रु. ६५ लाख १३ हजार लागत इस्टिमेट गरिएकोमा व्यापक जनश्रमदान

र विभिन्न व्यक्ति, सङ्घ संस्थाहरूबाट प्राप्त आर्थिक तथा भौतिक सहयोगले जम्मा रु. ३८ लाख ७७ हजारमा सम्पूर्ण कार्य सम्पन्न भएको तथ्याङ्क छ।

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोनाको कहरले आक्रान्त बनेपछि देशभर लकडाउन भइरहेँदा मन्दिर जीर्णोद्धारका क्रममा भक्तपुरका स्थानीयवासी स्वतःस्फूर्त रूपमा जनश्रमदान जुटिरहेको दृश्यले त्यस समय सबैको ध्यान आकृष्ट गरेको थियो। नेपाली समाजमा जनश्रमदानले धार्मिक पुण्य प्राप्त हुने मान्यता रहिआएको छ र सार्वजनिक सम्पत्ति जस्तै पाटी, इनार, ढुङ्गेधारा, मन्दिरलगायतका सम्पदाहरू संरक्षणका काम जनसहभागितामा हुनु भक्तपुरको विशेषताजस्तै भएको छ। पुर्खाले सिर्जना गरेको सम्पत्तिलाई संरक्षण र संवर्द्धन गर्नुपर्छ भन्ने मान्यता यहाँका जनताहरूमा व्यापक देखिन्छन् जुन सकारात्मक छ।

भक्तपुर नगरपालिकाले पारदर्शी ढङ्गले आफूले गरेका गतिविधिहरूलाई पुस्तकमार्फत सार्वजनिक गरेको यो

एउटा बलियो उदाहरण पनि हो । मन्दिर जीर्णोद्धारका लागि गठित निर्देशक, प्राविधिक, उपभोक्ता र अनुगमन समितिका बैठकका निर्णायकपी, लगत इस्टिमेट, टिप्पणी र आदेश, माग फारामलगायतका यावत विषयहरू पनि जस्ताको तस्तै राख्ने प्रयास गरेको छ ।

भक्तपुर नगरपालिकाले विशेष पहल गरेर यो पुस्तक प्रकाशनमा ल्याएको छ । पुस्तकमा मन्दिर जीर्णोद्धारको सुरुदेखि जीर्णोद्धार कार्य सम्पन्न भएसम्मका सबै गतिविधि ओगटेको छ । इतिहासविद्, संस्कृतिविद् तथा विशेषज्ञहरूको लेखले पनि पाँचतले मन्दिरको ऐतिहासिकताबारे जान्न थप मद्दत पुऱ्याएको छ । मन्दिर उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष केशव तमखूको प्रतिवेदनले मन्दिर जीर्णोद्धारका प्रायः सबै पक्षलाई समेटेको छ । साथै छाना छाउनको लागि श्रमदान गर्ने नगरवासी, विभिन्न सङ्घ संस्था, दाफा भजन र समूहको नामावली पुस्तकले महत्त्वका साथ छापेको छ ।

साथै पुस्तकको अर्को सुन्दर पक्ष मान्नुपर्छ, जीर्णोद्धारसम्बन्धी विभिन्न पत्रपत्रिका, अनलाइनमा छापिएका लेख तथा अन्तरवार्ताहरूको सङ्ग्रह । पत्रकार कृष्ण किस्कीको लेख **सबैतिर शुल्क भक्तपुरमा निःशुल्क**, उपेन्द्र लामिछानेले लेखेका छन्, **डातापोल्हँ जीर्णोद्धारमा महिला मुस्कान**, पत्रकार लीला श्रेष्ठको **पाँचतले मन्दिर जीर्णोद्धार गर्न उर्लिए स्थानीय**, अनलाइन मजदुरको **उही भव्य सानका साथ ठडियो डातापोल्हँ मन्दिर**, पत्रकार रविन्द्र घिमिरे लेखेका छन्, **जनता उर्लिएपछि आधा बजेटमै सकियो डातापोल्हँको जीर्णोद्धार**, सुदर्शन अर्यालको **सम्पदा पुनःनिर्माणमा भक्तपुर मोडल** लगायतका विविध पक्ष उजागर गरी लेखिएका लेखहरूले पनि भक्तपुर नपाले गरेको कार्यलाई थप प्रष्ट्याएको छ । पत्रकारहरूको आँखामा भक्तपुर नगरपालिकाको भूमिका के हो त भन्ने विषय बुझ्न यी सङ्ग्रहित लेखहरूको अध्ययनबाट थाहा पाउन सकिन्छ ।

२०२ पृष्ठको यो पुस्तकको मूल्य रु. २५० राखिएको छ जुन समयसापेक्ष छ । डातापोल्हँ मन्दिरभित्र रहेको सिद्धिलक्ष्मीको चित्रलाई पुस्तकको पछाडिको गातामा राखिएको छ जुन निकै आकर्षक छ । साथै पुस्तकमा नेमकिपाका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित), सांसद प्रेम सुवाल, सांसद सुरेन्द्रराज गोसाईंले जीर्णोद्धार कार्यको अवलोकन निरीक्षण, नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति, उपप्रमुख जोशीलगायत जनप्रतिनिधि, श्रमदान गर्नेहरूको रङ्गीन तस्वीरले पुस्तकको

शोभा बढाइदिएको छ । मन्दिरको पाँचौँ तलाको छानामुनिका क्षतिग्रस्त भित्ताहरू, रेखाचित्र, मन्दिरको चारओटै दिशाका ढोकाहरूले पुस्तकलाई थप जीवन्त बनाएको छ ।

अन्तमा यो पुस्तक पठनीय हुनुका साथै सङ्ग्रहनीय पनि छ । भक्तपुर नगरपालिका र डातापोल्हँबारे अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहने जोसुकैको लागि महत्त्वपूर्ण सन्दर्भ सामग्रीहरूको रूपमा रहेको छ । यस्तो ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र पुरातात्विक हिसाबले महत्त्व बोकेको मन्दिर संरक्षण गरी त्यसबारे अभिलेख गर्ने कार्य निकै प्रशंसनीय छ । पुस्तक प्रकाशनको लागि भक्तपुर नगरपालिका र प्रकाशन विभाग धन्यवादका पात्र बन्नुभएको छ ।

नेपालमा कोरोना सङ्क्रमण	
असार १५ गते	
परीक्षण प्रयोगशाला :	९६ (सरकारी- ५८, निजी- ३८)
परीक्षण सङ्ख्या :	३३,३६,९४६
	सरकारी- २०,४६,०४४ / निजी- १२,९०,९०२
खोप :	पहिलो- २५९९५३ / दोस्रो-७५४५४२
कूल सङ्क्रमित :	६,३६,९९६ (पु. ३,८६,६२५ म. २,५०,२९१)
आइसोलेशन (सक्रिय) सङ्ख्या :	३५,३१०
निको भएका सङ्ख्या :	५,९२,५३५
मृत्यु भएको सङ्ख्या :	९,०७१

प्रदेशगत सङ्क्रमित विवरण (जेठ १६ - असार १५ गते)			
प्रदेश	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रदेश नं. १	८,८१७	६,५९७	१५,४१४
प्रदेश नं. २	३,५९१	१,८३६	५,४२७
बागमती	२०,०३०	१६,७६३	३६,७९३
गण्डकी	६,८४६	५,७७७	१२,६२३
लुम्बिनी	३,६६८	२,६७२	६,३४०
कर्णाली	१,५३८	१,१६०	२,६९८
सुदूरपश्चिम	१,९८४	१,१८७	३,१७१
जम्मा	४६,४७४	३५,९९२	८२,४६६

काठमाडौँ उपत्यका सङ्क्रमित विवरण (असार १५ गते)					
जिल्ला	पुरुष	महिला	जम्मा	निको	मृत्यु
काठमाडौँ	११९,४८१	८४,३६०	२०३,८४१	१९७७०७	१८७४
ललितपुर	२०,१७४	१७,१०५	३७,२७९	३४७८९	५४१
भक्तपुर	१२,११२	९,९९४	२२,१०६	२०१७१	३६४
जम्मा	१५१,७६७	१११,४५९	२६३,२२६	२५२,६६७	२७७९

स्रोत : स्वास्थ्य मन्त्रालय (इन्टरनेट)

कौसी खेती

ममता बराल सुबेदी

कौसी खेती तालिम लियौं हाम्ले तीन दिन
के के सिक्क्यौं तीन दिनमा सोचौं एकै छिन
पहिलो दिन सैद्धान्तिक ज्ञान हाम्ले पायौं
दोस्रो दिन त्यही ज्ञानलाई प्रयोगमा ल्यायौं ।

तेस्रो दिन हेर्न गयौं नर्सरी र फूल
अज्ञानताले गर्दा मान्छे गर्छन् धेरै भूल
प्रशिक्षकको मिठो बोली आयोजकको लय
तरकारी किनी खाने दिन अब गए ।

कौसीभरि फलाउनु छ तरकारीका कोसा
आँट हिम्मत आएको छ बढेको छ जोश
खेर जाने सामग्रीलाई बटुल बटुल पारी
पुनः उपयोग गर्न सक्छौं प्रसोधन गरी ।

कौसीलाई भार नदिइ हल्का भौंडा माथि
अलिकति उचालेर राखौं केही माथि
जग्गा जमिन साँघुरियो घर धेरै बन्दा
जीउ गल्छ सकिँदैन अब खेत खन्न ।

महँगीले आकाश छोयो विषादीको मार
टार्ने पुन्याउनेलाई कति परेको छ भार
कौसी खेती तालिमको व्यवहारिक ज्ञान
प्रयोगमा ल्याउन सके बढ्थ्यो शान मान ।

तरकारी मात्रै हैन जडिबुटी झार
सानातिना रोगको हुन्छ घरमै उपचार
रोजमेरी नामै सुन्दर उपयोगी गुण
स्ट्रबरी घीउ कुमारी पुदिना ज्ञान सुन ।

माटो तयार पार्ने झार सरल रैछ विधि
कोकोपिटलाई भिजाउँदै धूलो बनाऊ मिची
खुकुलो माटो बनाइ बिरुवालाई रोप्ने
बिरुवालाई बचाउन प्लास्टिकले छोप्ने ।

माटोलाई गमलामा राख्दा विचार गरौं
अर्गानिक बिउ विजन गमलामा छरौं
त्रियाको नि स्वाद मिठो वातावरण स्वच्छ
रोप्नुछ रोजमेरी अब कौसी भित्र ।

पानी सोस्ने जराको नाम जायलम रैछ
खाना तयार पार्नेलाई फ्लोयम भनु पर्छ

ई एम औषधीको नाम पहिलो पटक सुनें
प्रयोग गर्ने तरिकालाई मनमनै गुनें ॥

बिरुवामा पानी किन हाल्यौं थाहै छैन
तिर्खा मेट्न बिरुवामा पानी हाल्ने होइन
खाना सोस्न बिरुवालाई रसिलो नै चाहिने
मल पानीको मिश्रणबाट सप्रेका फल पाइने ।

फोहोरलाई कुहाएर मल बनाउने विधि
सजिलो छ पानी हाल्ने थोपा प्रविधि
कुन बिरुवा के मा रोप्ने जरा कति हुन्छ
खेर जाने वस्तुको नि पुनः प्रयोग हुन्छ ।

कीरा मार्ने घरमै बनाउँ जैविक औषधी
बनाउन चाहिँदा रैछन् निम्न सामग्री
तीतेपाती बकाइनो बनमाराको झार
करेला र खुर्सानीमा मिसाऊ लसुन प्याज ।

घिउकुमारी असूरो गाँजासँग निम
अदुवा र मरिचसँग मिसाऊ मेथी नून
गोबर गहुँत प्रभावकारी मिसाउनै पर्छ
गाँजा अनि पिना हाली घोली दिनुपर्छ ।

बिकौं टम्म अगाएर राखौं एकातिर
छोक्रा आफै गल्छ त्यही फाल्नु हुन्छ खेर
कीराको नि किसिम धेरै खबटे र लाइ
दिक्क पाछुन् यी कीराले बिरुवालाई खाई ।

छकिँदिएँ त्यही औषधी घरमै बनाएको
हानि गर्छ शरीरलाई नखाउँ विष मिसाएको
फल्दा रैछन् कौसी माथि आँप अनार स्याउ
बिरुवा चैं खोजी खोजी कमली नै लाउँ ।

सबै कुरा जन्मैदेखि जानी आ'को छैन
सिके पछि नजान्ने त कुरा केही छैन
इच्छाशक्ति जगाएर गर्दै जाऊ काम
समस्याको पछि आउँछ आफै समाधान ।

लेख्नुपर्ने धेरै कुरा अझै बाँकी रह्यो
लेख्दालेख्दै लामोभयो रात छिप्पिंदै गयो
अझै धेरै लेख्नुपर्ने छन् छुटेका कुरा
अहिलेलाई यति लेखेँ पछि गर्छु पूरा । (सृजना नगर, भक्तपुर)

असल मित्रको उदाहरण

शान्दानबाट खप अस्पताललाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग

मित्र राष्ट्र चीनबाट भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खप अस्पताललाई स्वास्थ्य उपकरणहरू सहयोग गरेको छ। भक्तपुर नगरपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध रहेको चीनको तिब्बतस्थित शान्दान शहरबाट प्राप्त सहयोग उपकरणहरूमा भेन्टिलेटर १ सेट, अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर ३२ सेट, अक्सिजन सिलिन्डर (४० लिटर) १०० ओटा र आईसीयु बेड ५० ओटा रहेका छन्।

तातोपानी नाकामार्फत पठाइएको उक्त सामग्रीहरू हाल भक्तपुरको च्याम्हासिंहस्थित जनस्वास्थ्य केन्द्रमा राखिएको छ। उक्त सहयोग चिनियाँ युवान ५ लाख ९९ हजार ४ सय अर्थात् नेपाली रूपैयाँ १ करोड ९ लाख २१ हजार ६८ रूपैयाँ रहेको छ।

वि.सं. २०७३ साउन ३० गते भक्तपुर नगरपालिका र जनवादी गणतन्त्र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतको शान्दान शहरबीच भगिनी सम्बन्ध स्थापना भएको थियो। यस क्रममा दुई शहरबीच पटक पटक अनुभव र सहयोग आदानप्रदान हुँदै आएको छ। भक्तपुर नगरपालिकाका प्रतिनिधिहरूले एक पटक शान्दान शहरको भ्रमण गरिसकेको छ भने शान्दान शहरबाट पनि भक्तपुर नगरको भ्रमण गरिसकेको छ। भ्रमणको क्रममा दुई नगरपालिकाहरूबीच अनुभवको आदानप्रदान भएको थियो।

भक्तपुर नगरपालिकाको भगिनी शहर शान्दान शहरबाट वर्तमान विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड १९ रोगको दोस्रो लहरबाट नेपालमा तीव्र गतिमा सङ्क्रमण बढेसँगै चिन्ता व्यक्त गर्दै भक्तपुरमा यस रोगको प्रभावबारे चासो लिई शान्दान नगरपालिकाबाट पत्राचार भएको थियो। सोही क्रममा भक्तपुर नपाले भक्तपुरमा पनि सङ्क्रमण दर तीव्र रूपमा बढिरहेको र सङ्क्रमितहरूको उपचारमा अक्सिजनको अभाव रहेको, भेन्टिलेटर र अक्सिजन सिलिन्डर व्यवस्था गर्न सकिए कोभिड १९ रोग रोकथाम र नियन्त्रण गर्न मद्दत पुग्ने जानकारी गराएको थियो।

एउटा असल मित्रको उदाहरण प्रस्तुत गर्दै भगिनी शहर शान्दानले तत्कालै आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गर्न तत्पर रहेको भक्तपुर नपालाई पत्राचार गरेको थियो।

चीनको शान्दान शहरबाट भक्तपुर नपालाई प्राप्त उक्त सहयोगबारे प्रतिक्रिया दिनुहुँदै भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुरमा सङ्कट परेको बेला छिमेकी मित्र

देशको तर्फबाट भएको सहयोगको लागि शान्दान नपाका मेयर, विदेश विभागका कर्मचारीहरूमा नगरवासी र नगरपालिकाको तर्फबाट धन्यवाद ज्ञापन गर्नुहुँदै दुई नगरबीचको सहयोग आदानप्रदानले आपसमा मित्रता र सम्बन्ध अभि प्रगाढ हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो।

भक्तपुर नपाले हाल ब्रम्हायणीस्थित बहुउद्देश्यीय भवनमा कोभिड-१९ का बिरामीको लागि खप अस्पतालअन्तर्गत २५ शय्याको एचडीयुसहित ७५ शय्याको कोभिड युनिट सञ्चालन गर्दै आइरहेको अवगत गराउनुहुँदै उहाँले जनतासँग सहयोग सङ्कलनबाट उठेको रकमबाट खप अस्पतालमा स्थापना गर्ने अक्सिजन प्लान्टको आवश्यक सामग्रीहरू चीनको छेन्दुबाट ल्याइसकेको जानकारी दिनुभयो।

उहाँले भन्नुभयो, अक्सिजन प्लान्टबाट परीक्षणको रूपमा अक्सिजन उत्पादन भइरहेको छ, अबको केही दिनबाटै अक्सिजन प्लान्टबाट अक्सिजन उत्पादन हुनेछ।

साथै प्रमुख प्रजापतिले नेपालमा कोभिड नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि मित्र राष्ट्र चीनले केही दिन अगाडि नेपाल मजदुर किसान पार्टीको तर्फबाट पठाएको १५ हजार थान मेडिकल मास्क र ५ थान हाइड्रोजन अक्सिजन जेनेरेटर खप अस्पताललाई प्राप्त भएको बताउनुभयो। चीन सरकारबाट प्राप्त उक्त स्वास्थ्य उपकरणहरूबाट खप अस्पतालका कोभिड बिरामीका साथै अन्य बिरामीहरूको उपचारमा समेत टेवा पुग्ने उहाँले बताउनुभयो।

ख्वप अस्पताललाई सहयोग जारी

भक्तपुर नपाबाट दाताहरूलाई हार्दिक धन्यवाद !

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ ले भक्तपुर जिल्ला पनि आक्रान्त रहेको छ । भक्तपुर नगरपालिकाले २०७८ वैशाख १७ गतेदेखि २५ शय्याको एचडीयुसहित ७५ शय्याको ख्वप अस्पताल (कोभिड युनिट) सञ्चालन गरी सङ्क्रमितहरूलाई निःशुल्क उपचार सेवा प्रदान गरिरहेको छ । भक्तपुर नपाले ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट, भेन्टिलेटर, आइसीयुलगायत अन्य स्वास्थ्य उपकरणहरूको व्यवस्था गर्न जनस्तरबाट स्वेच्छाले आर्थिक, भौतिक, तथा नैतिक सहयोग प्रदान गर्नुहुने सङ्घ संस्था, विद्यालय, कलेज, उद्योगी व्यवसायी तथा शुभचिन्तक महानुभावहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गरेकोछ ।

भक्तपुर नपाको प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा मिति २०७८ जेठ २० गतेदेखि असार १६ गतेसम्म सहयोग गर्नुहुने दाताहरूको विवरण तपसिलबमोजिम रहेको छ (जेठ ५ गतेदेखि जेठ १९ गतेसम्मको विवरण गताङ्कमा) -

(असार १६ गतेसम्म कुल सहयोग रु. ६,१८,४६,७८३।७१)

क्र.सं.	सहयोगी दाताको नाम	ठेगाना	मिति	रकम
४६६	श्री इन्द्रायणी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा २	२०७८।२।२०	१,०२,३७५।००
४६७	श्री पारगन एकेडेमी	भनपा १०	२०७८।२।२०	१३,०००।००
४६८	श्री महेन्द्र आधारभूत विद्यालय	भनपा ८	२०७८।२।२०	१०,०००।००
४६९	श्री सेकरिड हार्ट एकेडेमी	भनपा ४	२०७८।२।२०	१२,५५५।००
४७०	श्री डेमोस इङ्लिश स्कूल	भनपा ४	२०७८।२।२०	६,५००।००
४७१	श्री ग्लिटर फ्युचर सेकेण्डरी स्कूल	भनपा ४	२०७८।२।२०	५,५००।००
४७२	श्री प्रसादी पाठशाला एजुकेशनल फाउण्डेसन	सूनपा ८	२०७८।२।२०	५,०००।००
४७३	श्री इमेज सेकेण्डरी स्कूल	भनपा २	२०७८।२।२०	५,५००।००
४७४	श्री एक्टिभ इन्स्ट्रक्सनल मोडेल स्कूल	भनपा २	२०७८।२।२०	३,०००।००
४७५	श्री रन्जित भण्डारी	भनपा १०	२०७८।२।२०	७,७०५।००
४७६	श्री श्रीभक्त कवां	भनपा ७	२०७८।२।२०	७,००५।००
४७७	श्री त्वायना गुठी (तुल्सीभक्त त्वायना)	भनपा ३	२०७८।२।२०	रु. २०,०२५।००
४७८	श्री रामकृष्ण त्वायना	भनपा ३	२०७८।२।२०	१५,५१५।००
४७९	श्री अष्टमान बासुकला	भनपा २	२०७८।२।२०	रु. २५,११०।००
४८०	श्री सिद्धि गणेश पुस्तकालय	भनपा ७	२०७८।२।२०	रु. २०,०००।००
४८१	श्री जगाती गणेश समूह	भनपा ८	२०७८।२।२०	रु. २५,०५५।००
४८२	श्री जगाती एग्रो कन्सर्न	भनपा ८	२०७८।२।२०	१०,०५५।००
४८३	श्री नानीबेटी बासुकला (स्व. सानु बासुकलाको स्मृतिमा)	भनपा ६	२०७८।२।२०	रु. २०,०२०।००
४८४	श्री नेपाल क्रान्तिकारी यातायात मजदुर सङ्घ, टूक एकाई समिति	भनपा ८	२०७८।२।२०	५०,०००।००
४८५	श्री विश्वकर्मा बचत समूह	भनपा ९	२०७८।२।२०	रु. २५,५५५।००

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रस्ताव २०७० हाम्रो कला र संस्कृति १३

४८६	श्री खूप युवा समूह	सूर्यविनायक नपा ८	२०७८।२।२०	२५,५५५
४८७	श्री सेभेन स्टार सिलाइ सामग्री पसल	भनपा १०	२०७८।२।२०	१०,०१५।००
४८८	श्री रोशन शाही	भनपा ७	२०७८।२।२०	१००५।००
४८९	श्री आदर्श बिजनेस ग्रुप	भनपा ४	२०७८।२।२०	५०,०००।००
४९०	श्री ताथली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	चाँनपा ९	२०७८।२।२०	५५,५५५।००
४९१	श्री पुण्यराम बासी/तुल्सीकेशरी बासी	भनपा ८	२०७८।२।२०	२७,७७७।००
४९२	श्री जय सन्तोषी माँ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा १०	२०७८।२।२०	५०,१११।००
४९३	श्री केशवभक्त सुवाल र कान्छा सुवाल (स्व. केशरी सुवालको स्मृतिमा)	भनपा १	२०७८।२।२०	१०१,०००।००
४९४	श्री कृष्ण फर्निचर एण्ड सोरुम	भनपा ८	२०७८।२।२०	१०,५०५।००
४९५	श्री त्रिलक्ष्मी ट्रेडर्स	भनपा ८	२०७८।२।२०	१०,५१५।००
४९६	श्री एल.आर. इन्भेष्टमेन्ट प्रा.लि.	भनपा ८	२०७८।२।२०	११,११५।००
४९७	श्री साहारा केयर सेन्टर	भनपा १	२०७८।२।२०	१०,०१०।००
४९८	श्री कल्पना वीयजु	भनपा २	२०७८।२।२०	५०२०।००
४९९	श्री विन्द्रा कारञ्जित	भनपा २	२०७८।२।२०	५,००५।००
५००	श्री कृष्णागोविन्द सुवाल	भनपा २	२०७८।२।२०	५,०००।००
५०१	श्री सिर्जनशील विजनेस इन्भेष्टमेन्ट प्रा.लि. (अध्यक्ष सिताराम न्हेम्हाफुकी)	भनपा ८	२०७८।२।२०	५०,५५५।००
५०२	श्री भाने वनसी ग्वंस युवा समूह	भनपा ९	२०७८।२।२०	१३,५००।००
५०३	श्री सुविधा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा ९	२०७८।२।२०	२०,०००
५०४	श्री रामकृष्ण छुस्यावाग	भनपा १०	२०७८।२।२०	५,०००।००
५०५	श्री समाज सुधार मा.वि. (शिक्षक, कर्मचारी र वि.व्य.स.)	भनपा ८	२०७८।२।२०	७५,०००।००
५०६	श्री विनोद तिमल्सिना	चापागाउँ, ललितपुर	२०७८।२।२०	१५,५५५।००
५०७	श्री धुवलाल प्रधान	गोकुलगंगा गाउँपालिका २, ठोसे,	२०७८।२।२०	१०,०००।००
५०८	श्री २०४६ एस.एल.सी समूह (शारदा मावि)	भनपा २	२०७८।२।२०	१,०२,०४६।००
५०९	श्री जगाती मेडिकल हल (प्रो. डा. उमेश खाईतु र सिताराम खाईतु)	भनपा ७	२०७८।२।२०	३०,०००।००
५१०	श्री लक्ष्मीप्रसाद सुवाल	भनपा २	२०७८।२।२०	५,५००।००
५११	श्री लक्ष्मीशोभा रञ्जितकार	भनपा २	२०७८।२।२०	२,२२०
५१२	श्री विजेन्द्रवीर कर्माचार्य (बैंक ट्रान्स्फर)	हाल बेथानचोक	२०७८।२।२०	२,५००
५१३	श्री मंगललाल सुवाल	भनपा ५	२०७८।२।२०	२०,०००
५१४	श्री हाकु फल्चा बहदिप न्हति दोबुँ सुधार समाज	भनपा २	२०७८।२।२०	१,००,०००।००
५१५	श्री विष्णुराम त्वानाबासु (हाल अमेरिका)	भनपा ५	२०७८।२।२०	५०,००४।००
५१६	श्री हर्षवीर धुख्वा र भक्तलक्ष्मी धुख्वा	भनपा ३	२०७८।२।२०	२००१०

“Creation of predecessors — Our art and culture”

५१७	श्री रामबहादुर खर्बुजा	भनपा २	२०७८।२।२०	३,०००।००
५१८	श्री जय किशोर गाईजु	भनपा २	२०७८।२।२०	२,०००
५१९	श्री रामेश्वर दुवाल	भनपा १	२०७८।२।२०	२,०००
५२०	श्री रामेश्वर गोरा	भनपा २	२०७८।२।२०	२,०००
५२१	श्री रामप्रसाद खर्बुजा	भनपा २	२०७८।२।२०	२,०००
५२२	श्री रामगोपाल खर्बुजा	भनपा २	२०७८।२।२०	५,०००।००
५२३	श्री विश्वराम सुवाल	भनपा २	२०७८।२।२०	२,०००
५२४	श्री कृष्णगोपाल खर्बुजा	भनपा २	२०७८।२।२०	२,०००
५२५	श्री कुथुछे दाफा भवन तंचा	भनपा ४	२०७८।२।२०	२५,०००
५२६	श्री भक्तपुर तौलाछे त्वचा परिवार	भनपा ९	२०७८।२।२०	१००,८०५।००
५२७	श्री नेपाल क्रान्तिकारी मजदुर सङ्घ, भक्तपुर जिल्ला समिति परिवार	भक्तपुर	२०७८।२।२०	३०,०००।००
५२८	श्री दिपचन्द्र शाख	भनपा १	२०७८।२।२०	५,०००।००
५२९	श्री वरदायणी आधारभूत विद्यालय	भनपा ५	२०७८।२।२०	२२,१५३।८७
५३०	श्री नेपाल क्रान्तिकारी डकमी सङ्घ	भक्तपुर	२०७८।२।२०	१,३३,४५६।००
५३१	श्री रामनारायण गोरा	भनपा ३	२०७८।२।२०	१,२५,०००।००
५३२	श्री चम्पकेश्वर हार्डवेयर (प्रो. लक्ष्मीदेवी सैजु)	भनपा ४	२०७८।२।२०	३०,०००।००
५३३	श्री पुष्प अवाल (बैंक ट्रान्स्फर)	भनपा(६)	२०७८।२।२०	१०,०००।००
५३४	श्री कालिका डेरी प्रा.लि.	चाँनपा ६	२०७८।२।२०	१,११,१११।००
५३५	श्री बद्रि प्याठ	भनपा ९	२०७८।२।२०	५०००।००
५३६	श्री भक्तपुरियन्स इन फोटोग्राफी टिम	भक्तपुर	२०७८।२।२०	१०,०००।००
५३७	श्री संजीव मधिकर्मी/नीना मधिकर्मी	भनपा १०	२०७८।२।२०	१,००,०००।००
५३८	स्व. बालमुकुन्द प्रजापतिको स्मृतिमा	भनपा ९	२०७८।२।२०	३०,१००।००
५३९	श्री कृष्ण लाखेमरु र रामलक्ष्मी कोजु (लाखेमरु)	भनपा ८	२०७८।२।२०	३०,२००।००
५४०	श्री रेशमलाल श्रेष्ठ	गेथेसवर्ग, अमेरिका	२०७८।२।२०	३,२००।००
५४१	श्री नेपाल बोटल वाटर उद्योग सङ्घ	भक्तपुर जिल्ला समिति	२०७८।२।२०	१,५०,०००।००
५४२	श्री भक्तपुर एफ.एम. प्रा.लि.	भनपा १, दुधपाटी	२०७८।२।२०	५०,०००।००
५४३	श्री गोपालसुन्दर गोसाईं	भनपा ९	२०७८।२।२०	५१००।००
५४४	श्री इन्जिनियर्स समाज नेपाल	भक्तपुर	२०७८।२।२०	२,५०,०००।००
५४५	श्री शिवशरण भुजु	भनपा ३ (हाल)	२०७८।२।२०	१०,५००।००
५४६	श्री मर्डन ई.से. स्कूल	भनपा १	२०७८।२।२०	२५,५५५।००
५४७	श्री ओमकृष्ण श्रेष्ठ र परिवार (स्व. विद्यालक्ष्मी वैद्य श्रेष्ठको स्मृतिमा)	भनपा	२०७८।२।२०	१,११,१११।००
५४८	श्री इन्दिरा शाक्य	कृष्णडोल, ललितपुर	२०७८।२।२०	१०,०००।००
५४९	Covid-19 Rapid Action Taskforce (NEPAL RISING)	Seattle, USA	२०७८।२।२०	Oxygen Concentrator -3 pcs
जम्मा				२७,०३,८८९।८७

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रामाण्य २०७० हाम्रो कला र संस्कृति १५

५५०	श्री पुरुषोत्तम लोचन श्रेष्ठ (बैंक ट्रान्सफर)	भनपा-१	२०७८।२।२१	९,०००।-
५५१	श्री उज्वल प्रजापति	भनपा-७, खँचा पथ	२०७८।२।२१	१०,०००।-
५५२	श्री भेट फर योर पेट	भनपा-४, गःपलि	२०७८।२।२१	२५,०००।-
५५३	श्री थर्टिन गुप	भनपा-३, नासमना	२०७८।२।२१	५०,००५।-
५५४	श्री रत्नप्रसाद प्रजापति	भनपा-९, सूर्यमढी	२०७८।२।२१	५५,५५५।-
५५५	श्री मिलिजुली पुरुष तथा महिला समूह	भनपा-६, भोलाछैँ	२०७८।२।२१	५५,५५५।-
५५६	श्री नमोबुद्ध बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-६, चोछैँ	२०७८।२।२१	१५,०००।-
५५७	श्री याछैँ गणेश नैःबाजा दाफा भजन गुठी	भनपा-६, याछैँ	२०७८।२।२१	२५,०००।-
५५८	श्री पूर्णबहादुर अवाल र वीणा अवाल	भनपा-६, तुछिमला	२०७८।२।२१	५०,५५५।-
५५९	श्री भक्तपुर कापी उद्योग अफसेट प्रेस	भनपा-१०, देकोचा	२०७८।२।२१	२०,०००।-
५६०	श्री गोपाल सिं कर्माचार्य	भनपा-४, मंगलाछैँ	२०७८।२।२१	१,००,००५।-
५६१	श्री कानून अध्ययन समाज	भक्तपुर	२०७८।२।२१	१५५,५५५।-
५६२	अधिवक्ता श्री रविन बोहजु (इनोभेटिभ ल चेम्बर)	भनपा-८	२०७८।२।२१	१५,१०५।-
५६३	श्री ब्रम्हायणी गुठी	भनपा-७, इनाचो	२०७८।२।२१	२०,०००।-
५६४	श्री गबुँ गणेश टोल सुधार समाज	चाँनपा-२,	२०७८।२।२१	१५,०१५।-
५६५	श्री दुर्गाप्रसाद किलम्बु	भनपा-२, इतापाके	२०७८।२।२१	१०,५५५।-
५६६	श्री अँचा पोखरीमा सम्पन्न भएको अधिक मास र सप्ताह	भनपा-६	२०७८।२।२१	४,५२,६९३।-
५६७	श्री सम्पदा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-५, क्वाछैँ	२०७८।२।२१	१५,०००।-
५६८	श्री लक्ष्मीप्रसाद तजले	भनपा-५, क्वाछैँ	२०७८।२।२१	१०,०००।-
५६९	श्री भक्तपुर सुनचाँदी व्यवसायी सङ्घ	भनपा-७, इनाचो	२०७८।२।२१	१,००,०००।-
५७०	श्री महामञ्जुश्री ज्यासः पसः	भनपा-७, इनाचो	२०७८।२।२१	५०,००५।-
५७१	असिम खर्बुजा (स्व. राधेश्याम खर्बुजाको स्मृतिमा)	भनपा-३, तपालाछी	२०७८।२।२१	१,०००।-
५७२	श्री कादम्बिनी चिम्नी इँटा भट्टा उद्योग प्रा.लि.	बाँसबारी,	२०७८।२।२१	१,५५,५५५।-
५७३	श्री सूर्यमान ताम्राकार	भनपा-५	२०७८।२।२१	१०,०००।-
५७४	श्री एस.एल.सी. ब्याच २०५०, बासु मा.वि.	भक्तपुर	२०७८।२।२१	५२,०००।-
५७५	श्री आगन्जा ब्रडर्स	चाँनपा-२, भौखेल	२०७८।२।२१	५२,२२२।-
५७६	श्री कमलबहादुर आगन्जा	चाँनपा-३, भौखेल	२०७८।२।२१	५१,५५५।-
५७७	श्री राजकुमार आगन्जा	चाँनपा-२, भौखेल	२०७८।२।२१	५१,१११।-
५७८	श्री नवदुर्गा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-८, जेलाँ (२०७८।२।२१	२०,३५०।-
५७९	श्री न्यातापोल कर्नर टिम	भनपा-५, लैको,	२०७८।२।२१	१०,५००।-
५८०	श्री रजितकार समाज	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८।२।२१	४१,००१।-
५८१	श्री नेपाल कपडा तथा सिलाइ व्यवसायी सङ्घ	सूनपा-४, ठिमी	२०७८।२।२१	५०,०००।-
५८२	श्री कृष्ण खत्री	भनपा-१, भावाँचो	२०७८।२।२१	५५००।-
५८३	श्री बढीराम छुस्याबाग	भनपा-८, इनाचो	२०७८।२।२१	१०,५५५।-
५८४	श्री श्रीकर प्रजापति	भनपा-४, बोलाछैँ	२०७८।२।२१	११,१७५।-
५८५	श्री सामुहिक उत्थान समूह	सूर्यविनायक	२०७८।२।२१	४०,०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

५८६	श्री विष्णुप्रसाद कवां	भनपा-५, आदर्श बसस्टप	२०७८।२।२१	२५,१००।-
५८७	श्री न्यातापोल क्राफ्टस्	भनपा-४, नासमना	२०७८।२।२१	१०,०००।-
५८८	श्री चन्द्रभक्त भुजु (स्व. पिता हरिभक्त भुजुको स्मृतिमा)	भनपा-३, वासिक टोल	२०७८।२।२१	३४,०००।-
५८९	श्री भक्तपुर आर्टस् एण्ड कलर हाउस	भनपा-७, जगाती	२०७८।२।२१	१०,००१।-
५९०	श्री कृष्णप्रसाद सायजु	भनपा-१, सल्लाघारी	२०७८।२।२१	५१,१११।-
५९१	श्री शुभकामना महिला कृषक समूह	सूनपा-५, कटुञ्जे	२०७८।२।२१	१२,६०५।-
५९२	श्री तखाछे गणेश पुचः	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८।२।२१	३०,०००।-
५९३	श्री सजना लागे	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८।२।२१	५०००।-
५९४	श्री होटेल भादगाउँ एण्ड रिसोर्ट प्रा.लि.	भनपा-४, गःपलि	२०७८।२।२१	१,०१,०००।-
५९५	श्री विश्वमोहन जोशी	भनपा-२, कालिघाट, ब्यासी	२०७८।२।२१	१०,१०५।-
५९६	श्री श्यामप्रसाद मानन्धर	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८।२।२१	११,१११।-
५९७	श्री दिनेश चुल्याछो	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८।२।२१	११,१११।-
५९८	श्री विश्वनाथ ह्योङ्गजु	सूनपा-१०, चित्तपोल	२०७८।२।२१	११,१११।-
५९९	श्री पुरुषोत्तम लामिछाने	चौनपा-६, तेलकोट	२०७८।२।२१	१५,०००।-
६००	श्री सुलोचना गोसाई र अमित बासुकला (हाल जर्मनी)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८।२।२१	५०,०००।-
६०१	श्री त्रिजा भेले	भनपा-४, लाकोलाछे	२०७८।२।२१	२,०००।-
६०२	श्री VERIN NEPAL	Gottingen, Germany	२०७८।२।२१	PPE Set-100 pcs
६०३	श्री रामदास प्रजापति	भनपा-४, गःपली	२०७८।२।२१	१,००,५०५।-
६०४	श्री विजयलाल खयरगोली (स्व. पिता गंगालाल खयरगोलीको स्मृतिमा)	भनपा-१, सल्लाघारी (हाल अमेरिका)	२०७८।२।२१	३०,०००।-
६०५	श्री रामसुन्दर बके (भिलेज हाइल्याण्ड रिसोर्ट)	सूनपा-८, रानीकोट	२०७८।२।२१	१,००,००१।-
६०६	श्री आस्था बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, बोलाछे	२०७८।२।२१	५०,०००।-
६०७	श्री आस्था बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. (सञ्चालक समिति तथा विभिन्न उपसमितिरू र कर्मचारीरू)	भनपा-४, बोलाछे	२०७८।२।२१	७९,०००।-
६०८	श्री मल्ल प्रधानाङ्ग प्रतिष्ठान	भनपा-२, खौसा	२०७८।२।२१	१,०१,५००।-
६०९	श्री सूर्यविनायक मल्ल प्रधानाङ्ग गुठी	भनपा-३, वंशगोपाल	२०७८।२।२१	५०,०००।-
६१०	श्री कान्छी अवाल	सूनपा-६, बसस्टप	२०७८।२।२१	११,१११।-
६११	श्री सुन्दर न्हेम्हाफुकी	चौनपा-९, थाथली	२०७८।२।२१	५,५५५।-
६१२	श्री रिता लिबी (स्व. गीता लिबीको स्मृतिमा)	भनपा-५, आदर्शचोक	२०७८।२।२१	५,०१०।-
६१३	श्री सूर्यविनायक एकेडेमी	सूनपा-८	२०७८।२।२१	५०००।-
६१४	श्री राजु छुकां	भनपा-४	२०७८।२।२१	५०००।-
	जम्मा			२७,५४,०६४।-
६१५	श्री पूर्णकेशरी प्रजापति	भनपा-८	२०७८।२।२३	५००।-
६१६	श्री नेपाल क्रान्तिकारी मजदुर सङ्घ र नेपाल क्रान्तिकारी सिकर्मी सङ्घ, वडा नं. १ इकाई समिति	भनपा-१	२०७८।२।२३	५८,१४५।-
६१७	श्री मेधा माध्यमिक विद्यालय (शिक्षक तथा कर्मचारी समेत)	भनपा-३, तेखापुखु	२०७८।२।२३	१,११,१११।-
६१८	श्री आरध्या थापा र आरभ बन्धु थापा	भनपा-८, लिवाली	२०७८।२।२३	५,५५५।-
६१९	श्री हरिबहादुर बोहरा	सुर्खेत	२०७८।२।२३	५,५००।-
६२०	श्री गणेश खड्का	सुर्खेत	२०७८।२।२३	५,१००।-
६२१	श्री कृष्णराम बासुकला	चौनपा-२, कासने	२०७८।२।२३	५०५।-
६२२	श्री तुल्सीमान बासुकला	चौनपा-२, कासने	२०७८।२।२३	५०५।-
६२३	श्री गंगाराम सुवाल	चौनपा-२, कासने	२०७८।२।२३	५०५।-
६२४	श्री मोहनप्रसाद याकामी	चौनपा-२, कासने	२०७८।२।२३	१०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रताप २०७७ हाम्रो कला र संस्कृति ९७

६२५	श्री सुरेश बासुकला	चाँनपा-२, कासने	२०७८/२/२३	२०५५/-
६२६	श्री गोपाल सुवाल (लव)	चाँनपा-२, कासने	२०७८/२/२३	१५००/-
६२७	श्री जगतलाल ग्वाछा	चाँनपा-२, कासने	२०७८/२/२३	५५०५/-
६२८	श्री तुल्सीनारां प्याठ	भनपा-९, गछें	२०७८/२/२३	२०,०००/-
६२९	श्री सुक्राम दुवाल	भनपा-८, लिवाली	२०७८/२/२३	१०,५०५/-
६३०	श्री सत्यप्रसाद प्रजापति परिवार	भनपा-९, तौलाछें, दुगुरे	२०७८/२/२३	५०,०००/-
६३१	श्री महाकाली क्षेत्र संरक्षण समिति	भनपा-६	२०७८/२/२३	१,२५,०००/-
६३२	श्री श्रीराम भण्डारी	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२३	१५,००५/-
६३३	श्री सुरेन्द्र त्यात (हाल जापान)	भनपा-६, भोलाछें	२०७८/२/२३	१,००,५५५/-
६३४	श्री तमखु जःगुठी	भनपा-४, लैको, लाकोलाछें	२०७८/२/२३	२०५,०००/-
६३५	श्री रत्नकेशरी कछेपति	भनपा-६, भोलाछें	२०७८/२/२३	५५०००/-
६३६	श्री बुल्चा श्वेतभैरव ढल्चा भजन परिवार	भनपा-४, बोलाछें	२०७८/२/२३	२५,००५/-
६३७	श्री आशबहादुर खाताखो (दामोदर)	भनपा-२, दोकछें	२०७८/२/२३	१५,०००/-
६३८	श्री उंकारेश्वर प्रगति सेवा समिति	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२३	५१,१००/-
६३९	श्री राधेश्याम कासुला	चाँनपा-२, भौखेल	२०७८/२/२३	२,०००/-
६४०	श्री न्हुछेराम मचामसी	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८/२/२३	१५,०००/-
६४१	श्री हिति फल्चा पाल व्यवस्थापन समिति	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८/२/२३	५०,५५५/-
६४२	श्री नमुना टोल सुधार समिति/ढाकाटोपी समूह	भनपा-१०, पाइपलाईन	२०७८/२/२३	१५,५५५/-
६४३	श्री काफुले समाज	भक्तपुर	२०७८/२/२३	३,५००/-
६४४	श्री ३ भैरवनाथ मुर्दा गुठी परिवार (अध्यक्ष विष्णुबहादुर मानन्धर समेत)	भनपा-९, साःकुलां	२०७८/२/२३	१,००,००१/-
६४५	श्री कपाली समाज	भक्तपुर	२०७८/२/२३	३०,०००/-
६४६	श्री ज्ञानसागर बखाद्यो	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२३	२५,५५१/-
६४७	श्री वैद्य आयुर्वेद फर्मा	सूर्यविनायक	२०७८/२/२३	१०,०००/-
६४८	श्री कृष्णागोपाल लाखेमरु	भनपा-८, जेलाँ	२०७८/२/२३	५,०००/-
६४९	श्री सूर्य उड कार्भिङ्ग एण्ड फर्निचर	भनपा-१, इतापाके	२०७८/२/२३	२०,१००/-
६५०	स्व. टेकबहादुर लाखेको स्मृतिमा	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२/२३	१०,१५१/-
६५१	श्री लक्ष्मी अष्टिकल्स (प्रो. श्री लक्ष्मी प्रसाद बोयजू)	भनपा-२, इताछें	२०७८/२/२३	३०,५५५/-
६५२	श्री उदय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-८, लिवाली	२०७८/२/२३	१,००,९९९/-
६५३	श्री नीलनारायण कोजु	भनपा-८, जगाती	२०७८/२/२३	५,०००/-
६५४	अधिवक्ता श्री विष्णु लुईंटेल्	भनपा-१, दुधपाटी	२०७८/२/२३	१०,०००/-
६५५	श्री सुकुलढोका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, मंगलाछें	२०७८/२/२३	१,००,०००/-
६५६	श्री राजु नापित	भनपा-६, याछें	२०७८/२/२३	५०००/-
६५७	श्री चोखा विनायक सहयोगी समूह	भनपा-१०,	२०७८/२/२३	२५,१२५/-
६५८	श्री रामकृष्ण प्रजापति (स्व. धनलक्ष्मी प्रजापतिको स्मृतिमा)	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२३	५,५५५/-
६५९	श्री एसएलसी २०४४ ब्याच (प्रभात मावि)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२/२३	१,१२,५०५/-
६६०	श्री गीता बासुकला	भनपा-५, चासुखेल	२०७८/२/२३	७२१०/-
६६१	श्री आशराम न्हैम्हाफुकी (सुनिता न्हैम्हाफुकीको जन्मदिनको अवसरमा)	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२३	५१,२५५/-
६६२	श्री मित्रता बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२३	३१,१११/-
६६३	श्री समाज सेवा समिति	भनपा-६, याछें	२०७८/२/२३	१५,४३०/-
६६४	श्री कुमार बोयजू समेत स्थानीय टोलवासी साथीहरू	चाँनपा-२, दुवाकोट सखाल बस्ती	२०७८/२/२३	२३,०५०/-
६६५	श्री चण्डेश्वरी कासुला फाँजु	चाँनपा-२, दुवाकोट सखाल बस्ती	२०७८/२/२३	५,५५५/-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

६६६	श्री छवप उच्च मावि (पहिलो ब्याच विद्यार्थी समूह)	भनपा-६	२०७८/२०२३	७१,०००-
६६७	श्री इन्फिनिटी फोटो वर्ल्ड		२०७८/२०२३	१५,५५५-
६६८	श्री भक्तपुर महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-९, च्याम्हासिंह	२०७८/२०२३	५०,५००-
६६९	श्री रामेश्वरी ब्यान्जु (स्व. दिलबहादुर ब्यान्जुको स्मृतिमा)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२०२३	१५,०००-
६७०	श्री हर्षवहादुर वनेगुलु	भनपा-७, आदर्श	२०७८/२०२३	२५,१००-
६७१	श्री लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखा, वडाध्यक्ष (अनलाईन ट्रान्स्फर)	भनपा-१०	२०७८/२०२३	११,१११-
६७२	श्री दयाराम ह्यौमिखा (अनलाईन ट्रान्स्फर)	भनपा-१०	२०७८/२०२३	५,००१-
	जम्मा			१८,४२,६८६-
६७३	श्री इन्द्रप्रसाद लवजु, दिलमाया लवजु, डा. नीता लवजु र सुजन लवजु	भनपा-७, जगाती	२०७८/२०२४	५,५५५-
६७४	श्री पंचराम किसी र छोरी मञ्जु किसी मल्ल	भनपा-७, जगाती	२०७८/२०२४	१,०५,५०५-
६७५	श्री एन्जल तुल्सी र सिम्रण तुल्सी	भनपा-४, मंगलाछैं	२०७८/२०२४	६,०००-
६७६	श्री पर्यटन व्यवसायी सद्भाव सङ्घ	भनपा-५, टाँमढी	२०७८/२०२४	२५,००५-
६७७	श्री गोपाल बासुकला	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२०२४	१०,०००-
६७८	श्री कान्छा बासुकला र जानकी बासुकला (बुवा राम बहादुर र आमा विष्णु मायाको स्मरणार्थ)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२०२४	११,२५५-
६७९	श्री समता शिक्षा निकेतन	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२०२४	१०,११०-
६८०	श्री जेलौं ज्ञानमाला भजन खलः	भनपा-८, पुखुचा	२०७८/२०२४	२०,०००-
६८१	श्री जेठा गणेश बचत कोष	भनपा-४, तालाको	२०७८/२०२४	३०,०००-
६८२	श्री भारती आधारभूत विद्यालय	भनपा-५, योसिखेल	२०७८/२०२४	१८,०५१-
६८३	श्री बलबहादुर मानन्धर	चाँनपा-९, ठूलो चौँर	२०७८/२०२४	१०,५००-
६८४	श्री खड्गबहादुर मानन्धर	चाँनपा-९, ठूलो चौँर	२०७८/२०२४	५,१०५-
६८५	श्री लायकु लुँधवाका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, गःपलि	२०७८/२०२४	२०,१५५-
६८६	श्री मितेरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-७, जगाती	२०७८/२०२४	५५,५५५-
६८७	श्री सुपूर्णेश्वर भजन मण्डल तथा ब्रम्हेश्वर घाट संरक्षण समिति	भनपा-८, जेलौं	२०७८/२०२४	५१,१११-
६८८	श्री ब्रम्हायणी मुर्दा गुठी (गणेश समाज)	भनपा-८, जेलौं	२०७८/२०२४	५१,१११-
६८९	श्री देउराली बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, सूर्यविनायक	२०७८/२०२४	२०,०००-
६९०	श्री टेकबहादुर पलिखेल	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८/२०२४	१०,०००-
६९१	श्री हरिगोविन्द धौंजुश्रेष्ठ	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२०२४	५०,०००-
६९२	श्री हरिनारायण भुजु	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२०२४	७,१०५-
६९३	श्री कृष्णकुमार गणेश	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२०२४	५,०००-
६९४	श्री राजेन्द्रप्रसाद प्रजापति	भनपा-९	२०७८/२०२४	५०,०००-
६९५	श्री नातीभाई ह्योम्बा	भनपा-९	२०७८/२०२४	२५,०००-
६९६	श्री लक्ष्मीप्रसाद गोरा	भनपा-३	२०७८/२०२४	३०,०००-
६९७	श्री महेन्द्र खायमली	भनपा-८	२०७८/२०२४	५०,०००-
६९८	श्री नविन प्रजापति	भनपा-९	२०७८/२०२४	५०,०००-
६९९	श्री जितेन्द्र खायमली	भनपा-८	२०७८/२०२४	५०,०००-
७००	श्री सुरेन्द्र प्रजापति	भनपा-८	२०७८/२०२४	५५,५५५-
७०१	श्री गणेशराम मुस्याल्लवो	भनपा-१०	२०७८/२०२४	२०,१९९-
७०२	श्री पूर्णप्रसाद गाईजु	भनपा-८	२०७८/२०२४	२५,०००-
७०३	श्री आशराम बैद्य	भनपा-१	२०७८/२०२४	५०,०००-
७०४	श्री प्रकाशमान जाकीबञ्जार	भनपा-१	२०७८/२०२४	५०,०००-
७०५	श्री कृष्णप्रसाद कोजु	भनपा-८	२०७८/२०२४	२५,०००-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रस्ताव २०७७ हाम्रो कला र संस्कृति १९

७०६	श्री नरेश गोठे	भनपा-१	२०७८।२।२४	५०,०००-
७०७	श्री राजन कुम्पाख	भनपा-६	२०७८।२।२४	२५,०००-
७०८	श्री गंगाराम सुवाल	भनपा-६	२०७८।२।२४	२५,०००-
७०९	श्री श्रीनाथ दुवाल	भनपा-६	२०७८।२।२४	७५,५०५।-
७१०	श्री गणेशभक्त खर्बुजा	भनपा-२	२०७८।२।२४	३०,०००-
७११	श्री प्रतिक ह्योम्बा	भनपा-९	२०७८।२।२४	१०,०००-
७१२	श्री लक्ष्मीसुन्दर प्रजापति	भनपा-९	२०७८।२।२४	२५,०००-
७१३	श्री चुनदेवी चिम्नी भट्टा परिवार	भनपा-९	२०७८।२।२४	५१,०००-
७१४	श्री ज्ञानसागर प्रजापति	भनपा-४	२०७८।२।२४	२५,०००-
७१५	श्री लक्ष्मीकुमार भैनात्व	भनपा-८	२०७८।२।२४	२५,०००-
७१६	श्री सुर्यराम त्वानाबासु	भनपा-५	२०७८।२।२४	१५,०००-
७१७	श्री विनय प्रजापति (महेश)	भनपा-९	२०७८।२।२४	२५,०००-
७१८	श्री जुजुलाल गाईजु	भनपा-८	२०७८।२।२४	५०,१००-
७१९	श्री योगेन्द्र लाखा	भनपा-७	२०७८।२।२४	२५,०००-
७२०	श्री अनन्त दुग्जु	भनपा-१	२०७८।२।२४	५०,१०१।-
७२१	श्री रागस हार्डवेयर	भनपा-९	२०७८।२।२४	१०,०००-
७२२	श्री साहेद इन्टरप्राइजेजु	भनपा-९	२०७८।२।२४	५,०००-
७२३	श्री महेश्वरी ट्याक्टर वर्कशप	भनपा-८	२०७८।२।२४	५०,०००-
७२४	श्री बाबुकाजी कोजु	भनपा-८	२०७८।२।२४	२५,०००-
७२५	श्री पुण्यराम कुसी	भनपा-९	२०७८।२।२४	५०,००८।-
७२६	श्री रत्नप्रसाद प्रजापति	भनपा-९	२०७८।२।२४	५१,१११।-
७२७	श्री होटेल सिटी गाउँ	सुनपा-९	२०७८।२।२४	५५,५५५।-
७२८	श्री पाँगे खानी	भनपा-९	२०७८।२।२४	३०,०००-
७२९	श्री गणेश कार्की	चाँनपा-८	२०७८।२।२४	२०,०००-
७३०	श्री राजाराम कोजु	भनपा-८	२०७८।२।२४	२५,०००-
७३१	श्री टीना लाखेमरु	भनपा-८	२०७८।२।२४	१०,००६।-
७३२	श्री ईश्वरी गाईजु	भनपा-८	२०७८।२।२४	२५,०००-
७३३	श्री पुण्यराम बखारो	भनपा-७	२०७८।२।२४	३०,०००-
७३४	श्री मनकुमार पछिजु	भनपा-८	२०७८।२।२४	२५,०००-
७३५	श्री दिपक माकजु	भनपा-१०	२०७८।२।२४	१०,०००-
७३६	श्री शंकर नकर्मि	भनपा-८	२०७८।२।२४	५०,५०५।-
७३७	श्री सानुकाजी चिकंभञ्जार	भनपा-५	२०७८।२।२४	२२,०००-
७३८	श्री केशव कवां	भनपा-७	२०७८।२।२४	५५,५५५।-
७३९	श्री कृष्णगोपाल छुम्याबाग	भनपा-८	२०७८।२।२४	२५,०००-
७४०	श्री गणेशमान नकर्मि	भनपा-८	२०७८।२।२४	५,५०५।-
७४१	श्री बलराम गणेश	भनपा-९	२०७८।२।२४	२५,०००-
७४२	श्री हरि अवाल	भनपा-६	२०७८।२।२४	५०,०००-
७४३	श्री विश्वराम पकानेवार	भनपा-९	२०७८।२।२४	२५,५५५।-
७४४	श्रीमती सत्यभामा मुनकर्मि	लोकन्थली	२०७८।२।२४	२५,०००-
७४५	श्री कृष्णप्रसाद कवां	भनपा-७	२०७८।२।२४	५५,५५५।-
७४६	श्री केदार गोसाईं	भनपा-८	२०७८।२।२४	१०,५००।-
७४७	श्री लाखेमरु परिवार	भनपा-८	२०७८।२।२४	७,०००।-
७४८	श्री तुल्सीनारायण लाखेमरु	भनपा-८	२०७८।२।२४	५,५५५।-
७४९	श्री भक्तपुर निर्माण सामग्री डिपो समूह	भक्तपुर	२०७८।२।२४	६५,०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

७५०	श्री लावर हर्न फ्रेण्ड ग्रुप	भनपा-६, याछें	२०७८/२०२४	२०,०००/-
७५१	श्री उत्तरार्ध जीवन बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-३	२०७८/२०२४	५५०५१/-
७५२	श्री विष्णुलक्ष्मी मानन्धर	भनपा-२, इताछें	२०७८/२०२४	८००५१/-
७५३	श्री शोभा जाकीबन्जार(छुकां)	भनपा-४, लाकोलाछें	२०७८/२०२४	५०,५५५१/-
७५४	श्री बुद्धिराम सिन्ताकल	भनपा-१, भावांचो	२०७८/२०२४	५१,११११/-
७५५	श्री बसन्तलक्ष्मी पलिखेल	सूनपा-८, डागाचा	२०७८/२०२४	१५,०००/-
७५६	श्री सिम्का ल्याबोरेटोरिज प्रा.लि.	भनपा-१, इतापाके	२०७८/२०२४	१०,२१०/-
७५७	श्री भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पस	भनपा-१, दुधपाटी	२०७८/२०२४	५१,०००/-
	जम्मा			२५,८३,३७९१/-
७५८	श्री समुद्रादेवी महिला कृषि विकास प्रा.लि.	शिवपुरी गा.पा.-६, खोलेगाउँ, नुवाकोट	२०७८/२०२५	१०,०००/-
७५९	श्री कृष्णाकुमार पालुकासी	भनपा-८, लिवाली	२०७८/२०२५	१०,५४०/-
७६०	श्री पांग्राचा गल्ली युवा समाज	भनपा-८	२०७८/२०२५	२५,०००/-
७६१	श्रीमान रविन्द्रकुमार श्रेष्ठ र श्रीमती स्मिता राइठोर (हाल अमेरिका)	भनपा-१	२०७८/२०२५	५,००,०००/-
७६२	श्री लक्ष्मीप्रसाद त्वानाबासु र रामेश्वरी सुवाल त्वानाबासु	भनपा-५	२०७८/२०२५	१,०२,२०२/-
७६३	श्री तारालां इटापाको सरोकार समूह	भनपा-१	२०७८/२०२५	१०,००५१/-
७६४	श्री जगाती कल्याण समूह (अध्यक्ष केदार त्वानाबासु)	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८/२०२५	१,००,०००/-
७६५	श्री कमलविनायक योग साधना केन्द्र	भनपा-१०	२०७८/२०२५	१४,०००/-
७६६	श्री जय भवानी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-१, सल्लाघारी	२०७८/२०२५	५०,०००/-
७६७	श्री पौराणिक न्हेंपंमरु मानन्धर गुठी	भनपा-९, साकोलान	२०७८/२०२५	१,०१,११११/-
७६८	श्री कृष्णाराम बोहजु (ठूलो)	भनपा-८,	२०७८/२०२५	५,००५१/-
७६९	श्री गलसी:पु:खु गणेश युवा बचत समूह परिवार	भनपा-५, चासुखेल, गलसी:पु:खु	२०७८/२०२५	३०,००५१/-
७७०	श्री नवज्योति बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	सूनपा-७, किवाचोक	२०७८/२०२५	२५,५५५१/-
७७१	श्री श्यामकृष्ण र बालकृष्ण धवँज (स्व. कृष्णामाया धवँजको स्मृतिमा)	भनपा-७, इनाचो	२०७८/२०२५	१,२०,०००/-
७७२	सुश्री सिमरन धवँज	भनपा-७, इनाचो	२०७८/२०२५	६,०००/-
७७३	श्री मसिनु माकजू	भनपा-७, इनाचो	२०७८/२०२५	२०,०००/-
७७४	श्री नमस्ते समूह	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८/२०२५	३०,००५१/-
७७५	श्री सूर्यमढी युवा परिवार	भनपा-९, सूर्यमढी	२०७८/२०२५	१६,०००/-
७७६	श्री नारायण सुन्दर कुटुंब	भनपा-८, जेलौं	२०७८/२०२५	२०,२२५१/-
७७७	श्री सुरोज महर्जन	ललितपुर महानपा-९, गछें, ललितपुर	२०७८/२०२५	३०,०००/-
७७८	श्री शिवशिखर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२०२५	३,०१,०००/-
७७९	श्री हित बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-७, जगाती	२०७८/२०२५	५५,५५५१/-
७८०	श्री जय माता त्रिपुरसुन्दरी देवी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-५, सुकुलढोका	२०७८/२०२५	५५,५५५१/-
७८१	श्री निकोसेरा युवा बचत तथा सहयोग समूह	मथिनपा-९, निकोसेरा	२०७८/२०२५	५०,६००/-
७८२	श्री लक्ष्य बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-१, दुधपाटी	२०७८/२०२५	५०,०००/-
७८३	श्री २०६१ एस.एल.सी.समूह (बासु मावि)	भक्तपुर	२०७८/२०२५	६८,३५०/-
७८४	श्री सिम्रिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	चाँनपा-९, ताथली	२०७८/२०२५	५५,५५५१/-
७८५	श्री पुजन मेडिसिन डिस्ट्रिब्युटर	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२०२५	५५,५५५१/-
७८६	श्री आर. एन. इन्टरप्राइजेज	भनपा-९, च्याम्हासिंह	२०७८/२०२५	१०,०००/-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रताप २०७७ हाम्रो कला र संस्कृति १०१

७८७	श्री प्रारम्भ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, गःपलि	२०७८।२।२५	१०,०००।-
७८८	श्री भक्तपुर उद्योग वाणिज्य सङ्घ	भक्तपुर	२०७८।२।२५	नगद रु. २,००,०००।- र अक्सीजन कन्सट्रक्टर-३ (तीन) थान
७८९	श्री भक्तपुर घरेलु बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	सूनपा-६, बलाको	२०७८।२।२५	२५,५५५।-
७९०	श्री विष्णुलाल कवां	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८।२।२५	५,५०५।-
७९१	श्री सत्यनारायण प्रजापति	भनपा-७, जगाती	२०७८।२।२५	५,५५५।-
७९२	श्री शनिस लागेज	सूनपा-१०, नलिञ्चोक	२०७८।२।२५	५,५२५।-
७९३	श्री युहना राजा धौभडेल र कृष्ण कमल धौभडेल	भनपा-१, सृजनानगर	२०७८।२।२५	५५,५५५।-
७९४	श्री अष्टबहादुर महर्जन	बृङ्गमती, ललितपुर	२०७८।२।२५	५,१०५।१३
७९५	श्री बेखानारायण महर्जन	कामनपा-२६	२०७८।२।२५	५,१००।-
जम्मा				२२,४५,६३१।१३
७९६	श्री थापा पार्टी प्यालेस एण्ड क्याटरिङ्ग सर्भिस (प्रो. एन.बी. थापा)	सूर्यविनायक	२०७८।२।२६	२५,५००।-
७९७	श्री भक्तपुर योङ्ग सर्कल (सहिद स्मृति खेल मैदान)	भनपा-२, स्मृतिनगर	२०७८।२।२६	२५,०००।-
७९८	श्री बाल सेवक आधारभूत विद्यालय	भनपा-७, हनुमानघाट	२०७८।२।२६	१५,०००।-
७९९	श्री पारिजात बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	सूनपा-५	२०७८।२।२६	२५,००५।-
८००	श्री शुभलाभ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	चाँनपा-५	२०७८।२।२६	६०,९६५।-
८०१	श्री दाजुभाइ दिदीबहिनी समूह	भनपा-९, सूर्यमढी	२०७८।२।२६	५,०००।-
८०२	श्री नेपाल मठाधिश समाज	भनपा-९, दत्तात्रय	२०७८।२।२६	५०,०००।-
८०३	श्री हंसबाहिनी आधारभूत विद्यालय (शिक्षक र कर्मचारी)	भनपा-१०, थालाछे	२०७८।२।२६	१६,६६०।-
८०४	श्री सूर्यमढी तःगुठी (मुर्दा गुठी कोजु परिवार)	भनपा-९, सूर्यमढी	२०७८।२।२६	१,०१,१११।-
८०५	श्री तेजप्रसाद न्यौपाने परिवार	सूर्यविनायक	२०७८।२।२६	५०,०००।-
८०६	श्री भक्तपुर क्रिष्टियन समाज	भनपा-३, बाराहिस्थान	२०७८।२।२६	२,००,०००।-
८०७	श्री जय श्री माँ तारा प्रा.लि. (प्रो. सुमित पल्लिखेल र तीर्थरत्न राजचल)	सूनपा-८	२०७८।२।२६	५०,०००।-
८०८	श्री कृष्णभक्त श्रेष्ठ	भनपा-१	२०७८।२।२६	२,०००।-
८०९	श्री कृष्णश्याम जोशी	भनपा-१	२०७८।२।२६	२५००।-
८१०	श्री गणपति इलाष्टिक इण्डस्ट्रिज प्रा.लि.	भनपा-१, सल्लाघारी	२०७८।२।२६	५१,०००।-
८११	श्री नवदुर्गा धिमे खलः	भनपा-७	२०७८।२।२६	१२,४५०।-
८१२	श्री नवदुर्गा उड कार्भिङ्ग	भनपा-८, लिवाली	२०७८।२।२६	११,१११।-
८१३	श्री सविनभक्त कायस्थ र प्रमिला राठौर (कायस्थ)	भनपा-७	२०७८।२।२६	२५,००१।-
८१४	श्री बलौकव नेवा टोल सुधार समिति	सूनपा-६	२०७८।२।२६	३२५,००।००
क)	शुभकामना बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२५००।-
ख)	कृष्णगोपाल बके	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
ग)	हररेराम लोहला	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
घ)	सुजित त्वी त्वी	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
ङ)	मधुराम लोहला	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
च)	रत्नप्रसाद सुवाल	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
छ)	श्री शरण श्रेष्ठ	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
ज)	कान्छा चण्ठी	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
झ)	जुजुभाइ बासुकला	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-
ञ)	शिवशरण श्रेष्ठ	सूनपा-६	२०७८।२।२६	२०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

ट)	ओम श्रेष्ठ	सुनपा-६	२०७८।२।२६	२०००-
ठ)	रमेश त्वायना	सुनपा-६	२०७८।२।२६	२०००-
ड)	राजाराम लोहला	सुनपा-६	२०७८।२।२६	२०००-
ढ)	कृष्णसुन्दर बके	सुनपा-६	२०७८।२।२६	२०००-
ण)	तुल्सीभाई त्वायना	सुनपा-६	२०७८।२।२६	१०००-
त)	साहिला तमखु	सुनपा-६	२०७८।२।२६	१०००-
थ)	विश्वम्भर कर्माचार्य	सुनपा-६	२०७८।२।२६	१०००-
द)	सानु कार्की	सुनपा-६	२०७८।२।२६	५००-
ध)	मोतिबहादुर खत्री	सुनपा-६	२०७८।२।२६	५००-
८१५	श्री पुण्यराम सुवाल	भनपा-५	२०७८।२।२६	५,०००-
८१६	श्री सेभेन स्टार ग्रुप	भनपा-४	२०७८।२।२६	५५,५५५-
८१७	श्री जानकी अमात्य	सानेपा, ललितपुर	२०७८।२।२६	२०,०००-
८१८	श्री पूर्णबहादुर बासी	भनपा-८, जेर्ला	२०७८।२।२६	१०,०००-
८१९	श्री पानस बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, गःपलि	२०७८।२।२६	५०,५०५-
८२०	श्री रमेश खर्बजा तथा साथीहरू	भनपा-२	२०७८।२।२६	२०,०००-
	जम्मा			९,२१,८६३-
८२१	श्री प्राञ्जल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-३, घर्लाँते	२०७८।२।२७	रु. ११,१११- र सर्जिकल माक्स १३ पाकेट
८२२	श्री भार्वाचो गणेश भजन खलः	भनपा-१	२०७८।२।२७	२०,०००-
८२३	श्री भक्तपुर इन्डोरो राइडर ग्रुप	भनपा-२, दरबार स्ववायर	२०७८।२।२७	५६,०२५-
८२४	श्री गोकर्ण पुरी	चौनपा-५, गोकुलगाउँ	२०७८।२।२७	१०,००९-
८२५	श्री गणेश दाफा भजन समूह	भनपा-१, भार्वाचो	२०७८।२।२७	६९,५००-
क)	गणेश दाफा भजनको तर्फबाट	रु. ५००००-		
ख)	नारासुन्दर राजलवट	रु. ४०००-		
ग)	नारासुन्दर सिन्ताकल	रु. २०००-		
घ)	बुद्धिभक्त सिन्ताकल	रु. १०००-		
ङ)	रमेश न्याईच्याई	रु. १०००-		
च)	मंगलबहादुर भैल	रु. ५००-		
छ)	कृष्णप्रसाद सिन्ताकल	रु. ५००-		
ज)	आसकृष्ण खत्री	रु. ५००-		
झ)	कृष्णसुन्दर सिन्ताकल	रु. ५००-		
ञ)	गणेशभक्त कोजू	रु. ५००-		
ट)	रामकृष्ण त्वाती	रु. ५००-		
ठ)	राजेश सिन्ताकल	रु. ५००-		
ड)	विकास सुवाल	रु. ५००-		
ढ)	विष्णुभक्त कोजू	रु. ५००-		
ण)	गणेशबहादुर गरु	रु. ५००-		
त)	कृष्णप्रसाद सिन्ताकल	रु. ५००-		
थ)	नारायणसुन्दर शिल्पकार	रु. ५००-		
द)	लक्ष्मीप्रसाद सिन्ताकल	रु. ४००-		
ध)	बुद्धिभक्त कोजू	रु. ५००-		

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रस्ताव २०७७ हाम्रो कला र संस्कृति १०३

न)	कृष्णराम कोजु	रु ५०००-		
प)	सेलबहादुर भैल	रु ५०००-		
फ)	बुलाल खत्री	रु ५०००-		
ब)	चन्द्रभक्त खत्री	रु ५०००-		
भ)	शंखबहादुर सिन्ताकल	रु ५०००-		
म)	तुल्सीराम कोजु	रु ५०००-		
य)	आसकाजी दुवाल	रु ५०००-		
र)	रत्नकेशरी चवाल	रु १०००-		
ल)	बुद्धिकुमार खत्री	रु ५०००-		
व)	कृष्णभक्त खत्री	रु ५०००-		
८२६	श्री रामकृष्ण प्रजापति, अध्यक्ष, भक्तपुर जिल्ला बक्सिङ सङ्घ	भनपा-४, ग:पलि	२०७८।२।२७	२०,०००-
८२७	श्री बुद्धिभक्त सिन्ताकल र श्रीमती मंगलमाया सिन्ताकल	भनपा-१, भावाचो	२०७८।२।२७	१०,१००-
८२८	श्री मता पुजा गृठी परिवार, भक्तपुर	भनपा-५, टौमढी	२०७८।२।२७	१,११,१११-
८२९	श्री एस.एल.सी. ब्याच २०६१, (आदर्श आजाद मावि)	भनपा-७, आदर्श	२०७८।२।२७	६९,३००-
१	नविना सैजु	रु २००००-		
२	रमेश ग्वाछा	रु ५०५००-		
३	अजय लामा	रु ५००००-		
४	सुरज घेमोस्	रु ३३३३३-		
५	सर्मिला थापा	रु ३००००-		
६	नरेश ग्वाछा	रु २५०००-		
७	दिनेश माक	रु २००००-		
८	प्रकाश त्वाती	रु २००००-		
९	कल्पना दुवाल	रु २००००-		
१०	मैयाकेशरी सितिखु	रु १६०००-		
११	राजन ग्वाछा	रु १५०००-		
१२	मौनता धौबञ्जार	रु १५०००-		
१३	उमेश मन्नामसी	रु १५०००-		
१४	रविन सुवाल	रु १५०००-		
१५	विजयालक्ष्मी दर्शनधारी	रु १११११-		
१६	जीवन सुवाल	रु ११०००-		
१७	मैयालक्ष्मी चाकतु	रु ११०००-		
१८	शर्मिला ग्वाछा	रु १००६१-		
१९	रामेश्वरी कपाली	रु १००००-		
२०	तारा शिलाकार	रु १००००-		
२१	अनिता सिंख्वाल	रु १००००-		
२२	लक्ष्मी चवाल	रु १००००-		
२३	दिलदेवी देउला	रु १००००-		
२४	कृष्णप्रसाद त्वीत्वी	रु १००००-		
२५	रितामैया माक	रु १००००-		
२६	बुद्धलक्ष्मी शिल्पकार	रु १००००-		
२७	केशव भट्टराई	रु ५०००-		
२८	शर्मिला ग्वाछा	रु १००००-		
२९	साथीहरूको समूहको बचत	रु ३००००-		
८३०	श्री निहाज समूह	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८।२।२७	५०,०००-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

क्र.सं.	श्री चाँनारायण नया बडा नं. ४ शंभेच्छुक समूह	चाँनपा-४	२०७८।२।२७	१,७५,८०५।-
१	नवराज भडेल	रु. २००५।-		
२	सूदिप खनाल	रु. १५००।-		
३	राजू भडेल	रु. ११११।-		
४	रमेशबहादुर श्रेष्ठ	रु. १०००।-		
५	उत्तमनारायण भडेल	रु. ५५५।-		
६	इन्द्रबहादुर राजबाहक	रु. ५००।-		
७	श्रीभक्त भडेल	रु. ५००।-		
८	चक्रधरानन्द राजोपाध्याय	रु. ५००।-		
९	धनवीर श्रेष्ठ	रु. २५०।-		
१०	ऋद्धिनारायण भडेल	रु. २०५।-		
११	रुद्रनारायण भडेल	रु. २००।-		
१२	मधुबहादुर थापा	रु. २००।-		
१३	रामबहादुर बजगाई	रु. १५०।-		
१४	जगतलाल श्रेष्ठ	रु. ११०।-		
१५	धुवनारायण भडेल	रु. १००।-		
१६	राजाराम भडेल	रु. १००।-		
१७	लक्ष्मीबहादुर भडेल	रु. १००।-		
१८	लक्ष्मणप्रसाद पौडेल	रु. १००।-		
१९	किशोर बुढाथोकी	रु. २०५।-		
२०	बलबहादुर श्रेष्ठ	रु. ५००।-		
२१	रामराजा बुढाथोकी	रु. १००।-		
२२	कपिल खनाल	रु. २५०।-		
२३	नवराज श्रेष्ठ	रु. १४३।-		
२४	राधाकृष्ण बुढाथोकी	रु. २००।-		
२५	पुजा बुढाथोकी	रु. २५०।-		
२६	कृष्णनारायण श्रेष्ठ	रु. १००।-		
२७	ज्ञानबहादुर भडेल	रु. १००।-		
२८	ब्रेसमान महर्जन	रु. १५०।-		
२९	जिम्दार तामाङ	रु. २५५।-		
३०	नविनलाल श्रेष्ठ	रु. १०५।-		
३१	कमलबहादुर भुजेल	रु. २००।-		
३२	शंकर भडेल	रु. ५०।-		
३३	भुवनवास श्रेष्ठ	रु. २०।-		
३४	प्रेम दोर्जे लामा	रु. ३०।-		
३५	रविन्द्र श्रेष्ठ	रु. १५५।-		
३६	नारायणलाल श्रेष्ठ	रु. १००।-		
३७	श्रीराम खनाल	रु. १००।-		
३८	वैष्णवराज श्रेष्ठ	रु. १००।-		
३९	विष्णुलाल श्रेष्ठ	रु. १०५।-		
४०	भोला खनाल	रु. २००।-		
४१	रामकृष्ण पोखरेल	रु. २५०।-		
४२	प्रल्हाद खनाल	रु. ५००।-		
४३	सरोज भडेल	रु. १५००।-		
४४	कान्छा गुरुङ	रु. ३००।-		

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रताप २०७० हाम्रो कला र संस्कृति १०५

४५	जीवन रानामगर	रु. ५०००-		
४६	राजकुमार बुढाथोकी	रु. २०००-		
४७	जीवनकुमार बुढाथोकी	रु. १०००-		
४८	रफीकुमार भडेल	रु. १०००-		
४९	काजी केसी	रु. २०००-		
५०	कुबेर श्रेष्ठ	रु. १००५१-		
५१	शिला श्रेष्ठ	रु. ३००१-		
५२	रामशरण के.सी.	रु. १०००१-		
५३	जगतलाल श्रेष्ठ	रु. ५०००१-		
५४	श्रीमाया भडेल (श्रीनारायण)	रु. २०००१-		
५५	पञ्चवीर भडेल	रु. २००५१-		
५६	श्रीप्रसाद खनाल	रु. १०००१-		
५७	रामेश्वर रानामगर	रु. १११११-		
८३२	श्री आशकुमार प्रजापति र कृष्णादेवी (किसी) प्रजापति	भनपा-९, च्याम्हासिंह	२०७८।२।२७	११,०००-
८३३	SWASTIK GUEST HOUSE	भनपा-१०, बेखाल	२०७८।२।२७	२५,०००-
८३४	BUILDING BUDLAND	संयुक्त अधिराज्य	२०७८।२।२७	२५,०००-
८३५	SUNRISE FOUNDATION NEPAL	नेपाल	२०७८।२।२७	२५,०००-
८३६	SPESMEA NEPAL G.V.	जर्मनी	२०७८।२।२७	२५,०००-
८३७	श्री कान्छा सुजखु	भनपा-१, घलाँते	२०७८।२।२७	१०,०००-
८३८	श्री कृष्णमान श्रेष्ठ (बोसेली जगाती राइस मिल)	भनपा-७, जगाती	२०७८।२।२७	२५,१००-
८३९	श्री छवप इन्जिनियरिङ कलेज प्रथम ब्याच (२०५८-२०६२) सिभिल	भक्तपुर	२०७८।२।२७	१,०५,०२५१-
१	रुपेश प्रजापति	रु ७५०४१-		
२	गणेशराम न्हेम्हाफुकी	रु ५०००१-		
३	राजकिरण बासुकला	रु ५०००१-		
४	इरिना प्रजापति	रु १३५००१-		
५	शैलेन्द्र विक्रम शाही	रु ५१००१-		
६	राजेश त्यात	रु ५०००१-		
७	जयराम प्रजापति	रु ५०००१-		
८	महेश्वर खड्का	रु ५०००१-		
९	शुभाष भट्टराई	रु ५००५१-		
१०	सजीव प्रजापति	रु १००१८१-		
११	राजाराम खुसु	रु ५१००१-		
१२	संजला बज्राचार्य	रु ११४७०१-		
१३	प्रेम कर्माचार्य	रु ५०००१-		
१४	संजय कवां	रु ५५००१-		
१५	विनयमान सुवाल	रु ८८२८१-		
१६	हरिप्रसाद शर्मा	रु ३०००१-		
८४०	श्री सप्तराम त्वानाबासु परिवार	भनपा-५, चासुखेल (हाल सूर्यविनायक गणेश टोल)	२०७८।२।२७	१५,१२११-
८४१	श्री पञ्चकन्या माध्यमिक विद्यालय (विद्यालय परिवार)	चाँनपा-८, सुडाल	२०७८।२।२७	६१,५१५१-
८४२	श्री पुष्कल दुलाल	चाँनपा-८, सुडाल	२०७८।२।२७	१०,०००१-
८४३	श्री नारायण घिमिरे	चाँनपा-८, सुडाल	२०७८।२।२७	८,०००१-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

८४४	श्री गजबको कृषि सहकारी संस्था	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८/२/२७	२५५०५।-
८४५	श्री भक्तपुर नेत्रहीन सङ्घ	भनपा-४	२०७८/२/२७	२१०५।-
८४६	श्री सुरेश राजभण्डारी	भनपा-४	२०७८/२/२७	५२५।-
८४७	श्री सरोजबहादुर श्रेष्ठ (विद्या राजभण्डारी)	भनपा-२, मिवाछे	२०७८/२/२७	५००५।-
८४८	श्री दिर्घनारायण सुवाल	भनपा-३, वंशगोपाल	२०७८/२/२७	१०५११।-
	जम्मा			९,९२,३७१।-
८४९	श्री एसएलसी २०५६ ब्याच (बासु मावि)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२/२८	१६,७२१।-
८५०	श्री विक्राम तजले	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८/२/२८	५,०००।-
८५१	श्री वाकपति नारायण धल्चा भजन	भनपा-९, सूर्यमढी	२०७८/२/२८	२५,०००।-
८५२	श्री सिजः महादेव धल्चा भजन	भनपा-९, चौफल	२०७८/२/२८	२१,१५०।-
८५३	श्री बढिनारायण कर्माचार्य	भनपा-२, खिन्छे	२०७८/२/२८	२२२२२।-
८५४	श्री कुमार सुवाल	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२/२८	१०,०१५।-
८५५	श्री शारदा आधारभूत विद्यालय	भनपा-१, बाराहीस्थान	२०७८/२/२८	१०,०००।-
८५६	श्री समाजसेवा इन्स्टिच्युट आधारभूत विद्यालय (विद्यालय, शिक्षक र कर्मचारी)	भनपा-८, बाँचुत्व, सिमालय	२०७८/२/२८	११,०००।-
८५७	श्री पुण्यराम दुवाल	भनपा-८, जेली	२०७८/२/२८	२०,२२२।-
८५८	श्री श्यामभक्त बोडेश्रेष्ठ (स्व. विष्णु कुमार बोडेश्रेष्ठको स्मृतिमा)	भनपा-७	२०७८/२/२८	५,०००।-
८५९	श्री रमेश प्रजापति र विष्णुकेशरी प्रजापति	भनपा-४, तालाको	२०७८/२/२८	५०,०५५।-
८६०	श्री राजाराम सुवाल र चण्डेश्वरी सुवाल	भनपा-४, बोलाछे, तननी	२०७८/२/२८	१०,०००।-
८६१	श्री पूर्णकेशरी राजचल	भनपा-१०	२०७८/२/२८	१२००।-
८६२	श्री आर.आर. कन्स्टक्सन (प्रो. राजाराम न्हिसुतु)	भनपा-५, टौमढी, दोगन	२०७८/२/२८	१५०,००१।-
८६३	श्री प्रेरणा ग्रुप	भनपा-८, लिवाली	२०७८/२/२८	१५,१११।-
८६४	श्री बालकृष्ण चौगुडी	भनपा-२, दोकछे	२०७८/२/२८	५१,०००।-
८६५	श्री ENPHO	बानेश्वर, काठमाडौं	२०७८/२/२८	अक्सीजन कन्सन्ट्रेटर -२ (दुई) मेडिकल मास्क-४०० बट्टा
८६६	श्री प्रतिक श्रेष्ठ	काठमाडौं	२०७८/२/२८	१०,०००।-
८६७	श्री छवप कलेज अफ इन्जिनियरिङ (शिक्षक र कर्मचारी)	भनपा-८, लिवाली	२०७८/२/२८	३,५८,८८१।-
८६८	श्री छवप इन्जिनियरिङ कलेज (शिक्षक र कर्मचारी)	भनपा-८, लिवाली	२०७८/२/२८	४,२६,५९५।-
	जम्मा			१२,७४,७३६।५५
८६९	श्री धनप्रसाद प्रजापति	भनपा-४, बोलाछे	२०७८/२/२८	५,५५५।५५
८७०	श्री धुवलाल पक्वान (हाल क्यानाडा)	भनपा-५, टौमढी	२०७८/२/३०	५,०००।-
८७१	श्री नगाँचा टोलवासीहरू	भनपा-१०, नगाँचा	२०७८/२/३०	२८,०५०।-
८७२	श्री रामभक्त सुवाल (स्व. सुरेन्द्र सुवालको स्मृतिमा)	चौनपा-९, थायली	२०७८/२/३०	१५,०००।-
८७३	श्री भविष्य नेपाल	भक्तपुर	२०७८/२/३०	१,८८,४११।-
८७४	श्री उमेश कोजु	भनपा-२, ब्यासी	२०७८/२/३०	५,०००।-
८७५	श्री पद्म उच्च माध्यमिक विद्यालय	भनपा-३, दरबार क्षेत्र	२०७८/२/३०	१,२६,०६७।१६
८७६	MR. BIPIN CHARAN RAYA	Antwerpen, Belgium	२०७८/२/३०	१४,०००।-
८७७	MR. BK MANANDHAR/ MRS. LILA SHARMA MANANDHAR	Antwerpen, Belgium	२०७८/२/३०	१४,०००।-
८७८	MR. RAJU DONGOL	Antwerpen, Belgium	२०७८/२/३०	७,०००।-
८७९	MR. QUMARDIN MIYAN	Antwerpen, Belgium	२०७८/२/३०	७,०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रताप २०७ हाम्रो कला र संस्कृति १०७

८८०	MR. ALAM MANZOOR	Liege, Belgium	२०७८।२।३०	१४,०००।-
८८१	श्री पूर्णशोभा राजचल	भनपा-३, लाछिचा	२०७८।२।३०	४,०००।-
८८२	श्री जय माँ वैष्णवी ट्रेडिङ्ग प्रा.लि.	जगाती	२०७८।२।३०	५०,०००।-
८८३	श्री भक्तपुर विद्युतीय सामग्री व्यवसायी सङ्घ	सल्लाघारी	२०७८।२।३०	३०,०००।-
८८४	श्री समानताको लागि आवाज-भक्तपुर (रामप्रसाद मानन्धर, किरण शिल्पकार, रमा ढकाल, मुना मुलेपति, साजन श्रेष्ठ, राजु आचार्य, प्रमिला हुमागाई, रीता श्रेष्ठ, गोकर्ण न्यौपाने, सगिता श्रेष्ठ, रेष्मा श्रेष्ठ र अन्य सदस्यहरू)	भनपा-२	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८८५	श्री खप मावि राजनीतिशास्त्र विद्यार्थी समाज	भनपा-६, देकोचा	२०७८।२।३०	१२,८८८।-
८८६	श्री मको सहयोगी समूह	भनपा-९, तचपाल	२०७८।२।३०	२५,५५५।-
८८७	श्री बनमाला समाज सेवा समिति	भनपा-७, इनाचो	२०७८।२।३०	५०,०००।-
८८८	श्री सुभाषचन्द्र बनेपाली	भनपा-३	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८८९	श्री रबिननाथ मास्के	भनपा-३	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८९०	श्री कविन्द्रमान राजभण्डारी	भनपा-३	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८९१	श्री साजन बरिया	भनपा-३	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८९२	श्री लायन्स सुरेशचन्द्र वैद्य	कामनपा-२७	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८९३	श्री नेपाल बोटल वाटर उद्योग सङ्घ, भक्तपुर (अध्यक्ष राम सुवाल) (थप सहयोग)	भनपा-६	२०७८।२।३०	१०,०००।-
८९४	श्री नेपाल क्रान्तिकारी डकर्मी सङ्घ (थप सहयोग)	भक्तपुर	२०७८।२।३०	५,०००।-
८९५	श्री युएसए भक्तपुर फण्ड कलेक्शन (राम माताङ्ग, साजन सुवाल, दिपेश थापा, अरविन्द श्रेष्ठ, राजभक्त सैजु, रुपा गोसाईं, सन्देश मुनिकर्मी, निकेश दुवाल, रविना कुम्मा वाडजु, राम गोपाल सुवाल, रविना कुम्माख, प्रास्ता श्रेष्ठ, सैल शाह, सिरा आगन्जा, सुनिल त्यात र तिसा कायस्थबाट)	अमेरिका	२०७८।२।३०	१,६२,३४७।-
८९६	श्री शिवालय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-१, सल्लाघारी	२०७८।२।३०	५१,०००।-
८९७	श्री एस.एल.सी. २०६२ ब्याच (होली गाडेन ई. सेकेण्डरी स्कूल)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८।२।२५	४५,०००।-
८९८	श्री गंगाराम धवौजु (अनलाईन ट्रान्स्फर)	भनपा-७, इनाचो	२०७८।२।२५	५५,५५५।-
जम्मा			९,४५,४२८।७१	
८९९	श्री रमेश कासुला	भनपा-५, चासुखेल	२०७८।२।३१	५१००।-
९००	श्री डम्बरेश्वर भजन मण्डल	भनपा-७, गोल्मढी	२०७८।२।३१	२६५००।-
९०१	श्री रामप्रसाद धवा परिवार	भनपा-२, इताछेँ	२०७८।२।३१	११,१११।-
९०२	श्री खप मावि, खप कलेज, शारदा क्याम्पस, शारदा क्याम्पस मावि (शिक्षक र कर्मचारीहरूको थप आर्थिक सहयोग)	भनपा-६, देकोचा	२०७८।२।३१	३९,७३६।-
९०३	श्री ब्रम्हायणी गुठी परिवार (गोविन्द मास्के, शैलेन्द्र प्रधान, नारायणभक्त थकलवट, उत्तम बनेपाली, विश्वेश्वर नाथ श्रेष्ठ, विष्णु जुगीज, शशी ब्यान्जु, सानुमाया वासिष्ठ्याक र योगेन्द्र कर्माचार्य)	भनपा-९	२०७८।२।३१	५०,१०१।-
९०४	श्री तेखाचो मलाचा गल्ली वहकिवा समूह	भनपा-३, तेखाचो	२०७८।२।३१	७,२३०।-
९०५	श्री नेपाल क्रान्तिकारी युवा सङ्घ, भनपा १ वडा एकाई समिति	भनपा-१	२०७८।२।३१	६,६६६।-
९०६	श्री नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी सङ्घ, भनपा १ वडा एकाई समिति	भनपा-१	२०७८।२।३१	५,५५५।-
९०७	श्री सत्यनिष्ठ ग्वहाली पुचः	भनपा-१	२०७८।२।३१	३०,०२२।-
९०८	श्री गणेश मुर्दा गुठी	भनपा-१	२०७८।२।३१	५०,५०५।-
९०९	श्री होटेल एसोसिएसन, भक्तपुर	भक्तपुर	२०७८।२।३१	१,६०,०५०।-
९१०	श्री राजेश खाताखो र निर्मला कोजु	भनपा-२	२०७८।२।३१	५०५।-
९११	श्री एसएलसी २०४८ ब्याच र स्कूलमा सँगै पढेका साथीहरू (श्री बासु मावि)	भनपा-२	२०७८।२।३१	३६,३३३।-
९१२	श्री मदन महर्जन र रविना सुवाल	ललितपुर	२०७८।२।३१	५,०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

९१३	श्री उदय आधारभूत विद्यालय (शिक्षकहरू)	भनपा-१	२०७८।२।३१	११,९००।-
९१४	श्री दिनेशबाबु हाडा परिवार	भनपा-३, दरबार एरिया	२०७८।२।३१	५०,०००।-
९१५	श्री मचामसी, मारिखु र खायमली गुठी (मुदां गुठी)	भनपा-७, गोमारी	२०७८।२।३१	५१,१११।-
९१६	श्री नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसिएसन, भक्तपुर नगरपालिका समिति (भनपाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू)	भनपा	२०७८।२।३१	६,४३,७१९।-
९१७	श्री अवसर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८।२।३१	१५,५१५।-
९१८	श्री एस.एल.सी. २०५२ ब्याच (बासु मावि)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८।२।३१	६०,०००।-
९१९	श्री सि.टी.एल. फर्माक्युटिकल्स प्रा.लि.	भनपा-१, ब्यासी	२०७८।२।३१	२०,०००।-
	जम्मा			१२,९१,१५९।-
९२०	श्री सक्षम बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. (अनलाईन ट्रान्सफर)	भक्तपुर	२०७८।३।१	१०,०००।-
९२१	श्री अजय त्वानाबासु (हाल अष्ट्रेलिया)	भनपा-९, देगइना	२०७८।३।१	१०,०००।-
९२२	श्री सुमित्रा तजले त्वानाबासु (हाल अष्ट्रेलिया)	भनपा-९, देगइना	२०७८।३।१	१०,०००।-
९२३	श्री विष्णुदास प्रजापति	भनपा-४	२०७८।३।१	१५,५३५।-
९२४	श्री दत्तात्रय नौ दाफा	भनपा-९, दत्तात्रय	२०७८।३।१	१९,२००।-
९२५	श्री ज्ञानेन्द्र/जोई प्रजापति, एलिन/टोम, सराह/क्रिस्टोफ, बी/जेफ, कट्टिइन/जेरोइन, असवार्ड/विल्मा, सुरेन र निरज	बेल्जियम	२०७८।३।१	८४,०००।-
९२६	श्री मिवाछैँ टोल सुधार समिति	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	१०,०००।-
९२७	श्री न्हुछैँभक्त कोज	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	५,०५५।-
९२८	श्री गंगाप्रसाद याकामी	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	२,०००।-
९२९	श्री बेलमाया नायभारी	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	१,००५।-
९३०	श्री संगिता याकामी	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	१,०००।-
९३१	श्री श्याम सुवाल	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	१,०००।-
९३२	श्री केदार बासुकला	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	२,५००।-
९३३	श्री दामोदर भट्ट	भनपा-२, मिवाछैँ	२०७८।३।१	५००।-
९३४	श्री भक्तपुर जिल्ला मानन्धर युवा सङ्घ	भक्तपुर	२०७८।३।१	३३,३५५।-
९३५	स्व.नाइके कृष्णमान प्रजापति कीर्ति संरक्षण समिति	राममन्दिर, बोलाछैँ, भक्तपुर	२०७८।३।१	४,००,००१।-
९३६	श्री जनप्रतिनिधिहरू (भक्तपुर नगरपालिका)	भनपा	२०७८।३।१	१,५०,०००।-
९३७	श्री पासा पुचः गुठी (अनलाईन ट्रान्सफर)	लण्डन, यु.के.	२०७८।३।१	१,६४,४९०।-
	जम्मा			९,१९,६४१।-
९३८	श्री रामकृष्ण श्रेष्ठ (स्व. श्रीमती राधिका श्रेष्ठको स्मृतिमा)	भनपा-५ (हाल सूनपा जगाती)	२०७८।३।२	२५,०००।-
९३९	श्री जेठा गणेश तथा रिद्धि सिद्धि बचत समूह	भक्तपुर-४, तालाक्व	२०७८।३।२	३५,०००।-
९४०	श्री सुवाल तहां गुठी	भनपा-४, बोलाछैँ, तालाक्व	२०७८।३।२	६०,०००।-
९४१	श्री बन्नीप्रसाद त्वायना, विक्रम त्वायना सपरिवार	भनपा-३, घट्टा	२०७८।३।२	२०,१०५।-
९४२	स्व. पूर्णबहादुर सुवाल तथा स्व. रत्नमाया सुवालको स्मृतिमा हरिबहादुर सुवाल (छोरा), दिलिपकुमार सुवाल (छोरा), तुल्सीराम सुवाल (छोरा), दिलभक्त सुवाल (नाति)	भनपा-४, तःननी	२०७८।३।२	२६,०००।-
९४३	श्री देको मिवा इतापाके जग्गा एकीकरण आयोजना	भनपा-२ (कर्मचारी)	२०७८।३।२	४,०२६।-
९४४	पुण्यश्वरी पकानेवार	भनपा-९, चोखा	२०७८।३।२	२५,१०१।-
९४५	भक्तपुर मुद्रण उद्योग सङ्घ	भनपा-८	२०७८।३।२	३५,०००।-
९४६	श्री कृष्णबहादुर सुवाल (पुण्यश्वरी सुवाल) सुवाल परिवार	भनपा-४, तँचा	२०७८।३।२	४,५००।-
	जम्मा			२३४७३२

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पूर्वाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रामाण्य २०७७ हाम्रो कला र संस्कृति १०९

९४७	श्री एकीकृत हाकुञ्या प्रजापति समाज	भनपा-४	२०७८।३।३	१,००,१०१।-
९४८	श्री जोशी समाज भक्तपुर	भक्तपुर	२०७८।३।३	३३,०३३।-
९४९	श्री थुसाँचा समूह	जगाती	२०७८।३।३	३१,०००।-
९५०	श्री शिल्पकार कल्याण कोष	काठमाडौं	२०७८।३।३	१०,०००।-
९५१	श्री शिल्पकार समाज नेपाल	भक्तपुर	२०७८।३।३	४०,५५५।-
९५२	श्री सेन्ट्रल फाइनान्स	भक्तपुर	२०७८।३।३	२५,१११।-
९५३	स्व. कृष्ण प्रसाद/चमेली प्रधानाङ्गको स्मृतिमा (श्री योगेन्द्र प्रधानाङ्ग/रुपेन्द्र प्रधानाङ्ग परिवार)	भनपा-४, टिबुक्छे	२०७८।३।३	१,११,१११।-
९५४	स्व. शिवचरण/कृष्णलक्ष्मी मुनंकर्मीको स्मृतिमा (श्री गंगालक्ष्मी मुनंकर्मी/यमुनालक्ष्मी मुनंकर्मी)	भनपा-८, जगाती	२०७८।३।३	२०,०००।-
९५५	श्री यमुना प्रधानाङ्ग (पक्वान)	हाल अमेरिका	२०७८।३।३	१०,००१।-
९५६	स्व. लक्ष्मी नारायण शिल्पकारको स्मृतिमा (श्री लक्ष्मी सुन्दर शिल्पकार)	पाणौबजार-६	२०७८।३।३	५०,०००।-
९५७	श्री मुन्ना शाक्य	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८।३।३	२५,०००।-
९५८	श्री फल्चा लन्ज एण्ड रेष्टो	भनपा-७, इनाचो	२०७८।३।३	५,०००।-
९५९	श्री जितेन्द्र प्रजापति	भनपा-९, तौलाछे	२०७८।३।३	२५,५२५।-
९६०	श्री सैजु डेरी प्रा. लि.	चाँनपा-२, कमलविनायक	२०७८।३।३	१,०२,०७८।-
९६१	श्री भक्तपुर डेरी प्रा.लि.	भनपा-२, औद्योगिक क्षेत्र	२०७८।३।३	५०,५०१।-
९६२	श्री जगतनारायण ग्वाछा	भनपा-८, लिवाली	२०७८।३।३	५०,०००।-
जम्मा				रु. ६,८९,०१६।-
९६३	श्री दिप्ता मास्के कर्माचार्य (स्व. रत्नवीर कर्माचार्य र स्व. रुकमणी जोशी कर्माचार्यको स्मृतिमा) (बैंक ट्रान्स्फर)	भनपा-५, सुकुलढोका	२०७८।३।४	२५,५०१।-
९६४	श्री आभा प्रजापति (अनलाईन ट्रान्स्फर)	भनपा-९, तलातुथी	२०७८।३।४	३,३३३।-
९६५	श्री श्रीराम श्रेष्ठ (बैंक ट्रान्स्फर)	भनपा-१०, मूलढोका	२०७८।३।४	५,५५५।-
९६६	श्री ज्ञानलक्ष्मी खिन्जु	भनपा-२	२०७८।३।४	५,५०५।-
९६७	श्री गंगादेवी गोर्रा	भनपा-५, टौमढी	२०७८।३।४	५,०००।-
९६८	श्री कृष्णकुमार अवाल	भनपा-६	२०७८।३।४	२,०००।-
९६९	श्री लक्ष्मीदेवी त्वायना	भनपा-१, सल्लाघारी	२०७८।३।४	१०,०१०।-
९७०	श्री समाज सुधार बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	सुनपा-५	२०७८।३।४	२६,०००।-
९७१	श्री मञ्जु भेट फर्मा	भनपा-१	२०७८।३।४	१०,५०५।-
९७२	श्री रत्नभक्त सुवाल	भनपा-६ (सुनपा-५)	२०७८।३।४	५,१००।-
९७३	श्री वि. आई. एफ. पासा पुचः (अध्यक्ष वसन्तलाल श्रेष्ठ र सदस्यहरूः चन्द्रप्रकाश श्रेष्ठ, बाबुकाजी किसिन्जु, प्रकाश हाडा, राकेश छुकां, प्रेमलाल धर्वीजु, विनोदचरण राय, रेनबहादुर अमात्य, दुर्गाभक्त मुनंकर्मी, सत्यराम प्रजापति, बल्लराम भुजु, महेश्वरभक्त श्रेष्ठ र कृष्णराम शिल्पकार)	भनपा-३, वंशगोपाल	२०७८।३।४	५०,५५५।-
९७४	श्री सुस्त मनस्थिति कल्याण विद्यालय	भनपा-३, वाराहीस्थान	२०७८।३।४	२०,०००।-
जम्मा				रु. १,६९,०६४।-
९७५	श्री एस.एल.सी. २०६८ ब्याच (आदर्श आजाद मा.वि.)	भनपा-७, भेलुखेल	२०७८।३।६	५०,५००।-
९७६	श्री रमेश खिउँजु	सुनपा-५	२०७८।३।६	१,०००।-
९७७	श्री सुनिल फैजु	भनपा-४	२०७८।३।६	१,०००।-
९७८	श्री कृष्णप्रसाद सैजु	भनपा-७	२०७८।३।६	१,०००।-
९७९	श्री राजेश सुवाल	भनपा-२	२०७८।३।६	१,०००।-
९८०	श्री भक्तपुर रेडिमेड व्यापार सङ्घ	भक्तपुर	२०७८।३।६	५१,०००।-
९८१	श्री मयूर झ्याल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-४, गःपलि	२०७८।३।६	३०,०००।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

९८२	श्री जय शम्भु ग्रुप	भनपा	२०७८३३६	१०,०५५।-
९८३	श्री एस.एल.सी. २०४२ ब्याच (शारदा मा.वि.)	भनपा-२, यालाछैं	२०७८३३६	६८,८७८।-
९८४	श्री सुजखु गुथि परिवार	भनपा-४, बोलाछैं, राममन्दिर	२०७८३३६	१५,०००।-
९८५	श्री गोपालप्रसाद न्यौपाने	चाँनपा-३, न्यौपानेगाउँ	२०७८३३६	६,०००।-
९८६	श्री स्वर्णिम बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	भनपा-८, च्याम्हासिंह	२०७८३३६	२५,०००।-
९८७	श्री सेवा कामना बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	भनपा-१०, कमलविनायक	२०७८३३६	२५,५५५।-
९८८	श्री देउजागाउँ आधारभूत विद्यालय (शिक्षक, कर्मचारी तथा विद्यालय व्यवस्थापन समिति)	सूनपा-१०,	२०७८३३६	३५,०००।-
	जम्मा			रु. ३,२०,९८८।-
९८९	श्री जलनप्रसाद भैल, तुल्सीदेवी भैल र अनिल भैल	भनपा-१	२०७८३३७	५०,०००।-
९९०	श्री राकेशकुमार साह रौनियार	भनपा-४, गःहिति	२०७८३३७	१,०५५।-
९९१	श्री राजर्षि गुरुकुल परिवार	भनपा-१, सल्लाघारी	२०७८३३७	१,११,१११।-
९९२	श्री संजय राजथला (स्व. ज्ञानलाल राजथला, स्व. तस्विर राजथला र स्व. बाबुकाजी राजथलाको स्मृतिमा)	मथिनपा-३, गठ्ठाघर	२०७८३३७	५,०००।-
९९३	श्री दयालक्ष्मी राजथला	सूनपा-४	२०७८३३७	१०,०००।-
९९४	श्री दिनेश प्रजापति र तेजमाया डंगोल (हाल क्यानाडा)	सूनपा-४	२०७८३३७	१०,०१०।-
९९५	सुश्री ज्ञानमाया प्रजापति	सूनपा-४	२०७८३३७	५०,००५।-
९९६	श्री कान्तिपुर प्रा.लि. (सि.ओ.ई. श्री पुजन देशेमरु)	टोकीयो, जापान	२०७८३३७	१०,०००।-
९९७	श्री आशाकाजी पाँती	भनपा-१	२०७८३३८	३,०००।-
९९८	श्री जागरुक युवा साथीहरू (३० जना)	भनपा-६	२०७८३३८	४४,०००।-
९९९	श्री वेग विनायक दाफा भजन समिति	चाँनपा-५, छालिङ्ग, गुसिटार	२०७८३३८	२२,२२२।-
१०००	श्री केदारराज सुवेदी	भनपा-३, दरबार स्क्वायर	२०७८३३८	१,१२,०००।-
१००१	श्री नरेश खर्बुजा (अनलाईन ट्रान्सफर)	भक्तपुर	२०७८३३८	६,०००।-
१००२	श्री आशा श्रेष्ठ (अनलाईन ट्रान्सफर)	भक्तपुर	२०७८३३८	५,०००।-
	असार ७ र ८ गतेको जम्मा			४,३९,४०३।-
१००३	श्री लक्ष्मीभक्त शिल्पकार र चन्द्रकेशरी शिल्पकार	म्हेपी मार्ग, नयाँबजार, कामनपा	२०७८३३९	१०,०००।-
१००४	श्री रामप्रसाद अवाल	भनपा-१०	२०७८३३९	५,०००।-
१००५	डा. रमिता बाटी (हाल अष्ट्रेलिया)	भनपा-३	२०७८३३९	८,०००।-
१००६	श्री बुल्चा डाफा भजन समूह	भनपा-४, बोलाछैं	२०७८३३९	२५,०००।-
१००७	श्री भक्तपुर समाज	दक्षिण कोरिया	२०७८३३९०	१,५०,०००।-
१००८	श्री बनमाला समाज सेवा समिति	चाँनपा-९, ताथली, बनमाला	२०७८३३९०	३७,४९५।-
१००९	श्री देवी माध्यमिक विद्यालय	चाँनपा-९, सौडोल	२०७८३३९१	८७,९९९।-

“Creation of predecessors — Our art and culture”

१०१०	श्री HECAF 360	महाराजगञ्ज, काठमाडौं-३	२०७८।३।११	Single Use Protective Clothing for Medical - 200 pc, Face Shield- 100 pc, Medical Eye Protection- 100 pc, Medical Protective Face Mask - 100 pc, Medical Cap- 200 pc, Disposable Medical Surgical Face Mask-2000 pc, Disposable Shoe Cover- 200 pair, Gum Boot - 5 pair, Sun Gloves -
असार ९, १० र ११ गतेको जम्मा				३, २२, ५२६।-
१०११	श्री तुल्सीभक्त प्रजापति	भनपा-४, बोलाछैं	२०७८।३।१३	५, ५००।-
१०१२	श्री एस.एल.सी. ब्याच २०५९ (बासु माध्यमिक विद्यालय)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८।३।१३	३८, ७६३।-
१०१३	श्री एस.एल.सी. ब्याच २०४९ (बासु माध्यमिक विद्यालय)	भनपा-२, ब्यासी	२०७८।३।१३	९६, ३६३।-
१०१४	श्री बासुदेव गौतम	भनपा-१, सृजनानगर	२०७८।३।१३	१, ०००।-
१०१५	श्री मनोज घिमिरे	भनपा-१, सृजनानगर	२०७८।३।१३	१, ०००।-
१०१६	श्री आशाकुमारी उपाध्याय	भनपा-१, सृजनानगर	२०७८।३।१३	१, ०००।-
१०१७	श्री कल्पना थापा	भनपा-१, सृजनानगर	२०७८।३।१३	२, ५००।-
१०१८	श्री शारदा बल्ल	भनपा-१, सृजनानगर	२०७८।३।१३	१, ००५।-
१०१९	श्री नेपाल क्रान्तिकारी युवा सङ्घ	सूनपा-९, काँक्राबारी समिति	२०७८।३।१३	१७, २००।-
१०२०	श्री महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका परिवार	भक्तपुर नगरपालिका	२०७८।३।१४	४४, ५००।-
१०२१	श्री प्रभात इंग्लिश सेकेण्डरी स्कूल	महाकालीस्थान, ब्यासी, भनपा-६	२०७८।३।१४	१, ००, ०००।-
१०२२	श्री प्रभात इंग्लिश सेकेण्डरी स्कूल (शिक्षक, शिक्षिका एवं कर्मचारी परिवार)	महाकालीस्थान, ब्यासी, भनपा-६	२०७८।३।१४	३७, ५००।-
१०२३	श्री मदन गिरी	चाँनपा-८, सुडाल, रातोपाती	२०७८।३।१४	५, ०००।-
१०२४	श्री राजन गिरी	चाँनपा-८, सुडाल, रातोपाती	२०७८।३।१४	५, ०००।-

१०२५	श्री सानुकाजी गिरी	चाँनपा-८, सुडाल, रातोपाती	२०७८३१४	५,०००-
१०२६	श्री दिपक गिरी	चाँनपा-८, सुडाल, रातोपाती	२०७८३१४	८,०००-
१०२७	श्री रामदास तचामो	चाँनपा-८, सुडाल, रातोपाती	२०७८३१४	५,०००-
१०२८	श्री रूपेश लामिछाने	चाँनपा-८, सुडाल, रातोपाती	२०७८३१४	२,०००-
असार १३ र १४ गतेको जम्मा				३,७६,३३०-
१०२९	श्री कृष्णलाल बोहजु (स्व. विकु नारायण दुवाल, स्व. भक्तनारायण दुवाल, स्व. हेलमाया दुवाल र स्व. हेलकुमारी बोहजुको स्मृतिमा)	भनपा-८, जेलाँ	२०७८३१५	१५,५००-
१०३०	श्री वडावासीहरू (कृष्णलाल न्हंहाफुकी, दुरुकाजी पञ्च, राजु सैजू, सूर्यबहादुर माकजु, इन्द्रबहादुर कोजु, राममाया सिन्केमनी, सृजना कोजु, रामकृष्ण खुलीमूली, रामभक्त खर्बुजा, नुच्छेभक्त पञ्च, नरबहादुर खुलीमूली, रामगोपाल पञ्च, प्रदिप कोजु, पूर्णबहादुर पञ्च, केशबहादुर कोजु, इन्द्रकुमारी खुलीमूली र लक्ष्मीप्रसाद कोजु- १७ जना)	सूनपा-७, किवाचोक	२०७८३१५	२५,७६०-
१०३१	श्री सुन्दरी वैद्य	भनपा-२, ब्यासी	२०७८३१५	५०,०००-
१०३२	श्री जर्हुँहिति बचत कोष	पाँगा, कीर्तिपुर-५	२०७८३१५	१,०७,०००-
१०३३	श्री सीतामैया मानन्धर	बनेपा-७, काभ्रे	२०७८३१६	२०,०००-
१०३४	श्री आयाम बुलेटीन प्रकाशन समूह	बनेपा, काभ्रे	२०७८३१६	२५,०००-
असार १५ र १६ को जम्मा				रु. २,४३,२६०-
हालसम्मको कूल जम्मा				रु. ६,१८,४६,७९३/७१

सङ्केत : भनपा-भक्तपुर नपा; सूनपा-सूर्यविनायक नपा; चाँनपा-चाँगुनारायण नपा; मथिनपा-मध्यपुर थिमि नपा; कामनपा-काठमाडौँ महानपा ।

सहयोग गर्न चाहनुहुने महानुभाव तथा सङ्घ संस्थाहरूले नेपाल बैंक लिमिटेड, कमलविनायक शाखामा रहेको खाता नं. ०१९०३०००००७००२०००००३, खाताको नाम भक्तपुर नगरपालिका, प्रकोप व्यवस्थापन कोष (BHAKTAPUR NAGARPALIKA, PRAKOP BYABASTHAPAN KOSH) मा रकम जम्मा गर्नुहुन अथवा भक्तपुर नपामा उपलब्ध गराउनुहुन अनुरोध छ ।

केही दाताहरूका प्रतिक्रिया

(भक्तपुर नपाद्वारा अक्सिजन प्लान्ट स्थापना लगायत स्वास्थ्य उपकरणको लागि नपाको आह्वानलाई स्वीकार्दै भक्तपुर नपालाई विभिन्न मितिमा सहयोग गर्न आउनुभएका केही दाताहरूद्वारा व्यक्त प्रतिक्रियाको सार सङ्क्षेप)

उच्च नागरिक कर्तव्य प्रदर्शन गर्ने अवसर

— सुजन माकजु

प्राचार्य, ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज, भक्तपुर
विश्वव्यापी महामारी कोभिड १९ सङ्क्रमण देशभरि फैलिएको यस विषयमा परिस्थितिमा भक्तपुर नगरपालिकासहित काठमाडौं उपत्यकामा पनि सङ्क्रमण दर तीव्र छ। यस महामारीबाट ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज पनि अछुतो रहेन। यस वर्षको वैशाख मसान्तमा यस कलेजका विद्यार्थीहरूमा गरिएको कोभिड १९ सङ्क्रमण अध्ययन सर्वेक्षणमा जम्मा ९६६ जना विद्यार्थीहरूले सहभागिता जनाएका थिए। जसमध्ये ४१ जना (४.२ प्रतिशत) विद्यार्थी स्वयं सङ्क्रमित भएर निको भएका, १७ जना (१.७ प्रतिशत) सक्रिय सङ्क्रमित थिए। जम्मा १५४ जना (१५.९ प्रतिशत) विद्यार्थीका परिवारका सदस्य सङ्क्रमित भएर निको भइसकेका र ७४ जना (७.७ प्रतिशत) सक्रिय सङ्क्रमित थिए। ६ जना विद्यार्थीले आफ्नो परिवारको सदस्य कोभिड १९ सङ्क्रमणका कारण गुमाउनुपरेको छ। जेठ महिनामा देशमा सङ्क्रमणको दर अझ उच्च रहेको कारण

यो तथ्याङ्कमा थप वृद्धि भएको अनुमान गर्न सकिन्छ।

काठमाडौं उपत्यका लगायत देशभरि अक्सिजनसँगै भेन्टिलेटर, आइ.सि.यु. लगायतका अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवाको अभावमा सङ्क्रमितहरूले उपचार नपाई ज्यान गुमाउनुपरेको समाचारहरू देशका सञ्चारमाध्यममा दैनिक जसो आउने गरेको छ। स्वास्थ्य सङ्कटको यस परिस्थितिमा भक्तपुर नगरपालिकाले सञ्चालन गर्दै आएको ख्वप अस्पताल, जन्म सहितको ख्वप अस्पताल कोभिड आइसोलेसन युनिट र जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्रबाट भक्तपुरवासीलाई मात्र नभई देशका विभिन्न जिल्लाबाट आएका विरामीको सेवा भइरहेको तथ्य सर्वविदित नै छ।

देशले भोगिरहेको स्वास्थ्य सङ्कटको यस घडीमा जनताको सेवाको निम्ति भक्तपुर नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको ख्वप अस्पताल कोभिड युनिटको लागि अक्सिजन प्लान्ट, भेन्टिलेटर र आइ.सि.यु. लगायतका स्वास्थ्य सामग्री खरिदका लागि ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज र ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ्गको तर्फबाट संयुक्त रूपमा रु. २५,००,०००/- (अक्षरूपी पच्चीस लाख मात्र) आर्थिक सहयोग गर्ने अवसर पाउँदा हामी हर्षित छौं। कलेजमा कार्यरत पूर्णकालीन तथा आंशिक प्राध्यापक र कर्मचारीहरूले व्यक्तिगत रूपमा पनि सहयोगका लागि आर्थिक सहयोग जुटाइरहनु भएको छ। निकट भविष्यमा उक्त रकम भक्तपुर नगरपालिकामा उपलब्ध गराउने छौं। ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज र ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ्ग भक्तपुर

नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित देशकै नमुना कलेजहरू हुन्। जनताको सेवाका निम्ति भक्तपुर नगरपालिकाले स्थापना गर्न लागेको यो महत्त्वपूर्ण स्वास्थ्य सेवाको निम्ति सहयोग गर्नु कलेजको कर्तव्य नै हो। सहयोग गर्न पाउँदा कलेज परिवारका सदस्यहरू खुसी छन्। आवश्यक परेमा आगामी दिनमा थप सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता पनि व्यक्त गर्दछौं।

भक्तपुर नगरपालिकाले कोभिड १९ सङ्क्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि जनचेतनामूलक जानकारी सञ्चार गर्ने, व्यवस्थित रूपमा कोभिड विरुद्धको खोप लगाउने, सङ्क्रमितको घर-घरबाट स्वाब सङ्कलन गर्ने, सङ्क्रमितको उपचारको लागि ख्वप अस्पताल कोभिड आइसोलेसन युनिट सञ्चालन, होम-आइसोलेसनमा रहेका सङ्क्रमितहरूबाट फोहोर उठाउने, सङ्क्रमणमुक्त भएकाहरूको स्वास्थ्य अवस्थाको जानकारी सङ्कलन गर्ने, जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्र मार्फत गरिआएको स्वास्थ्य सेवा र ख्वप अस्पताल सञ्चालनको लागि गरिआएको तयारीबाट ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज परिवार उत्साहित भएका छौं।

गत वर्ष कोभिडको पहिलो लहरको समयमा देशमा सर्जिकल मास्क, स्यानिटाइजर, पञ्जा, पि.पि.ई लगायतका आधारभूत स्वास्थ्य सामग्री समेत अभाव भएको थियो। यस वर्ष फैलिएको कोभिड १९ को दोश्रो लहरमा भने अक्सिजन, आइ.सि.यु. र स्वास्थ्यकर्मी अभाव भएका समाचारहरू आइरहेका छन्। विश्वका अन्य मुलुकको अनुभव समेतलाई हेरेर आगामी दिनमा सामना गर्नुपर्ने

चुनौतीहरूलाई ध्यानमा राखी आवश्यक तयारी गर्नुपर्ने तद्कारो आवश्यकता छ । साथै नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने ख्वप अस्पतालबाट गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न उत्कृष्ट भौतिक पूर्वाधारका साथै योग्य मानवश्रोत (स्वास्थ्यकर्मी/कर्मचारी) व्यवस्थापनको यथेष्ट तयारी गर्नुपर्ने खाँचो देखिन्छ ।

अन्त्यमा, ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट जडान गर्न तथा आई.सि.यु., भेन्टिलेटर लगायतका स्वास्थ्य सामग्री खरिदले कोभिड १९ सँगै अन्य रोगका विरामीको उपचारमा गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न मद्दत गर्नेमा कसैको दुई मत नहोला । यो कार्यले हालको कोभिड १९ सङ्क्रमितको उपचार गर्न र भविष्यमा आउन सक्ने तेस्रो लहरको चुनौती सामना गर्न मद्दत गर्नेछ । तसर्थ, महामारीको यस विषयमा परिस्थितिमा भक्तपुर नगरपालिकालाई आर्थिक एवं भौतिक सहयोग प्रदान गर्नु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरूमा ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज परिवारको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद र उच्च समान व्यक्त गर्दै सहयोग गर्न चाहने महानुभावहरूलाई उच्च नागरिक कर्तव्य प्रदर्शन गर्ने यो उपयुक्त अवसर सदुपयोग गर्नुहुन अनुरोध गर्दछु । धन्यवाद ।

जनताको निमित्त नगरपालिकाले निकै राम्रो काम गरिरहेको छ

– टेकबहादुर पलिखेल, गौलमढी

म अहिले ८६ वर्षको भएँ । भक्तपुर नगरपालिकाले अक्सिजन प्लान्ट निर्माण गर्न लागेको खबर मैले छोरामार्फत पाएँ । छोराले फेसबुकमा समाचार हेरेर अक्सिजन प्लान्ट निर्माणमा सहयोग गर्नेहरूको ओइरो लागि रहेको थाहा पाएँ । त्यसैले नगरपालिकाको असल कामको लागि मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट थोरै भए पनि सहयोग गर्ने इच्छाले म आएको हुँ । भक्तपुर नगरपालिकाले यहाँको कला संस्कृति संरक्षण, सरसफाइ, विकास निर्माणमा गरिरहेको कामप्रति निकै प्रभावित छु । जनताको निमित्त नगरपालिकाले निकै राम्रोसँग काम गरिरहेको छ । त्यसैले पनि नगरपालिकाको काममा हातेमालो गर्न यहाँ आएको हुँ । ख्वप अस्पताल सञ्चालन र अक्सिजन प्लान्ट निर्माणले यहाँका जनता प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित हुनेछन् । उपचारको लागि टाढा टाढा धाउनुपर्ने छैन भने उपचारको अभावमा अकालमै ज्यान गुमाउन पनि पर्दैन । भक्तपुर नपाले सञ्चालन गरेको च्याम्हासिंहको जनस्वास्थ्य केन्द्रको सेवा र उपचार पनि निकै राम्रो पाएको छु । म उपचारको क्रममा त्यहाँ गइरहन्छु । ज्येष्ठ नागरिक भएकोले त्यहाँ कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारीहरूले राम्रोसँग व्यवहार गर्नुहुन्छ । जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्रजस्तै ख्वप अस्पताल पनि जनताको सेवामा समर्पित हुनेमा आशावादी छु । हामीले गरेको सहयोग सही ठाउँमा सदुपयोग हुने पूर्णतः विश्वास छ । नेमकिपाले भक्तपुरको शिक्षा, स्वास्थ्यमा गरिरहेको कामको पनि म प्रशंसा गर्न चाहन्छु । शासक दलहरूले पार्टीको नाममा फाइदा लुट्ने, सत्तामा टिक्ने खेलमै मस्त छन् । तर नेमकिपाले सधैं कामदार जनताको हक हित र सुरक्षाको निमित्त काम

गरिरहेको छ । नेमकिपाकै मार्गनिर्देशक सिद्धान्तमा नगरपालिका अगाडि बढेकोले पनि जनताको धेरै सहयोग गर्न सफल भएको हो ।

नगरपालिकालाई आफ्नो अभिभावक मानेर सहयोग गरेको हुँ

– राजिश प्रजापति, भक्तपुर ४,
स्थानीय लासिढवा

भक्तपुर नगर पालिकाले सञ्चालन गरेको ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट जडान गर्न तथा आई.सि.यु., भेन्टिलेटरलगायतका स्वास्थ्य सामग्री खरिदका लागि मैले आफ्नो व्यक्तिगत तर्फबाट आफूले सक्ने आर्थिक सहयोग गरेको छु ।

नगरपालिका भनेको कुनै पनि नगरवासीको लागि आफ्नो अभिभावक सरह हो । कोभिड-१९ रोगबाट कुनै पनि देश र समाज अछुत रहेन, हामी पनि अछुतो रहन सकेौँ । सबै देश र समाजले आफ्नो क्षमता र औकातअनुसार यस रोगसँग लडाइँ गरे र अभै पनि गर्दै छन् । यस विषयमा परिस्थितिमा हामी सबै मिलेर सहकार्य गरेर यस रोगसँग लड्यौँ भने मात्र हामीले यस रोगलाई परास्त गर्न सक्छौँ ।

भनिन्छ 'सेवा नै धर्म हो' । अभि जनताको स्वास्थ्य सेवाको लागि

भनेर बनाएको अस्पताल जस्तो सेवा मुलक संस्थाको लागि हामीले सेवा गर्न पाउनु भनेको सायद उच्चतम कोटिको धर्ममा पर्छ होला । यस कोभिड-१९ को दोस्रो लहरले हामी सबै नेपालीलाई हाम्रो स्वास्थ्य संस्थानहरूको औकात हाम्रो सामुन्ने ल्याएको छ र हामी कति कमजोर र निरीह भएछौं भनेर देखाएकोछ । यस दोस्रो लहरको धक्काले राष्ट्रिय सरकारको लाचारीपन र अवहेलनाले हामी भक्तपुरवासीलाई निकै मर्माहत बनायो । तर भक्तपुर नगरपालिकाले आफ्नो दायित्व कहिले पनि बिसेन र आफ्नो जिम्मेवारीबाट पनि कहिल्यै नभागी सधैं आफ्ना नगरवासीको हितको लागि कर्म गर्दै रह्यो । र जब कोभिड-१९ का बिरामीहरूका लागि अक्सिजन, आई. सि. यु., भेन्टिलेटर अभाव हुन थाले लगत्तै भक्तपुर नगरपालिका अन्तर्गतको छवप अस्पतालको स्तरोन्नतिको लागि अक्सिजन प्लान्ट निर्माण गर्न, आई. सि. यु. र भेन्टिलेटर थपनका लागि आफ्ना नगरवासीसँग सहयोगको आह्वान गर्‍यो तब मैले पनि आफ्नो दायित्व ठानी नगरपालिकालाई आफ्नो अभिभावक मानेर सहयोग गरेको हुँ ।

निस्संदेह आफ्नो नगरवासीको सुस्वास्थ्यको लागि जुन कदमहरू नगरपालिकाले चालेका छन्, ती अति नै सराहनीय नै छन् ।

नगरवासीको स्वास्थ्य स्थितिलाई मध्यनजर गर्दै भक्तपुर नगरपालिकाले आफ्ना नगरवासीलाई नगरपालिकाद्वारा नै बिमा योजना ल्याए नगरवासीहरू अझै लाभान्वित हुनेछन् जस्तो लाग्छ । यसबाहेक सबै नगरवासीलाई वार्षिक एकपटक सम्पूर्ण शरीर जाँच (full body checkup) गर्ने सुविधा ल्याउन सके अझै राम्रो हुने थियो भन्ने आशा गर्दछु ।

थोपा-थोपा मिलेर समुद्र बन्ने हो । आफ्नो इच्छा र भित्री हृदयबाट दिएको निःस्वार्थ सहयोग कहिले पनि सानो हुँदैन । त्यसमाथि कसैको जीवन बचाउनलाई गरिने सहयोग त सायद संसारकै सबै भन्दा ठूलो धर्म पनि होला । तसर्थ आफूले सक्ने सहयोग गरौं र सबै सहयोगी हातहरूलाई हृदयदेखि नमन भन्न चाहन्छु ।

आफूले सके जति नगरपालिकालाई सहयोग गर्न म सबैलाई आग्रह गर्छु

- अष्टदेवी माकजु

म आफ्नो व्यक्तिगत र मेरो भाइको तर्फबाट भक्तपुर नपालाई सहयोग गर्न आएको हुँ । अरू नगरपालिकाले भन्दा भक्तपुर नपाले गर्ने कार्यशैली पृथक र जनमुखी छ । त्यसैले अझ जनताप्रति समर्पित भएर लागोस् भन्ने हाम्रो भावना हो । आफूले सके जति नगरपालिकालाई सहयोग गर्न म सबैलाई आग्रह गर्छु । नगरपालिका भनेको जनताको नजिकको सरकार हो । त्यसैले आफ्नो जनताप्रति उत्तरदायी भएर सहयोग गर्नु नगरपालिकाको कर्तव्य पनि हो । सबै नगरपालिकाहरूले भक्तपुरले जस्तै शिक्षा, स्वास्थ्यलगायतका क्षेत्रको विकास गर्नुपर्छ ।

जनताबाटै लिएर जनतालाई सहयोग गर्ने भक्तपुर नपाको कार्य निकै राम्रो छ

- चित्रराज गिरी,

केन्द्रीय महासचिव, नेपाल मठाधीस समाज हामी भक्तपुर नपाला सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्दै सहयोगको लागि आएका छौं । भक्तपुर नपाले यहाँका कला संस्कृति संरक्षणमा गरिरहेको कार्य निकै राम्रो छ र अब स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासको निम्ति पनि नपाको पहलमा हातेमालो गर्न उत्साहित भएका छौं । भक्तपुर नपाका सबै गतिविधि पारदर्शी छ, नमुना नगर हो । यहाँका गतिविधि जनतालाई केन्द्रित गरेर गरिरहेको छ । नगरपालिकाले जनअपेक्षाअनुसार काम गरिरहेकै छ, भक्तपुरवासी जनताको लागि आगामी दिनमा स्वास्थ्यमा सृद्ध गरेको, स्वास्थ्य उपचारको लागि टाढा टाढा भौतारिन नपरोस्, अकालमा ज्यान गुमाउन नपरोस् भन्ने हाम्रो भावना हो । भक्तपुर नपाले जनताबाटै लिएर जनतालाई सहयोग गर्ने कार्य निकै राम्रो छ । सबैले यसमा सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने लाग्छ ।

नगरपालिकाको सबै काम पारदर्शी र जनमुखी छ

- हेलबहादुर मानन्धर,
श्री पौराणिक न्हेंप मरुगु गुठीको तर्फबाट

समस्त प्राणीको जीवनरक्षाको निमित्त नगरपालिकाको यो कार्यमा हातेमालो गर्न पाउँदा निकै हर्षित छु। नगरपालिकालाई सहयोग गर्न पाउँदा एकदम आनन्द महसुस भएको छ। भक्तपुर नैपालभरि को नमुना नगरपालिका हो, सबै काम पारदर्शी र जनमुखी छ। त्यसैले पनि यस संस्थाप्रति जनताको अपनत्व धेरै पाएको छु। जनताको सेवाको निमित्त नगरपालिकाको अगुवाइमा अक्सिजन प्लान्ट निर्माण गर्न खोजेकोमा म नगरपालिकालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु र अन्य नगरपालिकाहरूले पनि जनताको जीवनसँग सरोकार राख्ने क्षेत्रहरूमा अगाडि बढ्नुपर्छ भन्ने लाग्छ।

जनप्रतिनिधिप्रति अटुट विश्वासकै कारण जनताको विश्वास जितिरहेको छ

– लीलानाथ गौतम,
प्रमुख व्यवस्थापक, शिवशिखर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था कोभिडले आक्रान्त परिरहेको अवस्थामा भक्तपुर नपाले सञ्चालन गरेको ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापना गर्न लागेकोमा हाम्रो संस्थाको तर्फबाट सहयोग गर्न यहाँ आएका छौं। नगरपालिकाले नगरवासीलाई मात्र नभई यहाँ बसोबास गरिरहेका कोभिड सङ्क्रमितहरूलाई प्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गरिरहेको छ।

भक्तपुर नपालाई राज्यले सहयोग गरेको भए सजिलो हुन्थ्यो। तर भक्तपुर नपालाई सरकारको तर्फबाट कुनै सहयोग नभएको सुन्नमा आएको छ। त्यसैले पनि नगरपालिकाले जनतासमक्ष सहयोगको लागि आह्वान गरेपछि सहयोग गर्नेहरूको ओड्रो लागेको छ। निश्चय नै यो कामले राज्यलाई चुनौती दिएको छ साथै सकारात्मक सन्देश पनि। नगरपालिकाले नगरवासीप्रति देखाएको सदाशयताप्रतिको ठूलो सहयोग हो। जनप्रतिनिधिप्रतिको अटुट विश्वासकै कारण आज नपाले जनताको विश्वास जितिरहेको छ। भ्रष्टाचार गर्नेहरूलाई जनताले कुनै हालतमा साथ दिने छैन। स्वास्थ्य क्षेत्रमा भक्तपुर नपाले जस्तै देशभरिका नगरपालिकाले अनुशरण गर्दै अगाडि बढ्ने हो भने हामी रोग र उपचारको अभावमा मर्नुपर्ने छैन।

आफूले सहयोग गरे आफूलाई पनि सहयोग पुग्ने – मधु शर्मा, जय भवाली शाकोश

विश्वभर फैलिएको कोभिड महामारीको दोस्रो लहरले भक्तपुरलाई निकै प्रभावित पारेको पायौं। हाम्रा नजिकैको आफन्तले पनि अक्सिजन अभावमा ज्यान गुमाएका थिए। कति सङ्क्रमितहरू पनि आफू उपचारको अभावमा मरिने हो कि भन्ने चिन्तामा छुन्। यस्तो विषम स्थितिमा जनताको जीवन रक्षा गर्ने प्रमुख उद्देश्य लिएर भक्तपुर नपाले ख्वप कोभिड युनिट सञ्चालन गरी अक्सिजन प्लान्ट निर्माणको लागि सहयोग आह्वान गरेको छ। नगरपालिकाको यो पुनित कार्यमा सहयोग गर्न पाउँदा हामीलाई निकै खुशी लागेको छ। यसबाट हाम्रो सानो सहयोगले कोभिड सङ्क्रमित बिरामीहरूको जीवन रक्षा हुनेछ र ठूलो मद्दत पुग्नेछ। कोभिडका कारण अनाहकमा आफन्तजन गुमाउन परेका

व्यक्तिहरू, सङ्क्रमित भएकाहरू पनि सहयोग गर्ने भावना लिएर नगरपालिकामा आएको देखेको छु। आफूले सहयोग गरेआफूलाई पनि सहयोग पुग्ने ठानेर पनि जनता भक्तपुर नपालाई सहयोग गर्ने अवसरलाई सदुपयोग गर्न आउनुभएको हो जस्तो लाग्छ।

ख्वप अस्पताल नगरवासीको सम्पत्ति हो, यसको प्रवर्द्धन र संरक्षणमा जनता लाग्नुपर्छ

– रविन्द्र पुरी, तत्त्वपाल, सम्पदाप्रेमी हाम्रो भक्तपुरमा मठहरूको समाज छ। लकडाउनको समयमा खाद्यान्न बाँड्ने गरेका थियौं। यस पटक भक्तपुर नपाले अक्सिजन प्लान्ट निर्माण गर्ने योजना बनाएको रहेछ। त्यसैले हामीले यसरी खाद्यान्न वितरण गर्नुभन्दा पनि भक्तपुर नपाको काममा सहयोग गरौं भनेर आएका हौं। स्वास्थ्य पहिलो प्राथमिकतामा पर्नुपर्ने क्षेत्र हो। अरु नपाको दाँजोमा भक्तपुर नपाले कोभिड नियन्त्रण जस्तै पीसीआर परीक्षण, खोप अभियान सञ्चालन लगायतमा निकै राम्रो व्यवस्थापन भइरहेको छ। यस्तो कार्यमा नगरपालिकालाई सहयोग गर्न सके निकै टेवा पुग्ने ठानेर हामी सहयोग गर्न आएका हौं। विश्वभरि फैलिरहेको कोभिड नियन्त्रणमा भक्तपुर नपाले जनतासँग मिलेर कोभिड न्यूनीकरणको लागि खलिरहेको भूमिका निकै उदाहरणीय छ।

भक्तपुरमा कुनै राम्रो काम भए त्यसको फाइदा लिने हामी नगरवासी नै हौं । ख्वप अस्पताल पनि नगरवासीको सम्पत्ति हो, यसको प्रवर्द्धन र संरक्षणमा यहाँका जनता लाग्नुपर्छ । नगरवासी आफै यसबाट लाभान्वित हुने हुँदा सबैको हातेमालो र सहकार्य जरुरी छ ।

सरकारले सहयोग नगरेकोले पनि सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने लाग्यो

– राम कुशी, भनपा ९, सूर्यमढी युवा परिवार

हाम्रो समूहबाट साथीहरूको स्वइच्छाले भक्तपुर नगरपालिकाले आम जनताको लागि स्थापना गर्न लागेको अक्सिजन प्लान्ट निर्माणलाई सहयोग पुगोस् भनेर आएका हौं । हामी निकै खुशी छौं । सरकारले सहयोग नगरेको भन्ने सुनेर हामीलाई आक्रोश पनि भयो, त्यसैले पनि सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने हामीलाई लाग्यो । भक्तपुर नपाले सञ्चालन गर्ने ख्वप अस्पताल सुविधासम्पन्न र सुलभ हुनेमा आशा लिएका छौं । यहाँका जनता प्रत्यक्ष परोक्ष रूपमा अस्पतालबाट लाभान्वित हुनेछन् । स्वास्थ्य सेवा पाउन अब यहाँका जनताले टाढा टाढा धाउनु पर्ने भएको छ । उपचारकै अभावमा कसैले पनि आफ्नो ज्यान गुमाउनु पर्ने भएको छ । यो भन्दा खुशीको कुरा के हुनसक्छ ।

जनताको जीवन रक्षा गर्ने योजनामा साथ दिन आएका हौं
– रीना श्रेष्ठ,

दरबार स्वाक्यर भक्तपुर मेरी आमाले पनि अक्सिजन अभावका कारण ज्यान गुमाउनुपर्थो । ढाडको अपरेशन गर्ने क्रममा अस्पतालबाटै कोभिड सङ्क्रमित आमालाई विभिन्न अस्पतालमा अक्सिजन, आइसीयु, भेन्टिलेटर खोज्दा खोज्दै उहाँ बित्तुभयो ।

भक्तपुर नपाले अक्सिजन प्लान्ट निर्माण गर्दै छ भन्ने समाचार मैले सामाजिक सञ्जालमार्फत सुनें । र नगरपालिकाको जनताको जीवन रक्षा गर्ने योजनामा हामी पनि साथ दिन आएका हौं । मैले त उपचार अभावको कारण आफ्नी आमा गुमाएँ । अरूलाई त्यस्तो नहोस् भन्ने लागेको छ । भक्तपुर नपाले ख्वप अस्पताल सञ्चालन गरी धेरै जनतालाई सेवा पुऱ्याउने छ । चाहिने मान्छेले समयमै उपचार पाओस् ।

भक्तपुर नगरपालिकाले गरेको काम जनताको लागि हो

– रविन्द्र प्रजापति, भनपा ४

अमेरिकामा रहनु भएका मेरा साथी रविन्द्रकुमार श्रेष्ठ र सुनिता राइठोरले पठाउनुभएको रकम नगरपालिकालाई हस्तान्तरण गर्न आएको हुँ । भक्तपुर नगरपालिकाले गरेको काम जनताको लागि हो, त्यसैले जनताले यस कुरालाई मननु गर्दै सबैजना सहयोग गर्न आउनुभएको हो जस्तो लाग्छ । भक्तपुर नगरपालिकाले कोभिड नियन्त्रण र रोकथाममा गरिरहनुभएको कामहरू पनि निकै प्रशंसनीय छ । नगरपालिकाको यो काम जनताको सुविधाको लागि हो, सबैले सहयोगको हात अगाडि बढाउनु म अनुरोध गर्छु ।

कला संस्कृतिको भक्तपुरस्वास्थ्य क्षेत्रमा पनि अगाडि बढ्नु गौरवको विषय
– शनिश लागेजु,

अध्यक्ष, जिल्ला कृषि सहकारी सङ्घ म धरेलु तथा साना उद्योग सङ्घको प्रतिनिधित्व गरेर आएको र मैले आफ्नो व्यक्तिगत रूपमा पनि सहयोग गरेको छु । रकम भन्दा पनि सहयोगी भावना लिएर हामी नगरपालिकालाई सहयोग गर्न आएका हौं । व्यक्तिगत रूपमा भन्ने हो भने मलाई निकै खुशी लागेको छ, कला संस्कृतिको भक्तपुरमा अब स्वास्थ्य क्षेत्र पनि अगाडि बढ्नु आफैमा गौरवको विषय हो ।

जनताको सहभागिता निकै सकारात्मक छ । नगरपालिकाले यहाँका जनताको विश्वास जितेकै कारण जनताको उत्साहजनक सहयोग प्राप्त भएको हो । नगरपालिकाले शैक्षिक क्षेत्र उकास्न जसरी अभियान सञ्चालन गरेको छ, अब स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासको लागि नपा लागिपर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

भक्तपुरवासी जनतालाई के भन्न चाहन्छु भने भक्तपुर नपाको यो राम्रो काममा अपनत्व महसुस गरेर सहयोग गर्न सबैमा अनुरोध गर्न चाहन्छु ।

ख्वप अस्पताल देशभरिका जनताका लागि खुशीको कुरा

– शत्यनारायण प्रजापति,

भक्तपुर घरेलु बचत तथा ऋण सहकारी संस्था भक्तपुर नपाप्रतिको आपनत्व र आत्मीयताका कारण आज हामी सहयोग गर्न आएका छौं । स्थानीय तहले अस्पताल सञ्चालन गर्नु आफैमा गौरवको योजना हो । जनताको सेवा हुने काम भएकोले हामीले संस्था र व्यक्तिगत रूपमा आर्थिक सहयोगमा जुटेका छौं ।

भक्तपुर सांस्कृतिक र ऐतिहासिक सहरको रूपमा चिनिएको सहर हो । हामी भक्तपुरवासी जनता निकै सहयोगी भावनाका साथ हुर्किएका छौं । नगरपालिकाले खवप अस्पताल सञ्चालन गर्नु भक्तपुरका जनतालाई मात्र नभई देशभरिका जनताको लागि खुशीको कुरा हो । नगरपालिकाले अक्सिजन प्लान्ट निर्माणको लागि मात्र सहयोग मागेको भक्तपुरवासी जनताले स्वतःस्फूर्त रूपमा अपेक्षा गरेभन्दा धेरै रकम जम्मा हुनु पनि सुखद पक्ष हो । बालबच्चा, युवा, ज्येष्ठ नागरिक, सहकारी संस्था, विद्यालय, व्यापारीलगायत सबै जनताले आफ्नो गच्छेअनुसार आर्थिक सहयोग गर्न आउनुभनेकै नगरपालिकाप्रतिको अपनत्व भएर हो ।

त्यसैले नगरपालिकाबाट नगरवासी जनताको साभ्ना संस्था र अभिभावकत्व ग्रहण गरिरहेको संस्था भएकोले आगामी दिनमा पनि उहाँहरूले जनताको सेवामा समर्पित भएर लाग्नेमा विश्वस्त छु ।

२०७८/७९ को बजेट निर्माणका क्रममा भक्तपुर नपाले सुभाब सङ्कलन गरिरहेकोमा हाम्रो घरेलु तथा साना उद्योग सङ्घको तर्फबाट पनि सुभाबहरू दिएका छौं । भक्तपुरका कृषकहरूलाई प्रत्यक्ष रूपमा लाभ मिल्ने योजनाहरू आगामी वर्षको बजेटमा समाविष्ट हुनेछ भन्ने आशा छ । खवप अस्पतालको लागि आवश्यक अति

आवश्यक औषधि उद्योग सहकारीकर्मीहरू मिलेर खोल्न सके राम्रो हुनेछ ।

एक "लीडर" ले समुदायबाट सहयोग पायो भने अझ धेरै काम गर्न सक्छ

– पुजा र पुनम दुवाल
सरकारले आफ्नो 'रेसपन्सिबिलिटी' (जिम्मेवारी) नदेखाएपछि नगरपालिकाले

नगरवासीबाट जुन अपेक्षा गरेको छ त्यसमा थोरै भए पनि सहयोग गर्न पाएकोमा हामी खुशी छौं । अहिले हामी सुरक्षित छौं तर भोलि के हुन्छ थाहा छैन । त्यसैले नगरपालिकालाई सहयोग गरिराख्नु पर्छ । एक 'लीडर' ले समुदायबाट सहयोग पायो भने अझ धेरै काम गर्न सक्छ भन्ने सोचेर हामी आएका हौं । नगरपालिकाले एकदमै राम्रो काम गरेको छ । अक्सिजन प्लान्टको सामान ल्याइसकेको सुनेका छौं, जतिसक्दो छिटो स्थापना गरी सफल हुने विश्वास छ । यो सहयोग नपाको लागि होइन हाम्रै लागि हो । त्यसैले जति सकिन्छ सहयोग गर्न सबैलाई अनुरोध गर्दछौं किनभने थोपाथोपा मिलेर नै समुद्र बन्छ ।

कोरोना महामारी

जताततै फैलिरहेकोले

अत्यावश्यक काममा बाहेक घर बाहिर नजाऔं, मास्कबिना जाँदै नजाऔं ।

बाहिरी वस्तु छोएपछि हरेक पटक साबुन पानीले हात धुन वा सानिटाइजर लगाउन नबिसौं ।

भौतिक दूरीको सधैं ख्याल गरौं, अरुसँग मास्क भिकेर कहिल्यै कुरा नगरौं ।

हात नधोई आँखा नमिचौं, नाक नकोट्याऔं र मुख नछोऔं ।

सावधानी, सचेतता र सतर्कताको स्वस्थकर बानी बसालेर आफू बचाउ र अरुलाई पनि बचाऔं ।

‘ख्वप अस्पतालप्रति जनताको सद्भावना निकै प्रशंसनीय छ’ : अध्यक्ष बिजुक्छे

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानको आयोजनामा जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्र र ख्वप अस्पताल कोभिड युनिटमा काम गरिरहेका चिकित्सक, नर्स, कर्मचारीहरूबीच जेठ २८ गते अनलाइन कार्यक्रम भयो ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले नपाद्वारा सञ्चालित ख्वप अस्पतालप्रति जनताको सद्भावना निकै प्रशंसनीय भएको बताउनुभयो । नगरपालिकाको आह्वानकै भरमा करोडौंको रकम जम्मा हुनु भनेको नगरपालिकाप्रति जनताको विश्वास कायम रहेको बताउनुहुँदै उहाँले पैसा कमाउनु डाक्टर बन्नेहरूले यस्तो महामारीमा बिरामीको सेवा गर्दैनन् भन्नुभयो ।

उहाँले भन्नुभयो – ‘कोभिड १९ महामारी पनि एकप्रकारको युद्ध हो । युद्धको बेला आफ्नो कर्तव्य निर्वाह नगर्ने इमानदार सिपाही हुन सक्दैनन् ।’ महामारीको समयमा चिकित्सक, नर्स तथा कर्मचारीहरूले अझ बढी सक्रियतापूर्वक निःस्वार्थ भावले काम गर्नुपर्ने बताउनुहुँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले पैसा कमाउने उद्देश्यले डाक्टर पढेकाहरूको असली चरित्र अहिले थाहा भयो भन्नुभयो ।

स्वास्थ्य सेवामा रहेका डाक्टर, नर्स र कर्मचारीको व्यवहार राम्रो नभए जनताको गुनासो आउनु स्वाभाविक भएको बताउनुहुँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले भन्नुभयो, आफूमा भएको कमी कमजोरीलाई समयमै सुधार गर्नु आवश्यक छ ।

भक्तपुरको स्वास्थ्य क्षेत्र राम्रो भए अरूलाई पनि राम्रोसँग काम गर्न हौसला मिल्ने बताउनुहुँदै उहाँले आवश्यकताको समयमा ती चिकित्सक टोलीले देशका विभिन्न जिल्लाहरूमा गई

सेवा गर्न सक्ने बताउनुभयो ।

चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीले नेमकिपामार्फत केही दिन अगाडि पठाएको स्वास्थ्य सामग्री सहयोग नेपाली जनताको निम्ति भएको बताउनुहुँदै का. रोहितले नेमकिपाको मुख्य उद्देश्य जनताको जीवन जोगाउने र जनताको सेवा गर्ने रहेको बताउनुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले कोरोना महामारीमा अग्रपङ्क्तिमा रहेर सेवा गर्नेहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्नुहुँदै महामारीको समयमा स्वास्थ्यकर्मीहरू पछि हट्दा समाजलाई जोगाउनु मुश्किल पर्ने बताउनुभयो ।

उहाँले क्यानाडाका डा. नर्मन बेथुनले चीनको स्वास्थ्य क्षेत्रमा पुऱ्याएको योगदानबारे चर्चा गर्नुहुँदै विश्वभर बेथुनलाई चिकित्सकहरूले आदर्शको रूपमा लिने गरेको र नेपाली चिकित्सकहरूले पनि उहाँबाट प्रेरणा लिएर सेवा गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

जनताको साथ, सहयोग र मायाले भक्तपुर नपालाई अझ उत्साहित भएर अगाडि बढ्न उत्साह मिलेको बताउनुहुँदै उहाँले ख्वप अस्पतालले भविष्यमा राष्ट्रिय स्तरको स्वास्थ्य सेवा दिने सोचका साथ अगाडि बढिरहेको बताउनुभयो ।

जनतालाई प्रत्यक्ष रूपमा हित हुने काम नेपाल मजदुर किसान पार्टीले गर्छ भन्ने विश्वास अहिले जनमानसमा पैदा भएकै कारण नेमकिपाप्रति जनताको आशा र विश्वास अझ बढेको प्रमुख प्रजापतिले बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपाका उपप्रमुख रजनी जोशीले ख्वप अस्पतालको लागि अक्सिजन प्लान्ट र आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री व्यवस्था गर्न सानो बालक, युवादेखि ज्येष्ठ नागरिकहरूसम्मको सक्रिय सहभागिताले आफूलाई निकै भावविह्वल बनाएको बताउनुभयो । उहाँले ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट जडान कार्य सुरु भइसकेको अवगत गराउनुहुँदै जनताबाट प्राप्त सहयोग रकम जनताकै निम्ति सदुपयोग हुनेछ भन्नुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नपाका शाखा अधिकृत गौतमप्रसाद लासिवाले भक्तपुर नपाबाट सञ्चालित आइसोलेसन केन्द्रको अवस्था र त्यहाँबाट प्रदान गरिँदै आएको सेवा सुविधाबारे अवगत गराउनुहुँदै हालका दिनमा कोभिड सङ्क्रमितहरूको सङ्ख्यामा कमी आएको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानका प्राचार्य डा. रत्नसुन्दर लासिवाले जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्र भक्तपुरले प्रदान गर्दै आएको सेवाबारे आफ्नो विचार राख्नुभयो ।

पुर्खाले सिर्जेको सम्पति, हाओो कला र संस्कृति

भक्तपुर नगरपालिका

ब्यासी, भक्तपुर

डातापोल्हँ जीर्णोद्धार-२०७७

पुस्तक सार्वजनिकीकरण कार्यक्रम

२०७८/०२/२२ गते शनिबार

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित 'डातापोल्हँ जीर्णोद्धार २०७७' पुस्तक र प्राविधिक प्रतिवेदनको अनलाइनमार्फत जेठ २२ गते सार्वजनिक गर्नुभयो । कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै अध्यक्ष रोहितले डातापोल्हँ

(पाँचतले) मन्दिर र अन्य सांस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक सम्पदाहरू मानव जातिको शिल्प, कला र विश्व शान्तिको निम्ति एक महत्त्वपूर्ण शिक्षालयको रूपमा रहेको बताउनुभयो ।

कुनै पनि नयाँ भौतिक निर्माण गर्दा त्यहाँ रहेका प्राकृतिक स्रोतबारे अध्ययन अनुसन्धान गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको

“Creation of predecessors — Our art and culture”

नारायणमान बिजुक्छे

प्रेम सुवाल

सुनिल प्रजापति

रजनी जोशी

बताउनुहुँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले भक्तपुर नपाले यहाँका मुख्य-मुख्य स्मारकहरूबारे अध्ययनलाई चालु राख्नुपर्ने र पाठ्यक्रममा पुरातत्त्व विषयलाई समेट्न आवश्यक पहल गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

पाँचतले मन्दिरबारे प्रस्तुत प्रतिवेदन दस्तावेजको रूपमा रहेको बताउनुहुँदै उहाँले ख्वप इन्जिनियरिङ कलेजमा अध्ययनरत इन्जिनियर तथा प्राविधिकहरूलाई दक्ष बनाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

योग्यता र अनुभवविना मन्त्री बनाउने प्रचलनका कारण देशका मन्त्रालयहरू लथालिङ्ग रहेको र कमिसनको चलखेल व्याप्त रहेको उहाँले बताउनुभयो । उहाँले सरकारमा गएका राजनीतिक पार्टीका कारण देश आर्थिक र राजनीतिक रूपमा भन्नु पछाडि धकेलिएको बताउनुभयो ।

चुरे पहाड नेपालको महत्त्वपूर्ण प्राकृतिक स्रोत हो, यसको संरक्षण गर्नु आवश्यक छ भन्दै नेता बिजुक्छेले चुरे दोहनमा पूर्व र वर्तमान सरकारहरू जिम्मेवार रहेको र यसमा विदेशी स्वार्थ रहेको प्रष्ट पार्नुभयो ।

नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवालले आजभन्दा ३२० वर्ष अगाडि बनेको पाँचतले मन्दिरको दोस्रो पटकको जीर्णोद्धार भक्तपुर नपाले जनताको सहभागितामा उपभोक्ता समितिमार्फत पारदर्शी ढङ्गले गरेको बताउनुभयो । उहाँले दरबार क्षेत्रमा ९९ चोक उत्खनन गर्नुपर्ने, भक्तपुरको पुरानो नपाको भवन, कला सङ्ग्रहालय जीर्णोद्धार गर्नुपर्नेलगायतका ठूला योजनामा नपाले पहल गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

वर्तमान राजनीतिक घटनाक्रमबारे अवगत गराउनुहुँदै उहाँले दुईतिहाइ बहुमत प्राप्त सरकारले देश र जनताको सेवा गर्न नसेकेको हुँदा निर्वाचनको माध्यमबाट यिनीहरूलाई पराजित

गर्नुपर्ने बताउनुभयो । जन्मको आधारमा नागरिकता दिने अध्यादेश माथि खेद प्रकट गर्नुहुँदै उहाँले जन्मको आधारमा नागरिकता पाएकालाई वंशजको आधारमा नागरिकता दिने अध्यादेश देशको हितविपरीत भएको बताउनुभयो । काठमाडौं उपत्यका वरपर आधुनिक शहर निर्माण गर्ने भन्दै जथाभावी बस्ती विकास गर्नु गलत भएको बताउनुहुँदै उहाँले सरकार सन्तुलित विकास विरोधीको रूपमा अगाडि बढिरहेको छ भन्नुभयो ।

कार्यक्रमका सभापति एवम् भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले सम्पदा पुनःनिर्माण र जीर्णोद्धार अरूको सहयोगमा भर परेर नभई आफ्नै पौरखले सम्पन्न गर्नुपर्ने भावनासहित सम्पदा पुनःनिर्माण र जीर्णोद्धारका काम प्रचलित कानुनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी जनताकै सहयोग र सहभागितामा मौलिक शैलीमै सम्पन्न गर्न निरन्तर लागि रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

उहाँले भन्नुभयो, स्थानीय जनताको मौलिक सीप र प्रविधि तथा निर्माण सामग्री प्रयोग गरी निर्माण गरिएको पाँचतले मन्दिरले आधुनिक ज्ञान र प्रविधिलाई समेत चुनौती दिएको छ ।

उहाँले डातापोल्ह मन्दिर सबैको शान भएको बताउनुहुँदै वर्षको लाखौं पर्यटक भक्तपुरका लिच्छविकालीन र मल्लकालीन सम्पदाहरूको रसास्वादन गर्न भक्तपुर आउने गरेको बताउनुभयो । सोही क्रममा उहाँले मन्दिर जीर्णोद्धार समितिमा रहेर काम गर्नुहुने र सहयोगी भूमिका खेल्नुहुने सम्पूर्णमा धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो ।

भक्तपुर नपाको आह्वानमा नपाबाट सञ्चालित ख्वप

गौरीबहादुर कार्की

सुदर्शनराज तिवारी

प्रेमनाथ मास्के

पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठ

रविन्द्र ज्याख्व

केशव तमखु

अस्पताल कोभिड युनिटमा अक्सिजन प्लान्ट निर्माण तथा स्वास्थ्य उपकरणहरू व्यवस्था गर्नको लागि स्वतःस्फूर्त ढङ्गले आर्थिक तथा भौतिक सहयोग प्राप्त भएको र सोको लागि पनि सहयोगी भूमिका खेल्ने सबैमा धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो । भक्तपुर नगरपालिकाले खप अस्पताल व्यवस्थित रूपमा छिटै सञ्चालनमा ल्याई जनताको सेवामा समर्पित रहने बताउनुभयो ।

नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले नेपाल भूकम्पीय जोखिममा रहेको हुँदा यहाँ निर्माण हुने सम्पदा तथा घरहरू भूकम्पप्रतिरोधी बनाइनुपर्ने बताउनुहुँदै पाँचतले मन्दिर जीर्णोद्धारमा भक्तपुरवासी जनताको उल्लेख्य साथ र सहयोग रहेको बताउनुभयो । उहाँले मन्दिर जीर्णोद्धारमा सहयोगी भूमिका खेलेका सम्पूर्णमा धन्यवाद ज्ञापन गर्नुहुँदै आगामी दिनहरूमा पनि नपाका हरेक गतिविधिहरूमा नगरवासीहरूको साथ र सहयोग रहिरहने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

विशेष अदालतका पूर्व मुख्य न्यायाधीश गौरीबहादुर कार्कीले पाँचतले मन्दिरबारे थप अध्ययन तथा अन्वेषणहरू आवश्यक भएको बताउनुहुँदै भूकम्पपश्चात पुनःनिर्माण हुन बाँकी सम्पदाहरूको पुनःनिर्माणमा भक्तपुर नपाले जोड दिनुपर्ने बताउनुभयो । विश्वसामु भक्तपुरको गौरव बढाउन भक्तपुरका सम्पदाहरूको निकै ठूलो भूमिका रहेको बताउनुहुँदै उहाँले ती सम्पत्ति र परम्परागत सीप बचाइराख्नुपर्ने कार्यमा नगरपालिका अभि सक्रियतापूर्वक लाग्नुपर्ने बताउनुभयो । सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण कार्यमा अग्रणी भूमिका खेलेका दक्ष कालिगढहरूलाई सरकारले संरक्षण गर्नुपर्नेमा पनि उहाँले जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रममा प्रा.डा. सुदर्शनराज तिवारीले २०७२ सालको भूकम्पबाट क्षति पुगेको पाँचतले मन्दिरको जीर्णोद्धार र सबलीकरणको काममा सल्लाहकारको रूपमा काम गर्न पाउँदा निकै गौरवान्वित महसुस भएको बताउनुभयो । भक्तपुर नपाले गरेको कामलाई प्रकाशनको माध्यमबाट उजागर गर्ने कार्य उल्लेखनीय भएको बताउनुहुँदै डा. तिवारीले मन्दिर जीर्णोद्धारमा देखिएको जनसहभागिताका कारण यस मन्दिरप्रति समाजको अपनत्व हुनु सकारात्मक रहेको बताउनुभयो ।

प्रा.डा. प्रेमनाथ मास्केले पाँचतले मन्दिर जीर्णोद्धार कार्य भक्तपुर नपाको ठूलो देन हो । भक्तपुरका अन्य सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षणलाई नपाले निरन्तरता दिनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले सांस्कृतिक र पुरातात्विक महत्त्वका सम्पदाको नियमित अनुगमन र मर्मत सम्भार हुनुपर्ने बताउनुहुँदै सम्पदाहरूको निम्ति विपद् व्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्ने र मन्दिर जीर्णोद्धारमा निरन्तर खटिनुभएका प्राविधिक, कालीगढ धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ भन्नुभयो ।

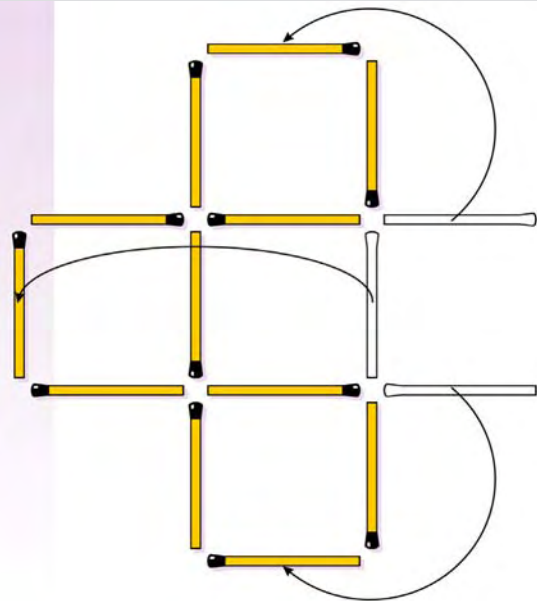
संस्कृतिविद् प्रा.डा. पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठले भूपतीन्द्र मल्लको पालामा पाँचतले मन्दिर ६ महिनाको छोटो समयमा निर्माण भएको तथ्यबारे प्रष्ट पार्नुहुँदै नेपाल अबका दिनमा सांस्कृतिक सम्पदाहरूबाट चिनिनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

उहाँले पाँचतले मन्दिर हेर्न देश विदेशबाट लाखौं खर्चेर भक्तपुर पुग्ने गरेका छन् र आगामी दिनमा यस मन्दिरबारे व्यापक प्रचारप्रसारको आवश्यकता रहेको र समयसापेक्ष ढङ्गले यसको संरक्षण र सम्बर्द्धनको खाँचो रहेको बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपाले भक्तपुरवासी जनताको साथ र सहयोगबाट लगभग ८ महिनाको छोटो समयमा गरेको जीर्णोद्धार कार्य निकै नै सराहनीय भएको उहाँले बताउनुभयो ।

कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा भक्तपुर नपा वडा नं. ९ का वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्वले डातापोल्ले मन्दिरको इतिहासमाथि प्रष्ट पार्नुभएको थियो भने उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष केशव तमखुले मन्दिर जीर्णोद्धारदेखिका कार्यप्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

बसिबियाँलोको उतर

नगब्यालिका गतिविधि

नगरपालिका गतिविधि

प्राविधिकहरूले जिम्मेवारीपूर्वक काम गर्नुपर्ने

भक्तपुर नपाको आयोजनामा नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिको प्रमुख आतिथ्यमा नगरपालिकाका प्राविधिक कर्मचारीहरूबीच बैठक असार २ गते सम्पन्न भयो ।

बैठकमा बोल्नुहुँदै प्रमुख प्रजापतिले सांस्कृतिक केन्द्रको रूपमा रहेको भक्तपुर नपाले यहाँ अवस्थित सम्पदा संरक्षण तथा विकास निर्माण कार्य गुणस्तरीय ढङ्गले मौलिक शैलीमा निर्माण गर्न जोड दिइरहेको बताउनुभयो ।

जनप्रतिनिधि भनेका नीति निर्माता हुन्, कर्मचारीहरू भनेका कार्यान्वयनकर्ता हुन् भन्नुहुँदै उहाँले भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधिप्रतिको विश्वास र नगरपालिकाप्रतिको अपनत्वका कारण नपाबाट सञ्चालित ख्वप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट निर्माणमा जनताको आर्थिक र भौतिक सहयोग प्राप्त हुनु गौरवको विषय भएको बताउनुभयो ।

कुनै पनि संस्थाको प्राविधिक पक्ष बलियो भए निर्धारित योजनाहरू समयमै सम्पन्न गर्न सकिने बताउनुहुँदै नगर प्रमुख प्रजापतिले देशकै सानो नगरपालिका भएर पनि भक्तपुर नगरपालिका देशकै नमुना नगरपालिका बन्न सफल हुनु आफैमा गौरव गर्नलायक छ भन्नुभयो । उहाँले भक्तपुर नपाका कर्मचारीहरू अरुभन्दा सभ्य, सुसंस्कृत र अनुशासित हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

देशको सम्पदा निर्माणमा सहयोगी भूमिका खेल्न नगरपालिका सक्षम रहेको बताउनुहुँदै उहाँले नगरपालिकाले दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न विभिन्न किसिमका तालिमहरू पनि

सञ्चालन गरेको बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपाका उपप्रमुख रजनी जोशीले प्राविधिक कर्मचारीहरू समयसापेक्ष रूपमा प्राविधिकमैत्री हुनुपर्ने र दक्ष प्राविधिकहरूबाट योजनाहरू सफल कार्यान्वयन हुने बताउनुभयो । भक्तपुर नपामा जनप्रतिनिधि बहाली भएको चार वर्ष पुगिसकेको बताउनुहुँदै नपाका आगामी योजनाहरूलाई समयमै सम्पन्न गर्नेतर्फ सचेत हुन आग्रह गर्नुभयो ।

भक्तपुर नपा वडा नं. ७ का वडाध्यक्ष उकेश कवाले भक्तपुर नपा निर्माण समितिबाट भएका कार्यहरूबारे अवगत गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नपाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठले कर्मचारीहरू अनुशासित हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो भने उक्त कार्यक्रममा योजना शाखाका कर्मचारी श्रीकृष्ण न्याइच्याईले पनि बोल्नुभएको थियो ।

भक्तपुर नपाद्वारा अपाङ्गता भएकाहरूलाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग

भक्तपुर नगरपालिकाले नगरपालिकाभित्रका करिब ५ सय २१ जना (महिला २३९ र पुरुष २८२) अपाङ्गता भएकाहरूलाई स्यानिटाइजर, माक्स, डिटल साबुन र स्यानिटेरी प्याडलगायतका स्वास्थ्य सामग्रीहरू वितरण गरेको छ । बढ्दो कोभिड १९ जोखिम नियन्त्रण तथा रोकथामका उद्देश्यले नगरभित्रका शारीरिक अस्वस्थता भएका व्यक्तिहरूलाई नगरपालिकाले उक्त स्वास्थ्य सामग्रीहरू सहयोग गरेको हो । भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकाका १० वटै वडाका वडाध्यक्षहरूमार्फत उक्त स्वास्थ्य सामग्रीहरू असार ११ गते एक समारोहबीच हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

सहयोग सामग्री हस्तान्तरण गर्नुहुँदै प्रमुख प्रजापतिले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सहजता र सुरक्षाको लागि

नगरपालिकाले वडामार्फत प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री वितरण गर्ने योजना बनाएको बताउनुभयो। उहाँले कोभिड महामारीका कारण नगरपालिकाले नगरवासीहरूलाई धानको बीउ वितरण, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलगायतका कार्य वडामार्फत नै गरेको बताउनुभयो।

भक्तपुर नगरपालिकाको आ.व. २०७८/७९ को बजेटमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई तालिम सञ्चालनको लागि बजेट व्यवस्था गरेको बताउनुहुँदै उहाँले भक्तपुर नपाले पारदर्शी ढङ्गले काम गरिरहेको बताउनुभयो।

उपप्रमुख रजनी जोशीले कोभिड महामारीबाट अपाङ्गता भएका र उनीहरूका परिवार पनि प्रभावित रहेको बताउनुहुँदै उनीहरूको सुरक्षाको लागि नगरपालिकाले राहतस्वरूप केही स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेको र अपाङ्गता भएकाहरूलाई लक्षित गर्दै साङ्केतिक भाषाको तालिम सञ्चालन गर्ने योजनामा रहेको बताउनुभयो।

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खवप अस्पतालमा निर्मित अक्सिजन प्लान्ट तथा अन्य स्वास्थ्य सामग्री व्यवस्थाबाट जनस्तरबाट हालसम्म ६ करोड १२ लाखभन्दा बढी रकम जम्मा भएको अवगत गराउनुहुँदै उहाँले आ.व. २०७८/७९ मा नगरवासी जनतालाई निःशुल्क रूपमा अक्सिजन उपलब्ध गराइने बताउनुभयो।

बजेट तर्जुमाको लागि सहकारीकर्मीहरूको राय सुभाब

भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा आ.व. २०७८/७९ को बजेटका लागि सहकारी क्षेत्रको विकास, विस्तार

र क्षमता अभिवृद्धिका साथै उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी बढाउने हिसाबले के कस्तो क्षेत्रलाई बजेटमा प्राथमिकतामा राख्ने विषयमा जेठ २३ गते सहकारीकर्मी तथा सरोकारवालाहरूको बैठक अनलाइनमार्फत सम्पन्न भयो।

कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधिहरूले यो महामारीलाई जनताको सेवा गर्ने अवसरको रूपमा लिएर सेवा गर्ने भावनाले जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरू निरन्तर खटिरहेको बताउनुभयो। उहाँले राजनीतिक कार्यकर्ताहरू जस्तोसुकै प्रतिकूलतालाई पनि अनुकूलतामा रूपान्तरण गर्दै अवसरको रूपमा अझ बढी जनताको सेवा गर्ने भावनाबाट प्रेरित हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो।

खवप अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट तथा अन्य स्वास्थ्य सामग्रीहरू व्यवस्था गर्न नगरपालिकाले जनस्तरबाटै सहयोगको लागि आह्वान गर्दा निकै उत्साही ढङ्गबाट सबैको सहयोगले साढे चार करोडभन्दा बढी रकम जम्मा हुनु उदाहरणीय कार्य भएको प्रमुख प्रजापतिले बताउनुभयो।

जनताको साथ र सहयोग पाएर जनप्रतिनिधिहरूको आत्मबल बढेको र अझ जिम्मेवारीपूर्वक जनताको सेवा गर्न प्रेरणा मिलेको बताउनुहुँदै उहाँले आर्थिक वर्ष २०७८/७९को बजेट निर्माणमा सहकारीहरूको तर्फबाट रचनात्मक राय-सुभाब पेश गर्न अनुरोध गर्नुभयो।

खवप अस्पताल कोभिड युनिट व्यवस्थापन समितिका संयोजक रबिन्द्र ज्याखवले भक्तपुर नपाभिन्नका कोभिड सङ्क्रमितहरूको अवस्थाबारे अवगत गराउनुहुँदै भक्तपुर नगरपालिकामा पहिलो र दोस्रो लहर गरी २०७८ जेठ २१ गतेसम्ममा ३ हजार ७ सय ५४ जना सङ्क्रमित रहेको र ६० जनाको मृत्यु भइसकेको तथ्याङ्क प्रस्तुत गर्नुभयो।

खवप अस्पताल कोभिड युनिटको जनशक्ति परिचालन, चिकित्सक व्यवस्थापन, सेवा सुविधालगायतका गतिविधिहरूबारे जानकारी गराउनुहुँदै उहाँले कोभिड युनिटमा दोस्रो लहर सुरु भएदेखि आजसम्ममा १९० जनाको उपचार सेवा प्रदान गरिसकेको र हाल २६ जना सङ्क्रमितहरू उपचारको क्रममा रहेको बताउनुभयो।

कार्यक्रममा सहभागी सहकारी संस्थाहरूका प्रतिनिधिहरूले सहकारी संस्थासँग साभेदारीका काम, संस्थागत विकास र सुशासनसम्बन्धी तालिमलाई निरन्तरता दिनुपर्ने, सहकारी ऐनबारे सहकारीकर्मीसँग छलफल गर्नुपर्ने, सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन अगाडि बढाउनुपर्ने, उत्पादनमूलक क्षेत्रहरूमा लगानी बढाउनुपर्ने, निक्षेप सङ्कलन र ऋण वितरणमा अनुगमन हुनुपर्ने, सहकारीहरूले स्तरीय बीउ उत्पादन गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने, सहकारीहरू मिलेर चिस्यान

केन्द्र बनाउनुपर्ने, आदर निकेतन व्यवस्था गर्न सहकारीहरूले योगदान गर्न वातावरण तयार गर्नुपर्ने, सहकारीहरूबाट सामूहिक खेती गर्नुपर्ने, सहकारीसँग समन्वय गरी राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गर्नुपर्ने, सहकारी व्यवस्थापन तालिम तथा गोष्ठीलाई निरन्तरता दिनुपर्ने लगायतका राय-सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रम सञ्चालन भक्तपुर नपा सहकारी समितिका संयोजक एवम् वडा नं. २ का वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकलाले गर्नुभएको थियो ।

भक्तपुरमा तार भूमिगत गर्ने विषयमा अनलाइन बैठक

भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा भक्तपुर नगरपालिकाभित्र अव्यवस्थित रहेको तारहरू भूमिगत गर्ने विषयमा जेठ २५ गते अनलाइन बैठक भयो ।

बैठकमा भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले अव्यवस्थित तार र केबलहरूबाट ऐतिहासिक, सांस्कृतिक नगर भक्तपुरको दृश्य प्रदूषण भइरहेको बताउनुहुँदै सम्पदा बस्तीभित्र तारहरू भूमिगत गर्ने विषय चुनौतीपूर्ण रहेको हुँदा सम्बन्धित सरोकारवाला र जनताबीच आवश्यक छलफलपश्चात कार्यान्वयन सहज हुने बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपाभित्रको मुख्य बजार क्षेत्रमा ढुङ्गा छाप्ने कार्य गरिसकेको अवस्थामा पुनः तार भूमिगत गर्ने विषयले अन्योलता ल्याएको बताउनुहुँदै उहाँले तार भूमिगत गर्ने विषयमा आवश्यक सहकार्य र पहलको लागि नगरपालिका सकारात्मक रहेको बताउनुभयो ।

भक्तपुरमा तार भूमिगत गर्ने विषयमा भक्तपुरवासी

जनता पनि सकारात्मक रहेको बताउनुभयो । उहाँले तार भूमिगत गर्दा देखिने चुनौतीका विषयमा आयोजनाले आवश्यक ध्यान दिनुपर्ने र यथाशीघ्र आयोजनाको काम अगाडि बढाउन पनि आग्रह गर्नुभयो ।

बैठकमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणअन्तर्गत ललितपुर र भक्तपुरमा भूमिगत तार व्यवस्थाका आयोजना प्रमुख वीरेन्द्रकुमार भाले भक्तपुरको तार भूमिगत गर्ने विषयमा प्रस्तुतीकरण दिनुभयो । उहाँले अन्डरग्राउन्ड केबलको विषयमा जनस्तरमा सूचना प्रवाह गर्न सके जनताबाट साथ र सहयोग पनि पाउने र आयोजना पनि समयमै सम्पन्न हुने बताउनुभयो ।

बैठकमा आयोजनाका केदारराज सिलवालले ऐतिहासिक नगरी भक्तपुरमा अव्यवस्थित तारले नराम्रो प्रभाव पारिरहेको हुँदा तार भूमिगत गर्न सकेको खण्डमा भक्तपुर सुन्दर र सुरक्षित पनि हुने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधिहरू र सरोकारवाला प्राविधिकहरूको उपस्थिति थियो भने कार्यक्रम सञ्चालन भक्तपुर नपा वडा नं. ९ का वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याख्वले गर्नुभएको थियो ।

लान्चा फल्चाको शिलान्यास

भक्तपुर नगरपालिका वडा नं १० लान्चा फल्चाको एक समारोहबीच वडाध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखाले जेठ ३१ गते शिलान्यास गर्नुभयो ।

उक्त कार्यक्रममा अध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखाले सम्पदाको संरक्षण गर्ने उद्देश्यले धेरै वर्ष भग्नावशेषको रूपमा र

हेको र हराएर गएको लान्चा फल्चा पुनःनिर्माण गर्न लागेको बताउनुभयो । उहाँले निषेधाज्ञाका कारण विकास निर्माणमा ढिलाइ भइरहेको साथै कोरोनाको महामारीले बजेटको समेत समस्या देखिएको बताउनुहुँदै नगरपालिकाले नगरवासी जनताको स्वास्थ्यलाई प्रथमिकता दिएको बताउनुभयो ।

उहाँले नगरपालिकाको अक्सिजन प्लान्टको लागि जिल्ला जिल्लाबाट सहयोगहरू आइरहेको बताउनुहुँदै अक्सिजनको अभावमा कोहीपनि बिरामीको मृत्यु हुनु नपरोस् भनी घरघरमा समेत वितरण गर्न सक्ने गरी उत्पादन गर्ने सोच रहेको बताउनुभयो । साथै टोल टोलमा कोरोना परिक्षणको एन्टिजेन परिक्षण कार्यक्रमहरू भइरहेको समेत जानकारी दिनुभयो ।

कार्यक्रमा उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष कृष्णनारायण दुमरु र सचिव महावीर अमात्यले पनि बोल्नु भएको थियो ।

लान्चा फल्चाको अर्थ पहिला पहिला नगरकोटबाट आउने बटुवाहरू पखेर जाने र माथिपट्टि भएकोले वा बाटोभन्दा माथि भएकोले लान्चा फल्चा भनिएको स्थानीय बुढापाकाहरूको भनाइ रहेको छ ।

भक्तपुर नपाको अनुगमन

मिनिमार्टमा

भक्तपुर नगरपालिका अनुगमन समितिका संयोजक राजकृष्ण गोराले नेतृत्वको टोलीले जेठ ३० गते विभिन्न मिनिमार्टमा अनुगमन गर्नुभयो ।

अनुगमनमा साख मल्टी स्टोर मिनिमार्टमा दर्ता नगरी किरानामा दर्ता गरिराखेकोमा पटक पटकको अनुगमनमा पनि उक्त मिनिमार्टमा दर्ता गर्न दिएको निर्देशनलाई बेवास्ता गरेकोले अनुगमनकै क्रममा मिनिमार्टमा दर्ता गराइयो ।

त्यस्तै एस आर स्टोर पनि खाद्यान्नमा दर्ता गरी मिनिमार्ट सञ्चालन गरेकोले मिनिमार्टमा दर्ता गर्न टोलीले निर्देशन दियो ।

प्याकेजिङ सामानमा लेवल नभएकोले खाद्य विभागमा अनुज्ञा पत्र लिई लेवल राखी मात्र बिक्रीवितरण गर्न निर्देशन दिएकोमा एक पसलेले अनुज्ञापत्र भएको भनी मौखिक भनेता पनि नदेखाएकोले उक्त कागजात र खरिद बिलसमेत नदेखाएकोले सो समेत लिई तीन दिन भित्र नगरपालिकामा उपस्थित हुन निर्देशन दिइएको छ ।

अनुगमनको क्रममा फेला परेका म्याद नाघेका विभिन्न नामका बिस्कुट, फ्रुट केक तेल, ग्लुकोन डि, डिडिसी घ्यू, कान्तिपुर भुटेको तेल, ड्यु, सेभेन अप, फाण्टा, डिडिसि फ्रेस दूध, मल्टि ग्रेन मस्यौरा जफत गरी नष्ट गरियो ।

देगडनामा

त्यस्तै जेठ ३१ गते भक्तपुर नपा ९ देगडनाका ४ ओटा मिनिमार्टमा अनुगमन गरियो ।

महालक्ष्मी ट्रेडर्स नगरपालिकामा दर्ताविना विगत दश वर्षदेखि सञ्चालन गरी राखेतापनि नगरपालिकामा दर्ताविना पानमा दर्ता गरेको देखियो । त्यसलाई २ वर्षको व्यवसाय शुल्क लिई दर्ता गराइयो । त्यस्तै दर्ता नभएका अन्य मिनिमार्टलाई पनि सोही स्थानमा दर्ता गराइयो ।

अनुगमनको क्रममा सम्बन्धितलाई प्याकेजिङ सामानमा लेवल नभएकोले खाद्य विभागमा अनुज्ञा पत्र लिई लेवल राखी मात्र बिक्रीवितरण गर्न, तराजु नापतौल विभागमा नवीकरण गर्न, सरसफाइमा ध्यान दिई पसल व्यवस्थित गर्न, बिल दिने व्यवस्था गर्न निर्देशन दियो ।

अनुगमनको क्रममा विभिन्न मिनिमार्टमा फेला परेका म्याद नाघेको खुर्सानीको धूलो, स्प्राइट, उत्पादन र म्याद नाघ्ने मिति नभएको टोमाटो प्युरी र डमरु अबिर, ल्याक्टोजेन दूध, बेशन, हाइजेनिक मःमः, ड्यू जम्बो, सर्वोत्तम पिठो, पशुपति पापड जफत गरी पहिलो पटकको लागि आफै नष्ट गर्न र म्याद नाघेको सामानहरू छुट्टै राख्न निर्देशन दियो ।

अनुगमन टोलीमा समितिका हरिराम सुवाल, रोशन मैया सुवाल, व.नि. रामकृष्ण प्रजापति, कर शाखाका अर्जुन खाईत्, महानगरीय प्रहरी परिसरका प्रहरी सहायक निरीक्षक लव कस्पल, उद्योग वाणिज्य सङ्घका गौतम सुजखु, घरेलु तथा साना उद्योग सङ्घका प्रेम कृष्ण खर्बुजा र रूपालक्ष्मी प्रजापति, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयका सिताराम त्वायना र राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चका मनोज थापा सहभागी थिए ।

न्हु पुखू पुनः निर्माण अन्तिम चरणमा

ऐतिहासिक न्हु पुखू (रानी पोखरी) को पुनःनिर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ । भक्तपुर नगरपालिका वडा नं १ सल्लाघारीस्थित पोखरी पुनःनिर्माणको पाँचौं एवम् अन्तिम चरणको कार्यको लागि बजेट पारित भई केही दिनमै सुरु गरिन लागेको वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्रीले जानकारी दिनुभएको छ । 'नयाँ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा पोखरीको उद्घाटन गर्ने गरी पुनःनिर्माणको कामलाई अघि बढाइरहेका छौं', खत्रीले भन्नुभयो ।

न्हु पुखूको बीचमा असार ४ गते २५ केजीको पित्तलको नाग प्रतिस्थापन गरिएको छ । पोखरीको ऐतिहासिक स्वरूपको अध्ययनअनुसार पोखरीको बीचमा नागको प्रतिमा थियो । सोहीबमोजिम हाल सो ५ फिट अग्लो नागको प्रतिमा स्थापन गरिएको हो ।

'पहिलेको नाग कहिले कता हरायो, हामीलाई जानकारी भएन । प्राविधिक रिपोर्टअनुसार पोखरीको बीचमा नाग रहेको भनेपछि अहिले नाग स्थापना गरेका छौं', वडाध्यक्ष खत्रीले भन्नुभयो ।

पोखरीको बीचमा काठको थाममाथि सो नाग जडान गरिएको छ । पाटनमा बनाइएको नागको प्रतिमाको मूल्य १

लाख ५० हजार रुपैयाँ परेको खत्रीले बताउनुभयो ।

नागको जडानसँगै पोखरी पुनःनिर्माणको चौथो चरण सकिएको छ । पुनःनिर्माणको पहिलो चरणअन्तर्गत घास उखेल्ने

न्हु पुखूको बीचमा नागको प्रतिमा प्रतिस्थापन गरिँदै

र पोखरीको वरपर सरसफाइ गरिएको थियो । दोस्रो चरणमा पोखरीको चारैतिर पर्खाल र सबभन्दा माथिको पेट्टी निर्माण गरिएको थियो । तेस्रो चरणअन्तर्गत तल्लो डिलमा माटो भरिएको थियो । चौथो चरणमा स्लोप पर्खालको निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ ।

कुल एक करोड ६३ लाख ९३ हजार ३२१ रुपैयाँ ६० पैसा लागतमा बन्दै गरेको न्हु पुखू यसअघि लामो समयसम्म सैनिक विद्यालयको संरक्षणमा थियो । ऐतिहासिक महत्त्वको पोखरीमा भक्तपुरका धेरै स्थानीय बासिन्दाको कुल पूजा गर्ने परम्परा छ । काठमाडौंमा राजा प्रताप मल्लले बनाएको रानी पोखरीभन्दा उमेरले पुरानो भक्तपुरको 'रानी पोखरी' यसअघि सर्वसाधारणको लागि बन्द थियो ।

नगरपालिकाले संरक्षण गरेसँगै सर्वसाधारण यस पोखरीमा जान सक्ने बताइएको छ ।

यस पोखरीसँग जोडिएको ऐतिहासिक हौँहौँ पाटी पनि भक्तपुर नगरपालिकाले पुनःनिर्माण गर्ने भएको छ । मल्लकालमा परदेशबाट आएका पाहुनालाई नगरभित्र पस्न दिनुअघि राखिने पाटी भनी चर्चित पाटीमा गोरखाका राजकुमार पृथ्वीनारायण शाह भक्तपुर आउँदा नगर प्रवेश गर्नुअघि राखिएको इतिहासकारहरूले बताएका छन् । पाटी पुनःनिर्माणको लागि राजन कोजूको संयोजकत्वमा उपभोक्ता समिति गठन भएको छ । कुल ६५ लाखमा सो पाटी पुनःनिर्माण गर्न लागिएको हो । न्हु पुखूसँगै हौँहौँ पाटीको पनि उद्घाटन गर्ने योजना रहेको वडाध्यक्ष खत्रीले बताउनुभयो ।

(मजदुर, दैनिक, असार ७ गते)

‘पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति हाम्रो कला र संस्कृति’
भक्तपुर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, ब्यासी २

भेरोसेलको दोस्रो मात्रा खोप लगाउने सम्बन्धी सूचना

कोभिड १९ विरुद्धको भेरोसेल खोप मात्रा लिएका ६०-६४ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू तथा अत्यावश्यक सेवाका कर्मचारीहरूलाई **भेरोसेल खोप दोस्रो मात्रा** यही मिति २०७८ असार २२ र २३ गते **दिनको १० बजेदेखि ३ बजेसम्म** तल उल्लिखित खोप केन्द्रहरूमा लगाइने भएकोले खोप लगाउनुहुन अनुरोध छ ।

वडा नं.	खोप लगाउने मिति	खोप केन्द्र
१	२०७८ साल असार २२ गते	वडा नं १. भक्तपुर क्याम्पस, दूधपाटी
२	२०७८ साल असार २२ गते	जनज्योति पुस्तकालय, नःपुखु
३	२०७८ साल असार २२ गते	पद्म मा.वि., दरबार क्षेत्र
४	२०७८ साल असार २२ गते	तालाक्व
५	२०७८ साल असार २२ गते	विद्यार्थी निकेतन मावि, साकोठा
६	२०७८ साल असार २३ गते	खवप कलेज, देकोचा
७	२०७८ साल असार २३ गते	महेश्वरी मन्दिर परिसर
८	२०७८ साल असार २३ गते	खवप इन्जिनियरिङ कलेज, लिवाली
९	२०७८ साल असार २३ गते	दत्तात्रय आधारभूत विद्यालय, दत्तात्रय
१०	२०७८ साल असार २३ गते	भनपा बक्सिङ प्रशिक्षण हल, कमलविनायक

खोप लिँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

- १) खोप लिनको लागि पहिलो मात्रा खोप लिँदा उपलब्ध गराइएको खोप कार्ड अनिवार्य रूपमा साथमा ल्याउनुहोला ।
- २) मास्क अनिवार्य लगाएर मात्र खोप केन्द्रमा आउनुहोला ।
- ३) खोप केन्द्रमा भीडभाड नहुने गरी सामाजिक/भौतिक दूरी कायम गरी खोप लगाउनुहोला ।
- ४) आफ्नो वडाको खोप केन्द्रमा मात्र खोप लिनुहोला ।
- ५) वर्षाको समय भएको हुँदा छाता र पिउने पानी आफै ल्याउनुहोला ।

शुभ नगरपालिका भक्तपुर नगरपालिका

BHAKTAPUR MUNICIPALITY
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
OFFICE OF THE MUNICIPAL EXECUTIVE

पत्र संख्या : २०७७/०७८

चलानी नं. : १६५

मिति:- २०७८/०३/०३

आधारभूत तह (कक्षा ८) उत्तीर्ण परीक्षा २०७७ को नतिजा प्रकाशनसम्बन्धी सूचना ।

नगर शिक्षा समिति भक्तपुर र आधारभूत तह (कक्षा ८) उत्तीर्ण परीक्षा २०७७ को मिति २०७८/०३/०३ गते बसेको संयुक्त बैठकको निर्णयअनुसार भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा मिति २०७८/०२/१६ गतेदेखि २०७८/०२/२४ गतेसम्म सञ्चालन गरिएको आधारभूत तह (कक्षा ८) उत्तीर्ण परीक्षा २०७७ को नतिजा शैक्षिक सत्र २०७७ को वार्षिक मूल्याङ्कन कार्यद्वारा २०७७ अनुसार देहायबमोजिम प्रकाशन गरिएको छ :

तपसिल

- आवेदन फाराम भर्ने जम्मा विद्यार्थी सङ्ख्या : २३९८ (सामुदायिकतर्फ ६७६, खुल्लातर्फ ८ र संस्थागततर्फ १७१४)
- परीक्षामा सहभागी विद्यालय सङ्ख्या : ६६ (सामुदायिकतर्फ १७, खुल्लातर्फ १ र संस्थागततर्फ ४८)
- परीक्षामा सम्मिलित विद्यार्थी सङ्ख्या : २३७८
- परीक्षामा अनुपस्थित विद्यार्थी सङ्ख्या : २०
- प्राप्त नतिजाअनुसार परीक्षार्थीहरूको औसत ग्रेड स्तर (सबै विषयहरूमा सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक दुवैतर्फको समष्टिगत) देहायबमोजिम रहेको छ ।

S.N.	GPA above	No. of Students	Percent
1	3.61 to 4.00	525	21.89%
2	3.21 to 3.60	834	34.78%
3	2.81 to 3.20	655	27.31%
4	2.41 to 2.80	317	13.22%
5	2.01 to 2.40	46	1.92%
6	1.61 to 2.00	1	0.04%
7	1.21 to 1.60	0	0.00%
8	0.81 to 1.20	0	0.00%
9	Below 0.8	20	0.83%
Total		2398	100%

२०७८/०३/०३
उप-सचिव

विविध समाचार

बुद्धमती मन्दिर पुनःनिर्माण कार्यका प्राविधिक टोली भक्तपुरमा

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिसँग ललितपुर महानगरपालिका, बुद्धमती मन्दिर पुनःनिर्माण कार्यमा संलग्न प्राविधिक टोलीले असार ४ गते भेट गर्‍यो। उक्त टोलीले भक्तपुर नगर प्रमुख प्रजापतिसँग भेट गरी भक्तपुर नपाको शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा पुनःनिर्माण तथा विकास निर्माणलगायतका गतिविधिहरूबारे अनुभव आदान प्रदान गर्‍यो। भेट पश्चात उहाँहरूलाई भक्तपुर नपा सम्पदा शाखाका रामगोविन्द श्रेष्ठले भक्तपुर दरबार क्षेत्रस्थित सम्पदाहरूको स्थलगत अध्ययन अवलोकन गराउनुभएको थियो। टोलीमा बुद्धमती मन्दिर पुनःनिर्माण कार्यका प्राविधिक, आर्किटेक्टलगायतको उपस्थिति थियो।

उपत्यकामा अझ खुकुलो निषेधाज्ञा

काठमाडौं उपत्यकामा वैशाख १६ गतेबाट लागु भएको निषेधाज्ञा पटकपटक थपिन्दै पछिल्लो पटक असार २१ सम्म थप गरिएको छ।

काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूको बैठकले अझ बढी खुकुलो पाउँदै निषेधाज्ञालाई निरन्तरता दिएको छ।

खुकुलो पारिएको निषेधाज्ञामा जोर-बिजोर प्रणालीमा २५ भन्दा बढी सिट क्षमता भएका सार्वजनिक यातायात सञ्चालन गर्न दिइएको छ। निजी सवारीसाधनमा यस अघि नै जोर-बिजोर प्रणाली लागु गरिएको थियो। खाद्यान्न, दूध तथा

दुग्धजन्य पदार्थ, फलफूल, तरकारी, माछा, मासु, पूजा सामग्री बिक्री-वितरण गर्ने पसलहरू तथा डिपार्टमेन्ट स्टोर, पुस्तक पसल-स्टेसनरी पसललगायत समय तोकेर खुल्ला गरिएको छ।

विकास निर्माण र सार्वजनिक सेवा प्रवाहसँग सम्बन्धित सबै सरकारी कार्यालयले स्वास्थ्य मापदण्डहरूको पालना हुने व्यवस्था मिलाई आलोपालो प्रणाली कायम गरी न्यूनतम जनशक्ति प्रयोग गरी सेवा प्रवाह सुचारु गर्ने निर्णय पनि भएको छ।

तर भीड हुने सबैप्रकारका सभा, व्यवसाय, मनोरञ्जन, भोज, भौतिक उपस्थितिमा शैक्षिक, खेलकुदलगायतका कृयाकलापमा रोक लगाइएको छ।

तर कोरोना सङ्क्रमणको जोखिम कायमै रहेकोले स्वास्थ्यविज्ञहरूले निषेधाज्ञा खुकुलो पार्दा कोभिड-१९ सङ्क्रमणको त्सेो लहरको जोखिम बढ्ने बताएका छन्।

सर्वोच्चको अन्तरिम आदेशले

सरकारमा ४ मन्त्रीमात्र

प्रम केपी ओलीले गरेको मन्त्रिपरिषद् विस्तारविरुद्ध परेको रिटमा सर्वोच्च अदालतले असार ८ गते अन्तरिम आदेश दिएको छ। प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र शमशेर जबरा र न्यायाधीश प्रकाशकुमार ढुङ्गानाले सो आदेश गरेका हुन्। अन्तरिम आदेशसँगै प्रम ओलीले जेठ २१ मा र त्यसपछि गरेका मन्त्रीहरू पदमुक्त भएका छन्।

संसद् विघटन अधिसम्म कायम रहेका विष्णु पौडेल, कृष्णगोपाल श्रेष्ठ, वसन्तकुमार नेम्वाङ र लीलानाथ श्रेष्ठबाहेकका मन्त्री पदमुक्त भएका हुन्। प्रतिनिधिसभा विघटनपछि प्रधानमन्त्रीले जसपाका महन्त ठाकुर पक्षलाई समेटेर पहिलोपटक र दोस्रोपटक आफ्नै पार्टीका सदस्यहरूलाई मन्त्री बनाएका थिए।

उपप्रधानमन्त्रीहरू रघुवीर महासेठ, राजेन्द्र महतो, मन्त्रीहरू खगराज अधिकारी, शरतसिंह भण्डारी, अनिलकुमार भ्ना, शेरबहादुर तामाङ, राजकिशोर यादव, लक्ष्मणलाल कर्ण, नैनकला थापा, ज्वालाकुमारी साह, विमलप्रसाद श्रीवास्तव, उमाशङ्कर अरगरिया, चन्दा चौधरी, एकवाल मियाँ, नारदमुनि राना, गणेशकुमार पहाडी र मोहन बानियाँको पद सर्वोच्चको आदेशसँगै गुमेको छ। त्यस्तै, राज्यमन्त्रीहरू चन्द्रकान्त चौधरी, रेणुका गुरुङ र आशाकुमार विकको पनि पद गुमेको छ।

सँगै शपथ खाएका उपप्रधानमन्त्रीहरू रघुवीर महासेठ र राजेन्द्र महतो जिम्मेवारीमुक्त हुँदा अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलको उपप्रधानमन्त्री भने जोगिएको छ। मन्त्रिपरिषद् विस्तार हुनुअघि

नै मन्त्री रहेकाले उनको जिम्मेवारीमात्र हेरफेर भएको व्याख्या गर्दै उपप्रधानमन्त्री कायम भएको छ ।

प्रधानमन्त्री ओलीले गरेको संसद् विघटन सर्वोच्चले सदर गरेको अवस्थामा अहिलेकै पाँच सदस्यीय मन्त्रिपरिषद्देले निर्वाचन गराउनेछ । प्रधानमन्त्री ओलीले एमालेका १३ मन्त्रीलाई हटाएर मन्त्रिपरिषद् विस्तार गरेका थिए ।

रिट निवेदकहरूले विश्वासको मत लिन नसकेका प्रधानमन्त्री सविधानको धारा ७७ (३) अनुसार कामचलाउ भएको हुनाले मन्त्रिपरिषद् विस्तार गर्न नमिल्ने भएकोले अन्तरिम आदेश माग गरेका थिए ।

बागमती प्रदेश सरकारले रकम उपलब्ध गराउने

बागमती प्रदेश सरकारले प्रदेशभित्रका विभिन्न ६ अस्पताललाई कोभिड-१९ सङ्क्रमण रोकथाम र उपचारको लागि रु. दुई करोड ५५ लाख उपलब्ध गराउने भएको छ । प्रदेश विपद् व्यवस्थापन निर्देशक समितिको निर्णयानुसार कोरोना सङ्क्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोषबाट सामाजिक विकास मन्त्रालयमार्फत ६ अस्पताललाई उक्त रकम उपलब्ध गराउने भएको हो ।

निर्णयानुसार दोलखाको सिङ्गरी अस्पताललाई रु. २० लाख, धुलिखेल अस्पताल मातहत नुवाकोटको लिखु गाउँपालिकामा सञ्चालित कोभिड अस्पताललाई रु. २० लाख, नुवाकोटको सिटी कम्युनिटी अस्पताललाई रु. ३० लाख, भक्तपुरको नेपाल-कोरियामैत्री नगरपालिका अस्पताललाई रु. ३५ लाख, काठमाडौंको मनमोहन मेमोरियल सामुदायिक अस्पताललाई ५० लाख र भक्तपुरको ख्वप अस्पताललाई रु. एक करोड उपलब्ध गराइने समाचार छ ।

नेपालमा नयाँ रूपको कोरोना :

'डेल्टा प्लस'

स्वास्थ्य मन्त्रालयले एक विज्ञप्ति जारी गर्दै डेल्टा भेरियन्टको परिस्कृत रूप 'डेल्टा प्लस' म्युटेसन भेरियन्ट नेपालमा फेला परेको जानकारी दिएको हो ।

नेपालका विभिन्न भागबाट सङ्कलन गरिएको ४८ ओटा नमुना परीक्षणका लागि पठाइएकोमा ४७ ओटामा डेल्टा भेरियन्ट पुष्टि भएको हो भने एउटामा अल्फा भेरियन्ट देखिएको हो ।

डेल्टा भेरियन्ट देखिएको कुल नमुना स्वाबमध्ये ९ जनाको स्वाबमा डेल्टाको उत्परिवर्तित रूप K417N muta-

tion देखिएको हो । त्यसलाई आधिकारिक नाम AY=1 दिइएको छ । केही समयअघि बेलायती पत्रिकाहरूले 'नेपाल भेरियन्ट' देखिएको भनेर दाबी गरेका थिए । तर त्यो नयाँ भेरियन्ट नभइ डेल्टा भेरियन्टको यही म्युटेसन रहेको थियो । युरोपका केही देशमा यसअघि नै के डेल्टाको K417N mutation देखिएको थियो । हालै मात्र त्यसलाई 'डेल्टा प्लस' नामाकरण गरिएको हो ।

हालसम्म डेल्टा भाइरसको यस रूप नेपालसहित भारत, पोर्चुगल, बेलायत, अमेरिकालगायत १० देशमा पाइएको छ । यो म्युटेसनमा बेटा भेरियन्टकै जस्तो म्युटेसन देखिएकोले यसले पान गर्न सक्ने प्रभावका बारेमा वैज्ञानिकहरूले अझ अनुसन्धान गरिरहेका छन् ।

स्वास्थ्य मन्त्रालयले नेपालमा भने यससहित डेल्टा र अल्फा बढी सङ्क्रामक र सङ्क्रमितलाई गम्भीर अवस्थामा पुऱ्याउन सक्ने भएकाले नयाँ भेरियन्टलाई 'भेरियन्ट अफ कन्सर्न' भनिएको छ । यो भेरियन्टलाई ध्यानपूर्वक हेरिनु पर्छ र सङ्क्रमण फैलनबाट रोक्नु पर्छ ।

स्वास्थ्य मन्त्रालयले भाइरसको बढी सङ्क्रामक र सबै उमेर समूहकालाई असर पार्ने बताएको छ । युरोपमा मार्चमै देखिएको भाइरसको यस रूप भारतमा पनि बढ्दो छ । त्यस्तै, कप्पा भेरियन्ट पनि नेपालको केही क्षेत्रमा देखिएको छ । यो बढी सङ्क्रामक नभएकाले यसलाई 'भेरियन्ट अफ इन्ट्रेस्ट' मानिएको छ ।

पहिलोपोस्ट

चीनको मानववाहक अन्तरिक्ष

यानको सफल प्रक्षेपण

चीनले शनचौ १२ (Shenzhou-12) मानववाहक अन्तरिक्ष यान देशको उत्तर-पश्चिमस्थित च्यूछ्वान उपग्रह प्रक्षेपण केन्द्रबाट जून १७ (असार ५) मा सफल प्रक्षेपण गरेको छ ।

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी स्थापनाको सयौं वर्षमा यो अर्को उल्लेखनीय उपलब्धि भएको छ ।

उक्त यानमा ने हाइशङ (Nie Haisheng), लिउ पोमिङ (Liu Boming) र थाङ हुङपो (Tang Hongbo) तीनजना अन्तरिक्ष यात्री पनि अन्तरिक्षमा प्रवेश गरेका छन् । अन्तरिक्षमा तिनीहरू तीन महिना रहने छन् ।

चीनले गत शताब्दीको ९० औं दशकदेखि मानववाहक अन्तरिक्ष परियोजनामा पाइला राखेको थियो । शनचौ १२ मानववाहक अन्तरिक्ष यानको सफल प्रक्षेपण तेस्रो पाइला अर्थात् अन्तरिक्ष स्टेसनको निर्माण गरी ठूलो तथा दीर्घकालीन अनुप्रयोगको समस्या समाधान गर्ने महत्त्वपूर्ण चरण हो । निर्धारित योजनामा चीनको अन्तरिक्ष स्टेसन सन् २०२२ मा पूरा भएर राष्ट्रिय अन्तरिक्ष प्रयोगशाला बन्नेछ ।

अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमका अनुसार, 'चीन एकलैले अन्तरिक्ष स्टेसन विकास गर्नुपर्छ, किनभने अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरिक्ष स्टेसन कार्यक्रमबाट चीनलाई हटाइएको छ । अमेरिकाले कानुनी रूपमा नासालाई चीनसँग कुनै पनि सहयोग प्रतिबन्धित गरेको छ । अल जजीराको आधिकारिक वेबसाइटमा पेइचिङको लक्ष्य सन् २०३० सम्म चीनलाई अन्तरिक्षमा ठूलो देश र अन्तरिक्षमा अमेरिकसँग प्रतिस्पर्धा गर्ने पछिल्लो क्षेत्र बनाउनु हो भनी उल्लेख गरेको छ ।

चिनियाँ मानववाहक अन्तरिक्ष परियोजनाका सहायक निर्देशक जी छिमिङ (Ji Qiming) ले जून १६ मा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा चिनियाँ मानववाहक अन्तरिक्ष परियोजना सधैं 'शान्तिपूर्ण सदुपयोग हुने, समान आपसी हित पुऱ्याउने र साभ्ना विकास गर्ने' नियमअनुसार, विश्वमा सबै शान्तिपूर्ण बाहिरी अन्तरिक्षलाई प्रयोग गर्ने मुलुक र क्षेत्रसँग अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग र आदानप्रदान गर्ने इच्छा लिएको बताउनुभयो ।

चिनियाँ अन्तरिक्ष केन्द्रको स्थापना गरिएपछि माथिल्लो नियमअनुसार विश्वका विभिन्न मुलुक र क्षेत्रसँग सहयोग गर्ने योजना छ । सन् २०१६ यता, चीनले संयुक्त राष्ट्र सङ्घको बाहिरी अन्तरिक्ष विभागसँग सहयोग गरी संयुक्त राष्ट्र सङ्घका

सबै सदस्यतर्फ चिनियाँ अन्तरिक्ष केन्द्रमा चल्ने सहयोगात्मक प्रयोगशाला परियोजनाको सङ्कलन गरेर १७ ओटा मुलुकका ९ ओटा परियोजना चयन गरेको छ । यसका साथै चीन र रूस, फ्रान्स, इटाली, पाकिस्तान आदि मुलुकले अन्तरिक्ष केन्द्रमा विभिन्न क्षेत्रमा सहयोग र आदानप्रदान गर्ने योजना छ ।

चीनका राष्ट्राध्यक्ष सी चिनफिङले एसिया प्रशान्त अन्तरिक्ष सहयोग सङ्गठनको स्थापनाको दशौं वार्षिकोत्सवलाई शुभकामना दिनुहुँदै बाहिरी अन्तरिक्ष मानवको साभ्ना सम्पत्ति रहेको र बाहिरी अन्तरिक्षको अन्वेषण, विकास र शान्तिपूर्ण प्रयोग मानवको साभ्ना इच्छा रहेको कुरा व्यक्त गर्नुभयो । चीनले विश्वको विभिन्न मुलुकसँग मिलेर मानव भाग्य समुदायको सिर्जना गर्ने प्रस्ताव प्रस्तुत गरेको, समान र पारस्परिक हित, शान्तिपूर्ण प्रयोग, समाविष्टिक विकासको आधारमा अन्तरिक्ष क्षेत्रको अन्तर्राष्ट्रिय आदान-प्रदान र सहकार्य गर्ने आशा लिएको कुरामा जोड दिनुभयो । उहाँले उचितरूपमा अन्तरिक्ष स्रोत साधनको विकास र प्रयोग गर्ने, अन्तरिक्ष वातावरणको संरक्षण गर्ने, अन्तरिक्ष कार्यलाई मानवमा लाभान्वित हुन अगाडि बढाउने अडान लिएको पनि उल्लेख गर्नुभयो ।

'मानव भाग्य समुदाय' अवधारणा पालना गर्ने चीनले गरेको अन्तरिक्ष अन्वेषण निजी हितको लागि होइन । यसले अन्तरिक्ष अन्वेषण कार्यका लागि मद्दत दिने र बाहिरी अन्तरिक्षमा मानवको साभ्ना घर बन्ने छ ।

स्रोत : सीआरआईलगायत

अष्ट्रेलियाका प्राध्यापकद्वारा

'प्रयोगशाला कथन' अस्वीकार

कोभिड-१९ को उत्पत्तिबारे 'प्रयोगशालाबाट चुहिएको परिकल्पना' भूटो भएको सिङ्नी विश्वविद्यालयका प्राध्यापक डोमिनिक ट्रेरले बताएका छन् । जुन ९ मा प्रकाशित सिङ्नी मर्निङ हेराल्ड पत्रिकामा प्रकाशित लेखमा उनले सो कुरा

“Creation of predecessors — Our art and culture”

बताएका हुन् ।

उनले चीनको उहान इन्स्टिच्युट अफ भाइरोलोजीमा महामारीअधि सार्स-कोभ-२ भएको कुनै प्रमाण नभेटिएको बताए ।

‘प्रयोगशालाबाट भाइरस चुहिएको कुरा सत्य हुन पहिला त भाइरस प्रयोगशालामा हुनुपर्छ । तर, प्रयोगशालामा त्यस्ता कुनै प्रमाण भेटिएको छैन’, ट्वेरेले भने । उनी गत जनवरी चीनमा गएको विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनको प्रतिनिधिमण्डलका सदस्य थिए ।

‘कोरोनाभाइरसबारे धेरै ठूला अनुसन्धान प्रतिष्ठानहरूले शोधखोज गरिरहेको अवस्थामा उहानको इन्स्टिच्युट अफ

भाइरोलोजीले आफूसँग भाइरस भएको भए लुकाउनुको कुनै तुक हुने थिएन’, उनले भने ।

ट्वेरेले कोभिड-१९ को उत्पत्तिबारे अनुसन्धान गर्न चीनले खुला र सहयोगी भएको भन्दै प्रतिनिधिमण्डलका सदस्यले हेर्न चाहेका सबै क्षेत्रको चीनले हेर्ने व्यवस्था गरेको बताए । ‘मेरो विचारमा उनीहरू पारदर्शी थिए’, उनले भने ।

विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनको टोलीले कोभिड-१९ को सबभन्दा सम्भावित कारण कुनै पशुबाट अर्को पशु हुँदै मानिसमा सङ्क्रमण भएको हुनसक्ने निष्कर्ष निकालेको थियो । तर, प्रयोगशालाबाट भाइरस चुहिएको हुनसक्ने सम्भावना ज्यादै कम भएको उनको भनाइ छ ।

क्युबामाथि संरा अमेरिकाको नाकाबन्दीविरुद्ध संरा सङ्घको प्रस्तावमाथि महासभामा भएको मतदानको विवरण

स्वतन्त्र र स्वाधीन क्युबामाथि साम्राज्यवादी संरा अमेरिकाले बाटिस्टा शासनविरुद्ध क्युबाली क्रान्ति सफल भएको दुई वर्षपछि अर्थात् सन् १९६० अक्टोबर १९ का दिनदेखि ‘आर्थिक, व्यापारिक, वित्तीय नाकाबन्दी’ लगाएको थियो । त्यसबेला अमेरिकामा ड्वाइट डेभिड आजनहावर ३४ औं राष्ट्रपति थिए । अहिले जो बाइडेन अमेरिकाको ४६ औं राष्ट्रपति छन् ।

नाकाबन्दीको पीडाबाट हामी नेपाली अनविज्ञ छैनौं । नाकाबन्दीलाई युद्धकै घोषणा मानिन्छ । मित्र भनिएको छिमेकी भारतले केही महिना नाकाबन्दी लगाउँदा हामीले निक्कै ठूलो समस्या भोगेका थियौं । क्युबाले १३ अमेरिकी राष्ट्रपतिको कार्यकालमा ६१ वर्षदेखि कठोर नाकाबन्दी व्यहोरिरहेँदा त्यहाँको समस्या र पीडा शब्दमा वर्णन गर्न सकिन्न । परन्तु क्युबा भुकेको छैन, लत्रेको छैन, आपद् र सङ्कटको बेला विश्वलाई सहयोग गरिरहेको छ ।

विना गोला-बारुदको युद्धजस्तो क्युबाली जनताविरुद्धको अमानवीय, अपराधिक, जातिहत्याको त्यो नाकाबन्दीको विश्वका जनता र सरकारहरूले विरोध गर्दै आएका छन् । अमेरिकी जनता, बौद्धिक, वैज्ञानिक, लेखक, साहित्यकार, सामाजिक र मानवअधिकारवादी अभियन्ताहरूले पनि विरोध गर्दै आएका छन् । अमेरिकी सांसदलगायतका राजनीतिक नेता कार्यकर्ताले पनि अमेरिकी नाकाबन्दीको विरोधमा उत्रेका थिए । तर आतङ्कवादका नाइके संरा अमेरिकाको सरकारले नाकाबन्दी हटाएको छैन, धेरै पटक कडा र कठोर पारिएको थियो ।

संरा सङ्घको महासभामा सन् २०१६ को मतदान

रहेका थिए । त्यसबेला अमेरिकी राष्ट्रपतिमा बाराक ओबामा थिए ।

पाठकहरूको जानकारीको लागि सन् १९९२ देखि २०२१ अर्थात् २९ पटक सम्मको संरा सङ्घको महासभामा भएको मतदानको विवरण दिइएको छ -

यस नाकाबन्दीको अन्त्य गर्न संरा सङ्घले महासभामा सन् १९९२ देखि हरेक वर्ष प्रस्ताव राख्ने र मतदान गराउँदै आएको छ र हरेक पटक बहुमत र अत्यधिक बहुमतले पारित हुँदै आएको छ । त्यस मतदानमा संरा सङ्घका बढीमा ४ सदस्यमात्र विपक्षमा रहेको देखिन्छ । सन् २०१६ को मतदानमा प्रस्तावको विपक्षमा शून्य मत परेको थियो अर्थात् १९१ को पूर्ण बहुमतले प्रस्तावको पक्षमा मतदान गरेका थिए । अमेरिका र इजरायल अनुपस्थित

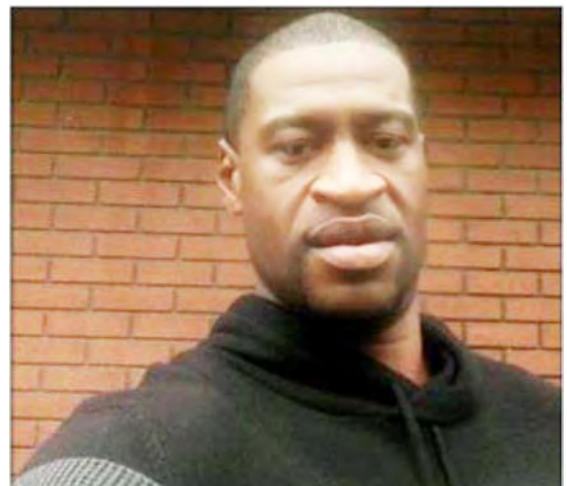
क्र. सं.	सन्	तिथि	पदमा मत	अनुपरिष्ठा सङ्ख्य	विपक्षमा	
					मत	सदस्य
१	१९९२	२४ नोभेम्बर	५९	७१	३	सं. अमेरिका, इन र घन, रोमासिया
२	१९९३	३ नोभेम्बर	८८	५७	४	सं. अमेरिका, इन र घन, कबानिया, पार गुरु
३	१९९४	२६ अक्टोबर	१०१	४८	२	सं. अमेरिका, इन र घन
४	१९९५	२ नोभेम्बर	११७	३८	३	सं. अमेरिका, इन र घन, ऊभेन्सितान
५	१९९६	१२ नोभेम्बर	१३८	२५	३	सं. अमेरिका, इन र घन, ऊभेन्सितान
६	१९९७	५ नोभेम्बर	१४३	१७	३	सं. अमेरिका, इन र घन, ऊभेन्सितान
७	१९९८	१४ अक्टोबर	१५७	१२	२	सं. अमेरिका, इन र घन
८	१९९९	९ नोभेम्बर	१५५	८	२	सं. अमेरिका, इन र घन
९	२०००	९ नोभेम्बर	१६७	४	३	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्
१०	२००१	२७ नोभेम्बर	१६७	३	३	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्
११	२००२	१२ नोभेम्बर	१७३	४	३	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्
१२	२००३	४ नोभेम्बर	१७९	२	३	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्
१३	२००४	२८ अक्टोबर	१७९	१	४	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्, फाउ

क्र. सं.	सन्	तिथि	पदमा मत	अनुपरिष्ठा सङ्ख्य	विपक्षमा	
					मत	सदस्य
१४	२००५	८ नोभेम्बर	१८२	१	४	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्, फाउ
१५	२००६	८ नोभेम्बर	१८३	१	४	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्, फाउ
१६	२००७	३० अक्टोबर	१८४	१	४	सं. अमेरिका, इन र घन, मसान टाम्, फाउ
१७	२००८	२९ अक्टोबर	१८५	२	३	सं. अमेरिका, इन र घन, पतउ
१८	२००९	२८ अक्टोबर	१८७	२	३	सं. अमेरिका, इन र घन, पतउ
१९	२०१०	२६ अक्टोबर	१८७	३	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२०	२०११	२५ अक्टोबर	१८६	३	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२१	२०१२	१३ नोभेम्बर	१८८	२	३	सं. अमेरिका, इन र घन, पतउ
२२	२०१३	२९ अक्टोबर	१८८	३	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२३	२०१४	२८ अक्टोबर	१८८	३	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२४	२०१५	२७ अक्टोबर	१९१	०	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२५	२०१६	२६ अक्टोबर	१९१	२	०	
२६	२०१७	१ नोभेम्बर	१९१	०	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२७	२०१८	१ नोभेम्बर	१८९	०	२	सं. अमेरिका, इन र घन
२८	२०१९	७ नोभेम्बर	१८७	२	३	सं. अमेरिका, इन र घन, इति न
	२०२०	कोरोना महामारीको कारण स्थगित				
२९	२०२१	२३ जुन	१८४	३	२	सं. अमेरिका, इन र घन
	सन् २०१६ को मतदान मा विपक्षमा शून्य तर अमेरिका र इन र घन अनुपस्थित					स्रोत : विकिपीडिया

जर्ज फ्लोयडका हत्यारालाई साढे २२ वर्ष कारावासको सजाय

अफ्रिकी-अमेरिकी जर्ज फ्लोयड (George Floyd) लाई घुँडाले घाँटी थिचेर हत्या गर्ने संरा अमेरिकाको मिनियापोलिसका ४५ वर्षका गोरा पूर्वप्रहरी अधिकृत डिरेक चाउभिन (Derek Chauvin) लाई त्यहाँको अदालतले २२ वर्ष ६ महिनाको कारावासको सजाय दिएको छ ।

मिनेसोताको अदालतले जुन २५ (असार ११ गते) मा दिएको फैसलामा 'चाउभिनले पदीय विश्वास र अधिकारको दुरुपयोग गर्दै व्यक्तिगत क्रूरता प्रदर्शन गरी फ्लोयडको हत्या गरेको' ठहर गर्दै उक्त सजाय दिएको हो ।

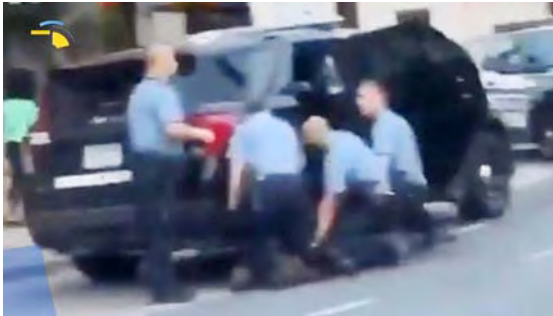
जर्ज फ्लोयड

“Creation of predecessors — Our art and culture”

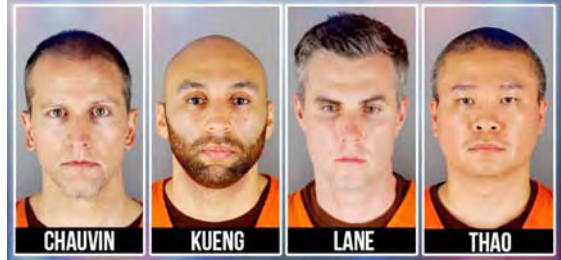
गोरा प्रहरी चाउभिनले फ्लोयडलाई हतकडी बाँधेर भूँडैमा लडाईं नौ मिनेटसम्म घुँडाले घाँटी थिचेर हत्या

सन् २०२० मे २५ का दिन जर्ज फ्लोयडलाई चार प्रहरीले नियन्त्रणमा लिई, हतकडी बाँधेर भूँडैमा लडाईं चाउभिनले नौ मिनेटसम्म घुँडाले फ्लोयडको घाँटी थिचेको, 'सास फेर्न गाह्रो भयो' भन्दा पनि नछोडेको, चाउभिनका सहकर्मीहरूले पनि फ्लोयडको नागरिक अधिकार उल्लङ्घन गरी भएको जातिवादी क्रुर हत्याको विश्वव्यापी विरोध भएको थियो । फ्लोयडको मृत्युपछि चारैजना प्रहरी अधिकारीहरूलाई बर्खास्त गरी हिरासतमा लिइएको थियो ।

फ्लोयडको हत्या गर्दै प्रहरी टोली

एकवर्ष एक महिनापछि भएको फैसलाको स्वागत गर्दै 'ऐतिहासिक फैसला', 'प्रहरी कुरतालाई अन्ततः गम्भीरतापूर्वक लिए पनि अबै लामो यात्रा बाँकी छ', 'हामीले न्याय पायौं तर पूर्ण न्याय होइन' आदि टिप्पणी प्रकाशित भएका छन् । चाउभिनलाई दिइएको जेल सजाय पूर्वप्रहरी अधिकारीहरूलाई दिइएको लामोमध्ये एक भएको बताइएको छ ।

हत्यामा संलग्न प्रहरी अधिकारीहरू क्रमशः चाउभिन, क्युङ, लेन र थाओ

फ्लोयडको हत्यामा संलग्न अन्य तीन प्रहरी अधिकारीहरू थोमस लेन (Thomas Lane), जे. अलेकजान्डर क्युङ (J. Alexander Kueng) र तोउ थाओ (Tou Thao) माथि मिनेसोता राज्यले लगाएको आपराधिक मुद्दाको सुनुवाइ आगामी मार्चबाट हुने समाचार प्रकाशमा आएको छ ।

हार्दिक समवेदना

स्व. मोहन अवाल

जन्म : १९९७ पुस ११ | निधन : २०७८ जेठ २३

भक्तपुर नगरपालिकाका कर्मचारी भरत अवालका

माता **मोहन अवाल**को दुःखद निधनमा

मृतकप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै

शोकसन्तप्त परिवारजनमा हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

भक्तपुर नगरपालिका परिवार

विश्वमा कोभिड-१९ को स्थिति (असार १५ गते)					
क्र. सं.	देश, क्षेत्र र अन्य	सङ्क्रमित	निको भएका	मृत्यु	नेट थप
	विश्व	१८२,२०२,३९८	१६६,७६४,०९६	३,९४३,६७७	
१	संरा अमेरिका	३४,४११,६३६	२८,९६२,८४९	६९९,४९४	१
२	भारत	३०,३१६,८९७	२९,३६६,६०१	३९७,६६८	२
३	ब्राजील	१८,४४८,४०२	१६,६७३,३२९	४९४,२०२	३
४	फ्रान्स	४,७७०,४३०	४,६०८,९२३	१९१,०१२	४
५	रूस	४,४७२,९४१	४,९६९,३४०	१३२,८९३	६
६	टर्की	४,४१४,३१०	४,२८०,४५८	४९,६३४	५
७	संयुक्त अधिराज्य	४,३५४,०७८	४,३१९,१९९	१२८,१०३	७
८	अर्जेन्टिना	४,४२३,६३६	४,०४६,३०८	९३,९४२	९
९	इटाली	४,२४८,४४६	४,०४६,२७४	१२७,५००	८
१०	कोलम्बिया	४,१८७,९९४	३,८८०,२६९	१,०४,३२६	१२
११	स्पेन	३,७९२,६४२	३,४९९,९९९	८०,७८९	११
१२	जर्मनी	३,७३४,८९२	३,६२२,६००	९१,३३६	१०
१३	इरान	३,१८०,०९२	२,८४८,०४२	८३,९८४	१३
१४	पोल्यान्ड	२,८७६,६८९	२,६४९,६८१	७४,९७९	१४
१५	मेक्सिको	२,४०७,४४३	१,९९४,०१४	२३२,६०८	१५
१६	युक्रेन	२,२३४,४६३	२,१६४,३७४	४२,३००	१६
१७	इन्डोनेसिया	२,१३४,९९८	१,८४९,९६९	४७,९६९	१७
१८	पेरू	२,०४९,४६७	१,९२२,९६३	१९६,९६३	१८
१९	दक्षिण अफ्रिका	१,९४९,९९९	१,७२२,८८२	६०,०३८	२०
२०	नेडरल्यान्ड	१,६८३,८२८	१,६२६,६४८	१७,७४१	२१
२१	चेक गणतन्त्र	१,६६६,९४७	१,६३४,९८३	३०,२९८	१९
२२	चिली	१,४४९,९३७	१,४८९,४३७	२२,४४४	२३
२३	क्यानाडा	१,४१४,९३४	१,३८०,९०८	२६,२३८	२४
२४	फिलिपिन्स	१,४०२,४८८	१,३२७,९०३	२४,४४६	२४
२५	इराक	१,३३२,०४६	१,२३४,९२३	१७,९२३	२५
२६	स्वीडेन	१,०८८,८९६	१,०४४,४४८	१४,४४४	२७
२७	बेल्जियम	१,०८३,४७८	१,०२४,४२४	२९,९६८	२८
२८	रोमानिया	१,०८०,६६७	१,०४४,३४९	३३,३१९	२६
२९	पाकिस्तान	९४९,६४७	९०९,२०९	२२,२३१	२९
३०	बंगलादेश	८९६,७७०	८०७,६७३	१४,२७६	३३
३१	पोर्चुगल	८७४,४४९	८२६,२९२	१७,०८६	३०
३२	इन्भ्रायल	८४१,९९६	८३३,३२९	६,४३०	३१
३३	हङ्गेरी	८०८,०४२	७३८,३९९	२९,६८९	३२
३४	जापान	७९४,७४६	७६३,३६४	१४,६६९	३४
३५	नोर्वेज	७४०,३८९	७३४,९४०	९,७३७	३४
३६	मलेसिया	७३९,२६६	६७२,४४३	४,००९	४०
३७	सर्बिया	७३६,३८४	७०७,२२९	७०,२२९	३६
३८	स्विट्जरल्यान्ड	७०२,७४६	६८२,९४४	१०,८८४	३७
३९	अष्ट्रिया	६४०,३२४	६३७,४४४	१,००९	३८
४०	नेपाल	६३४,९८८	४८८,९८७	९,०४९	४९
४१	संयुक्त अरब इमिरेट्स	६२८,९७६	६०७,६०६	१,८०२	३९
४२	लेबनान	४४४,४२०	४३२,२८७	७८,४४४	४२
४३	मोरोक्को	४२९,८९४	४१६,४२९	९,२८३	४३
४४	साउदी अरेबिया	४८४,४३९	४६४,४४६	७७,८९९	४४
४५	इन्वेन्डर	४४४,७४३	४२३,६८८	२९,४२३	४५
४६	बोलिभिया	४३४,४६८	४३६,४७४	९६,६३९	४२
४७	कुवेरािया	४२९,४४६	३९४,२४२	१८,०४०	४६
४८	ग्रीस	४२९,२६६	४०४,०८६	१२,६६३	४७
४९	क्याल्दतान	४२९,९२९	३९४,०२९	४,३६६	४०
५०	पारागुए	४१९,७६४	३६४,३६९	१२,६४९	४४
५१	बेलारुस	४१४,७८०	४०८,४०३	३,९२२	४८
५२	टुनिशिया	४०८,९३९	३९०,२६२	१४,७७७	५४

५३	पनामा	४०९,३३२	३८२,६७९	६,४२९	५१
५४	सोमाळिया	३९९,४६६	३७८,४२९	१२,४०९	४९
५५	उरुगुवे	३६६,९९४	३४४,८०३	४,४२४	६२
५६	कोस्टा रिका	३६४,३०४	२८९,४४४	४,६४८	५८
५७	जर्जीया	३६३,८७४	३४०,४६६	४,२७४	५६
५८	क्रोएसिया	३५९,६६६	३४९,०३९	८,२०२	५३
५९	कुवेत	३५२,९३३	३३२,६७८	१,९४३	६०
६०	अजरबैजान	३३४,८७४	३३०,९२३	४,९७०	५७
६१	डोमिनिकन गणतन्त्र	३२३,६४०	३०६,०००	३,६४०	६१
६२	प्यालेस्टिन	३१३,८४९	३०७,८९२	३,४६९	५९
६३	डेनमार्क	२९३,०९४	२८७,४७०	२,४३३	६३
६४	ग्वाटेमाला	२९१,९७७	२६३,०२४	९,०८९	७०
६५	सीध	२८०,७७०	२९०,४८२	१६,९४४	६७
६६	सियुआनिया	२७८,६८९	२६७,४०४	४,३८९	६४
६७	इथियोपिया	२७४,९७४	२५९,६९७	४,३९४	६५
६८	आयरल्यान्ड	२७१,४८९	२६६,२४७	४,९८९	६३
६९	भेनेजुएला	२७०,६४४	२५९,४८७	३,०८४	७३
७०	बहाराइन	२६४,४७७	२६०,३६३	१,३४८	७२
७१	ओमान	२६४,३०२	२३९,७८८	३,०९३	७६
७२	होन्डुरस	२६०,३३९	२३२,३०९	६,९२२	७१
७३	सोभेनिया	२५७,२४२	२५२,०४४	४,४९९	६९
७४	माल्दोभा	२५६,६९४	२४९,४९०	६,९८७	६८
७५	श्री लंका	२५४,४०८	२२९,२४९	२,९८४	७९
७६	याह्लान्ड	२४४,४९४	२०४,०६४	१,९७०	८३
७७	आर्मेनिया	२२४,८४९	२१६,६४४	४,४८४	७४
७८	कतार	२२९,८९०	२१९,४७८	४,८८८	७५
७९	बोस्निया र हर्जगोभिना	२०४,९९९	१८२,४२४	९,६४८	७७
८०	लिविया	१९२,७८६	१७७,८८२	३,९९९	७८
८१	स्युडा	१८४,९४३	१७०,४२९	१,२४३	८६
८२	केन्या	१८२,८८४	१७४,४८८	३,६९२	८०
८३	नाइजेरिया	१६७,४३२	१६३,९८४	२,९९९	८१
८४	दक्षिण कोरिया	१५६,९६७	१४७,०७७	२,०९७	८५
८५	उत्तर मेसेडोनिया	१४४,६७६	१४४,९६७	४,४८४	८२
८६	म्यानमार	१४४,७०३	१३४,७०३	३,३०९	८४
८७	जाम्बिया	१४६,६६९	१२६,४४९	२,०९९	९४
८८	अल्बेनिया	१३८,८४०	९६,४७२	३,६९९	९०
८९	लात्भिया	१३७,२४०	१३३,६४८	२,४०३	८७
९०	अल्बानिया	१३२,९३३	१२९,९९४	२,४४६	८८
९१	इस्टोनिया	१३०,९८३	१२७,९६९	१,२६९	८९
९२	नर्वे	१३०,७४४	८८,९४२	७९२	९१
९३	कीर्गीस्तान	१२३,०३८	१०९,४९९	१,९९२	९२
९४	अफगानिस्तान	११७,९४८	६९,२०४	४,७९४	१०३
९५	मंगोलिया	११३,२३२	७३,००७	४,४८८	१०७
९६	उज्बेकिस्तान	११०,९९०	१०६,४९६	७३३	९३
९७	मोन्टेनेग्रो	१००,२०४	९८,३९६	१,६०९	९४
९८	घाना	९४,४७६	९३,२६९	७९४	९६
९९	फिनल्यान्ड	९४,१६८	४६,०००	९६९	९७
१००	चीन	९१,७७९	८६,६७६	४,६३६	९८
१०१	नामिबिया	८६,६४९	६४,९००	१,४४४	१०८
१०२	क्यामरून	८०,४८७	७८,२२४	१,३२०	९९
१०३	उगान्डा	७९,०८९	४९,८६०	९४६	११२
१०४	एल साल्भाडोर	७८,७६६	७२,४७२	२,३७९	१००
१०५	मोजाम्बिक	७४,४२२	७१,९४०	८६९	१०२
१०६	साइप्रस	७४,०९९	७२,४८४	३७४	१०९
१०७	माल्दिभ्स	७३,४८२	६९,३७८	२०९	१०६
१०८	संक्रामक	७०,६४२	६९,६४७	८९८	१०४

“Creation of predecessors — Our art and culture”

पूर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति प्रस्ताव २०७० हाम्रो कला र संस्कृति १३७

१०९	बोल्बाना	६९,६८०	६३,९३२	१,१२५	१०९
११०	सिंगापुर	६२,५५३	६२,२१२	३६	१०५
१११	जमैका	५०,०५४	२९,९५३	१,०६१	११०
११२	कम्बोडिया	४९,२५५	४३,४७३	५७७	१२३
११३	आइभोरि कोस्ट	४८,२०३	४७,७८४	३१३	१११
११४	जिम्बावे	४७,२८४	३७,९४९	१,७४९	११५
११५	सेनेगल	४३,९२९	४१,२९०	१,१६४	११३
११६	मडागास्कर	४२,१९४	४०,५७९	९०९	११४
११७	प्रजातांत्रिक गणतन्त्र कंगो	४०,४३९	२८,२१९	९१६	११९
११८	अंगोला	३८,६१३	३२,८१९	८२१	११८
११९	वान्डा	३७,३८४	२७,२७२	४२७	१२४
१२०	सुडान	३६,६२०	३०,४८७	११६	११६
१२१	मलावी	३५,७०९	३३,०७५	१,१८७	११७
१२२	स्याबो भर्ड	३२,३९९	३१,५३०	२८६	१२१
१२३	ट्रिनिडाड एन्ड टोबागो	३२,३४३	२४,१७०	८२२	१३०
१२४	माल्टा	३०,६१२	३०,१५८	४२०	१२०
१२५	अस्ट्रेलिया	३०,५५४	२९,३०७	९१०	१२२
१२६	रियुनियन	२९,५०२	२७,५८५	२२६	१२५
१२७	फ्रेंच गीयाना	२७,३१८	९,९९५	१४३	१२८
१२८	सिरिया	२५,४४२	२१,८०८	१,८७०	१२६
१२९	ग्याबोन	२४,९८४	२४,५९८	१५९	१२७
१३०	गिनी	२३,७४४	२२,४३४	६८८	१२९
१३१	सुरिनाम	२१,३६०	१६,९५६	५१२	१३३
१३२	मौरितानिया	२०,६७६	१९,७०९	४८७	१३२
१३३	गुयाना	१९,८९१	१७,७८४	४६६	१३५
१३४	मायोत्से	१९,४०५	२,९६४	१७४	१३१
१३५	इस्वाटिनी	१९,०८३	१८,१०७	६७८	१३४
१३६	फ्रेंच पोलीनेसिया	१९,००३	१८,८३७	१५२	१३३
१३७	हैटी	१८,४६०	१२,४४०	४२०	१४४
१३८	पपुआ न्यू गिनी	१७,०९८	१६,५१८	१७३	१३७
१३९	ग्वाटेमाला	१६,८८१	२,२५०	२३०	१३६
१४०	भियतनाम	१६,१३६	६,५१९	७८	१६५
१४१	सेशेल्स	१५,५७९	१४,३६५	६८	१५३
१४२	सोमालिया	१४,९३३	७,२४४	७७५	१३८
१४३	ताइवान	१४,६९४	११,००८	६३५	१६०
१४४	माली	१४,४९९	१०,०५८	५२५	१४०
१४५	अन्डोरा	१३,८८२	१३,६९७	१२७	१४२
१४६	टोगो	१३,८४६	१३,४८९	१२८	१४३
१४७	सुडाना फ्रांसो	१३,४७९	१३,३०१	१६८	१४४
१४८	ताजिकिस्तान	१३,४६०	१३,२७१	९०	१४५
१४९	बेलिज	१३,१८९	१२,६४५	३२९	१४६
१५०	कंगो	१२,४८५	११,२११	१६५	१५१
१५१	बहामाज	१२,४६७	११,४३४	२४५	१५०
१५२	कुरासाओ	१२,३३२	१२,१८२	१२६	१४७
१५३	मार्टिनिक	१२,२६४	९८	९८	१४८
१५४	हङ्कङ	११,९२१	११,६२६	२९१	१४९
१५५	जिबौटी	११,६०१	११,४३८	१६५	१५२
१५६	लेसोथो	११,२३९	६,४४७	३२९	१५५
१५७	अरुबा	११,१३२	१०,९९७	१०७	१५४
१५८	दक्षिण सुडान	१०,८२४	१०,५१४	११६	१५६
१५९	टिमोर लेस्टे	९,०५५	८,२३३	२१	१६३
१६०	इन्वेस्टोरियल गिनी	८,७२३	८,५१०	१२१	१५७
१६१	बेनिन	८,१७०	८,०००	१०४	१५८
१६२	निकारागुआ	७,९२०	४,२२५	१८९	१५९
१६३	केन्द्रीय अफ्रिकी गणतन्त्र	७,१४१	६,८५९	९८	१६१
१६४	यमन	६,९०९	४,०३२	१,३६१	१६२
१६५	आइसलान्ड	६,६४६	६,५९५	३०	१६४
१६६	गाम्बिया	६,०६९	५,८५५	१८१	१६६
१६७	ब्रिटिसिया	५,८८४	५,३७०	२२	१७५
१६८	नाइजर	५,४८०	५,२०६	१९३	१६७

१६९	सिएरा लियोन	५,४४३	३,४५८	९७	१७३
१७०	बुरुण्डि	५,४२३	७७३	८	१७१
१७१	सेन्ट लुसिया	५,२८४	५,१११	८४	१६९
१७२	सान मारिनो	५,०९१	५,०००	९०	१६८
१७३	चाड	४,९५१	४,७६९	१७४	१७०
१७४	सिगाल्डर	४,३४६	४,२२३	९४	१७२
१७५	च्यानल टापू	४,२९३	३,९९४	८६	१७४
१७६	सार्वाडोस	४,०७७	३,९९८	४७	१७६
१७७	कोमोरोस	३,९१२	३,७४५	१४६	१७७
१७८	गिनी बिसाउ	३,८४६	३,५७६	६९	१७८
१७९	फिजी	३,८३२	७७९	१७	२०१
१८०	लाइबेरिया	३,७९४	३,२७४	१२३	१८६
१८१	लिबेरिया	३,०३४	२,९५९	५९	१७९
१८२	न्यु झीलान्ड	२,७४१	२,६८४	२६	१८०
१८३	सिन्ट मार्टिन	२,६९३	२,५३२	३३	१८३
१८४	मोनाको	२,५७५	२,५१४	३३	१८१
१८५	बर्मुडा	२,५१०	२,४६४	३३	१८२
१८६	टर्क्स एन्ड कैकोस	२,४२४	२,३९६	१८	१८४
१८७	सार्थो टोम एन्ड प्रिन्सिप	२,३६५	२,३१८	३७	१८५
१८८	सेन्ट मार्टिन	२,२७६	१,३९९	१२	१८८
१८९	सेन्ट भिन्सेन्ट ग्रेनाडिन्स	२,२१९	१,९८७	१२	१८७
१९०	लावस	२,११०	१,९८६	३	१८९
१९१	भुटान	२,०६२	१,७६७	१	१९२
१९२	मौरिसियस	१,८३३	१,४११	१८	१९३
१९३	स्पारिबियन नेडरलान्ड	१,६४०	१,६१२	१७	१९०
१९४	बाइल ब्रफ मान	१,६०८	१,५९९	२९	१९१
१९५	एन्टिगुवा एन्ड बर्मुडा	१,२६३	१,२२१	४२	१९४
१९६	सेन्ट बार्थ	१,००५	४६२	१	१९५
१९७	फैरोए टापू	७७२	७५७	१	१९७
१९८	डाइमन्ड प्रिन्सिप	७१२	६९९	१३	१९६
१९९	केमान आइलान्ड	६१४	५९५	२	१९८
२००	तान्जानिया	५०९	१८३	२१	१९९
२०१	वाटिस एन्ड फुटुना	४४५	४३८	७	२००
२०२	सेन्ट क्रिस्टोफ एन्ड नेभिस	४३९	१२७	३	२०८
२०३	ब्रिटिस भर्जिन टापू	२९८	२९३	१	२०२
२०४	ब्रुनड	२५९	२४५	३	२०३
२०५	दोमिनिका	१९३	१९१	२०४	२०४
२०६	ग्रेनाडा	१६१	१६०	१	२०५
२०७	न्यू स्वालेडोनिया	१२९	५८	२०६	२०६
२०८	अन्डिबता	१०९	१०९	२०७	२०७
२०९	फ्रान्कलान्ड टापू	६३	६३	२०९	२०९
२१०	मकाओ	५४	५१	२१०	२१०
२११	ग्रीनलान्ड	५०	४१	२११	२११
२१२	भेटिकन सिटी	२७	२७	२१२	२१२
२१३	सेन्ट पीर मिन्सेलोन	२६	२५	२१३	२१३
२१४	मोन्टसेराट	२०	१९	२१४	२१४
२१५	सोलोमन टापू	२०	२०	२१५	२१५
२१६	पहिचमी सहारा	१०	८	२१६	२१६
२१७	एमएस जन्डाम	९	७	२१७	२१७
२१८	भनोतु	४	३	२१८	२१८
२१९	मार्शल टापू	४	४	२१९	२१९
२२०	समोआ	३	३	२२०	२२०
२२१	सेन्ट हेलेना	२	२	२२१	२२१
२२२	माइक्रोनेसिया	१	१	२२२	२२२
जम्मा		१८२,२०२,३९८	१६६,७६५,०९८	३,९४५,६७७	
नेट प्र. सम्पत्ति		१७०,१५३,५७९	१५२,९३३,७४५	३,५३७,९२२	
श्रोत	WORLDOMETER	मिति : २०७०-०५-२५	समय : ११:४५	(GMT: ०६:००)	

“Creation of predecessors — Our art and culture”

२७ वर्ष काम लाउने क्यालेन्डर

यहाँ इशवी संवत्को एउटा क्यालेन्डर दिइएको छ जुन विभिन्न २७ वर्षको (शुरु सन् १८१० र अन्तिम २०४६) तारिख हेर्न सकिन्छ। यस पात्रोले निम्न सन्को लागि काम दिन्छ -
 १८१०, १८२१, १८२७, १८३८, १८४९, १८५५, १८६६, १८७७, १८८३, १८९४, १९००, १९०६, १९१७, १९२३, १९३४, १९४५, १९५१, १९६२, १९७३, १९७९, १९९०, २००१, २००७, २०१८, २०२९, २०३५, २०४६

January							February							March							April							
S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	
	1	2	3	4	5	6					1	2	3						1	2	3	1	2	3	4	5	6	7
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	4	5	6	7	8	9	10	8	9	10	11	12	13	14	
14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	11	12	13	14	15	16	17	15	16	17	18	19	20	21	
21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	18	19	20	21	22	23	24	22	23	24	25	26	27	28	
28	29	30	31				25	26	27	28				25	26	27	28	29	30	31	29	30						
May							June							July							August							
S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	
		1	2	3	4	5						1	2	1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4	
6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11	
13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16	15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18	
20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25	
27	28	29	30	31			24	25	26	27	28	29	30	29	30	31				26	27	28	29	30	31			
September							October							November							December							
S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	S	M	T	W	T	F	S	
						1		1	2	3	4	5	6						1	2	3							1
2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	28	29	30	31				25	26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	28	29		
30																				30	31							

स्रोत : Mirror, April, 1984

नगरपालिका नगरवासीको आफ्नो संस्था हो ।

करदाताहरूले समयमै कर बुझाऔं

“Creation of predecessors — Our art and culture”

हाम्रो स्वास्थ्य

दही कहिले खाने कहिले नखाने ?

दही स्वादिलोका साथै स्वास्थ्यको दृष्टिले पनि निकै स्वस्थकर मानिन्छ। तर, दही खाने समय र तरिकामा भने छ्याल गर्नुपर्छ।

दहीमा प्रचुर मात्रामा क्याल्सियम हुन्छ जसले दाँत तथा मांशपेशीमा रहेका हड्डीहरूलाई बलियो बनाउनुका साथै पाचन प्रक्रियालाई समेत स्फूर्त बनाउने काम गर्दछ।

दही स्वाद र स्वास्थ्यका लागि मात्र होइन, सौन्दर्यका लागि पनि उत्तिकै उपयोगी मानिन्छ। नियमित दही खानाले रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता बढ्ने र पेटलाई शीतलता प्रदान गर्दछ।

तर दहीलाई सेवन गर्ने समय मिलेन भने मानिसको स्वास्थ्यमा हानि समेत पुऱ्याउने आयुर्वेदका विज्ञहरूले बताएका छन्। उनीहरूले दहीलाई जुन रूपमा खाए पनि ताजा खान सुभावा दिएका छन्।

कस्ता व्यक्तिले दही खानुहुँदैन ?

राति दही खाँदा पाचन क्रियामा गडबडी पैदा हुन्छ। यसलाई पचाउनका लागि इनर्जी बर्न गर्नुपर्ने आवश्यकता हुन्छ। धेरै मानिसहरू राति खाएपछि सुतिहाल्छन्। यसले भन्नु समस्या हुन्छ।

राति दही सेवन गर्दा शरीरमा इन्फेक्सनको डर हुन्छ। यसले रूघा र खोकी लाग्न सक्छ। यसका साथै कतिपय अवस्थामा दही हानिकारक हुनसक्छ। वा त्यसले पोषण होइन, विषको काम गर्न सक्छ। तर शरीरको कुनै भाग सुन्निएको छ भने राति दही कदापि खानु हुँदैन। घुँडा वा जोर्नीको दुखाइबाट पीडित भएका व्यातिहरूले पनि दही सेवन उपयोगी हुँदैन।

हामी दहीमा विभिन्न मिश्रण बनाएर सेवन गर्छौं, खासगरी डिजर्टको रूपमा। तर, थरीथरीका फलफूल दहीमा मिसाउँदा त्यो विषाक्त बन्न सक्छ।

दही कहिले, किन र कसरी खाने ?

दही खाने उपयुक्त समय बिहान हो। हात-गोडाको जलन, पेटको इन्फेक्सन, अपच, भोक नलाग्नु, कमजोरीका साथै अरु पनि थुप्रै समस्याहरू बिहान दही सेवन गर्दा ठीक हुन्छ। नास्तामा एक कचौरा दहीमा सक्खर मिलाएर खाँदा शरीरमा रगत बढ्छ।

यसमा यस्ता रासायनिक पदार्थ हुन्छन् जसले गर्दा यो दूधभन्दा चाँडै पचछ पनि। अपच, कब्जियत, ग्यास जस्ता पेटको समस्या भोगिरहेका व्यक्तिलाई दही वा त्यसबाट बनेको

आफन्तीको
कथा

विनय कुमार कसरी

आफन्ती असल कि खराब ?

एक पल्ट आफन्तीसँग उनको सहयोगी युवकले सोध्यो, 'आफन्ती, तपाईंलाई सबैले असल मानिस भन्छन्। के तपाईं साँच्चै असल मानिस हुनुहुन्छ ?'

आफन्तीले जवाफ दिए, 'अरुले भने भन्दैमा म असल नै छु भन्न सकिन्न।'

युवकले फेरि सोध्यो, 'यदि तपाईंलाई सबैले खराब भन्यो भने तपाईं खराब ठहरिनु हुन्छ त ?'

यसको जवाफ पनि आफन्तीले नकारामक नै दिए।

युवकले फेरि सोध्यो, 'यसो भए तपाईं असल हो कि खराब भनेर कसरी थाहा पाउने ?'

आफन्तीले भने, 'यदि कसैलाई असल मानिसहरूले असल भन्छन् र खराब मानिसहरूले उसलाई खराब भन्छन् भने ऊ असल हो भन्ने बुझ्नुपर्छ।'

एकछिन घोरिएर उनले दाही कन्याउँदै भने, 'तर, असल मानिस को हो र खराब मानिस को हो भनेर थाहा पाउन कति गाह्रो छ हैन त ?'

लस्सी, मोही आदिको उपयोग गर्नु फाइदाजनक हुन्छ।

दही खाँदाका फाइदा

१. राति निद्रा नलाग्ने समस्या छ भने दैनिक खानाका साथ एक कचौरा दहीले फाइदा गर्छ।
२. दहीको नियमित सेवन शरीरका लागि अमृत समान मानिन्छ। यसले रगतको कमि तथा कमजोरी हटाउँछ।
३. दहीको मोही वा लस्सी बनाएर पिउँदा पेटको गर्मी शान्त हुन्छ। पेटमा गडबडी हुँदा दहीमा बिरे नुन हालेर खाँदा पनि फाइदा हुन्छ।
४. दहीमा मूटुको रोग, उच्च रक्तचाप, तथा गुदद्वारको रोगहरूलाई बिसेक पार्ने गजबको क्षमता हुन्छ। यसले कोलस्ट्रॉल बढ्नबाट रोक्छ र मूटुको धड्कनलाई ठीक राख्छ।
५. दहीमा क्याल्सियम अधिक मात्रामा पाइन्छ। यो हड्डीहरूको विकासमा सहायक हुन्छ। साथै, दाँत र नडलाई पनि बलियो बनाउँछ।
६. पायल्स रोगबाट पीडित व्यक्तिहरूले दिउँसो भोजनपछि एक गिलास मोही पिउँदा फाइदा मिल्छ।

लोकपथ डट कमबाट

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (२०)

परिच्छेद-१०

गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको आर्थिक कार्य प्रणाली

६९. स्थानीय सञ्चित कोष : (१) प्रत्येक गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको आफ्नो एउटा स्थानीय सञ्चित कोष रहनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन्:-
- (क) आफूले उठाएको राजश्व तथा आयबाट प्राप्त रकम,
- (ख) राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम,
- (ग) नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान तथा अन्य रकम,
- (घ) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान तथा अन्य रकम,
- (ङ) कुनै व्यक्ति, सङ्घ वा संस्थाबाट प्राप्त रकम,
- (च) राष्ट्रिय प्राथमिकताको आधारमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको लागि नेपाल सरकारले विदेशी सरकार, निकाय, सङ्घ संस्था वा व्यक्तिबाट लिएको वैदेशिक सहायताबाट उपलब्ध गराएको रकम,
- (छ) अन्य गाउँपालिका तथा नगरपालिकाबाट प्राप्त अनुदान तथा अन्य रकम,
- (ज) आन्तरिक ऋणबाट प्राप्त रकम,
- (झ) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त हुने रकम ।
- (३) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको कोषमा जम्मा हुन आउने सबै रकम कुनै बैङ्कमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकम खर्च गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम कानून बनाउँदा देहाय बमोजिमका रकम बाहेक अन्य रकम सो कोषबाट खर्च गर्न नसकिने गरी बनाउनु पर्नेछ:-
- (क) सभाले सञ्चित कोषबाट खर्च गर्ने गरी स्वीकृत गरेको वार्षिक बजेट बमोजिमको रकम,
- (ख) वार्षिक बजेट विचाराधीन रहेको अवस्थामा दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि पेशकीका रूपमा त्यसरी विचाराधीन बजेटमा विनियोजित व्यय रकमको बढीमा एक तृतीयांश रकम,
- (ग) अदालतको फैसला बमोजिम गाउँपालिका वा नगरपालिकाले तिर्नु वा बुझाउनु पर्ने रकम,
- (घ) दफा ७० बमोजिमको आकस्मिक कोषको लागि सभाले तोकिएको रकम,
- (ङ) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले लिएको ऋणको तिर्नु पर्ने सावार् तथा ब्याजको रकम ।
७०. आकस्मिक कोष : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले स्थानीय कानून बमोजिम आकस्मिक कोष स्थापना गरी सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।
७१. बजेट पेश र पारित गर्ने : (१) उपाध्यक्ष, उपप्रमुख वा कार्यपालिकाले तोकेको कार्यपालिकाको कुनै सदस्यले आगामी

आर्थिक वर्षको राजश्व र व्यय (बजेट) को अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार दश गतेभित्र सभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको वार्षिक राजश्व र व्ययमा गत आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको यथार्थ विवरण, चालु आर्थिक वर्षको अन्तिम सम्ममा हुने आम्दानी र खर्चको संशोधित अनुमान तथा आगामी आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम र आय व्ययको अनुमानित विवरण खुलाउनु पर्नेछ ।
- (३) सभाले उपदफा (१) बमोजिम पेश भएको बजेटमाथि कार्यपालिका बनाई पन्ध्र दिनभित्र छलफलको काम सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम छलफल सम्पन्न भएपछि सभाले बजेट पारित गर्न वा सुभावसहित कार्यपालिकामा पठाउन सक्नेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम सुभावसहित प्राप्त भएको बजेट उपर कार्यपालिकाले पुनर्विचार गरी आवश्यक परिमार्जनसहित वा परिमार्जन गर्नु पर्ने नदेखिएमा कारणसहित सभामा पाँच दिनभित्र पुनः पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) सभाले उपदफा (१) वा (५) बमोजिम पेश भएको बजेट असार मसान्तभित्र पारित गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (७) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पहिलो निर्वाचनबाट गठन भएको गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका पदाधिकारीले पद बहाली गरेको दुई महिनाभित्र बजेट पेश गर्न र पारित गर्न बाधा परेको मानिने छैन ।
- (८) पूरक अनुमान तथा बजेट सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

७२. आर्थिक वर्ष र आय व्ययको लेखा : (१) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले प्रत्येक वर्षको साउन एक गतेदेखि आगामी वर्षको असार मसान्तसम्मको अवधिलाई आर्थिक वर्ष कायम गरी आय र व्ययको हिसाब राख्नु पर्नेछ ।

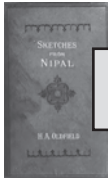
- (२) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
- (३) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले उपदफा (२) बमोजिमको व्यवस्था अवलम्बन गर्दा मूल शीर्षकमा फरक नपर्ने गरी आय तथा व्ययको थप वर्गीकरण गर्न सक्नेछ ।

७३. खर्च गर्ने अख्तियारी र कार्यविधि : (१) सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको सात दिनभित्र प्रमुख वा अध्यक्षले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेटको खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको अख्तियारी प्राप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सम्बन्धित महाशाखा वा शाखा प्रमुख र वडा सचिवलाई कार्यक्रम र बजेटसहित प्रचलित कानून बमोजिम खर्च गर्ने अख्तियारी दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम अख्तियारी प्राप्त भएको रकम स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही प्रचलित कानून बमोजिम खर्च

- गर्ने, लेखा राख्ने वा राख्न लगाउने, लेखापरीक्षण गराउने, बेरुजु फछ्यौट गर्ने समेतको लेखा सम्बन्धी सम्पूर्ण उत्तरदायित्व अख्तियार प्राप्त अधिकारीको हुनेछ ।
- (४) स्थानीय सञ्चित कोषको सञ्चालन गाउँपालिका वा नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुख तथा जिल्ला समन्वय समितिको कोषको सञ्चालन जिल्ला समन्वय अधिकारी र लेखा प्रमुखले गर्नेछ ।
- (५) खर्च खाताको सञ्चालन गाउँपालिका वा नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत स्तरको कर्मचारी र लेखा प्रमुख वा निजले तोकेको लेखाको कर्मचारी तथा जिल्ला समन्वय समितिको जिल्ला समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत स्तरको कर्मचारी र लेखा प्रमुख वा निजले तोकेको लेखाको कर्मचारीले गर्नेछ ।
- (६) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (७) कार्यपालिकाले सभाबाट स्वीकृत सीमा र शीर्षक बाहिर गई बजेट खर्च गर्न पाउने छैन ।
- ७४. सार्वजनिक खरिद गर्ने :** (१) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सार्वजनिक खरिद गर्नु पर्दा सङ्घीय सार्वजनिक खरिद ऐन बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको ऐनको अधीनमा रही गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सार्वजनिक खरिद नियमावली बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
- ७५. सञ्चित कोषमा जम्मा हुने :** एक आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा स्वतः जम्मा (ट्रान्सफर) हुनेछ ।
- ७६. कारोबारको लेखा :** (१) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजश्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (२) स्थानीय तहले आफ्नो कारोबारको लेखा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा राख्नु पर्नेछ ।
- (३) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको कोषबाट खर्च भएको रकमको चौमासिक प्रगति त्यस्तो अवधि समाप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) गाउँपालिका, नगरपालिका तथा वडा कार्यालयले आफ्नो आय र व्ययको विवरण प्रत्येक महिनाको सात गतेभित्र सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
- (५) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले स्थानीय सञ्चित कोषमा भएको आय व्ययको चौमासिक शीर्षकगत विवरण तयार गरी सङ्घीय अर्थ मन्त्रालय, प्रदेश अर्थ मन्त्रालय, मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (६) स्थानीय तहको आय व्ययको लेखा राख्ने जिम्मेवारी पाएको

- कर्मचारीले ठीकसँग लेखा नराखेको कारणबाट नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहलाई कुनै किसिमको हानि, नोक्सानी तथा क्षति हुन गएमा त्यसरी पर्न गएको हानि, नोक्सानी त्यस्तो हानि, नोक्सानी गर्ने कर्मचारीबाट असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।
- ७७. लेखापरीक्षण :** (१) स्थानीय तहले आफ्नो आय तथा व्ययको अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट गराउनु पर्नेछ ।
- (२) स्थानीय तहले कानून बमोजिम आफ्नो आय र व्ययको आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षणले औल्याएका कैफियत सम्बन्धित अधिकारीले अन्तिम लेखापरीक्षण हुनुभन्दा अगावै सम्परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (२) बमोजिम गरिएको आन्तरिक लेखा परीक्षणको एक प्रति अन्तिम लेखा परीक्षणका लागि खटिने डोर वा महालेखा परीक्षकले तोकेको व्यक्ति वा निकायलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- ७८. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यान्वयन गर्नु पर्ने :** (१) स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयबाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र कार्यदक्षतापूर्ण ढङ्गबाट सम्पादन गर्न, वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउन तथा प्रचलित कानून बमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ-आफ्ना कामको प्रकृति अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गर्दा कामको प्रकृति अनुरूप जोखिम क्षेत्रको पहिचान, नियन्त्रणको वातावरण, सूचनाको आदान प्रदान, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन जस्ता विषयलाई समेत समेट्नु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको अनुगमन गर्नको लागि गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अध्यक्ष, प्रमुख वा जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख आफैले वा जिम्मेवार अधिकारी तोकिएको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम गरिएको अनुगमनबाट देखिएका त्रुटिलाई सुधार गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउने जिम्मेवारी सम्बन्धित अध्यक्ष, प्रमुख वा जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुखको हुनेछ ।
- (५) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- ७९. रकमान्तर :** कार्यपालिकाले स्वीकृत वार्षिक बजेटको अधीनमा रही कुनै शीर्षकबाट पूँजीगत शीर्षकमा पच्चीस प्रतिशतमा नबढाई रकमान्तर गर्न सक्नेछ ।
- ८०. सूचना प्रविधिको प्रयोग :** मन्त्रालयले स्थानीय तहको आर्थिक कार्य प्रणाली र प्रशासनिक काम कारबाहीमा एकरूपता कायम गर्न तथा पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्न त्यस्तो क्षेत्रमा प्रयोग गर्नु पर्ने सूचना प्रविधिको ढाँचा तोक्न सक्नेछ ।

SKETCHES FROM NIPAL 61

CHAPTER XXVI

1848. — In April letters were intercepted from Chautria Guru Parsad, then at Benares, instigating certain parties in Nipal to assassinate, under promise of reward, Jang Bahadur, and also the Raj Guru Bijai Raj Pandit.

In May, when it became probable that there would be a second war in the Punjab, Jang Bahadur volunteered the services of eight regiments, under his own personal command, to assist the British in the approaching campaign. The offer was renewed in October, but in each case was declined with suitable acknowledgments.

In making this offer it is impossible to suppose that the Minister was influenced by any sincere or active desire to see the British power increased in the north-west. He probably thought it a good opportunity to bring his name personally before the British Government under favourable circumstances, and that, in making an offer which he must have known would be refused, he should get the credit with the British Government of at least friendly intentions, and naturally hoped that in this way he might win the support of the British Government, and by being looked upon as their friend he might strengthen his own position in the Nipalese Darbar. It is probable also that, although the mission to England was not then talked of publicly, it was privately in contemplation at that time, and that Jang thought that the offer of his and his army's services would ensure his receiving a cordial and flattering welcome on his arrival in England.

A SHOOTING EXCURSION

In December the senior Rani presented the King with a second son. At the close of the month (22nd), the King, Minister, and principal Sardars, accompanied by twelve or thirteen regiments, each six hundred strong, and by forty-one guns, started for the Terai, professedly on a shooting excursion. After reaching Bissaulia, they turned to the east along the skirts of the forest, in quest of game. Fever, however, (from which the Minister himself suffered

severely,) broke out among the troops; several deaths occurred; sport was scarce; the party became disgusted and discouraged, and in the beginning of January the camp broke up and returned to Kathmandu.

The unexpected approach of so large a body of troops and guns to the British frontier at this critical time, when the news of the disastrous affair of Ramnugar had just been received, caused considerable sensation throughout the whole of India. It was generally believed that this was a preconcerted movement on the part of the Nipalese, with a view to create a diversion in favour of the Sikhs, by obliging the Indian Government to collect a force on the Nipalese frontier, and so preventing their sending up additional troops towards the Panjab. With whatever object the expedition was made, there is no doubt it had this effect for a short time and to a limited extent. Strong remonstrances to the Darbar were emphatically and immediately made by the Governor-General as to the impropriety of so large a force remaining at this juncture in the Terai; these remonstrances, added to the sickness which prevailed in the camp, certainly accelerated the return of the King and party to Kathmandu.

Colonel Thoresby, then Resident, always maintained that it was a purely hunting expedition, and that the presence of so large a body of troops was from a desire partly to add to the splendour of the royal cortege, but chiefly because, in the then unsettled state of Nipalese politics and parties, the Minister was afraid to leave them behind him for fear of treachery, and a counter revolution against himself and party during his absence in the Terai. It is impossible for us now to account with any certainty for the motives by which the Minister was actuated.

The reasons assigned by Colonel Thoresby are probably true, but in addition to them it is highly probable, and quite consistent with the wily character of the Gorkhas, that though the Minister and Darbar had no wish to assist the Sikhs openly, yet they thought that by making this hostile demonstration, under pretence of shooting, at this critical time, they should, by exciting alarm among

the British, increase their own prestige throughout India, place themselves on a vantage ground in case of any subsequent differences or discussions between the British and the Nipalese Governments, and, above all, by adding to the belief in the power and resources of Nipal, should ensure a more favourable reception for the Minister when he should make his contemplated visit to England.

ESCAPE OF THE RANI OF LAHORE

1849. — In April, the ex-Rani, Chanda Kunwar of Labor, having escaped from the fortress of Chunar, where she had been confined since the conclusion of the Panjab war, unexpectedly arrived in Nipal. At Chunar she substituted a female slave for herself, in the place where she was supposed to be, and escaped without difficulty. She was not missed for several days. Meantime, she went down the river to Patna in a boat; thence, sometimes on foot, sometimes riding a hired tattoo, or carried in a hired clooly, she made her way, without molestation or suspicion, through the country until she reached the frontier of Nipal. She passed herself off everywhere as a "Bairagini," or female Gusain, in progress to join her husband Gusain, who was ill in Nipal. She was accompanied by no females, but merely by two Panjabi male servants.

Once within the territory of Nipal she was of course safe from pursuit. Her escape from Chunar and coming on to Nipal was known to no one here until she sent word on from Hetowara, stating who she was, and asking for a hospitable reception. A day or two afterwards, the 29th of April, she arrived at Kathmandu. She was knocked up by fatigue, but escaped the "awal."

The Darbar appeared somewhat embarrassed by her presence, but at once said that they could not incur the odium of a breach of hospitality by surrendering her to the British authorities as a prisoner. They promised, however, that she should be vigilantly watched, and should have a guard constantly about her to prevent her escaping or carrying on any clandestine intrigues. A house within Jang's own garden was assigned to her to live in, and an allowance of about C. R. 800 a month given to her, besides grain for her household, which was subsequently arranged to consist of two Panjabi women, four Panjabi men, and two Gorkhali women, supplied by the Darbar

to be constantly about her person. About a year after her arrival in Nipal, the King was anxious that she should appear in open Darbar to thank him for his hospitality; he was, however, dissuaded from the project by the advice of the Resident. On occasion of proposing it, Bam Bahadur (then officiating as Minister) said that neither custom of her caste nor family usage need prevent her, although a Hindu, from appearing in public.

JANG BAHADUR'S MISSION

In the autumn of 1849 it was finally arranged that a mission, headed by Jang Bahadur, should be sent to England, "to carry the King's respects and assurances of friendship to the Queen; to see the greatness and prosperity of the country, and the state of the people; and to ascertain how far the application of the arts and sciences was available to the comforts and conveniences of life." As Hindus they did not appear to consider that their caste was anyway endangered by the voyage; they said that they could as easily be purified at Benares on their return from England as those always are who come back from the embassies which are periodically sent to China.

On the 3rd of November Dr. Login left Nipal for the plains; he reached Sigauli in thirty hours, having gone partly on pony, mostly on foot; he escaped the awal, but died, after a few hours' illness, of cholera at Dinapore.

Towards the close of the year, some disturbances having occurred (about Drs. Campbell and Hooker) in Sikhim, the Darbar at once offered the assistance and services of their local troops on the Sikhim frontier. Near the frontier are three small forts, Ilangarh, Dubagarh, and Dhunkota, attached to each of which is a small body of Kiranti and Limbu local troops, in all about seven hundred. The offer of the Darbar was politely declined.

(About this time Grulab Singh of Kashmir wished to obtain a number of Hindu idols from Nipal. Colonel Thoresby says the best can be procured from Jaipur, which is celebrated for its supply of marble idols which it sends to all parts of India. In Nipal the idols are carved out of common sandstone, and are mostly only in relief. They are only made to order, no supplies of them being kept on hand for sale.)

(To be continued)

महामारी र कुकुर भगडा

विश्वव्यापी कोरोना महामारीको विषम परिस्थिति विद्यमान छ । विश्वका कतिपय देशमा दोस्रो र तेस्रो प्रकोप भेलेर चौथो प्रकोपको कुरा भइरहेको छ । नेपालमा पहिलो प्रकोप भेल्दै दोस्रो प्रकोपको सम्भावना, जोखिम र तयारीको चर्चा भइरहेको छ । यसमा नयाँ 'भेरियन्ट', 'म्युटेशन', 'डेल्टा प्लस', कालो ढुसीको आतङ्क पनि व्यापक छ ।

कोभिड-१९ को कोरोना विषाणु अन्यत्र उत्पत्ति भएको तर चीनमा सङ्क्रमित पहिले देखापरेकोमा पूर्वाग्रहरहित धेरै विज्ञहरू सहमत छन् । विश्वमा सबभन्दा धेरै जनसङ्ख्या भएको समाजवादी चीनले कोभिड-१९ को महामारी माथि विजय प्राप्त गरिसकेका छन् । तर चीनकै हाराहारीमा जनसङ्ख्या भएको 'सबभन्दा ठूलो प्रजातान्त्रिक देश' भारतमा महामारीको भयावह प्रकोपलाई नियन्त्रण गर्न सकेको छैन । संरा अमेरिका त सबभन्दा बढी सङ्क्रमित देशको सूचीको एक नम्बरबाट भर्ने भल्को पनि दिएको छैन । यसले समाजवादी व्यवस्था र पूँजीवादी व्यवस्थामा जनताको हेरचाह र सेवा कसरी हुन्छ भन्ने कुरा टक्लकै देखाएको छ ।

यता संविधानमा 'समाजवाद उन्मुख' शब्द परेको नेपालको स्थिति महामारीमा जनताको हेरचाह, सेवा र सुरक्षामा सन्तुष्ट हुने भल्को कतै देखिँदैन । महामारी नियन्त्रण, रोकथाम र उपचारमा सरकार र स्वास्थ्य मन्त्रालयका भनाइ नै कतिपय अवस्थामा बाभिएको छ । स्वतन्त्र र सरकारी विज्ञहरूको दृष्टिकोण आकाश पाताल हुने गरेको छ । सरकारले 'भगवानको भरोसामा' छोड्ने र जनता त्यसैमा भर पर्ने परम्पराको निरन्तरतामा क्रमभङ्गको कुनै सङ्केत देखिएको छैन ।

कुनै पनि विषम परिस्थितिमा पुरानो शत्रुता, द्वेष पन्छाएर जटिल र गम्भीर समस्याको सामना गर्नेतर्फ लाग्ने बुद्धि र विवेक सामान्य जनमा पनि हुन्छ । राजनीतिक नेता र दलहरूमा त्यो चरित्र, प्रवृत्ति र संस्कार त व्यापक र विशाल हुनुपर्दछ । तर बिडम्बना ! हाम्रा शासक दलहरू न्वारनदेखिको बल भिकेर कुकुर भगडामा व्यस्त देखिएका छन् । यिनीहरू न मिल्न सकेका छन् न छुट्टिन नै ! पद र सुविधामा यति विघ्न न्याल चुहाएर यिनीहरूले आफूलाई राजनीतिककर्मीको मात्र होइन प्रजातन्त्र, जनआन्दोलन, राजनीतिक चरित्र कै हुर्मत लिएका छन्, दोहोरो काढेका छन् । साँच्चै भन्ने हो भने स्वस्थ र सच्चरित्रको राजनीतिक संस्कृतिको कुरा पर राखौँ सामान्य जनको मानवीय मूल्य, मान्यता र चरित्रसमेत पालना र प्रदर्शन गरेका छैनन् । यो कट्टु यथार्थको महसुस र अनुभव धेरैले गरेका छन् तर पनि चुनाव हुँदा 'शुभ-लाभ' मा बिसिदिन्छन् । त्यसैले विषम परिस्थितिमा पनि शासक दल कुकुर भगडामा व्यस्तरहनुको बीउ रोप्ने काम कतै 'सार्वभौम' बनाइएका मतदाताले गलत उम्मेदवार र दललाई छान्नुकै दुष्परिणाम त होइन ? चिन्तनको विषय भएको छ ।

अक्सिजन प्लान्टको उद्घाटनका....

अध्यक्ष बिजुकुँवाट प्लान्टको अक्सिजन सिलिण्डर भर्ने स्विच घुमाउनुहुँदै

अध्यक्ष बिजुकुँ, नया प्रमुख प्रजापतिलगायतबाट अक्सिजन प्लान्ट अवलोकन गर्नुहुँदै

खवप अस्पतालमा जनसहयोगबाट स्थापित अक्सिजन प्लान्टका केही उपकरण